

THKP-C/HDÖ

“YENİ”
OPORTÜNİZM
ÜZERİNE

ERİŞ YAYINLARI

İKİNCİ BASKI

“*Yeni’ Oportünizm Üzerine*”, THKP-C/HDÖ Genel Komitesi tarafından, ilk kez 1980 yılında yayınlanmıştır.
Eriş Yayınları - 2003 (Birinci baskı: 1996)

İÇİNDEKİLER

9	Giriş
20	Birinci Bölüm – Emperyalizmin Bunalım Dönemleri ve Sağ-Sapma
55	İkinci Bölüm – Dünya Devrimci Pratiği ve Sağ-Sapma
58	I. Çin ve Vietnam Halk Savaşları
74	II. Küba Devrimi
101	III. Latin-Amerika’da Öncü Savaşı
126	Üçüncü Bölüm – Halk Savaşı ve Sağ-Sapma
142	Dördüncü Bölüm – Öncü Savaşı ve Sağ-Sapma
189	Sonsöz

“YENİ” OPORTÜNİZM
ÜZERİNE

GİRİŞ

Her devrimci örgüt, devrim süreci içerisinde çeşitli güç ve engebeli aşamaları yaşayarak, zafere doğru ilerler. Bu ilerleyiş aynı zamanda örgütün saflarına, şu ya da bu biçimde sızmış olan ya da bir dönem için yeterli olmalarına karşın daha ileri evrelerin gerektirdiği kararlılığa sahip olmayan unsurlardan arınması demektir.

Bugün THKP-C/HDÖ saflarında ortaya çıkan “yeni” sağ-sapma, çeşitli nedenlerle oportünizm saflarına geçmiş bazı unsurların “*yeni ilkeler ve taktikler için açıkça mücadeleye girilerek değil, derece derece, gözle görünmez ve denebilirse cezalandırılmaz biçimde partilerine fesat sokarak amaçlarına varmak istemeleri*” (Lenin) şeklinde olmuştur.

Belki bizim bu tespitlerimize katılmayanlar olacaktır, hatta bazıları sağ-sapmanın başını çekenlerin “hiç de böyle insanlar olmadığını” ileri süreceklerdir ve diyeceklerdir ki: “Sizin sağ-sapma içinde olduğunu söylediğiniz insanlar örgüt için savaşmışlardır.”(!) Evet, bugün sağ-sapma içinde bulunan ve oportünizm saflarına geçmiş bulunan bu kişiler, bir zamanlar THKP-C/HDÖ içerisinde yer almışlar ve her THKP-C/HDÖ kadrosu gibi üzerlerine düşenleri şu ya da bu

oranda yapmışlardır. Ancak **“onlar için daha fazla duramayız. Çünkü onlar tercihlerini geriye doğru yaptılar. Onlar bataklığı tercih ettiler. Ve maalesef, namlularını bize çevirdiler. Bu mücadeleye sınıflar mücadelesidir. Burada el titremesine, tereddüde ve kararsızlığa yer yoktur. Sınıflar mücadelesinde proletarya yoldaşlığının dışında feodal ve ataerkil ilişkilere yer yoktur.”**
(abc)

Ve işin acı tarafı bu kişiler, daha düne kadar beraber oldukları bizlere karşı atıp tutmuşlar, kızmışlar, veryansın etmişlerdir ve etmektedirler.

Oysa ki, bu durum birkaç günün sorunu değildir. Bu devrim sürecinin doğal sonuçlarıdır. Ne ilk sağ-sapmadır, ne de sonuncusu olacaktır.

“Devrim yolu engebelidir, dolambaçlı ve dikenli bir yoldur. Devrimci hareketin meseleleri, karmaşık ve çözümlü güç meselelerdir. Bu şartlar altında sosyal sınıf pusulasının ayarındaki bozukluklardan dolayı, bir devrimci harekette, hareketin ilkelerini değişik yorumlayan, ‘ufak görüş ayrılıklarının varlığı, sağ ve sol kanatların varlığı kaçınılmaz bir olgudur. Bu kaçınılmaz olguda önemli olan, birlik isteğiyle yola çıkmak ve karşılıklı saygı çerçevesi içinde bu görüş ayrılıklarının temeline inerek, bilimsel sosyalizmin devrimci ilkeleri üzerinde var olan bu farklılıkları gidererek, birliği sağlamaktır.”¹

İşte bu devrimci bakış açısından hareketle örgüt saflarında ortaya çıkan sağ-pasifist eğilimin giderilmesine çalıştık. Bu eğilim içerisinde olan unsurları çeşitli biçimlerde eleştirdik ve tutumlarının sağ-sapmaya yöneldiğini, bu çizgide ısrar ederlerse gidecekleri yerin bataklık olduğunu belirttik. Bu sağ eğilimlerinin ortaya çıkardığı hataların kesin olarak çözümlenmesini söyledik. Ancak bu konuda yaptığımız kesin ve ciddi bir ihtar ise, bu kişilerin üzerinde “artık her şeyi parçalamanın zamanı geldi” duygusunu uyandırdı. Ve bu güne geldik.

“Biz mutlaka, barış ve birlik aracı değiliz, görüş ayrılıklarını asla saklamamaya ve bütün çıplaklığı ile ortaya koymaya mecburuz. Biz mutlaka ayrılıkçı ve nifakçı da

¹ Mahir Çayan, *ASD'ye Açık Mektup*.

değiliz. Sapıtmaları yola getirmek, doğrultmak için kullandığımız bütün imkanlar tükenirse, **dünyanın en uzlaşmalarıdır.**

Bizim için ayrılık ne zaman parola olur? **Kargaşalık, gerek teorik, gerek pratik ilerleyişe engel olmaya başladığı zaman.**"² (abç)

Ve tüm THKP-C/HDÖ kadrolarının yakından bildiği gibi bir yılı aşkın süreden beri, tüm örgütsel çalışma tam bir kargaşa ve disiplinsizlik içinde sürüp gitmekteydi. Belirli bazı bölgeler örgütün tüm merkezi işleyişini hiçe sayarak "otonom" anlayışla hareket ediyordu.

Bu bölge, kendi adına –hiçbir organa ve bölgeye sormadan– bildiriler yayınlıyor, gazete sayıları çıkartıyor, eylemler gerçekleştireyordu. Bunun yanı sıra açıkça değil, "gözle görünmez ve denebilirse cezalandırılmaz" biçimde yapılıyor. Bu "yeni" sağ-sapmanın gelişimi, "teorik" "beyanları", ya da "yayınları" incelenecek olursa açıkça görülebilir.

Bu amaçla, ilk olarak, CEPHE gazetesinde kendi sağ-pasifist görüşlerini yaymaya çalıştılar. Bu amaçla, Örgütün bilgisi dışında yayınladıkları yazılarda "üstü örtülü" biçimde düşüncelerini ifade ettiler. Sonra CEPHE'nin 6. sayısı için hazırladıkları (ancak örgütün kesin ve sert çıkışları karşısında bu sayıyı yayınlamadılar.) "**Öncü Savaşı ve DK-DS-DY'nin Eleştirisi**" yazısında biraz daha açık "beyan"lara girdiler. Bu arada kendi özel çıkarları ve istemleri ile yazdıkları "Özeleştiriler"le, "değerlendirmeler" ile THKP-C/ HDÖ'nün tarihi ve tarihsel gelişimi çarpıtılmaya çalışıldı. Daha ilerki zamanlarda "**Öncü Savaşının Askeri Sanatı**" ve "**3. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi**" yazıları ile "derece derece" sağ anlayışlarını yaygınlaştırmaya çalıştılar. Tüm bu yazılarda, kesin olarak reddetmelerine karşın, **Halk Savaşını** savunmuş görüntüsü vermeye ve THKP-C/ HDÖ adını kullanmaya özen gösteriyorlardı. Nitekim, "**Öncü Savaşının Politik Sanatı**" yazısı HDÖ imzasıyla yayınlandı.*

² Mahir Çayan, *ASD'ye Açık Mektup*.

* Burada şunu hemen belirtelim ki, sağ-sapmanın bu sinsi gelişimi kendileri yönünden pek çok "teorik" tutarsızlığa neden olmuştur. Öyle ki, kimi yazılarda Halk Savaşı savunulurken, kimilerinde açıkça reddediliyor. Daha ilerde etraflıca ortaya koyacağımız gibi, kimi

Sorunları ve Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ni az çok bilen her unsurun hemen göreceği gibi, "yeni" sağ-sapmanın yazıları aslında eleştiri konusu bile olmayacak kadar çelişkiler, kavram karışıklıkları ve rasgele yapılan alıntılarla doludur. Öyle ki, dünya devrimleri ve deneyleri (özellikle Latin-Amerika) ele alınırken, salt kullakta kalma bilgilerle yetinilmiş ve tespitler bunun üzerine inşa edilmiştir. Bunları yeri geldikçe belirteceğiz. Bu durumda, bu tür yazıları eleştiri konusu olarak almanın gereksiz zaman harcaması olduğu da ileri sürülebilir. Fakat biz, bu yazıların, iyiniyetli, yürekli fakat sorunları yeterince bilmediklerinden dolayı **hasbelkader** "yeni" sağ-sapmanın saflarında kalmış olan bazı arkadaşların kafalarını daha da bulandıracaklarını düşünerek, gerçekten sıkıcı olan bu işi omuzladık. Bizi buna zorlayan diğer bir etken de, Marksizm-Leninizmin ustalarının her çeşit sapmaya karşı, "cehaletin ürünleri olanları bile" ciddiye alarak, bunlarla mücadele etmeleri ve bizim bu devrimci tutumu sürdürmemizdir.

Biz burada, "yeni" sağ-sapmanın öze ilişkin, yani Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ne ilişkin yönünü ele alacağız. Her zaman olduğu gibi "kriminalolojinin sahasına giren" hataları dikkate almayıp, bu tür ikinci dereceden hatalara değinmeyeceğiz.

Genel olarak eleştiriye girmeden önce, sağ-sapmanın olayları ve olguları ele alışı, onları tahlil ediş yöntemi ve yorumlama tarzı üzerinde durmak istiyoruz. Sağ-sapma kendi yöntemini (!) şöyle açıklıyor:

"Örgütümüzün eksik ve hatalarının tespitinde kullanılacak yöntem ne olmalıdır? ... Eksik ve hataların giderilmesi temelde bunların nereden ve nasıl ortaya çıktığının tespitine bağlıdır."³

Bu masum ve kitabi değerlendirmenin arkasında yatan ise açıktır: Teoride yapılan hatalar ele alınmalıdır. 71'den bu yana her sağ-sapmanın yaptığı yapılmıştır. "*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-1*"de belirttiğimiz gibi, "*Yenilginin nedenleri sadece pratikte değil, onun kaynaklandığı teoride de aranır. Politikleşmiş Askeri Savaş*

yerlerde Öncü Savaşının Halk Savaşına dönüşeceği belirtilirken, kimi yerlerde ayaklanmaya dönüşeceği savunuluyor. Yine yayınladıkları yazıların "kesinlik" taşımadığını ve bu yüzden "imzasız" yayımlandığını belirtmektedirler. Bu durumda getirdikleri "teorik" tezlerinin eleştirisini yapmak da oldukça güç olmaktadır!

³ İl. Sağ-sapmanın "Özeleştiri" adlı yazısından.

Stratejisi 'nin temel kavramları teker teker incelenir. Ve o zaman doğru emperyalizm tahlilinin devrim teorisindeki nitelik belirleyici rolü iyice anlaşılır... Bütün devrim teorilerinin temelinin farklı emperyalizm tahliline dayandığı nihayet anlaşıldığından oportünizm saldırsını bu yönde yoğunlaştırmaktadır."⁴

İşte sağ-sapmanın izlediği yöntem de budur. Nitekim THKP-C/HDÖ'nün hatalarını ve eksiklerini (ki savaştan her örgüt hata yapar, sorun hatanın hızla düzeltilmesidir) "*askeri bakış açısına*" bağlayarak, örgütün tüm teorik tespitlerini "aşama aşama" reddetmişlerdir. Giderek Türkiye'de hakim olan üretim ilişkisinin "kapitalizm" olduğunu, Halk Savaşının "*sadece feodal ya da yarı-feodal ülkelerde geçerli olduğuna*", kapitalizmde "şehir-kır" diye kavramların geçerli olmadığını ve bu yüzden bunların "diyalektik bütünlüğünden" bahsetmenin yanlış olduğunu... vb. şeyleri buldular! Bu "yeni Amerikalılar"la "yepyeni" ve üstelik "*içersinde geçmiş hiçbir hatayı barındırmayan*" (çünkü geçmişle tüm ilişkilerini kesmektedirler) yeni teori ve örgüt (!) yaratmaktadırlar!

"Yeni" sağ-sapmanın ikinci özelliği, ki en önemlisidir, "**pratiğin teorisi**"ni yapma hastalığıdır. Diyorlar ki:

"1971'e kadarki devrimci mücadele esas olarak doğru devrimci teorinin bulunmasına hizmet etmiştir. Daha sonra ise THKP-C'nin kısa sürede önemli darbeler yemesi **pratiğin teorisinin geliştirilmesini** engelledi."⁵

"Savaşa başladığımız 1977 başlarından sonra **teorimizi** pratiğin içinde geliştirdik. Bu durum en açık biçimde örgütümüzün yazılarında görülür. Örgütümüzün önceki yazıları önemli ölçüde **soyut teorik ilkelerin** açıklanmasına ayrılmıştır. Ancak, artık pratiğimizden dersler çıkarabilecek, **kendi pratiğimizin teorisini yapabilecek duruma geldik.**"⁶

Bu ifadelerdeki THKP-C/HDÖ adına konuşmaya kalkmalarını bir yana bırakarak, asıl ele almak istediğimiz "pratiğin teorisi"ne değinelim.

İlk bakışta söylenen sözler mantuki gelmektedir, öyle ya, her

⁴ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 22.

⁵ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

⁶ II. Sağ-sapmanın "Özeleştirisi".

teori pratik içindir ve pratikten çıkar. Ancak bugün ulaştıkları “teori”ye bakılacak olursa, anlatılmak istenenin hiç de böyle olmadığını görürüz.

Her şeyden önce “*Kesintisiz Devrim II-III*”de açıklanan Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne “*soyut teorik ilkeler*” diyebilmek için, ya insanın bu yazılardan bihaber olması, ya da okuduğunu anlamayan gerizekâlı olması gerekir. Oysa ki bu satırları yazarlar ne birdir, ne de öteki. Onlar meselenin ne olduğunu çok iyi bilen kişilerdir. Ve onlar teorinin pratikte geliştirilmesi ve yetkinleştirilmesi ile “*pratiğin teorisini yapmanın*” ayrı şeyler olduğunu çok iyi bilmektedirler. Öyle olmasaydı sayfalar dolusu yazı yazmaya gerek kalmazdı.

Marksizm-Leninizmde, teori ile pratik, birbirini karşılıklı olarak etkiler; pratik temeldir ve teori pratikten çıkar ve tekrar pratiğe dönmek zorundadır. Ancak bu durumda teorinin görevi pratiğe ışık tutmak, onun yolunu aydınlatmaktır. Bu boyutu ile pratikten çıkan ve tekrar pratiğe dönmek zorunda kalan teori ile “*pratiğin teorisini*” farklıdır. “*Pratiğin teorisini*” anlayışı eklektizmdir, kendiliğinden gelmeciliktir, olayların kuyruğuna takılmaktır. Bu anlayış, her pratiğe ayrı bir teori bulmak demektir ya da mevcut teoriyi pratik zorlamalar ve oportünizmin ideolojik saldırıları karşısında ufak tefek kavram değişikliği ile düzeltmek (revize etmek) demektir. Marksizmde, “*pratiğin teorisini*”, pratiğin haklı çıkarılması –jüstifiye etmek– olarak kabul edilir ve bu yüzden pragmatizmi ifade eder.

Zaten eklektizm, teoriyi değiştirmeksizin, o an karşınıza çıkan özel durumlara çare olarak, ufak tefek **kavram değişikliği yapmaktır**. Bu küçük eklektik eklemeler zamanla birikir ve belirli bir yere geldiğinde, başlangıçtaki öncülleriyle herhangi bir ilişkisi kalmadığı görülür. Oysa, bu tavır içinde olanlar, böyle davranmakla teorinin bütünlüğünü koruduğuna kendisini ve başkasını inandırmıştır. Eklektizmin temelinde, pratikte karşılaşılan sorunlar ve bunların çözümü olarak mevcut teori ile bir “*çelişme*” bulunması yatar. Bu yüzden aynı zaman da pragmatisttir.

İşte bu yüzden “yeni” sağ-sapmanın “teorik” çözümlemelerinde kullandığı yöntemin doğal sonucu: **Çıkış noktası ile vardığı nokta arasındaki uçurumdur**. Nitekim, çıkış noktası olarak alınan ve “*Kesintisiz Devrim II-III*”de açıklanan Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi ile bugün geldikleri nokta arasındaki fark açıkça görülebi-

lir. Ama yukarda da belirttiğimiz gibi, sağ-sapma buraya gelirken düz bir çizgi izlememiştir, kendi içinde çeşitli zikzaklar çizerek ve sürekli birbiriyle çelişkili tezler ortaya atarak ve de bunları “eleştiriye” açtıklarını ilan ederek “yeni” tezlerini biçimlendirmektedirler. (Bugün bu sürecin kesin olarak bittiğini söyleyemeyiz, ancak nereye kadar varacağı açıktır.) Nitekim, ilk yazılarında “*klâsik-klâsik olmayan*” Halk Savaşı ayrımları yaparken, daha sonra “*stratejik savunma ve denge aşamalarının daha kısa süreceği*” Halk Savaşından söz etmişler, giderek “*Öncü Savaşı Halk Savaşının başlıya bilme koşullarını hazırlarken, eskiden Halk Savaşı süreci içinde gerçekleşen bazı önemli görevleri de yerine getirir. Ve böylece Halk Savaşının gerekliliğini de ortadan kaldırır*” noktasına varmaktadırlar. Bu da yeterince “tutmayınca”, “ilerleme” devam eder ve Öncü Savaşı “ayaklanmaya” dönüştürülür. Ancak ülkemiz solunda bunu savunmaların revizyonistlikleri yeterince açık olduğundan ayrımları yapmayı da unutmazlar ve “*sovyetik olmayan bir ayaklanmaya*” dönüşen Öncü Savaşından söz ederler!

Ancak bu durum sadece bu “yeni” sağ-sapmaya özgü değildir.

“Opportunizm bukalemun gibidir. Çeşitli kılıklara bürünerek sosyalist hareket içinde ortaya çıkar. Opportünizmin kılığını kıyafetini o ülkenin ekonomik ve sosyal bünyesi, işçi sınıfının politik bilinç ve örgütlenme seviyesi, kısaca **ülkenin içinde bulunduğu devrimci aşamanın niteliği** belirler. Ancak her çeşit opportunizm, proletaryanın devrimci potansiyeline inanmamaya dayanır. Genellikle sağ-opportunizmin temelinde **korkaklık, azimsizlik ve proletaryanın devrimci zaferine inanmamak** yatar. Bu yanlarını örtmek için o, **en ‘keskin’ gözükme zorundadır...**

Opportunizmde **ilke istikrarı** diye bir şey yoktur. Düne kadar savunduğu ilkelerin niteliği kitlelerin gözünde açıklığa kavuşunca, o bu ilkeleri en ağır suçlamalarla karalar. Onun için tek şey önemlidir: ‘Her şeye rağmen proletaryanın devrimci hareketini nasıl pasifize edebilirim?’ **Bu eyleminde Marksist ilkeler sadece birer basit araçlardır.**”⁷ (abç)

⁷ Mahir Çayan, *Yeni Opportünizmin Niteliği Üzerine*.

Nitekim “yeni” sağ-sapma bunları açıkça ifade etmekte bir sakınca görmemektedir:

“Bu dönemde –3. bunalım döneminin 3. evresi diyorlar– mücadelenin gelişim çizgisi ne olmalıdır? Bu soruyu çözümlerken **adeta bir tabu gözüyle bakılan klâsik formülasyonlara uymak gibi bir zorunluluğun bulunmadığını, böyle bir şeyin olamayacağını belirtmek gerekir.**”⁸ (abc)

Evet, kendilerini Marksist-Leninist evrensel tezlere, formülasyonlara bağlı hissetmeyenlerin, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne bağlı hissetmelerini beklemek çok yanlış olur.

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne göre, devrimimiz Halk Savaşı ile zafere erişecektir. Ancak içinde yaşadığımız tarihsel durum ve ülkemizin özelliklerinden dolayı Halk Savaşı Öncü Savaşı aşamasından geçecektir.

Bu tespit, bizim gibi emperyalist hegemonya altındaki tüm geri-bıraktırılmış ülkeler için geçerli evrensel bir tespittir.

Marksist-Leninist bir örgüt, herkesin canının istediği zaman girip çıkabileceği ve içinde yer aldığı sürece hiçbir şeye bağlı olmadan hareket edebileceği bir kulüp ya da dernek değildir. Marksist-Leninist bir örgüt üyesi olabilmek için, her şeyden önce örgütün **devrim anlayışını** (ya da genel olarak devrim stratejisini) ve **disiplinini** kabul etmek şarttır. Bu temel şarta bağlı olarak, örgüt üyesi, örgüt tarafından belirtilen alanda ve örgüt biriminde fiili olarak çalışmak zorundadır. Birey, örgüt üyesi olduğu andan itibaren, tüm çalışma ve davranışlarında örgütün devrim anlayışını, bulunduğu birimde, hayata geçirmeye çalışır. Bu durumda, kişi, örgütün devrim anlayışına (ve bundan çıkan örgütlenme anlayışı-çalışma tarzına) ters düştüğü takdirde, o kişinin örgütün bir üyesi olarak düşünülmesi olanaksızdır. Bu durumda olan kişiler, eleştiri-özeleştiri uygulaması ile düzeltilmeye çalışılır. Ancak bunda başarılı olunmazsa, o kişi ile her türlü örgütsel ilişki kesilir.

Genel olarak ülkemiz solunda, uzun yıllara dayanan, oturmuş ve düzenli işleyen bir örgütsel yapının olmayışı ve de solun bölünmüşlüğü, örgüt konusundaki en temel ve evrensel ilkelerin uygulanmasını engellemektedir. Özellikle legal örgütlenmelerin etkin

⁸ II. Sağ-sapma, 3. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

olduğu solda, herhangi bir kişinin, şu ya da bu “siyaset”i savunduğunu söylemesi yetmektedir. Bu durumda örgüt-örgüt üyesi kavramları kendiliğindencilığe indirgenmekte ve menşevik örgüt anlayışı egemen olmaktadır. Menşevik örgüt anlayışı o derece yaygındır ki, değil bir “grevci işçinin” kendisini örgüt üyesi olarak ilan etmesi, herhangi bir kişi –hiçbir şey yapmayan– bile rahatlıkla örgüt üyesi olduğunu beyan edebilmektedir. Belirttiğimiz gibi ülkemiz solunun yapısına göre koşullanmış genç ve samimi unsurlar, bu hava içinde “devrimcilik” yapmaktadırlar. Örgüt ve örgüt üyesi kavramları o derece yozlaşmıştır ki, bir “siyaset” içinde o siyasi çizgiyle uzaktan yakından ilişkisi olmayan kişilerin bulunması kadar, siyasi çizgiyle ters düşen düşünceler o “siyaset” adına piyasaya sürülebilmektedir. Bu durumların doğal sonuçları olarak “ihraçlar” birbirini izlemektedir. Öyle ki “ihraç eden” ile “ihraç edilen” birbiri içine geçmekte, her biri diğerini “ihraç ettiği”ni duyurmaktadır. Tüm bunların altında yatan gerçek, örgüt ve örgüt üyesi kavramlarının Marksist-Leninist özlerinin unutulmasıdır.

Bu kısa belirlemelerden sonra, asıl bizi ilgilendiren konuya gelelim.

THKP-C/HDÖ, 1972 yılında tüm önder ve yönetici kadrolarını yitirmiş olan THKP-C’nin bir devamıdır. Bu durumuyla THKP-C/HDÖ’yü belirleyen ve onun **niteliğini** tanımlayan devrim teorisi, THKP-C’nin devrim teorisidir. Bu ise, **Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi** ile ifade edilir.

İlk kez ayrıntılı biçimde “*Kesintisiz Devrim II-III*”de formüle edilen bu strateji, THKP-C ile diğer grup ve örgütler arasındaki temel **sınır çizgisidir**. Bu stratejinin kabul edilip edilmemesi, **önsel olarak** THKP-C’li olup olmamayı belirler. Ancak 1972 yılı sonrasında THKP-C’nin örgütsel yapısının dağılması ve revizyonizmin güçlenmesi üzerine Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin ne olduğu ve ne olmadığı konusunda çeşitli yorumlar gelişmiştir. Bu durumda neyin doğru (yani Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin ifade ettiği), neyin yanlış (yani Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ni reddettiği) olduğunu tespit etmek için elde tek kriter mevcuttur. Bu kriter de, THKP-C’nin 71 döneminde yayınladığı, ideolojik-politik-örgütsel-stratejik ilkelerinin açıklandığı yazılardır. Bu yazılar Mahir Çayan yoldaşın yazılarında ifadesini bulmaktadır. Ancak bu yazılar en uygun duruma “*Kesintisiz Devrim II-III*”de ulaşmıştır. Bu neden-

le, THKP-C için temel kıstas, “Kesintisizlere” **ters düşüp düşmemek** şeklini almıştır. Bunun gerçek anlamı Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne ters düşüp düşmemektir. “*Kesintisiz Devrim II-III*” ile Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin bu derece özdeşleşmiş olması bundandır.

Örgütümüz ilk oluşum yıllarından itibaren, en genelde, tüm diğer siyasi oluşumlarla sınır çizgisini çekmiştir. Bu sınır çizgisi Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’dir. Bu strateji, THKP-C/HDÖ’nün üzerinde yükseldiği ve örgütün niteliğini belirleyen stratejidir. Bu nedenle örgütümüzün temel çıkış noktası “*Kesintisiz Devrim II-III*” dür. Bu durumda Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne (ya da onun formüle edildiği “*Kesintisiz Devrim II-III*”e) ters düşen ya da onun reddini oluşturan her türlü düşünce ve faaliyet kesinkes bir sapmayı ifade eder.

Bugün ülkemiz solunda, örgüt ile örgütün devrim anlayışının birbirinden ayrı tutulması eğilimi vardır. Örneğin bir kişi falanca “siyaset”ten olabilir, ama o “siyaset”in devrim anlayışına uymayabilir. Legalizmin bir sonucu olan bu durum, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ni “savunan” kesimleri ve örgütümüzü de etkilemiştir. Böylece Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi ile örgüt (THKP-C) birbirinden ayrılmış, kişi THKP-C adına sahip çıkmakta ama, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ni –dolaylı biçimde de olsa– reddedilmektedir. Bu oluşum THKP-C/HDÖ saflarında da ortaya çıkmıştır. Zaman zaman ortaya çıkan sapmalar, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne ters düşmelerine ve bu durumun çok açık olmasına karşın THKP-C/HDÖ üyesi olduklarını iddia etmişlerdir. Nitekim, Aralık-76 Kararı ile tüm örgütsel bağların kesildiği sağ-sapma (daha sonra kendilerine “Devrim Savaşçıları” (!) adını takmışlardır), örgütten ayrılmadıklarını, asıl örgütü kendilerinin temsil ettiğini ileri sürmüşlerdir. Bunu yaparken özellikle örgütümüzün kamuoyunda bilinen ismini, yani “Acilciler” adını kullanmaya özen göstermişlerdir. Bu durumu “*THKP-C/HDÖ ve Tarihsel Gelişim*” yazımızda şöyle belirtmiştik:

“Temel mücadele biçimi olan silahlı propagandayı pratikte uygulamak, gelişen savaş içinde örgütsel yapıyı sağlamlaştırmak, örgütün yayılması ve güçlenmesini bundan böyle esas olarak yeniden yaratılan etkinin örgütlenmesiyle gerçekleştirmek; bu temel konularda arka-

daşlar **Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi ile ters düşen görüşler savunmuşlardır. Ve çoğunluğun aldığı karara da uymayacaklarını ilan etmişlerdir.** Bu durumda bu arkadaşlarla aynı örgütsel yapı içinde bulunamayacağımız açıktır. Buna rağmen bazı arkadaşlar Halkın Devrimci Öncüleri'nden (veya kamuoyunda tanınan adıyla 'Acil'den) ayrılmadıklarını söylemektedirler. Şu kadarını belirtelim ki, devrimci örgüt kişinin istediği gibi katılıp, ayrıldığı bir kulüp değildir; belirli kurallara sahiptir.”⁹ (abç)

Bugün kendilerine “Acilciler” diyen “yeni” sağ-sapma da aynı durumdadır. Bu yüzden, bu sağ-sapmanın eleştirisini çeşitli yönleriyle ele alacağız. Bu sağ-pasifist grup “teorik” tespitlerinden (“kriminoloji sahasına girenler” hariç), pratiğine dek ele alındığında, değil “Acil” ile, “Kesintisizlerle” bile uzaktan yakından ilişkisi olmadığı açıkça görülecektir.

Bunu, sağ-sapmanın iki ana yazısındaki plana uygun olarak yapacağız. Böylece kadroların sorunu daha düzenli anlamaları mümkün olacaktır. Yine başlamadan belirtelim ki, yazımızın amacı çeşitli konular üzerine örgütümüzün görüşlerini ayrıntılı olarak olarak yinelemek değildir. Amacımız sağ-sapmanın niteliğini ortaya koymaktır.

⁹ THKP-C/HDÖ, *Tarihsel Gelişim*.

BİRİNCİ BÖLÜM EMPERYALİZMİN BUNALIM DÖNEMLERİ VE SAĞ-SAPMA

Serbest rekabetçi kapitalizmin tekelci kapitalizme (emperyalizm) dönüşmesiyle birlikte kapitalizmin temel çelişkisi (üretim sosyal niteliği ile üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki çelişki) kesinlik kazanır. Serbest rekabetçi dönemin aksine, temel çelişki, salt ekonomik buhran dönemlerinde değil, her dönemde kendini hissettirir ve hayatın her alanını kapsar (genel). Üretici güçlerin gelişimi sürekli engellendiğinden, temel çelişki sürekli olarak kendini hissettirir.

“Tekelci kapitalizm döneminde temel çelişkinin şiddetlenmesi ve süreklilik kazanması ve temel çelişkidен kaynaklanan başlıca üç çelişkinin (tekellerle halk arasında, emperyalistlerle sömürge ülkeler arasında ve emperyalist ülkeler arasındaki çelişki) keskinlik kazanması sonucu kapitalizm çözülme, çürüme ve kendi zıddını (sosyalizmi) doğurama aşamasına girer. **Kapitalizmin tekelci dönemde girdiği bu yeni evreye genel bunalım dö-**

mi denir. Genel bunalım kesikli değil, sürekli; bu anlamda tekelci dönem kapitalizmin sürekli ve genel bunalımlar çağıdır.”¹⁰

“... Ancak emperyalist dönem içinde de emperyalizmin değişen özellikleriyle belirlenen bunalım dönemleri vardır. Emperyalizmin bunalım dönemlerinin ayırt edici özellikleri şu kriterlerle açıklanabilir:

1- Emperyalist sömürünün sürdürülüş biçimi (metropollerde ve sömürgelerde):

Emperyalizmin bir dünya sistemi olması ve **içine düştüğü bunalımlardan sistem içindeki tedbirlerle kurtulmaya çalışması sömürü biçimlerinin de, dönemlere göre ayırt edici farklılıklara uğramasına neden olmuştur** (sömürünün özü değil, biçimi değişir). Bu olgu, üretimin ve sermayenin yoğunlaşma derecesine uygun düşecek biçimde gerçekleşir.

2- Emperyalistler arası çelişkinin durumu:

Emperyalistler arası çelişki her dönemde mevcuttur. Ancak bu çelişki askeri ve teknolojik üstünlüğe, sosyalist sistem ve ulusal kurtuluş savaşlarının gücüne ve sermayenin yoğunlaşma derecesine göre çeşitli biçimler alır.

3- Emperyalizmle alternatif ve potansiyel güçler arasındaki durum:

Bu üç unsurun sentezi emperyalist sistemin bir bütün olarak işleyişini belirler. Emperyalizmin herhangi bir bunalım döneminin açıklanması, emperyalist sistemin bir bütün olarak işleyişinin açıklanması demektir.”¹¹

Emperyalizmin değişik bunalım dönemlerinin birbirinden ayrılmasının bu üç temel kriteri “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”in en temel tespitlerinden birisidir. Bu konuda “yeni” sağ-sapma, aynı zamanda oportünist niteliğini de sergilemektedir. Bu sapmaya göre: “*Kapitalizmin içine düştüğü sürekli ve genel bunalımdan sistem içinde sömürü biçimlerini değiştirerek kurtulmaya çalı-*

¹⁰ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 26-27.

¹¹ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 34-35.

şır.¹² (abç) Yine, “onlara göre”; emperyalistler arası çelişkiler, “**sermayenin yoğunlaşma derecesine ve devrimci mücadelenin dünya ölçüsündeki gücüne göre**”¹³ değişik biçimler alır.

Görüldüğü gibi (ve daha sonra da göreceğimiz gibi), “yeni” sağ-sapma, emperyalizmin değişik bunalım dönemlerinin birbirinden ayrılmasının üç unsurunu kendine göre değiştirmektedir. Birinci durumda, emperyalizmin sistem içindeki tedbirlerle bunalımlardan kurtulmaya çalışmasının **bir sonucu** olan sömürü biçimlerindeki değişim, doğrudan sistem içindeki tedbirlerle özdeşleştirilmektedir. İkincide ise, emperyalistler arası çelişkinin çeşitli biçimlerini belirleyen: a- askeri ve teknolojik üstünlük, b- sosyalist sistem ve ulusal (ya da halk) kurtuluş savaşları, c- sermayenin yoğunlaşma derecesi, “yeni” sağ-sapmanın elinde “**sermayenin yoğunlaşma derecesi ve devrimci mücadelenin dünya ölçüsündeki gücüne**” dönüşmektedir. Böyle olunca “*III. bunalım döneminin 3. evresi*” daha kolaylıkla anlatılabilir: Zira 1971 sonrasında ABD’nin mutlak hegemonyasının nispi hegemonyaya dönüşmesine karşın “askeri ve teknolojik üstünlük” hâlâ ABD’nin elindedir. Nitekim 1979 sonlarında Batı-Avrupa ülkelerine ABD yapımı orta-menzilli nükleer füzelerin yerleştirilmesinin NATO toplantısında kabul edilmesi bunun açık kanıtıdır.

Bunları şimdilik burada bırakıp, emperyalizmin değişik bunalım dönemlerini görmeye devam edelim. Ancak burada hemen belirtelim ki, emperyalizmin bunalım dönemlerinin incelenmesi salt entelektüel bir yaklaşım değildir. Tersine, “*Bunalım dönemlerinin incelenmesi, emperyalist sistemin bir bütün olarak işleyişindeki değişimleri açığa çıkarır. Bu değişim kaçınılmaz olarak proletaryanın çarpışma biçimlerine yansır, yeni örgütlenme ve mücadele yöntemlerini doğurur. Objektif şartların zorunlu kıldığı yeni mücadele ve örgütlenme yöntemlerini inkârın en kısa yolu ise yeni şartların varlığını inkâr etmektir.*”¹⁴ (abç) Ancak bu sorunun bir yönüdür. Aynı şekilde mevcut ve objektif koşullara uygun mücadele yöntemleri ve örgütlenme anlayışını reddetmenin de en kısa yolu, “koşulların değiştiğini” söyleyerek, geçersizliğini ilan et-

¹² II. Sağ-sapma, 3. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

¹³ II. Sağ-sapma, 3. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

¹⁴ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 36.

mektir.

“Opportunizm, her yerde ve her zaman bilimsel sosyalizmi tahrifte iki metoda başvurur:

Ya zaman ve mekan kavramlarını dikkate almadan, Marksizm ustalarının başka tarihi şartlar için ileri sürdükleri ve yaşanan dönemde eskimiş olan tezlere dört elle sarılır ve bu tezleri kendi sapmasına dayanak yapmaya çalışır. Veya Marksizm-Leninizmin her şart ve altında geçerli tezlerini, ‘zaman ve mekan değişmiştir, o yüzden geçerli değildir’ diyerek Marksizmi revize eder.”¹⁵

İlerde göreceğimiz gibi “yeni” sağ-sapma da, opportunizmin bu tahrif yöntemini kullanarak sağcı özünü gizlemeye çalışmaktadır. “III. Bunalım döneminin 3. evresi” edebiyatı da bunun açık ifadesidir.

Emperyalizmin bunalım dönemlerini şöyle özetleyebiliriz:

1- Birinci Bunalım Dönemi

Serbest rekabetçi kapitalizmin tekelleşme dönüştürme süreciyle (1903) başlayan ve I. yeniden paylaşım savaşı içinde, özellikle 1917 Ekim Devrimi ile sona eren dönemdir.

I. Bunalım dönemi tamamiyle sistemin kendi iç çelişkilerinden kaynaklanır. Temel belirleyici emperyalistler arası çelişkidir. Ancak 1917 Ekim Devrimi ile birlikte, sistemin bu iç çelişkilerinden doğan sosyalizmin, tek ülkede de olsa, kurulmasıyla kapitalizmin sürekli ve genel bunalımı yeni bir muhteva kazanır. Artık sisteme karşı sürekli bir alternatif mevcuttur.

2- İkinci Bunalım Dönemi

1917 Ekim Devrimi ile başlayan ve II. yeniden paylaşım savaşı sonlarına kadar (1945) devam eden bir dönemdir. Bu dönemin özelliklerine geçmeden bir noktaya daha değinelim:

“Emperyalizmin bunalımında bir dönemin bitişini ve yeni bir dönemin başlangıcını belirleyen tarih genellikle sembolik olmaktan öteye bir anlam taşımaz. Önemli olan tarih değil, sistemin yeni işleyiş biçimini kavramaktır.”¹⁶

Ancak bu, tarihlerin hiç önemi olmadığı demek değildir. Tarihler, sistemin işleyişinde ve yeni bunalım döneminin temel özel-

¹⁵ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim-I*.

¹⁶ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 28.

liklerinin ortaya çıkışında “alt-üst etkisi yapan” olguları ifade eder. Bu boyutu ile tarihler dönüm noktalarıdır.

Örneğin modern revizyonizm, bunalım dönemlerini, I. bunalım 1917-45, II. bunalım 1945-58 ve III. bunalımı 58 sonrası olarak ifade eder. Bu tespitlerin temelinde kapitalizmin sürekli ve genel bunalımını salt sosyalist ülkeler yönünden (alternatif güç) ele alınması yatmaktadır. Modern revizyonizm için, gerek emperyalistler arası çelişkilerin durumu, gerek ulusal ve halk kurtuluş savaşlarının hiçbir anlamı yoktur (en çok tali olarak görür). Bunalım dönemlerini birbirlerinden ayıran üç unsurun birini öne çıkarmak ve her şeyi ona bağlamak (tek yönlülük) bu anlayışın yöntemidir. Alternatif gücün etkisini bu derece abartmak yanlış ise, aynı şekilde salt emperyalistler arası çelişkinin durumunu belirleyici almak da o derece yanlıştır. Nitekim “yeni” sağ-sapma tüm yaklaşımlarında bunu yapar. Yukarda da gördüğümüz gibi, onlar, bunalım dönemlerini ayıran üç unsuru kabul eder görünüp, modern revizyonizmin önemsemediğini (emperyalistler arası çelişki) abartır ve bu çelişki üzerindeki alternatif gücün etkisini ve emperyalistler arasındaki askeri ve teknolojik üstünlüğün rolünü kabul etmez. Böylece tek yönlülük daha da çarpıtılır ve emperyalistler arası çelişki, sermayenin yoğunlaşma derecesi ile ölçülerek, sürekli ve genel bunalım ekonomik değerlere ve ekonomik buhranlara indirgenir. 1971’de girildiğini iddia ettikleri “III. bunalımın 3. evresi” temel olarak dolarn devalüe edilmesine ve ABD ekonomisinin tarihinde ilk kez ödemeler dengesi açığı vermesine bağlanır ve 1971 tarihinin seçilme nedeni budur.

II. bunalım döneminin başlıca özelliklerini şöyle özetleyebiliriz:

- a- Emperyalizme karşı sürekli alternatifin doğuşu.
- b- Ekonomik buhranın önemli ölçüde ağırlaşması (1929 buhranı gibi)
- c- Tekelci kapitalizmin tekelci devlet kapitalizmine dönüşmesi
- d- Emperyalist ülkeler arasındaki güçler dengesinin değişimi

3- Üçüncü Bunalım Dönemi

“Emperyalizmin III. bunalım dönemi kendi içinde **iki ayrı döneme** ayrılır:

a- 1945-58 Dönemi

Bu dönemin başlıca özellikleri şunlardır:

1-) Dünya sosyalist sisteminin kurulması, ulusal kuruluş savaşlarının dev boyutlara ulaşması.

2-) Emperyalist ülkelerin sürekli ve resmi olarak örgütlenmesi,

3-) Emperyalist ülkeler arasındaki çelişkilerin **geçmişe göre** azalması; ABD'nin emperyalist blok içinde mutlak hegemonyası.

4-) Ekonomik buhranın hafiflemesi.¹⁷

Bu dönemde görülen bir olgu da, “soğuk savaş”tır. Ancak “soğuk savaş” bu dönemde sistemin işleyişinde temel özellik niteliğinde değildir. Nitekim bu nedenle “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de bu olgu **başlıca özellikler** içinde sayılmamıştır. Bu dönemde, II. yeniden paylaşım savaşı ile yıkılmış olan Batı-Avrupa'nın iman emperyalist yatırımların yöneldiği alanı belirler. Genel olarak III. bunalım döneminin en temel olgusu olan entegrasyon 1945-58 döneminde belirginlik kazanmıştır. Emperyalist ülkelerin tarihlerinde ilk kez sürekli ve resmi olarak örgütlenmesi bunu ifade eder. IMF'nin kurulması bu örgütlenmenin ilk kurumudur.

b- 1958 sonrası

Bu dönemin başlıca özellikleri şunlardır:

1- Uluslararası finans kurumlarının faaliyetlerinde meydana gelen değişim:

1956'da geri-bıraktırılmış ülkelerde özel sektörle birlikte sanayi yatırımları yapmak amacıyla IFC'nin, 1961'de de IDA'nın faaliyete geçmesiyle, emperyalist krediler –özellikle Dünya Bankası kredileri– geri-bıraktırılmış ülkelere yönelmiştir. 1945-58 döneminde Batı-Avrupa'nın imana yönelen kredilerin ve yatırımların bu değişimi, iki dönemin ayrılmasında belirleyici olan ilk olgudur. Burada özellikle dikkat edilmesi gereken, emperyalist kredi ve yatırımların **değişiminin, salt bir üretim sektöründen diğer birine yönelmesi değildir. Tersine değişim, emperyalist ülkeler içi yatırımdan, geri-bıraktırılmış ülkelere yönelmesidir.**

2-) ABD'nin diğer emperyalist ülkelere yaptığı sermaye ihracındaki değişim:

1958'e kadar ABD'nin Batı-Avrupa'ya yaptığı sermaye ihracının amacı bu ülkelerde sosyalizmin zaferini önlemek iken, 1958

¹⁷ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 33-38.

sonrasında onların ekonomilerine sızma ve ele geçirme olmuştur.

3-) Çokuluslu şirketlerin gelişimi (üretim çokuluslaşması),

4-) Dört aşamalı devresel hareketin iki aşamaya inmesi (süre-
kli enflasyonist politika),

5-) Ekonominin askerileştirilmesi,

6-) Yeni sömürgecilik.

“Emperyalizmin III. bunalım döneminde geri-bıraktı-
rılmış ülkeleri ilgilendiren en önemli değişim yeni-sömür-
gecilik metotlarıdır. Yeni-sömürgecilik başlıca dört unsu-
ra dayanır:

a- Sömürge ülkelerdeki feodal yapı, kapitalizm yukar-
dan aşağı ve emperyalizme bağımlı olarak geliştirilerek
değiştirilir.

b- Bu süreç içinde emperyalizmin en gözde müttefi-
ki olarak yerli teknelci burjuvazi geliştirilir,

c- Gelişen teknelci burjuvazi emperyalizmle baştan bü-
tünleşmiş olarak geliştiğinden III. bunalım döneminde
emperyalizm içsel bir olgu haline gelmiştir, emperyalist
işgalin biçimi değişmiştir. (Gizli işgal)

d- Sermaye ihraç ve transferlerinin terkibi değişmiş-
tir.”¹⁸

Bu dört unsurun ortaya çıkardığı olguların başında, **oligarşi**
ve **oligarşik yönetim** gelir. Emperyalizm ülkeye **ilk girişinde** yerli
hakim sınıfların tümüyle ittifak kurar. Bu **ilk dönemde**, yerli hakim
sınıflar, **feodaller, tefeci bezirganlar, ticaret burjuvazisi ve kom-
prador burjuvazidir**. III. bunalım döneminde, yeni-sömürgecilik
yöntemleri sonucu, yerli teknelci burjuvazi geliştirilmiş (komprador
burjuvazi yerli teknelci burjuvazinin çekirdeği olmuştur) ve zaman
içinde **emperyalist üretim ilişkilerinin** gelişmesine paralel **oligarşi**
içinde ağır basan yön olmuştur. Oligarşi, başta emperyalizm ol-
mak üzere, emperyalizmle baştan bütünleşmiş yerli teknelci burju-
vazi ile toprak ağaları (feodaller), tefeci bezirgan ve ticaret burjuva-
zisinin en irilerinden oluşur. Böylece ülkedeki yönetim, sınıfsal te-
melinin evrimi sonucu **oligarşik** nitelik almıştır. **İşte bu oluşum**
**III. Bunalım döneminin geri-bıraktırlmış ülkelerde ortaya çıkar-
dığı temel bir değişimdir.**

¹⁸ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 50.

Yönetimin oligarşik nitelik alması, **merkezi otoritenin daha da güçlenmesine yol açmıştır**. Diğer taraftan emperyalist üretim ilişkilerinin sonucu, ülkedeki kapalı üretim birimlerinin pazara açılması ve bu nedenle ulaşım ve haberleşmenin yaygınlaştırılması merkezi otoritenin gücünü ülkenin her yanına yaymıştır.

Öte yandan, gerek emperyalist işgalinin gizlenmesi ile anti-emperyalist tepkilerin açığa çıkmasının önlenmesi, gerekse emperyalist üretim ilişkilerinin ilk gelişiminin yarattığı nispi refahın sınıfsal tepkilerin pasifize edilmesini sağlaması, oligarşi ile halkın düzene karşı tepki ve memnuniyetsizliği arasında **sunî bir denge** yaratmıştır. Zaman içinde nispi refahın (geçici niteliği sonucu) etkisini yitirmesine paralel, **sunî denge, temel olarak siyasal zor ile sürdürülmektedir**. Geri-bıraktırlmış ülkelerde siyasal zor, sürekli olarak askeri biçimde **maddeleşme koşulları içindedir**. Yani zaman zaman parçada askeri biçim alabilmektedir. Bu zamanlarda amaç, yeni-sömürgeciliğin ideali olan, *“kuvvetini kullanmamak için göstermektir.”* Genellikle *“ipin ucunu kaçırdığı”* zaman siyasal zor bü-tünde **askeri biçimde maddeleşir**.

Siyasal zorun askeri biçimde maddeleşmesi için:

a- Hakim sınıfların kendi iç çelişkilerinden idare edememeleri (yönetemez olmaları)

b- Gelişen sınıf muhalefetinin mevcut üretim ilişkilerini tehdit eder bir nitelik alması,

c- doğrudan doğruya iktidara yönelik bir siyasal (devrimci) alternatifin ortaya çıkması durumunda olur.”¹⁹

Siyasal zorun askeri biçimde maddeleşmesi, yani görünür olmasını, salt oligarşinin **siyasal olarak tecrit olmasına indirgemek** tamamen yanlıştır ve tek yönlülüktür. Bu aynı zamanda, oligarşinin siyasal zorunu askeri biçimde maddeleştirmesi durumunda, oligarşinin siyasal olarak tecrit olduğunu söylemek demektir. *“Mevcut Durum ve Devrimci Taktiğimiz”* broşüründe bu şöyle konmaktadır:

“Ülkemizde özellikle 12 Mart sonrası uygulamalardan sonra hakim sınıfların kendi iç çelişmelerinden dolayı yönetimin askerileşmesi beklenemez. Bu nedenle siyasal zorun askeri bir biçimde kendini göstermesi mevcut

¹⁹ İlker Akman, *Mevcut Durum ve Devrimci Taktiğimiz*, s. 38-39.

üretim ilişkilerine yönelik muhalefetin görüldüğü yerlerde ve oligarşiye alternatif bir gücün ortaya çıkması zamanlarında olacaktır. Bir başka deyişle, oligarşi emekçi yığınların muhalefetine **topyekün muhalefete dönüşmesine hiçbir zaman izin vermeyecek ve daha mevzi durumundayken uygulayacağı zor ile sindirerek kitleleri pasifize etmeye çalışacaktır.**²⁰

Görüldüğü gibi askeri biçimde maddeleşme koşulları içindeki siyasal zorun, görünür olması, yani askeri biçimde maddeleşmesi **siyasal tecrit ile özdeş değildir.** Nitekim emperyalizm ulusal ve halk kurtuluş savaşlarından edindiği tecrübe ile (özellikle Küba ve son olarak Nikaragua) yıpranmış yönetimleri, yani yönetim siyasal olarak halk kitleleri gözünde tecrit olduğunda, bu yönetimleri değiştirmektedir. Bu yıpranmış yönetimin değişmesinin mutlaka sivil yönetimler için olduğunu söylemek de yanlıştır. Sivil ve askeri yönetimlerin her yıpranana değiştirilir. Örneğin 1969'ların Peru'sunda, 1979'un El Salvador'unda olduğu gibi sivil yıpranmış yönetim, askeri yönetimle değiştirilmiştir. Ve bu ülkelerde askeri yönetimin ilk yaptığı iş, işçilerin ve köylülerin mücadele ettikleri bazı hakları resmen kabul etmek olmuştur. 1963 Perusunda askeri yönetim, köylülerin zorla işgal ettiği toprakları köylülere bırakmıştır. 1964 sonrası Brezilya'da ise askeri yönetim değişikliği söz konusudur. Burada önemli bir husus da, **oligarşinin siyasal tecridi ile yönetimin** (hükümetin ya da yürütmenin) **yıpranmışlığının özdeş olmadığıdır.**

Üçüncü bir nokta da, suni denge, **temel olarak** siyasal zor ile sürdürülmesine karşın, zaman zaman nispi üretim artışları, ideolojik sapırmalar ve icazetli “sosyalistler” vb. den yararlanılarak da sürdürülür.

Dördüncü olarak, suni dengenin oligarşi ve oligarşik yönetimle ilişkisini, salt tek tek kurumlara indirgeyerek, siyasal tecridin tek tek kurumların tecridi olarak düşünme yanlılığına düşülmemesidir. Bu anlayış, siyasal zorun sınıfsal ve devletle olan ilişkisini gözden uzak tutmaktır. Ve devlet, Lenin'in tanımıyla “*bürokrasi ve militarizmle bir bütün olarak egemen sınıfların baskı makinasıdır.*” Devletin bütünselliği ve bu anlamda devlet kurumlarının

²⁰ İlker Akman, *Mevcut Durum ve Devrimci Taktiğimiz*, s. 39.

işlevlerinin tek tek ele alınamayacağı, çünkü tek bir bütünün ve tek bir amacın parçaları olduğu unutulması, siyasal tecridin tek tek kurumların tecridine indirgenmesine yol açar, ki bu da modern revizyonizmin, devleti içten ele geçirme “ileri demokratik düzen” anlayışının bir başka ifadesidir.*

Kısaca III. bunalım döneminin genel özellikleri budur. Şimdi bu konuda “yeni” sağ-sapmanın nasıl tahrifatlar yaptığını görelim:

“Yeni” sağ-sapmaya göre, III. bunalım dönemi “üç evreye” ayrılır! Birinci evre, 1945-58 dönemini kapsar. İkinci evre, 1958-71 dönemini kapsar. Üçüncü evre de, 1971 sonrasıdır. III. bunalım döneminin **ilk iki evresinde** (1945-58 ve 1958-71 evreleri) ortaya çıkan özellikler şunlardır:

a- **Sosyalist bloğun ortaya çıkışı** ve ulusal kurtuluş savaşlarının büyük boyutlara ulaşması...

b- Yeni-sömürgecilik yöntemlerinin kullanılması (sömürge ülkelerde işgalin gizlenmesi ve pazar genişletilmesi). Sömürge sisteminin çökmesi ve **bağımlı, yarı-bağımlı ülkelerin ortaya çıkması**. Emperyalizm bu dönemde yerli hakim sınıfların **tümüyle** (feodaller, aracı-tefecî, ticaret burjuvazisi) **ittifak içindedir**...

c- Emperyalizmle sosyalist blok arasındaki **soğuk savaş**.²¹ (abc)

Sağ-sapmanın III. bunalım dönemi için (onlara göre ilk iki evresi için) ortaya koyduğu bu üç özellik, daha sonra da göreceğimiz gibi, mutlaklaştırdıkları ve “III. bunalım döneminin 3. evresi” olarak isimlendirdikleri gelişmeler için gereklidir. Gerçekte bunlar, III. bunalım döneminin **temel özelliği** –isterse sağ-sapmanın dediği gibi “*ilk iki evrenin*”– olarak öne çıkartılamayacak özelliklerdir. Eklektizmin tipik örneği olan bu tespitlerin “*Türkiye Devriminin*

* Bilindiği gibi modern revizyonizm, tek tek devlet kurumlarının “devrimleştirilmesi” ile, aşamalı olarak, iktidarı ele geçirilmesini savunur. Bu aşamalı “ilerleme”, Halk Savaşı teorisinin iktidarı “parça parça” ele geçirilmesinden temelden farklıdır. Modern revizyonizm, devlet kurumlarının tek tek ele geçirilmesini amaçlar, Halk Savaşı ile, ülke bütününde toprak olarak ve toprak üzerinde her türlü devlet kurumunun parçalanması ile iktidarı parça parça ele geçirilmesidir. Modern revizyonizmin anlayışı, “devlet kurumlarının parça parça kurtarılması”dır! Zaten “aşamalı siyasal tecrit” ya da “devlet kurumlarının tek tek tecridi” anlayışı, temelden Marksist-Leninist devlet teorisinin reddidir. Bu anlayış, devleti kurumlar olarak özerk ve federe bir yapıya sahip düşünmek durumundadır. Daha genel deyişle, **feodal devletçikler** anlayışıdır.

²¹ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

Acil Sorunları-I' ile olan ilişkisi (daha doğrusu ilişkisizliği) açıktır.

Birinci olarak, 1945 sonrasında sosyalist bloğun oluştuğu açıktır. Ancak sosyalist blok, yine aynı zaman içinde (*"ilk iki evre"* içinde) parçalanmıştır. Bu oluşum-parçalanma durumu bugün herkeşçe açıkça bilinmektedir. Nitekim 1956 SBKP 20. Kongresi kararları sonrasında parçalanma süreci başlamıştır. Pratikte "Pekin-Moskova" çatışması olarak bilinen bu süreç 1960 sonrasında resmileşmiş ve 1969'da ÇKP'nin Sovyetleri **resmen** "sosyal-emperyalist" ilan etmesi ile kesinleşmiştir. Bu olgunun dünya devrimci pratiğinde etkileri 1960-70 yılları arasında kesinlik kazanmıştır. Özellikle Latin-Amerika ülkelerinde, "resmi" ya da "geleneksel" diye adlandırılan SBKP çizgisindeki KP'lerden ayrılma, 1965-67 arasında en üst seviyeye çıkmıştır. Yine ÇKP yanlısı grupların yoğun olarak ortaya çıktığı (bağımsız yapılarıyla) 1967-69 yıllarıdır. Nitekim ülkemizde de PDA'nın ortaya çıkışı bu yıllardadır ve 1970'de ayrılma netleşmiştir. 1971 sonrasında ortaya çıkan sosyalist bloğun parçalanması değil, parçalanmanın **çatışmaya** dönüşmesidir.

Burada bir iddiaya değinmek istiyoruz. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin ilk formüle edildiği *"Kesintisiz Devrim II-III"*ün 1972 başlarında yazılmasından hareketle, **bazı olguların** bu yazıda yer almadığı, yani 1971 sonrası gelişmelerin **bazılarının** Mahir Çayan yoldaşın yaşadığı sürede söz konusu olmadığı ve bu yüzden yazıda değerlendirilmediği iddiasıdır. Sosyalist bloğun parçalanması ve "sosyal-emperyalizm"ın ortaya çıkışı bu anlamda bir gelişme olarak gösterilmektedir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, bu olgular 1971 yılında kesinlik kazanmıştır ve THKP-C'nin bazı yazılarında da işlenmiştir. (Örneğin Mahir yoldaşın *"Yeni Oportünizmin Niteliği Üzerine"* yazısında). Bu sakat anlayışın ileri sürülme nedeni "Kesintisizlere "bağımlı olmaktan" kurtulma istemidir. Zira herkes Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi adına ileri sürdüğü şeyin doğru ya da yanlışlığının ilk ölçütü olarak "Kesintisizler"i ele almak zorundadır. Eğer "Kesintisizler" devre dışı bırakılacak olursa, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi adına getirilecek her revizyonist ve sağcı tespitler, kolaylıkla Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ne mal edilebilecektir. "Yeni" sağ-sapmanın ilk yapmak istediği budur, yani "Kesintisizler"i unutturmak. Tıpkı KSD, DY oportünistlerinin yaptığı gibi. Ancak bu oportünistler, bunu, DY'nin yaptığı gibi, resmen "Kesintisizler"ın okunmasını yasaklayarak değil, daha sinsice, denebilirse "gözle

görülmez ve cezalandırılmaz” tarzda yapmaktadırlar.

Evet, “yeni” sağ-sapmanın, sosyalist bloğun oluşmasını 1945-71 dönemine özgü koyma nedeni kısaca budur.

Buna bağlı olarak getirilen “soğuk savaş” konusu vardır. Bindiği gibi “soğuk savaş”, sosyalist ülkeleri tecrit ve izole etme politikasıdır. Ancak yine bilinir ki, bu politika zaman içinde ikincil olmuştur. “Soğuk savaş”ın en yaygın olduğu dönem 1946-58 arasıdır. Nitekim ABD’de Mc Carthycilik bu dönemde ortaya çıkmıştır. Ancak 1956 SBKP Kongresi’nde kabul edilen “*barış içinde birarada yaşama*” tezi ve emperyalistlerin sosyalist ülkeleri pazar olarak yeniden yararlanabileceklerini görmeleri ile yavaş yavaş ikinci plana düşmüştür. ÇKP ile SBKP arasındaki (1960’da) tartışmaların temel noktalarından biri de budur. Ancak 1971 sonrasında sosyalist bloğun parçalanmasının bir ürünü olarak (ve çatışmanın bir ifadesi olarak) Çin ile ABD arasındaki ilişkilerin gelişmesi söz konusudur (Nixon’un Çin’i ziyareti ve Çin’in Birleşmiş Milletler’e alınması).

“Yeni” sağ-sapma kendi revizyonist ve oportünist özünü gizlemek için, tıpkı sosyalist blok konusu gibi, soğuk savaş konusunu da çarpıtmaktadır. Her şeyi Çin yönü ile değerlendirerek ve III. bunalm döneminde 70 sonrasındaki gelişmeleri tek yönlü ve çarpıtarak ele alarak bunu yapmaktadır. Zira sosyalist blok, ne salt Sovyetler Birliği ve Çin’den oluşmaktadır, ne de soğuk savaş Çin’le başlamış ve Çin’le bitmiştir. Nitekim SBKP yanlısı KP’ler, Çin’in geri dönüş yaptığını ve böylece sosyalist bloktan koptuğunu ileri sürmektedir. Gerçekte sosyalist blok kavramı, tek tek ülkelerle ilgili bir olgu değildir. Sosyalist bloktaki parçalanma, tüm dünyada devrimci güçlerin bölünmüşlüğünde ifadesini bulur. Yine soğuk savaşın ikinci plana düşmesi ve sosyalist ülkelerle emperyalist ülkeler arasında ticaretin ve yatırımların gelişmesi 1971 sonrasına denk düşmez. (1971 sonrasında söz konusu olan **Çin’in devreye girmesi** ve mevcut ticaretin **artmasıdır**.) Ve hele hele bu gelişmelerin “Kesintisizler”in kaleme alındığı dönemde ortaya çıkmadığını söylemek, tamamen gerçekleri yok farz etmektedir. Çin-ABD arasında ticaretin artırılması ve ABD’nin ticari kısıtlamaları kaldırması **Mayıs 1971**’de olmuştur. Yine Nixon’un Çin gezisi **Şubat 1972**’de gerçekleşmiştir²² ve “1969’dan itibaren ‘bloklar arası barış’, ‘yumuşama’ gibi deyimler

²² THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 89.

*emperyalistler tarafından sık sık kullanılır olmuştur.*²³

Nispi gelişmeleri **mutlaklaştıran**, 1971 öncesi ile sonrası arasına **kesin çizgiler çeken** sağ-sapma, böylece “bir taşla iki kuş” vurmayı amaçlamaktadır. Bir yandan “yeni” sağcı çizgisinin “*koşullardaki değişmelere*” uygun olduğunu göstermek, diğer yandan “Kesintisizler”in bu “yeni” değişmelere uymadığını göstererek, devre dışı bırakmaktır. Tüm bunlar “yeni” sağ-sapmanın yepyeni (!) “*öncü savaşının stratejisini*” desteklemek için yapılmıştır. Gerçekte “yeni gelişmeler” diye ortaya koydukları gelişmelerin kendilerinin “yeni” “öncü savaşı stratejilerinde” yansısını bulmak da oldukça güçtür. Amaç, gelişmelere göre devrim teorisini geliştirmek olmayıp, “bazı şeyler değişti, öyleyse devrim teorisi de değişir” düşüncesi yaratmaktır. Değişmelerin neler olduğunu ortaya koymamaları bundandır. Ortada olan sadece emperyalizm tahlilinde değişme ve bundan **bağımsız** devrim teorisinde değişmedir.

Böylece emperyalizm tahliline dayanan devrim teorisi çarpıtılmakta, birbirinden kopuk ama ikisinde de “değişme” olduğu izlenimi yaratılmaktadır. (Basit bir mantıkla bile bu anlaşılır. “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de –farklı da olsa– aynı tür gelişmelerden söz edilmesine karşın, devrim teorisinde sağ-sapmanın “yeni” “değişikliği” bulmak olanaksızdır. Bu durumda akla, bu gelişmelerin 1975 sonrasında mı olduğu (*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I* bu yıl yazılmıştır) sorusu gelmektedir. Belki biz yanlıyoruz, bu sağcı unsurlar belki de 1975 sonrasında “gerçekleri” görmüşler-dir!)

“Yeni” sağ-sapma III. bunalım döneminin “*ilk iki evresi*” için belirttiklerinden üçüncüsü de, “*bağımlı, yarı-bağımlı ülkelerin ortaya çıkması. Emperyalizmin bu dönemde yerli hakim sınıfların tümüyle ittifak kurması*”dır.

İlkin, bağımlı, yarı-bağımlı ülkeler konusuna değinelim. Her şeyden bu olgu, ne salt III. bunalım dönemine özgüdür, ne de söylendiği gibi bu dönemin “*ilk iki evresine*”. Emperyalizmin ortaya çıkışından itibaren, eski-sömürgecilik sisteminin dağılmasıyla, bazı ülkeler görünüşte siyasal bağımsızlıklarını kazanmıştır. Ancak ekonomik ve mali olarak emperyalizme bağımlıdırlar. Bunların en önemlileri Türkiye, İspanya, Arjantin, Brezilya “bağımsızlıklarını” II. bunalım döneminde, I. yeniden paylaşım savaşı sonrasında kazan-

²³ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 87.

mışlardır. Yine II. paylaşım savaşı sonrasında buna yeni ülkeler katılmıştır: Avustralya, Suriye, Mısır, Pakistan, Hindistan vb. ve 1975 yıllarında ise, özellikle Afrika ülkelerinde yüzyıllardır süren İspanya ve Portekiz sömürgeciliğinin tasfiyesi ile bu tür “bağımsız” ülkeler ortaya çıkmıştır.

İkinci olarak, emperyalizmin “bu dönemde”, yani III. bunalım döneminin “*ilk iki evresinde*” “*yerli hakim sınıfların tümüyle ittifak kurması*”nı ele alalım.

“Yeni” sağ-sapmanın bu tespitten amacı 1971 sonrasında (“3. evre”) oligarşinin yerli hakim sınıfların **tümünden** oluşmadığını göstermek ve böylece “III. bunalım döneminin” gerçekten “3. evresi”ne girildiğini kanıtlamaktır. Oysa yukarda da belirttiğimiz gibi, emperyalizm **ülkeye ilk girişinde** yerli hakim sınıfların tümüyle ittifak kurar. Bu anlamda eğer emperyalizm herhangi bir ülkeye III. bunalım döneminde ilk kez giriyorsa, böyle bir durum söz konusudur. Ancak ne emperyalizm III. bunalım döneminde ülkelere ilk kez girmektedir, ne de emperyalizm III. bunalım döneminde ortaya çıkmıştır. Örneğin ülkemize yeniden girişi 1924’lerde başlar. “*Özellikle 1960’lardan sonra emperyalist üretim ilişkilerinin derinlemesine yayılmasına paralel olarak, yerli tekelci burjuvazi de oligarşi içinde emperyalizmin temel dayanağı olmuştur.*”²⁴

Yukarda da belirttiğimiz gibi, “yeni” sağ-sapmanın bu tür “**ince tahrifat ve sözcük oyunları**” yapmasının tek amacı, 1971 sonrasında ciddiye alınacak ve “3. evre” denilmeye hak kazanan değişimlerin olduğu **imajını** yaratmaktır. Bunu, bugün herkesin kabul ettiği deyim ve tespitleri geçmişte yok göstererek yapmaktadır. Örneğin, bugün Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi hakkında biraz bilgisi olan herkese oligarşinin “*yerli tekelci burjuvazi ile toprak ağaları ve tefecilerin en irileri*”nden oluştuğunu bilmektedir. Bu durumda geçmişte, yani “ilk iki evre”de, “en irileri” değil, “tümüyle” oluştuğu söylenirse, ortaya “muazzam” bir değişim çıkarılmış olacaktır. Ama bu yapılırken, Mahir yoldaşın belirttiği gibi, bu oluşumu “*emperyalist üretim ilişkilerinin derinlemesine yayılmasına paralel*”²⁵ olduğu gözden gizlenir.

Özetle emperyalizmin bunalım dönemleri, özellikleri ve bu

²⁴ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

²⁵ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

konuda “yeni” sağ-sapmanın tahrifatları budur.

4- Emperyalizmin III. Bunalım Dönemi İçinde Ortaya Çıkan Gelişmeler

“*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de işlenen ve en fazla şimşekleri, suçlamayı üstüne çeken bu gelişmelerin incelendiği bölümdür. Özellikle DY oportünizmi tarafından “4. bunalım dönemi savunuluyor” diye suçlanan bu gelişmeler, bugün de “yeni” sağ-sapma tarafından kendi sapmasına dayanak olarak kullanılmaya çalışılmaktadır. O kadar ki, III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan gelişmeler, onların elinde, tüm stratejiyi değiştiren bir nitelik almıştır. Her ne kadar ortaya çıkan gelişmeler ile stratejide yapmaya çalıştıkları “değiştirme” birbirine uygun değilse de, bu konuda özel önem göstermektedirler. Burada yeni baştan III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan gelişmeleri ele almayacağız. “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”in üçüncü bölümünde yeterince ele alınmıştır.²⁶ Burada “yeni” sağ-sapmanın “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”in bu tespitlerini nasıl çarpıttığını ve mutlaklaştırdığını göstermekle yetineceğiz. Eğer onlar kendi kendilerine “Acilciler” ismini yakıştırıp, kullanmaya kalkmasalardı, elbette sorun “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*” ile olan uyum ya da uyumsuzluk olmayıp, daha ayrıntılı bir eleştiri söz konusu olurdu. Ama onlar “Acil” adına, “Acil”den yola çıkıp, sağ-pasifist çizgilerini formüle etmektedirler. Bu nedenle onların ne derece “Acil”den yola çıktıklarını göstermek zorunludur. Şöyle diyorlar:

“Bu konu da ana hatlarıyla ‘*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*’de açıklanmıştır. Burada III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan **değişmelerin** kökenini kısaca inceledikten sonra, bu **değişiklerin gelişimini** ve bu gelişimin sonucu ortaya çıkmaya başlayan emperyalist sistemin yeni işleyiş biçimi üzerinde duracağız.”²⁷ (abç)

Burada ilk akla gelen soru III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan **gelişmeler mi**, yoksa **değişmeler mi** söz konusudur? İşte sağ-sapmanın yeni bir sözcük oyunu: Gelişme ve değişme. Bilindiği üzere gelişme bir şeyin kendi niteliğini kaybetmeden, kendi içinde ortaya çıkan niceliklerdir. Değişme ise, tersine **niteliği** ifade

²⁶ Bkz. THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 59-110.

²⁷ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

eder ve **nitel** değişim demektir. III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan gelişmelerle ilgili olarak “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de şöyle denilmektedir:

“Emperyalist sistemin bir bütün olarak işleyişini kavrayabilmek için her dönemin temel özelliklerinin zaman içinde nasıl **bir evrim geçirdiğini** ve **bu evrimin muhtemel sonuçlarını** da iyi anlamak gerekir.”²⁸ (abç)

Görüldüğü gibi “yeni” sağ-sapma ile “Acil”ın konuya yaklaşımı temelden farklıdır. Ve temeldeki bu farklılığın tüm ayrıntıda kendini göstermesi kaçınılmazdır. Şimdi bunları tek tek görelim:

a- ABD’nin emperyalist blok içindeki kesin (mutlak) hegemonyasının kaybolması:

Somut olarak 1971’de doların devalüe edilmesi ile belirginleşen bu olgu III. bunalım döneminde ortaya çıkan en belirgin gelişmelerden birisidir. “*Amerikan ekonomisindeki kriz o derece artmıştır ki, Yankeeler efsanevi dolarının dokunmazlığını istemeye istemeye –iki yıl geciktirerek– bozmuşlardır. Amerikan, dolarını 1969’da devalüe etmesi gerekirken, iki yıl dostlarını zorlamış fakat bazı tavizler dışında olumlu sonuç alamamış ve 1971’de devalüe etmiştir.*”²⁹ *

“Yeni” sağ-sapma doların rezerv para oluşu ve ikili fonksiyonunu şöyle ifade eder:

“Dolar ABD dışında ikili bir fonksiyona sahiptir. Emperyalist sistemi korumak ve sistem içinde ABD egemenliğini yaymak. Bu ikili fonksiyonun pratikte sosyalist ülkelerin üslerle çevrilmesi, ulusal kurtuluş savaşlarının **bastırılması**, ilerici yönetimlerin devrilmesi ve ABD sermayesinin diğer emperyalist ülkelere sızması, şirketleri ve önemli sektörleri ele geçirmesi biçiminde somutlaşmıştır.”³⁰ (abç)

İşte sağ-sapmanın “mutlaklaştırma” tahrifatlarının küçük bir örneği. “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de, doların rezerv para oluşu ve bunun sonucu sahip olduğu ikili fonksiyon anlatılırken,

* Salt Mahir yoldaşın bu sözleri bile, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin formüle edildiği “*Kesintisiz Devrim II-III*”ün, III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan gelişmelerin bazılarını da olsa, içerip içermediğini göstermeye yeter.

²⁸ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 58.

²⁹ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

³⁰ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

ulusal kurtuluş savaşlarının bastırılmaya çalışılması ve ilerici yönetimleri “devirme çabası” olarak konur.³¹

ABD'nin II. yeniden paylaşım savaşı sonrasında, emperyalist blok içinde mutlak bir hegemonya kurması, zaman içerisinde nispi hegemonyaya dönüşmüştür. Yani ABD emperyalizmi bugün de emperyalist blok içinde etkin ve yönlendirici unsurdur. Ancak bu geçmişe göre, daha az kesinlik, daha az mutlaklık içermektedir. Emperyalistler arası çelişki ve ilişkilerdeki bu **nispi gelişme**, III. bunalım döneminde ortaya çıkan gelişmelerin en önemlisidir. Bunun pratik sonuçlarına ve devrim teorisindeki etkilerine geçmeden, bu olgunun nedenlerini de kısaca açıklayalım:

“... ABD ile diğer emperyalist ülkeler arasındaki güç dengesinin bozulmasını hızlandıran, ABD'nin mutlak üstünlüğünü nispi üstünlüğe çeviren **temel etken** emperyalist ülkeler arasındaki eşitsiz gelişim değil, **geri-bıraktırlmış ülke halklarının (özel olarak Vietnam halkının) mücadelesidir. Aslında bu durum, günümüzdeki baş çelişkinin** (emperyalist ülkeler ile, özel olarak emperyalist bloğun jandarması ABD ile, geri-bıraktırlmış ülke halkları arasındaki mücadele) **somuta yansımından başka bir şey değildir.**”³² (abç)

ABD'nin dış ödemeler dengesi açığı vermesi ve enflasyon oranının artması, bu olgunun, **somut ekonomik sonuçlarıdır**. Tersini bir değerlendirme mümkün değildir. Yine ABD emperyalizminin, emperyalist blok içindeki eski egemenliğini kaybetmesinin, ekonomik sonuçlarından daha çok **politik sonuçları** önemlidir.

Bu olgunun, politik sonuçları 1975 yılı sonrasında görülmeye başlamıştır. Bu sonuçlardan en belirgin olanı, ABD'nin ulusal ve halk kurtuluş savaşlarına, **geçmişte olduğu gibi bir müdahalede bulunamamasıdır**. Nitekim son yıllarda iyice belirginleşen bu durum, Angola Devriminde, Eritre-Etopya Savaşında, İran olaylarında ve en son Nikaragua'da ortaya çıkmıştır. Dünya politik konjonktüründe ABD'nin bu pazar kaybetmeleri karşısında, nispi sessizliği, temelde diğer emperyalist ülkeleri belli konularda taviz vermeye zorlamaya dayanır. Bu uygulamanın sonucunda, ulusal ve halk

³¹ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 59.

³² THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 77.

kurtuluş savaşlarının (bu yıllarda) **açık emperyalist işgal** ile savaşmak zorunda kalmaması ve böylece **savaşın süresinin nispi olarak kısaltılması** ortaya çıkmıştır. Bir başka deyişle, savaş, **sınıfsal plandan ulusal plana yansiyarak sürmesi söz konusu olmamıştır**. (Bu durumun, ulusal ve halk kurtuluş savaşı veren ülke halkları gözünde emperyalizmin mutlak bir siyasal tecridinin ger-çekleşmesini engellediğini söylemek **pek** yanlış olmayacaktır. Böylece emperyalizmin ülkeye daha farklı yollarla girebilme olanakları doğmaktadır. Keza bu yıllardaki devrimlerde, sınıfsal katılımın içinde burjuva muhalefetinin yer alması –en açık örneği Nikaragua– bu olasılığı güçlendirmektedir. ABD bu yıllardaki uygulamaları ile, bu yıllardaki pazar kayıplarını “geçici bir kayıp” durumuna getirmeye çalışmıştır.)

Bunların devrimci saflarda revizyonist ve oportünist çizgilerin güçlenmesine yol açtığını da söyleyebiliriz. Özellikle Halk Savaşı teorisi bu uygulamalardan etkilenmiştir. Kimilerince, bu geçici ve nispi durum mutlaklaştırılarak, artık Halk Savaşın teorisinin geçersiz olduğu sonucu çıkartılmaktadır. Bu inkarcı çizgiler, bir yandan nispi ve geçici durumları mutlaklaştırırken, diğer yandan Halk Savaşını “uzun süreli savaş ve ulusal planda savaş” olarak tek yöne indirgemektedirler. Daha sonra ele alacağımız gibi, bir savaşın süresini belirleyen genel olarak güçler dengesidir. Giap bunu şöyle belirtiyor:

“Her şeyden önce, bu strateji, uzun süreli bir savaşın stratejisi olmalıdır. **Bu, bütün devrimci savaşlar ve bütün halk savaşları mutlaka uzun süreli savaşlar olmalıdır demek değildir. Eğer başlangıçta, şartlar halk için elverişliyse ve güçler dengesi devrim lehine dönüşebilirse, devrimci bir savaş kısa zamanda sonuçlanabilir.**”³³

(abc)

Halk Savaşını ele alırken etraflıca açıklayacağımız “tek yön- lülük”, III. bunalım döneminde ortaya çıkan gelişmelere paralel Halk Savaşının “reddi” çizgilerinin gelişmesine olanak sağlamaktadır. Oysa ki, ne III. bunalım döneminde ABD’nin emperyalist blok içindeki üstünlüğü ve üstlendiği askeri fonksiyonu sona ermiştir, ne de emperyalizmin saldırgan ve müdahaleci özü değişmiştir. Söz konusu olan ABD’nin üstünlüğünün mutlaklıktan nispiliğe dö-

³³ Giap, *Halk Savaşının Askeri Sanatı*, s. 89.

nüşmesi ve bu dönüşmenin yarattığı kaşıklıktır. Ulusal ve halk kurtuluş savaşlarına ABD müdahalesi karşısında, diğer emperyalist ülkelerin bile ABD'ye tavır alması (tabir yerindeyse "arkadan vurma"lar) ABD'nin emperyalist blok adına üstlendiği askeri fonksiyonlarını yeniden gözden geçirmeye zorlamıştır. Ancak 79 yılında ABD ile diğer emperyalist ülkeler arasındaki görüşme ve ilişkiler, olgunun boyutlarının abartılamayacağını ve ABD'nin (genel olarak tüm emperyalistlerin) müdahalecilikten vazgeçtiğinin düşünülme-yeceğini göstermiştir. 1979 sonlarında ABD'nin **"yıldırım ordusu"*** kurması (ki ulusal ve halk kurtuluş savaşlarına müdahalede karşılaşılan en önemli bir sorun, **lojistik sorunu**, bu "yıldırım ordusu" için söz konusu olamayacağı ileri sürülüyor. Bu yeni "ordu" 4-6 ay hiç bir lojistik bağlantı ve destek olmadan savaşabilecek nitelikte olacağı ve 110 bin kişiden oluştuğu ileri sürülmektedir) ve **Batı-Avrupa'ya ABD yapımı orta menzilli nükleer füzelerin yerleştirilmesinin kabul edilmesi**, bu gerçeği göstermektedir. Nitekim 1979 yılında ABD'nin İran olaylarına –görünüşte– "seyirci" kalması ve buna paralel petrol sıkıntısının ortaya çıkması (ve buna da ABD "kayıtsız" dır), ABD'nin emperyalist blok adına üstlendiği askeri fonksiyonlar karşılığı, diğer emperyalist ülkelerden "yeni ve geniş olanaklar" talebinin kabul edilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Ve orta-menzilli nükleer silahların Batı-Avrupa'ya yerleştirilmesinin kabulü bunun somut ifadesidir. (Zira bu nükleer silahlar diğer emperyalist ülkelere ek bir gider getirmektedir. doğal olarak bu ABD'nin hazinesine gelir niteliğindedir. Böylece ABD'nin dış ödemeler dengesi açığı kapatılmaya çalışılmaktadır.) Gerek bu gelişme, gerek buna paralel ABD'nin "yıldırım ordusu" (ya da "erken müdahale ordusu") kurması 1975 Vietnam Devrimi'nin zaferinden sonraki 4 yılın uygulamalarının sürmeyeceğini gösterir. Bu anlamda bu uygulamalar geçici niteliktedir. (1979 sonlarında İran'daki ABD Elçiliğinin basılma olayı sonrasında, tüm emperyalist ülkelerin ABD'nin dediğini yapmaları bir başka somut örnektir. Oysa İran gibi dünyanın 2. büyük petrol üreticisi bir ülkeyle bazı emperyalist ülkelerin "bağımsız" ilişkiye geçmesi, onların daha fazla –kısa vade de– çıkarına olduğu gerçektir. Petrol sıkıntısından en çok etkilenen emperyalist ülkeler

* Daha sonraki tarihte bu ordunun adı "Çekiç Güç" olarak değiştirilmiştir.-II. Baskıya not.

bile İran'a ekonomik ambargo konusunda ABD önerisini desteklemektedir.)

ABD'nin mutlak hegemonyasının nispi hegemonyaya dönüşmesinin yarattığı geçici durumlar budur. **Uzun dönemde ABD'nin nispi hegemonyasının pratik sonucu ise, emperyalizmin ulusal ve halk kurtuluş savaşlarına uzun süreli bir müdahale yerine, kısa süreli ve başlangıçta ezme ("erken müdahale") uygulamasına girmesi ve ülke içinde kendine dayanak olacak sivil gücü oluşturmaktır. Faşist milis güçlerinin 1970 sonrasında yaygınlaştırılmasının temel nedeni budur.** (Ve aynı zaman da ABD'nin nispi hegemonyasının politik sonucudur.)

Görüldüğü gibi, III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan gelişmeler, nitel olmayıp, niceldir. Bu yüzden bu gelişmelerin devrim stratejilerini tümünden değiştirmesi söz konusu değildir. Genel olarak geri-bıraktırlmış ülke devrimlerinde, anti-oligarşik mücadelenin (sınıfsal savaşın) önde olması, bu nicel değişimi ifade eder.

"Yeni" sağ-sapmanın III. bunalım dönemi içindeki gelişmelere yaklaşımını daha önce belirtmiştik. Kısaca özetlersek, onların amacı "*koşulların değiştigi*" izlenimi yaratarak Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin "*değişmesi gerektiği*" düşüncesini yaymaktır. Bunu "*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*"e yüklemeye kalkmaları, onların gerçek yüzünü daha da açık hale getirmektedir. Dikkatli bir okuyucu "*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*" de, III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan gelişmelerin ayrıntılı biçimde ele alındığını (ki "yeni" sağ-sapma bu tespitlere bir-iki 1976-77 istatistiği ilave etmekten başka bir şey yapmamıştır), ancak gelişmeleri, "değişme" olarak görmediğini kolayca görecektir. Nitekim "*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*"in devrim stratejisinde böyle bir "değişme" yoktur. "Yeni" sağ-sapma böylece, "*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*"i dolaylı olarak reddetmektedir. Öyle ya, hem III. bunalımda ortaya çıkan gelişmelere yer verilmiş, hem de "yeni" sağ-sapmanın bugün sergilediği "görüşler" konmamış: İşte yaratılmak istenen hava budur.*

* "Yeni" sağ-sapmanın herşeyi 1971'e göre ayarlanmasının nedenine, yani "*Kesintisiz Devrim II-III*"ün bu gelişmelerden (daha doğrusu "değişmelerden") önce yazıldığını gösterme amacı, kendilerini aptallığa sürüklemiştir. Yazların bir yerinde şöyle diyorlar: "1971'de Kamboçya yenilgisi, dış ticaret açığı, dolan değerindeki büyük düşüşler, tüm bunlar mutlak hegemonyanın artık sona erdiğinin göstergeleridir." (II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde

b- Ekonomik Buhranın Ağırlaşması:

1958 sonrasında dört aşamalı devrevi hareketin iki aşamaya inmesi (durgunluk ve toparlanma), kapitalizmin sürekli ve genel bunalımının ekonomik buhrandan etkilenmesi, geçmişe göre, nispi olarak azaltmıştır. 70'li yıllarda ise, ekonominin devrevi hareketinde durgunluk döneminin sarsıcı etkisi artmıştır: Bunun nedeni, emperyalizmin şiddetli buhranlara karşı kullandığı alternatiflerden biri olan enflasyonist politikanın geri tepmesi, ya enflasyon ya da buhran ikilemenin kaybolmasıdır. Enflasyon ile buhran birlikte görülmektedir. (Bkz: *“Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 82-83) Stagflasyon olarak bilinen bu olgu, 70'li yıllarda ortaya çıkan bir durumdur.

Ancak bu olgu da, diğerleri gibi, sistemin bütünsel işleyişini “değiştiren” olgu mudur? Yoksa III. bunalım döneminin nicel gelişimi midir?

Baştan beri belirttiğimiz gibi, sorunun özü buradadır. Ekonomik buhranın geçmişe göre ağırlaşmasının Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi ile ilişkisi nispidir. *“Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I”*de de belirtildiği gibi: **“Sürekli ve genel bunalımın ekonominin devrevi hareketinden nispi bağımsızlığı Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin temelidir.”**³⁴ Ancak revizyonistler bunun tam tersini savunurlar. “Yeni” sağ-sapmanın da ekonomik buhranın ağırlaştığını çeşitli endeks ve istatistiklerle vurgulayarak yaratmak istedikleri imaj, sistemin yeni işleyişe sahip olduğudur. Böylece onlar da, revizyonistler gibi, kapalı bir biçimde, sürekli ve genel bunalım ile ekonominin devrevi hareketinin birbirine bağımlı olduğunu göstermeye çalışırlar. Böylece Halk Savaşını (ve dolaylı olarak Öncü Savaşını, genel olarak da Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ni) reddetmeleri kolaylaşacaktır. Bu gerçeği *“Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I”*de şöyle belirtmiştik:

“Kapitalizmin genel bunalımı ekonominin devrevi hareketine indirgenince, bunalım da sürekliliğini kaybeder ve devresel olur: Durgunluk ve özellikle çöküş aşama-

Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi) Oysa ki, 1971'de bir “Kamboçya yenilgisi” söz konusu bile değildir. Kamboçya'da Sihanuk'un devriliş, yerine Lun Nol'un geçişi 1970 yılında olup, Kızıl Kmerlerin iktidarı alış tarihi 17 Nisan 1975'dir. Bu yıl Pol Pot iktidarı başlar. İşte “kriminoloji” sahasına giren hatalarının somut örneği.

³⁴ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 19.

larında kendini şiddetle hissettirir, toparlanma ve refah dönemlerinde ise refah mevcut değildir. Bir bütün olarak emperyalist sistemin bunalımının sürekli olmaktan çıkartılır ve devrevi bir nitelik alır. Bu devrevi bunalım da elbetteki sömürge, yarı-sömürge veya geri-bıraktınlmış ülkelere ancak ekonominin durgunluk ve özellikle çöküş aşamalarında şiddetle yansır. Böylece ülkelerdeki buhran da sürekli değil devrevi bir nitelik alır. Bu durumda evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçmesini sağlayan objektif koşullar ortadan kalkar. Evrim ve devrim aşamaları kesin çizgilerle ayrılabilirdikten sonra da **Halk Savaşını reddetmek**, işçi sınıfını devrimin temel gücü kabul ederek **şehirlere kısa sürecek bir ayaklanma ile devrimin başarıya ulaşacağını savunmak** fazla zor değildir.

Ülkemizdeki pasifizm artık meselenin temeline inerek kendine ideolojik kılıf aramaktadır. Dört yılda gerçekten büyük ilerleme.”³⁵

1971'den 1975'e görülen bu “büyük ilerleme”, sağ-sapma tarafından bu kez 1975'den 1979'a “dört yılda gerçekten büyük ilerleme” haline getirilmiştir. Bakın “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan ekonomik buhranın ağırlaşması “tüccarlar” için ne deniliyor:

“Emperyalist ülkelerde 1974 başlarında ortaya çıkan ekonomik durgunluğun yeni özelliklerini kasıtlı olarak yanlış değerlendiren, **buhranı aşırı ölçüde büyüten buhran spekülörleri türemiştir ülkemizde**. İddiaya göre, emperyalizmin tarihinde böyle buhran görülmemiştir. Sorun sürekli ve genel bunalım yönünden ele alınsaydı doğru olabilirdi, ancak (oluşturduğu ve oluşturacağı şartların milli bunalımın şartlarını oluşturacağı iddia edildiğinden sorunu temelde ekonomik bunalım yönünden ele alınmaktadır ... **Amaç gerçeklerin bilimsel analizi değil de, çığırkanlık olunca, ekonomik bunalım analizinden doğal olarak bazı yeni metotlar bulunur. Önce üretimde, hisse senetlerinin değerinde düşüş, işsizlik ve enflasyon oranında artış gibi rakamlar**, araya yük-

³⁵ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 20.

selip yükselip de birden düşen cinsinden bir kaç da **grafik yerleştirilir. Ve ekonomik konularda fazla bilgisi olmayan bir okuyucu da, bu dehşet verici kanıtlar karşısında ekonomik buhranın ne kadar ağırlaştığını hemencecik anlar (!)**³⁶ (abc)

“Yeni” sağ-sapma, 1975’in “Sosyalist Birlik”çilerinin konuya ne kadar “doğru”(!) yaklaştığını 4 yıl sonra kabul etmiş görünüyor. Nitekim “*III. Bunalım Dönemi İçinde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Strateji*” adlı yazılarında, bu “dehşet verici kanıt”lama yöntemini seçerek, “toptan eşya fiyatları endeksi”, “sanayi üretim endeksi” ve “işsizlik oranı” ile ilgili rakamları sıralayarak³⁷, “Sosyalist Birlik”in yolunu izliyorlar. Sonuçta onlar gibi “bazı yeni metotlar” bulmaları (“stratejik darbeler dönemi” gibi) hiç şaşırtıcı değil. Bu durumda söylenecek tek söz 1975’de “Acil”in söylediği oluyor: “*Ülkemizde pasifizm artık meselenin temelini inerek kendine ideolojik kılıf aramaktadır. Dört yılda gerçekten büyük ilerleme!*”

Gerçek durum ise, özetle şudur: 1975 sonrasında açıkça görülen stagflasyon olgusu “*enflasyonist uygulamanın iflasının yansımasından ibarettir.*”³⁸ Ekonomi-politik teorilerde ise, Keynesçi politikanın iflasıdır.

c- Dünya Pazarlarının Önemli Ölçüde Genişlemesi:

Daha önce değindiğimiz bu olgu, sosyalist ülkeler ile emperyalist ülkeler arasındaki ticaretin artması ve bazı ortak yatırımlara girmeleridir. Bu olgu için “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de yeterli açıklama yapılmıştır: Bizim burada vurgulamak istediğimiz “yeni” sağ-sapmanın “yeni Amerikalar” keşfetmesidir. Yani sosyalist bloğun parçalanması. Buna da daha önce değindik

d- Yeni-Sömürgecilikte Değişim:

Yeni-sömürgecilik konusu, bizim gibi geri-bıraktırlmış ülkeleri en çok ilgilendiren konudur. Bu anlamda III. bunalım döneminde yeni-sömürgecilik yöntemlerindeki değişikliklerin özel bir önemi vardır. Ancak burada asıl önemli olan, yeni-sömürgecilikte meydana gelen değişimin bir bütün olarak emperyalist sömürünün sürdürülüş biçimini değiştirip değiştirmediğidir. “*Türkiye Devriminin*

³⁶ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 84-85.

³⁷ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

³⁸ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 84.

Acil Sorunları-I''de etraflıca ele alınan bu konu, yakından bakıldığında sömürü yönteminin değişmesini değil, bu sömürü biçiminde (yeni-sömürgecilik) bazı düzenlemelerin yapılmak zorunda kalınmasını ifade ettiği görülecektir. Genel bir deyişle, "küçük üreticiliğin desteklenmesi" olarak ifade edilen gelişme, geri-bıraktınlmış ülkelerde reformizmin sosyal tabanındaki değişme olarak somutlaşır. Özellikle 70'li yıllarda Dünya Bankası'nın görüşlerinde ve kredilerinin dağılımında geri-bıraktınlmış ülkelere tarım için verilen kredilerin ve politikaların ağır bastığı görülür. Bu "*değişim iki temele dayanır. Birincisi, geri-bıraktınlmış ülkelerde iç pazarı daha da genişletmek ihtiyacıdır. İkincisi ise, potansiyel tehlikedir. Henüz yeterince örgütlenmemiş ve kitleler içinde yayılmamış da olsa, oluşum halindeki anti-emperyalist, anti-oligarşik mücadeledir.*"³⁹

Yeni-sömürgecilikteki böyle bir değişimin olduğunu göstermek kolaydır. Ancak sorun, bu değişimin yarattığı sonuçlardır ya da varsa yeni koşullardır. Her şeyden önce bu değişimin, yeni-sömürgecilik yöntemi içinde meydana gelmiş olduğunu unutmamak gerekir. İkinci olarak, bu değişim, yani geri-bıraktınlmış ülkelerde küçük-üreticiliğin desteklenmesi politikasının, emperyalizmin özel istemine bağlı olmadığı, tersine kapitalizmin ve emperyalist sömürünün kendi niteliğine, nesnel yasalarına bağlı olduğudur. "*Oligarşi*" yazımızda, oligarşinin sınıfsal yapısının gelişimini (ya da yapısal değişimini) ve bu gelişmenin tarihi eğiliminin ne olduğunu ortaya koyduk. O yazımızda da açıkladığımız gibi, **emperyalist üretim ilişkilerinin** gelişmesine paralel oligarşi içinde ağır basan ve yönlendirici unsur yerli tekelci-burjuvazi (emperyalizmle baştan bütünleşmiştir) olmuştur. Sürecin gelişimi yerli tekelci-burjuvazinin ve daha öte tekelci sanayi burjuvazisinin oligarşiyi **tek başına** (tabi baştan bütünleştiği emperyalizmle) oluşturmasına kadar uzanır. Bu, doğrudan kapitalist üretimin merkezileşmesi ve sermayenin yoğunlaşmasına bağlıdır. Ancak oligarşiyi oluşturan sınıf ya da sınıfların daha da daralması ve zümreleşmesi, karşı direnci de beraberinde getirmektedir. 1971-72 Mart uygulamasında da görüldüğü gibi, tekelci burjuvazinin kendi lehine sömürüyü disipline etmeye çalışması, diğer sömürücü sınıfların tepkilerine yol açmıştır. Bu durumda, tekelci burjuvazinin, ülkede yaygın ve nüfus olarak çoğun-

³⁹ THKP-C/HDÖ, *TürkiyeDevriminin Acil Sorunları-I*, s. 106.

lukta olan küçük-burjuvaziyi **siyasal olarak yedeklemesi** ve bu sınıfı diğer sömürücü sınıflara karşı **baskı unsuru olarak kullanması** zorunludur. Bu siyasal yedekleme ise, gerek ideolojik, gerek ekonomik tedbirlerle sağlanabilir. Bu konuda ideolojik olarak küçük-burjuvaziyi etkilemesi konumuz dışı olduğundan ele almayacağız. **Ekonomik ve sosyal tedbirlerle yedekleme ise, küçük-burjuvazinin proleterleşme sürecini yavaşlatmak demektir.** Bu yönde her uygulama, bir yandan iç pazarda ferdi tüketimin artırılmasını sağlarken (iç pazarın genişlemesi), diğer taraftan ekonomiye yeni ve ek bir yük getirmektedir. Devlet-ekonomi ilişkisinin durumu düşünülecek olursa, bu yeni ve ek yükün devlet bütçesinden karşılanmasının geçici olduğu ve zaman içinde yeni yan etkiler yaratacağı açıktır. Nitekim ülkemizde **1971-77 yılları arasında yapılan bu uygulama** (yüksek taban fiyatları-tarım kredilerinin artırılması vb.) 77 sonrasında sanayi üretiminin gerilemesine ve giderek durmasına yol açmıştır. Kredilerin tarıma yönelmesi, sanayinin yeni yatırımlarını (ve böylece üretimi artırmasını) engellemiştir. Sonuçta 77-79 döneminde sanayinin istediği kredi ve finansman sağlanması için daha büyük oranda devlet dış borçlanmasına yönelinmiştir. (Ancak dış borçların birikmesi ve vadelerin gelmesi yeni sorunlar da yaratmıştır. 22 aylık CHP ağırlıklı hükümet temel olarak borç ertelemeleri ile uğraşmıştır.) Bu durumda, özellikle tarımda küçük-üreticiliğin desteklenmesi “geri tepen bir silah” olmuştur.

Yeni-sömürgecilikte meydana gelen bu değişimin abartılmayacağına bir göstergesi de, yine Dünya Bankası'nın uygulamalarıdır. Her şeyden önce, geri-bıraktılmış ülkelere verilen kredi ve sermaye ihracında Dünya Bankası'nın belirli yönlendiriciliği söz konusuysa da, bu, tümünü belirleyen bir durum değildir. İkinci olarak, Dünya Bankası'nın küçük-üreticiliği desteklemesi, geniş ölçüde üretimde nispi bir artışın olmasına –ki buna nispi refah da diyebiliriz– bağlıdır. Yine ülkemiz pratiğinde görülmüştür ki, son yıllarda Dünya Bankası'nın kredileri daha çok turizm sektörüne yöneliktir. Bunlar da göstermektedir ki, Dünya Bankasının temel amacı geri-bıraktılmış ülkelerde kapitalizmin gelişmesini hızlandırmak ve mümkün olduğunca gelişen çarpık kapitalizmin (ki biz buna **emperyalist üretim ilişkileri** demeyi daha uygun buluyoruz) yarattığı sorunları daha az tepkiye yol açıcı hale getirmektir. Ancak bu konuda Dünya Bankası'nın tek başına yeterli olmadığı ve olamayacağı kesindir.

Nitekim, Türkiye'nin Dünya Bankası'na üye oldu-ğu 1948'den 1975'e kadar aldığı tüm krediler 1 milyar doları biraz aşmaktadır. Oysa ki sadece 1979 yılında ölkemizin dış borcu 15 milyar dolar civarındadır. 1978 yılında yapılan toplam 1046.7 mil-yon dolarlık anlaşmanın içinde Dünya Bankası kredileri toplamı 207.5 milyon dolardır. Bunlar da, Erdemir tevzi ve Batı-Raman II. üretim projesi 97.5 milyon dolar, Karadeniz Ormanlık ve hayvancılık ise 110 milyon dolar tutmaktadır.

Bu gerçekler, küçük-üreticiliğin desteklenmesinin, geri-bıraktırılmış ülkeler de **bölgesel nitelik** taşımasının göstergesidir de.

“Emperyalizmin geri-bıraktırılmış ülkelerdeki yeni stratejisinin uygulamada ikinci özelliği, birincisine bağlı olarak, uygulamanın **ülke çapında değil bölgesel olmasıdır**. Bunun nedeni tasfiye edilmek veya etkisi azaltılmak istenen hakim sınıfların bir kesiminin direnişi ve ülkede hızla yeni politik düzenlemelere geçişin şartlarının olmasıdır. Ancak küçük-üreticiliğin desteklenmesi ve örgütlenmesi ülke içinde seçilmiş bazı bölgelerde geniş ölçülerde uygulanmakta, yapılan bazı reformlar ve düzenlemelerle bölge halkının potansiyeli, düzene karşı hoşnutsuzluğu hiç olmazsa bir süre için düşürülmeye çalışılmaktadır. Yeni uygulama için seçilen bölgeler ya özellikle stratejik yerlerdir veya Guetamala ve Kolombiya'da olduğu gibi gerillaların başlıca faaliyet alanlarıdır.”⁴⁰

Emperyalizmin yeni-sömürgecilikte yapmak zorunda kaldığı ama uygulamada gelişme göstermediği bu olgu, daha genelde faşist milis örgütlenme ile paralellik arzeder. İdeolojik saptırmaları da içeren bu durum, engellenemeyen (ve engellenmesi olanaksız olan) proleterleşme süreci sonucu ortaya çıkan tepkileri oligarşiye yedeklemeyi içerir. Nitekim bugün ölkemizdeki faşist milis örgütlenmenin sınıfsal yapısı bunu gösterir. *

“Yeni” sağ-sapmanın bu konuda ortaya koyduğu ve gerçek-

⁴⁰ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 100.

* “Yeni” sağ-sapmanın içinde yer alan bazı unsurlar, burdan hareketle “faşistlerin ilercisi” olduğu sonucunu çıkarmışlardı. Ne de olsa, “faşistler” mevcut düzene tepki duymuyorlardı! Bir ara bu tür saçmalığı örgüt içinde savunmuşlarsa da, daha sonra yinelemediler. Belki de “faşistler”in “yeterince ilercisi” olmadığına kanaat getirdiler ya da “modern faşist” CHP ortaya çıktı da o yüzden vazgeçtiler!

ten “yeni” olan tek şey, CHP’nin “**modern-faşist bir parti**” olduğu sonucudur. Bu konuda gösterdikleri tüm kanıt CHP’nin programı ile Dünya Bankası’nın anlayışının paralellik arzetmesidir. Ve buradan hareketle “*emperyalizmin bu yeni politikasının ülkemizde uygulayıcısı CHP’dir... CHP... ilerici ve reformist gözükene, **özünde**yse emperyalizme ve yerli ortağına hizmet eden modern-faşist bir partidir*”⁴¹ Bunu ispatlamak için yapılan tüm zorlamalara karşın, CHP’nin faşist bir parti ya da bunun “modern” tarzına (nasıl bir şeyse) uygun örgütlenmesine değinilmemektedir. Bilindiği gibi, faşist partiler hedeflerine ulaşmak için uygun bir örgütsel yapıya sahip olmak zorundadırlar. Ki bu yapıyı belirleyen onun “terörcü” niteliğidir. Oysa CHP’nin bu tür bir yapıya sahip olmadığı açıktır ve yapı olarak AP’den pek farklı değildir. (Zaten AP de “**özünde**” emperyalizme ve yerli ortağına hizmet eden bir partidir.) Bu durumda CHP’yi “modern-faşist” ilan etmenin “zorlayıcılığı” dışında bir şey kalmamaktadır, Bu “zorlayıcılık” da, “yeni” bir şey söylemiş olmaktan öte bir şey değildir.

Bu son noktada “yeni” sağ-sapmanın ana özelliklerinden ikisi karşımıza çıkıyor: “**Zorla**” bir fark yaratma gayretkeşliği ve **teori ile pratik arasında kopukluk**. Teoriyi, salt laf söylemek, bilimsel gözükme düzeyine indirgenmesi ve pratiğin teoriden bağımsızlaştırılması (ki “pratiğin teorisi” anlayışının sonucudur), CHP’nin “modern faşist”liği “teorisi” ile 22 aylık CHP hükümeti döneminde bu sağ-sapmanın “modern-faşistler”e karşı tek bir silahlı eyleme geçmemiş olması ile kendini somutlamaktadır. Oysa aynı dönem içinde MHP’ye yönelik eylemleri ağırlık taşımaktadır. Örneğin Adana’da bu sağ-sapmanın yönlendirisi altında Şubat-Mayıs 1979 arasında yapılan 28 silahlı eylemin 19’u “faşistlere” (“modern”i değil, MHP’li) yöneliktir. (Bkz: Bu konudaki bildirimleri) Teoride salt CHP’yi “modern-faşist” ilan etmekle yetinmeyen bu sağ-sapma, ayrıca, CHP hükümeti döneminde MHP’ye yönelik eylemleri “teoride” şöyle yorumluyorlar:

“Bu ortamda bir hedef olarak MHP’yi öne çıkartmak her şeyden önce kitlelerin yönelmesi gereken hedefi şartlamak, açıklanması gereken güncel siyasi gerçeği (CHP’nin gerçek yüzü), gözardı etmektir. Ve dolayısıyla CHP’nin

⁴¹ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

siyasal olarak yaşamasına hizmettir. Bu ise **subjektif niyet ne olursa olsun, objektif olarak halka ihanet, oligarşiye hizmettir.**⁴² (abç)

İşte sağ-sapmanın kendi “pratiği” hakkında, kendi “teorik” değerlendirmesi.

e- Emperyalizmin Yeni Baskı, Sızma ve Kontrol Yöntemleri

“*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan gelişmelerin beşincisi, genel bir deyişle “**alt-emperyalizm**” olarak konulmuştur. Bu olgu, “*bir ülkenin belli bir bölgede emperyalizm adına ekonomik sızma, denetim ve müdahale görevini yüklenmesidir. Bu üçlü amaç, bazen Brezilya gibi tek bir ülke ile gerçekleştirilebileceği gibi, çeşitli ülkeler arasında da bölünebilir. Örneğin Orta-Doğu’da ekonomik sızma aracı Türkiye, denetim ve müdahale aracı İran’dır.*”⁴³ Bu, aynı zamanda “**gizli işgalin bölgesel uygulanmasıdır.**”⁴⁴

“Yeni” sağ-sapma, III. bunalım döneminin “3. evresinde yeni sömürü, ilişki ve baskı biçimleri ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda bu evre bir geçiş dönemini karakterize eder”⁴⁵ demesine karşın, “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de belirtilen “emperyalizmin yeni baskı, sızma ve kontrol yöntemleri” ya da “alt-emperyalizm” konusunda **tek söz bile edilmemiştir**. Bunun anlamı, bu olgunun III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan bir gelişme olduğu, bir değişme olmadığıdır. Bu yüzden sağ-sapma tarafından “itibar” görmemiştir. “Acil” adına, “Acil” den yola çıkarak hareket ettiğini söyleyenlerin bu davranışını yadırgamıyoruz. Ancak en azından “ciddi” olduklarını göstermek için, bu olgunun “geçersizliği”nden söz edip, geçmişte “yanıldıklarını” ifade edebilirlerdi. Oysa bunu yapma cesaretini bile göstermeyip, olguyu “unutturmayı” yeğliyorlar. Bu doğaldır, zira “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de –yukarıda alıntısını yaptık– bu olgu ile ilgili Türkiye ve İran’ dan söz edilmektedir. Bugün ise **Türkiye** ve **İran**’ın durumu açıktır.

İşte “yeni” sağ-sapmanın oportünist niteliği: İşine geleni almak, işine gelmeyeni es geçmek. Oysa yaptıkları kendi kafaların-

⁴² II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı, s. 13.

⁴³ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 101.

⁴⁴ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 101.

⁴⁵ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

da yarattıkları mutlaklaştırmanın bir ürünüdür. “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de ortaya çıkan gelişmeler hiçbir biçimde mutlaklaştırılmamıştır. Bu anlamda “alt-emperyalizm” olgusu es geçilecek bir gelişme değildir. Ancak ekonomisi iflas etmiş bir ülkenin (Türkiye) “ekonomik sızma”yı gerçekleştiremeyeceği ve kendi ülkesi denetimden uzaklaşmaya yönelmiş bir ülkenin (İran) baskı ve kontrolü gerçekleştiremeyeceği açıktır. Ama bu bir olguyu, “alt-emperyalizm”i ortadan kaldırmaz. Ülkeler değişir, yerini yenisi alır. Örneğin son yıllarda Mısır ve İsrail’in durumu gibi.

“Yeni” sağ-sapmanın III. bunalım dönemi içindeki gelişmeleri, nasıl “değişme”ye dönüştürdüğünü ve bunu “Acil” adına nasıl yaptığını gördük. Şimdi bu konuyu kendilerinin çıkarttığı iki sonuçla noktalayalım:

“III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan **değişimlerin devrim stratejisi açısından iki önemli sonucu olmuştur.**

1- **Tüm ülkede kapitalizmin gelişmesi sonucu kırsal ayrımın kalkması,**

2- Toprak devriminin, demokratik halk devriminin özünü artık oluşturmaması”⁴⁶

Okuyucu, ilkin, tüm anlatılanlardan bu iki sonucun nasıl çıktığını düşünecektir. Bu konuda “yeni” sağ-sapmanın belirli bir açıklaması olmadığından, bizim de bunu cevaplama olanağımız yoktur: Her ne kadar sonuçlar ile “değişmeler” arasında açık bir bağ yoksa da, onların amacı, sadece “**değişmeler**” **olduğu imajını vermektir.** Bu iki sonuç da, okuyanda böyle bir imajın yaratılmasına bağlıdır. Bu imaj yaratılmamışsa, bu iki sonuç anlamsızdır. (Ya da sonuca kadar anlatılanlar anlamsızdır.) Ki bu durumdaki unsurların onlarla birlik olması zaten düşünülmediğinden önemli de değildir.

İkinci olarak, yazılarında “2. bölümde açıklanacak” dedikleri “devrim stratejisi açısından” bu iki sonucun getirdiği “değişiklik” çok **nettir.** Bu anlamda, ele alınması da zorunludur. Özellikle birinci sonuç, “yeni” sağ-sapmanın “yeni” devrim stratejilerini temelden belirlemektedir. (İkinci sonuçla ilgili yazılarda hiçbir şey yoktur. Ancak “yeni” Amerika olarak keşfettikleri “anti-kapitalist demokra-

⁴⁶ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

tik halk devrimi”ni yeni yazılarda ortaya koyacakları söylenmektedir. Bu yüzden bu konuya girmeyeceğiz.)

Evet, III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan “*değişimlerin*” sonucu, “*tüm ülkede kapitalizmin gelişmiş*” ve bunun sonucu da “*kır-şehir ayrımı kalkmış.*” Böyle diyor sağ-sapma. Yakından bakalım:

Her şeyden önce bu tespit (yanlış olmasına rağmen), genel bir nitelik taşımayıp, salt ülkemize özgü bir sonuçtur. Her ne kadar onlar bunu genel bir sonuç gibi göstermeye çalışıyorlarsa da, gerçek budur. Zira getirdikleri bu sonuçla ilgili dünya çapında örnekler vermeleri mümkün olmamıştır. Bu durumda, “yeni” sağ-sapmanın, “her ülkenin ekonomik gelişmesine uygun devrim stratejisi” önerdiğini söylemek pek yanlış olmayacaktır.

“Devrimde halk savaşının zorunlu bir durak oluşu, kırların temel savaş alanı olması, ülkedeki üretici güçlerin gelişim seviyesinden değil, emperyalizm olgusundan kaynaklanır. Halk savaşının **ara aşamaları**, emperyalizm olgusundan kaynaklanır. Halk savaşının ara aşamaları, emperyalizmin sürekli ve genel bunalımının **değişik dönemlerinin özelliklerinden, üretici güçlerin gelişme seviyesinden, tarihi gelenekler vb. tarafından belirlenir.**”⁴⁷ (abç)

“**Mahalli, tarihi gelenek, görenek veya üretici güçlerin gelişme seviyesi, sadece Leninizmin evrensel devrim teorisinin taktiklerine yön verecek unsurlardır. Bu farklılıklar, her ülkenin devrim stratejisinin kendine özgü ara aşamalarının niteliğini biçimlendirir.**”⁴⁸

“Oportünizmin, bütün devrim teorisini belirleyen böyle bir meseleyi her yönden ve her biçimde tahrif edeceği açıktır. En bilimsel görünen tahrifat, devrimde sınıfların mevzilenmesini **ülkedeki üretici güçlerin gelişme seviyesine bağlamak** ve bunun doğruluğu hakkında her türlü kanıtları saymaktır.”⁴⁹

Görüldüğü gibi, ülkede üretici güçlerin gelişmesi, yani, ka-

⁴⁷ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 124.

⁴⁸ Mahir Çayan, *ASD'ye Açık Mektup*.

⁴⁹ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 124.

pitalizmin (ki niteliği emperyalizme bağımlı, dış dinamikle gelişmiş olmasıdır) gelişmesi, **devrim stratejisi açısından bir sonuç değil, taktikler açısından, devrimin ara aşamaları yönünden bir sonuç doğurur.**

İkinci olarak, kapitalizmin gelişmesinin **kır-şehir ayrımını kaldıracığı** tamamen safsatadır, Marksizmden bihaber olmaktır. Sözcüğün tam anlamı ile kır-şehir ayrımı, ancak sosyalist devrimle ortadan kalkar. Bu sosyalizmin alfabetesidir. **Çünkü kır-şehir ayrımının ortadan kalkması demek, kır ile şehir arasındaki çelişkinin çözümlenmesi demektir.** Kapitalizm ise, bu çelişkiyi çözümlerken çok uzlaşmaz hale getirir. (Bu konuda ayrıntılı bilgiler sosyalizmle ilgili her kitapta bulunabilir.)

Burada kapitalist-emperyalist bir ülke olan Rusya, Almanya vb. için şehirler ve kırlar üzerine Lenin'in yazdıklarını da hatırlattım. Belki "yeni" sağ-sapma bunu ifade etmek istememiştir. Diyelim ki, onlar, bu deyişle "kırlar temel-şehirler tali" vb. tespitlerin geçersiz olduğunu söylemek istiyorlar. Bu durumda da, "yeni" sağ-sapmanın, **kapitalist bir ülke olan Rusya'da devrimin, şehirleri temel olarak** ve proletaryanın fiili öncülüğünde gerçekleştirildiğini kabul etmemesi gerekir. Ki bu da Leninizmin ve ekim Devrimi'nin topyekün yadsınması olacaktır.

Gerçekte sağ-sapmanın ifade etmek istediği birincisidir. Onlara göre kapitalizmin geliştiği ülkede kır-şehir ayrımı kalkar, yerine "*kapitalizmin geliştiği alanlar/gelişmediği alanlar*" ayrımı geçer. Nitekim bunu şöyle ifade ediyorlar: (üstelik bunalım dönemleriyle ilişki kurarak)

"Dünya (**ikinci bunalım dönemi**) ve ülke koşullarını sömürge, yarı-sömürge tahlilinden hareketle **kırlar temel savaş alanı seçilir. Bu seçimin askeri bir tercih değil, emperyalist denetim ve kitle hareketiyle yakından ilgili olan kapitalizmin geliştiği alanlar ve feodalizmin hakim olduğu alanlar temeli üzerine oturduğu açıktır...**

III. bunalım döneminin ilk iki evresinde kapitalizm kırsal alanlarda da gelişmekle birlikte esas olarak bu gelişim şehirlerde çok daha hızlı ilerliyordu... Şehirlerin artan önemine paralel olarak bu dönemin formülasyonu: şehir ve kıyı diyalektik bir bütün içinde ele alan birleşik devrimci savaştır...

III. bunalım döneminin 3. evresinde ise kökleri birinci ve ikinci evrelerde olan gelişim hız kazanmış ve **kırsal alanlarda kapitalizmin gelişimi büyük hız kazanmıştır... III. bunalım döneminin 3. evresinde şehir-kır ayırımı artık geçerli bir tanımlama olmaktan uzaktır. Bunun yerine kapitalizmin geliştiği alanlar tanımlamasını getirmek gerekir.**⁵⁰ (abç)

İşte, “yeni” sağ-sapmanın, Halk Savaşından kır gerillasının reddine kadar tüm konulardaki “yeni”liğinin “maddi” (!) temelleri böyle açıklanmaktadır.

İlk bakışta bile, bu sıralamaların ülkemizde emperyalist üretim ilişkilerinin gelişmesine ne kadar benzerlik taşıdığı görülecektir. Yine görülecektir ki, bu gelişim Vietnam’ın gelişimine görünüşte uygundur. (Zaten yazıda ilk iki tespitin teorik dayanağı Le Duan’dan yapılan alıntılardır.)

Birinci olarak, bu tespitler, yıllar önce TİP-TSİP-T“K”P ve hatta PDA tarafından ileri sürülenlerden (nüans ve deyiş farkı haric) hiç farkı olmadığı açıktır.*

İkinci olarak, hiçbir fark gözetmeksizin kapitalizmin gelişmesi ve feodalizmin tasfiyesine göre devrim stratejilerinin değişeceğini ileri süren ve bunu Vietnam Devrimi’yle ispatlamaya kalkan bir kişinin, ya geri zekâlı olması, ya da T“K”P’li olması gerekir. Birincisi olmadığına kesinlikle inanmakla birlikte, ikincisi için aynı şeyi söyleyemeyiz.

Bir kere, bizim gibi geri-bıraktırlmış ülkelerdeki kapitalizm, emperyalizmin taleplerine bağımlı ve emperyalizm tarafından (dış dinamiklerle) geliştirilmiştir. “Çarpık kapitalizm”, “emperyalizme bağımlı kapitalizm” vb. adlandırılan bu üretim ilişkilerine, “**emperyalist üretim ilişkileri**” diyoruz. Bunun en temel özelliği, **gelişen kapitalizmin emperyalizmin taleplerine uydurulduğu** (iç dinamiğin çarptırılması ve dış dinamiğe tabi kılınması) ve **yukardan aşağı geliştirildiğidir**.

Üçüncü olarak, Marksizm-Leninizmde mücadele alanlarının temel-tali ilişkisine göre belirlenmesinin temelinde, **güçlerin nerede yoğunlaştırılacağı** yatar. Bu ise, doğrudan devrimin rotasına

⁵⁰ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

* Bu konuda daha geniş bilgi için Bkz. *Türkiye Devriminin Acil Sorunlar-I*, s. 124-133.

bağlıdır. Şehirleri **temel** alan görüş, doğal olarak genel ayaklanma ile iktidarın ele geçirileceğini savunur. Bu yüzden de, devrimde sınıf mevzilenmesini temel olarak şehirlere göre ayarlar. (Şehirlerde de temel sınıf proletaryadır) Marksizm-Leninizmde “kapitalizmin geliştiği yerlerde çalışalım, diğer yerler talidir” gibi bir tespit yoktur. Böyle bir tespit mücadelenin sınıfsal özünü yok eder. Ancak böyle bir tespit, bu yerlerdeki sınıf güçleri yönünden ele alınması halinde, karşımıza proletaryanın temel güç alınması ve proletaryanın fiili öncülüğünün savunulması çıkmaktadır ki, bunun da emperyalist hegemonya altındaki ülkelerde ne anlama geldiği açıktır. THKP-C'nin bu konudaki tespitlerinin yer aldığı “*Devrimde Sınıfların Mevzilenmesi*” broşürünün ve de “*Kesintisiz Devrim-I*”in getirdikleri ile bu sağ-sapmanın, getirdikleri arasındaki farkı herkes açıkça görebilir. (Eğer bu sağ-sapma, sahtekârca THKP-C ve “Acil” adını kullanmasaydı, bunları söylememize gerek yoktur. Nitekim bu konuda “Birikim” dergisinin “marksolog”ları (!), THKP-C'nin “ideolojik öncülük-fiili öncülük” tespitlerini “kendine özgü” bulmakta ve reddetmektedir. Bu doğaldır, insanların siyasal düşüncelerine ambargo konamaz, ancak belirli bir siyasal örgütün adına hareket edenler, o örgütün siyasal tespitlerine uymak zorundadır. Aksi halde o örgütle hiçbir ilişkileri yok demektir.)

Dördüncü olarak, devrimin ve devrimci mücadelenin “kapitalizmin geliştiği yerler-gelişmediği yerler”e göre düzenlenmesi Leninizmin reddidir. Zira bu anlayış, emperyalist dönemde sistemin bütününde devrimin objektif koşullarının mevcudiyetini reddeder. Bu anlayış, II. Enternasyonal'in, devrimin “kapitalizmin en geliştiği ülkelerde” olacağı tezinin, yeni koşullar içinde, “yeni” bir ambalajla sunulmasıdır. Kısaca dönem **Kautsky'nin “üretici güçler teorisi”**dir. Bu boyutu ile Troçkizm'dir.

Beşinci olarak, “yeni” sağ-sapmanın temel alanlar tezi, eğer devrim teorisine bağlı değilse, yani iktidarın nasıl ele geçirileceği (genel ayaklanma-Halk Savaşı) değil de, kitleleri daha “kolay ve rahat” örgütlemeyi hedefliyorsa, bu da ülkedeki milli bunalımın mevcudiyetini reddetmektir. Milli bunalımın mevcudiyeti, ülkenin her yerinde kitleleri örgütleyebilmenin nesnel koşullarının mevcudiyeti demektir.

Altıncı olarak, “kapitalizmin geliştiği yerler temeldir” demek, ülkedeki suni dengenin kabul edilmemesi ve Öncü Savaşının red-

didir. Çünkü Öncü Savaşı, suni dengeyi bozarak, kitlelerin tepkilerini açığa çıkarmak ve silahlı mücadeleye kanalize etmeyi amaçlar. Nitekim sağ-sapma bunu reddettiğini şöyle ifade etmektedir:

“Öncü savaşı ise, niteliği gereği toplumsal üretimin yoğun, sınıf çelişkilerinin açığa çıktığı, kitlelerin politize olduğu alanları temel almak zorundadır; ve ancak kapitalizmin geliştiği bölgeler bu özellikleri taşır.”⁵¹
(abc)

Bu açık beyan, gerek milli bunalımı, gerek suni dengeyi nasıl reddettiğini ve kaçınılmaz olarak Öncü Savaşını “KSD tipi” öncü (parti) savaşına indirgediğini göstermektedir.

Diyebiliriz ki, “yeni” sağ-sapma, revizyonist ve oportünist özünü gizleyebilmek için “yeni” bir tespit yapmak “zorunda” kalmıştır. Zorunluluk, diğer revizyonist ve oportünistlerle arasına sınır çekmektir. Nitekim bunun “kapitalizmin geliştiği yerler” deyişinden “şehirler” anlamı çıkartılmaması gerektiğini vurgularken ortaya koyuyor:

“... öncü savaşı temel olarak kitlelerin toplu olarak bulunduğu (toplumsal üretimin yoğunlaştığı) ve politize olduğu alanları seçmelidir; derken bundan sadece şehirler anlaşılmalıdır. Şehir-kır ayrımı kapitalizmin esas olarak şehirlerde geliştiği dönemlere özgü bir ayrımdır”⁵²

Yani kapitalizm “esas olarak şehirlerde geliştiği dönemler”de “kapitalizmin geliştiği yerler” deyişi ile “şehirler” anlaşılır, ancak kapitalizmin “her yerde gelişmesi ile” böyle bir durum ya da “anlaşılmış” olamazmış. Böyle diyerek, artık ülkemizde neyi savunduğu iyice açığa çıkmış revizyonistlerin “şehirler temel”dir anlayışlarını savunmadıklarını göstermek istiyorlar.

Marksizm-Leninizmin en temel tespitlerinden birini, yani gerek şehir ile kırsal ayrılması ve karşıtlığı tespitinin, kendi sağcı özlemlerini gizlemek gayreti ile yok edenler için ne diyeceğimizi pek bilemiyoruz! Biz, anarşist değiliz, yani her cins otoriteye karşı değiliz. Bizler için, Marksizm-Leninizmin ustalarının tespit ve tezleri bağlayıcıdır. Bu bağlayıcılıktır ki, bizi Marksist-Leninist yapar. Kent-kır üzerine Marks ve Engels’den birkaç aktarma yaparak, bu konuyu

⁵¹ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

⁵² II. Sağ-sapma, agy.

bağlayalım, ve bu alıntılar da göstermektedir ki, bu sağ-sapma revizyonizmin ta kendisidir ve Marksizmin de inkândır.

“İlk büyük toplumsal işbölümü, kent ile kırsal ayrılmasıdır.”⁵³

“İyi gelişmiş ve meta değişimi ile ortaya çıkmış olan **her işbölümünün temeli, kent ile kır arasındaki ayrılıktır. Toplumun bütün ekonomik tarihinin, bu anti-tezlerin hareketinde özetlendiği söylenebilir.**”⁵⁴ (abç)

“Kuşkusuz, eski işbölümünü olduğu kadar, **kent ve kır ayrılığını da ortadan kaldıracak** ve üretimin tümünü alt-üst ederek **devrimci öğelerin**, modern büyük sanayi üretimi koşulları içinde daha şimdiden tohum durumunda içerildiklerini, ve onun **gelişmesini engelleyen şeyin bugün kapitalist üretim biçimi olduğunu görmek için ... Dühring’in tespitlerinden ... daha geniş bir ufka sahip olmak gerekir.**”⁵⁵ (abç)

Evet, kapitalizmin gelişmesi, iddia edildiği gibi, kent ile kır arasındaki ayrımı kaldırmak yerine, bu ayrımı kaldırmaya muktedir devrimci öğelerin gelişmesini engelleyerek, bu ayrımı (karşıtlığı) keskinleştirir. Ve kent-kır ayrımının kalkması ancak sosyalizmle mümkündür. *

Özetlersek, “yeni” sağ-sapmanın III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan gelişmeleri tahlil etmek diye bir amacı yoktur. Onların amacı, kendi sağ-pasifist görüşlerine teorik kılıf bulabilmektir. Bu amaçla, her yolu denemektedirler. Şehir-kır ayrımının *kalktığını* “devrim stratejisi açısından iki önemli sonuç”tan biri olarak koyarken, Marksizm-Leninizmi nasıl revize ettiklerini bile düşünememektedirler. Sanıyoruz, bunların “kapitalizmin geliştiği yerler” ayrımının, neden anti-Marksist olduğu anlaşılmıştır. (Burada ayrıca modern revizyonizmin ve her türden oportünizmin şehirleri temel alan teorilerini ele almaya gerek yoktur. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi ile ilgili tüm yazılarda bu yapılmıştır.)

⁵³ Engels, *Anti-Dühring*, s. 457.

⁵⁴ Marks, *Kapital*, C: I, s. 567.

⁵⁵ Engels, *Anti-Dühring* s. 468.

* Daha geniş bilgi için Bkz: Engels, *Anti-Dühring*, s. 460-68.

İKİNCİ BÖLÜM DÜNYA DEVRİMCİ PRATİĞİ VE SAĞ-SAPMA

Bu bölümde, “yeni” sağ-sapmanın dünya devrimci pratiğini ve devrimleri nasıl yorumladığını ve bu yorumlarıyla en basit gerçekleri bile nasıl tahrif edebildiğini göstereceğiz. Ancak bunu yaparken, kendimize belirli bir sınırlama koymaktayız. Daha önce belirttiğimiz gibi, yazımızın amacı, bu konularda sağ-sapmanın niteliğini ve tahrifatını göstermektir. Bu nedenle dünya devrimci pratiğini ele alırken, bu yöne ağırlık vereceğiz. Bu devrimci deneylerin öğrettiklerini başka bir yazımızda ortaya koyduğumuz için, tekrar ele almayacağız.

Bugün Halk Savaşı teorisi ile ilgili en geniş bilgi ve öğreti Çin ve Vietnam Halk Savaşlarından çıkmaktadır. Halk Savaşı teorisini ilk formüle edenin Mao Zedung olması bunun bir başka görünümüdür. Halk Savaşının ne olduğu ve ne olmadığını göstermek için, genellikle bu iki devrimden aktarmalar yapılmaktadır. Ancak son yıllarda ÇKP'nin karşı-devrimci tavırları ve “Mao Zedung düşüncesi”

üzerine yapılan tartışma ve spekülasyonlar, Mao'nun Halk Savaşı teorisini (Marksizm-Leninizme en temel katkısıdır) suni olarak "değ- erden düşürmüştür". Bu konuda "Sovyet sosyal-emperyalizm" teo- risini savunanlar arasında-ki "üç dünya teorisi" tartışmalarının bu sonuçları, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ni savunanlar içinde de, yer yer yansı bulmuştur. "Yeni" sağ-sapma, birinci olarak bu "ortam"dan yararlanmayı amaçlamaktadır. Ve Çin Halk Savaşına şöyle bir değinilirken, Vietnam Halk savaşı alabildiğine "elenmek- te"dir. Oysa ki Giap'ın da belirttiği gibi, Vietnam Halk Savaşı, Çin Halk Savaşı deneyimleri ve teorisi üzerine yükselmiştir. Bunu Giap Şöyle anlatıyor:

"Bunlarda (Ho Shi Minh'in 1940'larda yazdığı yazılar kastediliyor) Amca geniş üs alanlarına sahip demokratik cephe veya uluslararası durum üzerine görüşlerini ya da Çin Devriminin tecrübelerini açıklardı. Her makaleye 'Eğer ben bir Vietnamlı devrimci olsaydım, ben...' veya 'Çin Komünist Partisi'nin Yenancı tecrübesi kalın bir kitap haline getirilse idi bu bile açıklamaya yetmeyecekti, ben burada sadece bir özet vermek istiyorum...' gibi okuyucu- ların dikkatini çeken zekicesine yazılmış bir cümle ile başlıyordu...

Çin'e gelişimden beri, Çin ve Vietnam Devrimleri ara- sında ne kadar yakın bir ilişki olduğunu daha açık bir şe- kilde farkettim ... Gerilla Taktikleri, Rusya'da Gerilla Sava- şının Deneyleri, Çin'de Gerilla Savaşının Deneyleri gibi broşürler Amca tarafından yazılmıştır."⁵⁶

Burada özellikle Vietnam Devrimi'nin gelişimini ve Halk Savaşının başlatılışını daha iyi kavrayabilmek için Vietnam İşçi Par- tisi ile III. Enternasyonal'in (Komintern) ilişkilerini ve Fransa'da 1936'da Halk Cephesi'nin seçimlerle iktidara gelmesine bakmak gerekir. Özellikle ülkemizde çok sözü edilen "...devrimin barışçıl gelişimi bitmiştir. Şimdiki ayaklanma siyasi biçimden askeri biçi- me doğru bir gelişme göstermelidir" (Ho Shi Minh), "siyasal müca- deleden silahlı mücadeleye geçiş, uzun bir hazırlık dönemi son- rasında çok büyük bir değişimdir." (Giap) tespitleridir.

Ülkemizde en çok tartışılan konu, **Halk Savaşının nasıl**

⁵⁶ Giap, *Halk Savaşının Askeri Sanatı*, s. 30.

başlatılacağıdır. Öncü Savaşı ile bağlantılı olan ve Öncü Savaşının nasıl yürütüleceğini, neleri oluşturacağını belirleyen bir sorundur. Bu yüzden Çin ve Vietnam Devriminde Halk Savaşının nasıl başladığı sorunu özel bir önem taşımaktadır. Bugün hemen herkes Halk Savaşının ne olduğunu –genel hatlarıyla da olsa– bilmektedir. Ancak bu savaşın **III. bunalım dönemi özellikleri sonucu nasıl başlatılacağı** tartışılır. Gerek Halk Savaşı konusundaki tahrifatlar, gerek Öncü Savaşının reddi hep bu “karşıklık”tan kaynaklanmaktadır. Kimileri, Vietnam Devrimini kendilerine dayanak yaparken, kimileri “aşure” misali tüm devrimleri birbirine karıştırarak (özellikle kavram kargaşası yaratarak) Halk Savaşını reddetmelerine kılıf aramaktadır. III. bunalım döneminde Halk Savaşını reddederek Öncü Savaşını savunmak olanaksız olduğundan, “yeni” sağ-sapma bu “karşıklıktan” daha fazla çıkar ummaktadır. Bunlara geçmeden Çin ve Vietnam Halk Savaşlarını özetleyelim.

I. ÇİN VE VIETNAM HALK SAVAŞLARI

Çin ve Vietnam Halk Savaşlarının nasıl başlayıp, geliştiğini belirleyen emperyalizmin bunalım dönemlerinin yarattığı ilişki ve çelişkiler ile bu ilişki ve çelişkilerin Çin ve Vietnam'a (bu ülkelerin tarihi, sosyal, politik, ekonomik, psikolojik niteliklerine uygun olarak) yansımadır. Çin Devrimi'ni "*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*"de şöyle ifade etmiştik:

"Çin, **yarı-sömürge, yarı-feodal** bir ülkedir; bu, Çin Devriminin rotasını Rus Devriminden ayıran başlıca özelliğidir. **Çeşitli emperyalist ülkeler** Çin'de kendilerine bağlı, 'Çin'in bir ucundan diğerine, ticari limanlardan uzak iç bölgelerine kadar uzayan bir komprador ve tüccar-tefecî sömürü şebekesi kurmuşlardır'. (Mao) Liman şehirlerinde kapitalizm dışı bağımlı olarak geliştirilirken, ülkenin iç kesimlerinde feodal düzen geniş ölçüde egemendir. **Emperyalist ülkeler Çin'de kendi sömürülerini emniyet altına almak için belli bölgeleri işgal etmişlerdi.**"⁵⁷ (abç)

"Feodalizme karşı, feodal sopa ile sömürülen halkın, özellikle hemen hemen serf statüsünde olan köylülerin –çelişkiler çok keskin– **spontane patlamalarını ve isyanlarını** örgütleyen proleter devrimcilerin mücadelesini komprador burjuvazi-feodal mütegalibe yönetimi –**zayıf merkezi otorite**– engelleyemez duruma geldiği zaman –ki çoğu zaman pratikte böyle oldu– emperyalist işgal açık şeklini alıyordu. Zaten bu ülkelerde emperyalist devletler, ticari işlerini güven altında tutmak, öteki emperyalist ülkelerin kendi pazarlarına el atmalarını engellemek için stratejik yerlerde, ve ana haberleşme merkezlerinde askerlerini bulundurarak fiili kontrolü elinde tutmaktay-

⁵⁷ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 115.

dı. (Zaten ülkenin stratejik merkezlerinde **emperyalizmin fiili durumu mevcuttur**).⁵⁸ (abç)

Bu durumda, devrimci güçlerin karşısında, emperyalist ülkeler tarafından donatılmış ve bizzat emperyalist ülkelerin askerlerinin yer aldığı “**maddi ve teknik olarak güçlü**” bir düşman mevcuttur. Bu durumda, iktidarın ele geçirilmesi için “silahlı düşman” a karşı savaş zorunludur. (Ülkede tam anlamıyla olgun olmasa da sürekli milli krizin mevcudiyeti, düşmanın bizzat zora, silaha başvurması demektir. Bu ise, silahlı eylemin objektif koşullarının mevcudiyetidir.) Ancak maddi ve teknik olarak güçlü düşmanı, uzun süreli bir savaşla yenmek mümkündür. Giap’ın deyişiyle, “**siyasi üstünlüğün devrim lehine olduğu uzayan bir savaşla, güçleri giderek arttırılabilir, güçsüz bir durumdan güçlü bir duruma geçebilir, düşmanla arasındaki güçler dengesini devrim lehine çevirebilir ve böylece zafer elde edilir**.”⁵⁹ Böyle bir savaş da, kural olarak üç stratejik aşamayı içerir: Stratejik savunma, denge ve stratejik karşı-saldırı. Her evredeki güçler dengesinin değişimine paralel değişik savaş biçimleri (gerilla savaşı-hareketli savaş-mevzi savaş) uygulanır.

Görüldüğü gibi, “**halk savaşının devrimde zorunlu durak oluşu, ülkedeki üretim ilişkilerinden değil, emperyalizm olgusundan kaynaklanır**”⁶⁰

I. ve II. bunalım döneminde, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde, **çeşitli emperyalist ülkelere bağlı komprador ve tüccar-tefecî sömürü şebekesinin bulunması**, ve emperyalist ülkelerin kendi pazarını korumak için **fiili işgali**, bu dönemde Halk Savaşının başlatılmasını belirleyen **iki ana özelliktir**.

I. ve II. bunalım döneminin özelliklerini belirtirken, bu dönemlerde emperyalistler arası çelişkilerin sistemin işleyişinde belirleyici olduğunu söylemiştik. Bu dönemlerde emperyalistler arası uzlaşmaz çelişkiler **askeri plana yansımakta** ve yeniden paylaşım savaşları kaçınılmaz olmaktaydı. (Entegrasyon III. bunalım döneminin özelliğidir). Bu durum, sömürge ve yarı-sömürgelerde, çeşitli emperyalist ülkelere bağlı **klikler arasında şiddetle yansımakta**

⁵⁸ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

⁵⁹ Giap, *Halk Savaşının Askeri Sanatı*, s. 183-184.

⁶⁰ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 116.

ve bu klikler arasında parçalanma ve savaşlar (silahlı çatışmalar) ortaya çıkmaktadır. Bu durum Çin ve Vietnam Halk Savaşının başlangıçta kısa sürede kurtarılmış bölgeler (Kızıl Siyasi İktidarlar) yaratarak gelişmesinin nedenidir. Bir başka deyişle, bu ülkelerde Halk Savaşı kurtarılmış bölgelerin yaratılması ile birlikte başlamıştır. Mao, bu olgunun nedenlerini şöyle sıralıyor:

“Bir ya da birkaç küçük bölgenin Beyaz bir rejim tarafından **tümüyle kuşatılmış** olarak, bir ülkede kızıl politik iktidar altında **uzun süre yaşaması** ... ancak belli koşullar altında olabilir ve gelişebilir:

Birincisi, bu herhangi bir emperyalist ülkede ya da doğrudan doğruya emperyalizmin egemenliği altındaki bir sömürgeye ortaya çıkamaz; ama ekonomik bakımdan geri yarı-sömürge ve dolaylı olarak emperyalizmin egemenliği altındaki Çin’de olabilir. Bu müstesna olgu, ancak başka bir müstesna olgu ile birlikte, yani **beyaz rejim içinde savaşla** birlikte meydana gelebilir...”⁶¹ (abç)

Mao’nun kurtarılmış bölgeler ile ilgili ön koşulları konusu, ülkemizde pek çok yanılığlara da neden olmaktadır. Kimileri Mao’nun bu tespitinin “**sadece Çin için**” geçerli olduğunu söylerken, kimileri bu ön koşulların emperyalizmin hegemonyası altında olmasına değil de, ülkenin **yarı-feodal bir ülke olmasına**, “yerel tarımsal ekonomiye” (birleşik bir kapitalist ekonomiye değil) sahip olmasına bağlamaktadırlar. Ve giderek bu anlayışlar, Çin ve Vietnam’da kurtarılmış bölgeler ile Halk Savaşının başlangıçtan itibaren birlikte gelişmesinden hareketle, Halk Savaşının **emperyalist hegemonya altındaki kapitalist (çarpık) ülkelerde geçerli olmadığı** sonucuna ulaşmaktadırlar. (“Yeni” sağ-sapmanın yaklaşımı da bu şekildedir. Ancak bu tezler yıllar önce ülkemizde TİP tarafından ileri sürülmüştür.)

İlkin, bu olgunun **salt Çin’de** geçerli olup-olmadığını görelim.

Bilindiği gibi, kapitalizmin sürekli ve genel bunalımı tek tek ülkeler için değil, sistemin bütünü için bunalımdır. (Genel olma esprisi). Ve sürekli ve genel bunalımın tek tek ülkelere yansımaları belirleyen her ülkenin gelişme seviyesidir. Emperyalist hegemonya

⁶¹ Mao, *Askeri Yazılar*, s. 11.

altında iç dinamiğin çarpıtılmış olduğu ülkelere şiddetle yansıyan bu bunalım, o ülkelerde mili bunalımı yaratır. “*Bu milli bunalım, kapitalizmin genel bunalımının çelişkilerinin o ülkeye en keskin biçimde yansımından başka bir şey değildir.*”⁶² Bu durumda, I. ve II. bunalım döneminde askeri plana yansıyan emperyalistler arası çelişkilerin, tüm ülkeler –özellikle emperyalist hegemonya altındaki ülkelere daha keskin– yansıması kesindir. Bu durumda, değişik emperyalist ülkelere bağlı egemen sınıflar ya da klikler (Mao buna “beyaz rejim” demektedir) arasında sürekli parçalanma ve savaşlar, tüm emperyalist hegemonya altındaki ülkelere ortaya çıkmak durumundadır ve öyle olmuştur. Örneğin ülkemizde Kurtuluş Savaşı bu koşullar sonucu başlamış ve zafere erişmiştir. Özellikle ülkemizin bir Halk Savaşı verdiğinin (ve de önderliğini proletarya yapmadığından) unutulmuş olması, Mao’nun tespitlerinin salt Çin’de geçerli olduğu düşüncesini pekiştirmektedir. Ülkemiz tarihini inceleyen her kişi Mustafa Kemal hareketinin başarıya ulaşmasında emperyalistler arası çelişki ve bu çelişkinin ülkeye yansımasının rolünü açıkça görebilir. Genellikle “7 düvele” (yani 7 emperyalist ülke) karşı koyan bu savaşın zafere ulaşması, bu çelişkilerden kaynaklanmaktadır. Türkiye’yi İngiltere-Fransa-İtalya-Yunanistan ayrı ayrı nüfus bölgelerine bölerek işgal (açık) etmişlerdi. İlk dönemde Kuvay-ı Milliye’nin (ki gerilla savaşı –çete savaşı– veren güçlerdir) yerleşip pekişmesinde emperyalistler arası çelişkilerin şiddeti önemli rol oynamıştır. Nitekim Batı Cephesinde Yunanistan ile savaşılırken, Fransızlarla Adana yöresinde uzlaşma sağlanmış, Antep yöresinde geri çekilmek durumunda kalmıştır. Kuvay-ı Seyyaliye’nin (hareketli kuvvetler-hareketli savaş birlikleri) kurulması ve iç isyanları bastırarak “*Ankara hükümetinin etki bölgelerini sağlamlaştırması*” döneminde İngilizlerin tarafsız kalması ikinci örnektir. Üçüncü olarak, “*Milli Ordu*”nun (düzenli ordu) kurulup Yunanistan’la mevzi savaşlara ve muharebelere girdiği karşı-taarruz evresinde, diğer emperyalist ülkelerin “işe” kanışmaması. Çin Halk Savaşından yıllar önce gerçekleşmiş bu olgu, Halk Savaşı teorisinin sadece Çin için geçerli olmadığını gösterir. “*Ülkede, kendi solunda, emperyalizme karşı hiçbir devrimci, ulusal-radikal sınıf hareketi olmadığı*

⁶² Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim-I* ve ayrıca Bkz: *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 18-19.

*dünyada, bugünkü gibi milli kurtuluş savaşlarının destekçisi bir dünya sosyalist bloğunun olmadığı bir evrede, emperyalizme karşı dünyada ilk muzaffer olmuş halk savaşını veren radikal-milliyetçiler, bu bakımdan ülkemizin bir orjinalitesidir.*⁶³ Ülkemizde zafere ulaşmış Halk Savaşı, çeşitli yönleriyle Halk Savaşı teorisinin genel ilkelerine uygundur. Gerek ikili iktidar olarak İstanbul ve Ankara hükümetlerinin varlığı, gerek savaşın üç stratejik aşaması ve buna tekabül eden üç savaş biçimi ve silahlı örgütlenme, yani Kuvay-ı Milliye (gerilla –çete– savaşı) Kuvay-ı Seyyaliye (hareketli savaş) ve milli ordu (düzenli ordu savaşı, mevzi savaş) bunun somut göstergeleridir. Yine düzenli ordunun, savaş içinde adım adım inşası bunu gösterir.)

Yine Vietnam Devrimi'nin ilk dönemi, Halk Savaşının başlaması ve kurtarılmış bölgelerin yaratılmasında hakim sınıfların kendi içinde parçalanmalarının rolünü açıkça gösterir. Vietnam'da 1940-46 yılları arasında, Fransa-İspanya-Çan Kay Şek aracılığı ile ABD ve yine Fransa sahnededir. Ancak Vietnam Halk Savaşının kendine özgü bazı nitelikleri, bu olgunun rolünü ikincil kılmıştır. (İlerde ele alacağız.)

Görüldüğü gibi, Mao'nun tespitleri salt Çin için geçerli olmaksızın uzaktır, genel niteliktedir.

İkinci olarak, kurtarılmış bölgelerin (Halk Savaşı ile özdeş kabul ederek) sadece **yarı-feodal ülkeler için** söz konusu olduğu tezini ele alalım.

Bu teze göre, “yerel tarımsal ekonomiye” sahip olan, yani “birleşik bir kapitalist ekonomisi” olmayan ülkelere kurtarılmış bölgeler yaratılabilir. Çünkü “yerel tarımsal ekonomi”, feodal devletçiklerin varlığına denk düşer ve bu yüzden merkezi otorite zayıftır. Bu durumda, yerel feodal otoritelere darbe vurularak, bu bölgeler ele geçirilir. Merkezi otorite zayıf olduğundan, bu kurtarılmış bölgelere yönelteceği saldırılar etkili olamaz. Giderek diğer yerel-feodal otoriteler birbiri arkasına yıkılarak iktidar parça parça ele geçirilir. Sonuçta merkezi otoritenin bulunduğu başkent kuşatılıp, ele geçirilerek zafere ulaşılır.

Bu tez görünüşte mantıktır. Çünkü Halk Savaşı ile ilgili söylenen tüm genel ilkelere “harfiyen” sadık kalmaktadır (Merkezi

⁶³ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

otoritenin zayıf olması-kurtarılmış bölgelerin kurulması-iktidarın parça parça alınması ve nihayet kırlardan kentlerin kuşatması). Ancak bu görünüşte “mantıklı”lık, özde Halk Savaşı teorisinin en ince tahrifatını içermektedir. Bir kere, merkezi otoritenin zayıf olmasının temelinde, ülkenin feodal ekonomisi değil, emperyalistler arası çelişkinin yansıması sonucu hakim sınıfların (“beyaz rejim”) parçalanmış olması yatar. III. bunalım döneminde olduğu gibi, emperyalist ülkelerin, sosyalist ülkelere ve ulusal ve halk kurtuluş savaşları karşısında, zorunlu olarak entegrasyona gitmeleri, bütünsel tavr almamak zorunda kalmaları, geri-bıraktınlmış ülkelerde merkezi otoritenin güçlü olmasının ana nedenidir. (Ki bunun sonucu suni dengenin oluşması ve bu yüzden Halk Savaşının I. ve II. bunalım döneminden farklı olarak Öncü Savaşının üzerine yükselmesi söz konusudur.) Görüleceği gibi, ülkenin feodal, yarı-feodal ya da kapitalist olup olmaması değil, emperyalist hegemonya altında olup olmaması, Halk Savaşının devrimde zorunlu durak olup olmadığını belirler.

İkinci olarak, **kurtarılmış bölgeler, düşman güçlerinin bölünmüşlüğü temelinde yükselir.** I. ve II. bunalım döneminde bunun, bu dönemin özelliği sonucu devrimcilerin iradesinden bağımsız (kendiliğinden) olması söz konusuysen, III. bunalım döneminde bunun Öncü Savaşı ile gerçekleştirilmesi söz konusudur. Burada ülkede ulaşım ve haberleşmenin gelişmesinin ve merkezi otoritenin ülkenin her yerinde denetimi sağlamasının (ki merkezi otoritenin güçlülüğünü gösterir) etkilerini yadsımıyoruz. Ancak bu olgu, Öncü Savaşının ne derece güç olacağını ve görevinin karmaşıklığını ifade eder. Ve yine bu olgu, Halk Savaşında güçler dengesinin devrim lehine dönüştürülmesinin, geçmişe göre daha zor olacağını gösterir. Ancak bu olgu, Halk Savaşının geçersizliğinden çok, zorunlu olduğunun kanıtlarıdır. Çünkü böyle güçlü bir merkezi otoritenin gücünün yoğunlaştığı şehirlerde ayaklanma ile iktidarın ele geçirilmesinin olanaksız olduğunu gösterir. (Merkezi otoritenin güçlendirilmesinin Öncü Savaşının yürütülüşünde etkilerini ilerde ele alacağız.)

Mao, Kızıl siyasi iktidarların uzun süre yaşayabilmesi için gerekli temel koşullardan birinin de “devrimci durumun gelişme gitmesi” olduğunu söylerken, *“Bugün Çin’deki devrimci durum, komprador ve toprak ağası sınıflar ile uluslararası burjuvazinin saflarındaki sürekli parçalanmalar ve savaşlar içinde gelişme gitmekte-*

*dir.*⁶⁴ diyerek, bu durumun olmaması halinde, kızıl siyasi iktidarların uzun zaman yaşaması olanaksızdır sonucuna ulaşmaktadır.

“Toprak, savaşağaları arasındaki parçalanmalar ve savaşlar, beyaz rejimin iktidarını zayıflatmaktadır. Böylece küçük bölgelerde kızıl politik iktidarın kurulması için fırsatlar doğmaktadır. Ama savaş ağaları arasındaki kavganın hergün sürüp gitmiyor. Beyaz rejim bir ya da bir kaç bölgede geçici istikrara kavuşur kavuşmaz, **egemen sınıflar**, buralarda hemen kaynaşır ve kızıl politik iktidarı yok etmek için gerekli **bütün güçleriyle yükleniyorlar**. Kurulması ve sürmesi için gerekli bütün koşulların yerine getirilmediği bölgelerde Kızıl Politik İktidar, **her an devrilme tehlikesiyle karşı karşıyadır.**”⁶⁵ (abc)

Görüldüğü gibi Mao Zedung, kurtarılmış bölgelerin kurulması ve yaşamasını düşman güçlerinin bölünmüşlüğüne ve bölünme durumunun süregitmesine bağlıyor. (Zaten tersi bir düşünce savaşın niteliği ile çelişir. Sanırsanız hiç kimse, beyaz rejimin geçici istikrara kavuştuğu zamanlarda “**birleşik kapitalist ekonomi**”nin kurulduğunu düşünmüyordur. Ayrıca “**birleşik bir kapitalist ekonomi**” deyişi, temelde düşman güçlerinin **bölünmemişliğini**, yani birleşik olmasını ifade eder.)

Burada iki nokta önemlidir. Birincisi, düşman güçlerinin bölünmüşlüğüünün, emperyalistler arası çelişkilerin askeri plana yansıdığı dönemlerde kendiliğinden, yani devrimcilerin iradesinden bağımsız olarak ortaya çıktığıdır. Bu, III. bunalım döneminde emperyalistler arası çelişkinin askeri plana yansıma olanağının olmadığı koşullarda, düşman güçlerinin devrimci mücadele ile bölünmesi gerektiği demektir (Öncü Savaşı). Yoksa III. bunalım döneminde düşman güçleri kendiliğinden bölünmediğini göre, bunun –düşmanın güçlerini bölmek– gerekli olmadığını iddia etmek ya da düşünmek **temelden** saçmadır. **İktidar, ister ayaklanma ile alınsın, ister Halk Savaşı ile, her durumda, düşman güçlerinin bölünmüşlüğü zorunludur.** Bu savaşın abc’sidir. Çünkü zaferi belirleyen karşılıklı güçler dengesidir. Güçler dengesinin devrim lehine olmasının bir ifadesi de düşmanın bölünmesidir. Nitekim 1917 Rus Dev-

⁶⁴ Mao, *AskeriYazılar*, s. 14.

⁶⁵ Mao, *AskeriYazılar*, s. 16.

rimlerinde, genel olarak emperyalist ülkeler kendi aralarında savaş halindedir; ülke içinde düşmanın (diğer etmenler yanında) bölünmüş olduğu, zayıf düştüğü anda, ayaklanma ile iktidar ele geçirilmiştir. Lenin şöyle diyor:

“İhtilâl, halkın devrimci hamlesine dayanmalıdır ... İhtilâl, yükselen devrim hareketinin en yüksek noktasında, yani, halkın öncüsünün eyleminin en güçlü olduğu, **düşmanların ve devrimin zayıf, sallantılı ve kararsız, dostlarının saflarında bocalamaların en kuvvetli olduğu anda** patlak vermelidir.”⁶⁶ (abç)

“Ayaklanma savaş kadar bir sanattır”. Bu sanatın belli başlı kurallarını Engels şöyle kaydetmiştir:

“1) Ayaklanma hiç şakaya gelmez, ama buna başlayınca sonuna dek gitmenin gerektiğini iyice kavramalısınız.

2) Kuvvetlerin büyük üstünlüğünü kesin noktalara ve kesin anlara yoğunlaştırın...

3) Ayaklanma bir kez başlayınca en büyük kararlılıkla, hareket etmelisiniz ... Savunma her silahlı başkaldırının ölümüdür.

4) Düşmanı, baskın yapmaya ve kuvvetlerinin dağınık olduğu anda yakalamaya çalışmalısınız.

5) Ne denli küçük de olsa günlük başarılar için çaba göstermeli ve ne pahasına olursa olsun ‘moral üstünlüğü’ korumalısınız.”⁶⁷

Aynı konuda Vietnam’dan da örnek verebiliriz. Vietnam’da kurtarılmış bölgelerin ilk oluşturulmasını sağlayan, Halk Ordusunun çekirdeği olan “**Vietnam Propaganda ve Kurtuluş Birliği**”nin kurulduğu 27 Aralık 1944 koşullarını “*Vietnam İşçi Partisi Tarihi*” kitabında şöyle belirtiliyor.

“O sırada, Sovyet Ordusunun karşı-saldırısı büyük zaferler kazandı. Alman faşistlerinin kaderi belli oldu. Pasifik bölgesinde ise Japonlar ümitsiz durumdaydı”⁶⁸

“Fransa’yla Japonya arasında (Vietnam’daki birlikleri

⁶⁶ Lenin, *Nisan Tezleri-Ekim Devrimi*, s. 160.

⁶⁷ Akt. Lenin, *Marks-Engels-Marksizm*, s. 427.

⁶⁸ *Vietnam İşçi Partisi Tarihi*, s. 32.

arasında) **savaş patlak verdi**. Müttefik kuvvetler Hindičine ayak bastığında, arkadan vurulma tehlikesini ortadan kaldırmak için Japon faşistleri 9 Mart 1945’de bir darbe yaparak Fransızları alaşağı edip, Hindičine sahip çıktılar. Bu şartlar altında ... şartların elverişli olduğu bölgelerde gerilla savaşına ağırlık verildi ve mahalli idare yıkıldı.”⁶⁹

Yine Vietnam 1945 Ağustos Ayaklanması şu koşullar altında olmuştur:

“15 Ağustos 1945- Japonlar kayıtsız-şartsız teslim oldu.

(II. Dünya Savaşının resmen sonuçlanması)

16 Ağustos 1945- Genel Ayaklanma emri verildi.

19 Ağustos 1945- Hanoi Ayaklanması.

25 Ağustos 1945- Saygon Ayaklanması

2 Eylül 1945- Hanoi’de Ho Shi Minh başkanlığında Geçici Hükümet Vietnam Demokratik Cumhuriyeti’nin kurulduğunu ilân etti.”⁷⁰

İkinci nokta ise, **Halk Savaşının başlaması ile kurtarılmış bölgelerin yaratılmasının özdeğ olmadığıdır**. (Özellikle bu ikisini özdeşleştirerek Halk Savaşının reddi sergilendiğinden bu önemlidir.)

Özetle söylersek: “Çin Devrimi’nin kırlarda, büyük emperyalist güçlerden uzakta gelişmesi, belli bölgelerde zafere ulaşarak kurtarılmış bölgelerde kızıl politik iktidarı kurması, **kapitalizmin sürekli ve genel bunalımının Çin’e yansıma biçimiyle ilgilidir**.”⁷¹

Çin ve Vietnam Halk Savaşlarında görülen temel bir olgu da, düşmanın siyasal olarak tecrit olmasının kendiliğinden oluşması ve bunun sonucu kitlelerin tepkilerinin açık olmasıdır. Bu tepkiler, genellikle kendiliğinden ayaklanma ve isyanlar olarak görülür. Bu olgu, I. ve II. bunalım dönemindeki Halk Savaşları ile III. bunalım dönemindeki Halk Savaşlarının başlatılması arasındaki farkı ifade eder.

Çin ve Vietnam Devrimleri ile ilgili (genel olarak Halk Savaşı teorisi ile ilgili) en önemli bir karıştırma da, Halk Savaşı ile ayaklanma arasındaki ilişkidir. Genellikle birbirinin karşısına konan iki

⁶⁹ Vietnam İşçi Partisi Tarihi, s. 32.

⁷⁰ Vietnam İşçi Partisi Tarihi, s. 34-35.

⁷¹ THKP-C/HDÖ, Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I, s. 117.

yöntem durumundadır. Oysa ki Halk Savaşı, geniş ölçüde ayaklanma yöntemini de içerir. Vietnam Devriminde 1945 Ağustos Genel Ayaklanması ile iktidar ele geçirilmiştir. Ancak daha sonra (1946) Fransız emperyalistlerinin ABD'nin desteğinde ülkeyi yeniden işgal etmesi karşısında, şehirler terk edilerek “direniş savaşı” başlatılmıştır. Bu dönemde Halk Savaşının 1945 Ağustos Genel Ayaklanmasının kazanımları üstünde yükseldiğini söylemek pek yanlış olmayacaktır. Ancak ayaklanmalar ile Halk Savaşının en açık ilişkisi Güney Vietnam Halk Savaşı'nda görülür. 1960'larda Güney Vietnam'da Halk Savaşının başlatılması, ülke çapında “zincirleme ayaklanmalar”a paralel olmuştur. Amaç, düşmana ülke çapında darbe vurmak ve ayaklanmalar yolu ile onun güçlerini bölerek kurtarılmış bölgeler ve üs bölgeleri yaratmaktır.

“Doğru devrimci görevden halk savaşının doğru siyasi amacına, devrimci şiddetin doğru tezinden halk ayaklanması ve halk savaşının tezlerine. İşte Partinin askeri çizgisi ile politik çizgisi arasındaki diyalektik bağ.”⁷²

Halk Savaşı ile ayaklanma arasındaki ilişkiyi burada ayrıntılı biçimde ele almayacağız. Amacımız zaten bu değildir. Bu yüzden bazı alıntılar yaparak, konunun biraz daha somutlaşmasına yardımcı olmak istiyoruz.

“Güney Vietnam'da kullanılan devrimci yöntemlerin en göze çarpan özellikleri kısaca şunlardır: **Kısmi ayaklanmalar; askeri ve politik mücadelenin birleştirilmesi; düşmana saldırıda, askeri harekâtın, politik eylemin ve düşman birlikleri arasında ajitasyon ve propaganda çalışmasının birleştirilmesi; yığın ayaklanmalarının devrimci savaşla koordinasyonu; ve düşmana üç stratejik alanda birden vurulması.**”⁷³

“Savaş boyunca, silahlı kuvvetlerin eylemiyle işbirliği içindeki kitlesel ayaklanma hareketi, genelleştirilmiş bir siyasi mücadele sayesinde her defasında kendini yeniledi. Savaş, ayaklanma koşullarını olgunlaştırıp ona daha fazla yayılma olanağı verdikçe, ayaklanma devrimci savaşın alanını genişletir, devrimci savaşı güçlendirir ve dur-

⁷² Giap, *National Liberation War in Vietnam*, General Line, Strategy, Tactics, s. 36.

⁷³ Le Duan, *Vietnam Devrimi*, s. 59.

madan gelişmesini sağlar. Ayaklanma ve savaş, farklı olmasına rağmen, birbirinden ayrılmaz. Lenin, 'Ayaklanmayı savaştan ayırt etmek zordur' diyor.⁷⁴

Ayaklanmaların Halk Savaşındaki rolü, emperyalistler arası çelişkinin seviyesine uygun olarak değişir. I. ve II. bunalım döneminde, Halk Savaşının başlangıcında belirli rol oynayan ayaklanmalar (genel ayaklanma özellikle), III. bunalım döneminde daha sık ve etkin olarak kullanılmak durumundadır. Bunun temel nedeni III. bunalım döneminde emperyalistler arası bütünleşme olgusudur. Bu yüzden, ayaklanmalar (kısmi ya da genel), Halk Savaşı içinde nispi olarak önem kazanmıştır. Böylece düşman güçlerinin bölünmesi ve dağıtılmasının bir aracı olmuştur. Daha genel deyişle, III. bunalım döneminde Halk Savaşında kurtarılmış bölgelerin kurulması ve yaşamasında ayaklanmalar özel bir yer tutar. (I. ve II. bunalım dönemi özellikleri sonucu ortaya çıkan kendiliğinden gelişmelerin, III. bunalım döneminde devrimci mücadele ile yaratılması esprisi)

“1959 sonraları ile 1960 başları arasında, Güney'deki baskı rejimi derin bir bunalım içine düşmüştür. Kent ve kasabalarda rejim gücünü kısmen sürdürüyorsa da, düşman her zamanki yönetimini geniş kırsal alandaki halk üzerinde sürdürüyordu. Kukla yönetim aygıtı tabandan giderek zayıfladı ve güçsüzleşti. Halk yığınları, özellikle köylüler, devrimci bir hınçla kayınıyordu, düşmanla amansız bir mücadeleye tutuşmaya kararlı ve hazırdılar. **Kırsal yığınları kısmi ayaklanmalar evresine götürmek ve düşmanın yönetim sistemindeki en zayıf halkayı parçalamak için koşullar olgunlaşmış durumdaydı.**”⁷⁵ (abc)

Çin Devriminin ilk yıllarında ayaklanma aynı amaçla kullanılmıştır. Ancak bu yıllarda ÇKP içindeki “Li Li San” çizgisi ve ÇKP'nin Komintern kararlarına uygun hareket etmesi, ayaklanmanın iki amaçlı uygulamasını yaratmıştır. 1 Ağustos 1927'de ÇKP, Nanchang Ayaklanmasını düzenledi. Bu ayaklanma, klâsik “sovyetik ayaklanma” olup, şehirlerde iktidarın alınmasını amaçlıyordu. Bu dönemde, Mao Zedung, bu anlayışın yanlış olduğunu savunduğu

⁷⁴ Giap, *National Liberation War in Vietnam*, s. 83.

⁷⁵ Le Duan, *Vietnam Devrimi*, s. 57.

için Politbüro'dan çıkartılır. Ancak ayaklanmanın yenilgisi üzerine ÇKP-Merkez Komitesi özeleştiriyi yaptı ve Mao yeniden Politbüro'ya alındı. Ancak kısa bir süre sonra Komintern kararına uygun olarak ÇKP-MK ayaklanmanın “yanlış yöntem olduğundan değil”, “yeterince hazır olunmadığı için” yenildiği tespitini yaptı. (ve tabii Mao “köylü kafası” ile suçlanıp, yeniden Politbüro'dan çıkartıldı.) Ağustos yenilgisinden sonra ÇKP-MK Kanton Ayaklanmasını örgütlemeye karar verdi. Mao ise Hunan bölgesinde çalışıyordu. Ve ayaklanma hazırlığı içindeydi. Ancak iki ayaklanma temelden farklıydı: Birincisi, şehirlerde iktidarı ele geçirilmesini amaçlıyordu. Mao'nun amacı ise, bu ayaklanma ile Halk Ordusunu kurmak ve Hunan'da Komintang'tan ayrı, bağımsız bir iktidar kurmaktır (ikili iktidar). Mao, Hunan Ayaklanması planını şöyle ifade ediyor:

“Hunan bölgesinde sovyet bölgesi kurmak, giderek bu iktidarı sağlamlaştırmak ve burasını *üs olarak alıp*, daha geniş bölgelere yayılmak amacını güdüyorduk. Bu tür bir strateji, partinin görüşlerine aykırıydı. Çünkü onlar hızlı bir gelişmeden (çabuk sonuçlu savaş) yanaydı.”⁷⁶

ÇKP-MK'nın Kanton Ayaklanması yenilgi ile sonuçlandı. Bu ayaklanma, Mao'nun yaptığı gibi, düzenli bir geri-çekilmeyi ve kırsal alanlarda üs oluşturmayı amaçlamadığı için, şehirleri terkeden birlikler büyük oranda imha edildiler.

Çin Devrimi sovyetik ayaklanmanın emperyalist hegemonya altındaki ülkelerde nasıl sonuçlar doğuracağı hakkında pek çok örneğe sahiptir. En son örneği Uzun Yürüyüş'e yol açmıştır. 1934 yılında ÇKP-MK, Mao'nun muhalefetine karşı ülke çapında (genel) ayaklanma kararı aldı. Bunun sonucunda güçleri bölünen Kızıl Ordu, Kızıl Siyasi İktidarları koruyamaz hale geldi ve kaçınılmaz olarak *Uzun Yürüyüş'e* geçildi.

Özetle Çin Devriminde ayaklanmanın yeri ve rolü budur.

Son olarak Vietnam Devrimi ile ilgili “yeni” sağ-sapmanın bir tahrifatına değinmek istiyoruz:

“... Kendini savunma birliklerinin en iyi üyelerinden oluşan Vietnam **Silahlı Propaganda Birliği** kurulur. Birliğin **amacı** kırsal alanda emperyalist işgalcilerin **denetimini sağlamak amacıyla kurduğu çeşitli askeri birim-**

⁷⁶ Mao'nun Edgar Snow'la Konuşmasından.

lere saldırmak ve bu vasıta ile ayaklanmaya başlamaktır. (Görüldüğü gibi Vietnam’da ve III. bunalım döneminin geri-bıraktırılmış ülkelerinde **silahlı propagandanın fonksiyonları çok farklıdır.**)⁷⁷ (abç)

Bu alıntı baştan sona “uydurma”dır.

Vietnam’da 1944 sonlarında kurulan birliğin adı “Silahlı Propaganda Birliği” değil, “Vietnam’ın Kurtuluşu İçin Propaganda Birliği”dir. **Bu nedenle ve buradan hareket ederek, bu birliğin amacı** (ya da fonksiyonu) ele alınarak III. bunalım döneminin geri-bıraktırılmış ülkelerindeki silahlı propagandadan farklı (hem de “çok”) olduğu sonucuna varmak şarlatanlıktır. III. bunalım döneminde geri-bıraktırılmış ülkelerde, Öncü Savaşındaki silahlı propagandanın **amacı, suni dengeyi bozmak ve Halk Savaşını başlatmaktır.** Bu durumda suni dengenin bulunmadığı bir ülkede ve üstelik Halk Savaşı içinde olan bir ülkede yapılanlarla (buna istenirse “silahlı propaganda” densin) bunu karşı karşıya koymak, Öncü Savaşı ile Halk Savaşını karşı karşıya koymaktır ve bu iki savaşı birbirine alternatif kabul etmektir.

Çevrildiği gibi “Vietnam Propaganda ve Kurtuluş Birliği”, “*kendini savunma birliklerinin en iyi üyelerinden*” oluşmamıştır. Bu birliğin kuruluş talimatnamesini yazan Ho Shi Minh şöyle diyor:

“... Bu bir propaganda ünitesidir (birliğidir). Askeri alanda başarılı eylemde bulunabilmek için ana ilke, güçlerin yoğunlaştırılmasıdır. Bunun için örgütün (Hind için Komünist Partisi) yeni talimatına göre Lao Bang, Bao ve Lang Son bölgelerindeki **gerilla saflarındaki** en cesur ve enerjik subay ve erler seçilecektir ve ana gücümüzü teşkil etmek üzere çok sayıda silah toplanacaktır”⁷⁸ (abç)

Burada “gerilla saflarından” denilmesi o dönemde Vietnam’da çeşitli silahlı ya da yarı-silahlı örgütlenmelerin olmasındandır. Nitekim 1941 Parti 8. Konferansı kararında şöyle deniyor:

“Devrimci silahlı kuvvetleri kurmak ve geliştirmek, **kendini savunma (koruma) müfrezeleri, küçük ulusal kurtuluş gerilla grupları, sürekli gerilla grupları kurmak ve geliştirmek...**”⁷⁹

⁷⁷ II. Sağ sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

⁷⁸ Pomeroy, *Gerilla savaşı ve Marksizm*, s. 238.

1940 Kasım Nam Ky ayaklanmasından sonra oluşan Nam Ky Gerillaları, Bac Son ayaklanmasından sonra kurulan Bac Son Müfrezesi gelişerek 1940 sonlarında **Ulusal Kurtuluş Ordusu** olması, 1944 sonlarında kurulan birliğin nereden doğduğunu göstermeye yeter sanınız.

Vietnam Propaganda ve Kurtuluş Birliği'nin temel amacı, "**bütün halkı silahlandırmak ve seferber etmektir**". Bu boyutu ile Halk Ordusunun çekirdeğini oluşturur. Bu birlik, **silahlı eylemi siyasal temeli korumak, sağlamlaştırmak ve geliştirmek için kullanmıştır**.

"(Birliğin) görevi, halkı seferber edip, ayaklanmada silahlı mücadeleyi kullanmaktır. Fakat bizim esas ilkemiz, silahlı saldırıdan çok siyasi faaliyete ve propagandaya önem vermektir."⁸⁰

Görüldüğü gibi, Birliğin silahlı eylemleri, siyasi faaliyet ve propaganda aracı olarak işlev görmektedir. Bu durumda silahlı eylemin ne olduğu akla geliyor. Ülkemizde yaygın bir "inanç" bu konudaki muğlaklıktır. Genel olarak bizde silahlı eylem denilince her çeşit silah kullanılarak yapılan eylem anlaşılmasına karşın, silahlı propaganda eylemi olarak silahlı eylem denilince "başka şey" düşünülmemektedir.

Bu "başka şey" ne olduğu açıklanmamakla birlikte, en azından "silahlı eylemden başka bir şey" denilerek ifade edilmektedir. (!) "Yeni" sağ-sapma da bundan yararlanarak paçayı kurtarmayı deniyor. Onlara göre, "*askeri birimlere saldırmak*" ayndır, diğerleri ayndır. (!) Kafalarda soyut "aynıklar" yaratmadan başka hiçbir anlama gelmeyen sözlerdir bunlar. Amaç sadece ve sadece, "aynık" yaratmaktır. "Dilin altında bakla" vardır. Denilmek istenen, Öncü Savaşında "kim ki 'askeri birimlere' –karakollar– saldırmayı önerirse, bu Vietnam'da yapılanı Öncü Savaşında gerçekleştirmek istiyordur". Bu zihniyetten gidilirse, polisle çatışmak –polis otosu kurşunlamak–, "düşmanın imhası"; polis karakolunu bombalamak "maddi yıpratma" ve ikisi birden düşmanın "**denetimi sağlamak amacı ile kurduğu askeri birimler**"ın (sözcüğü sözcüğüne böyle diyorlar) unsurları olduğundan Öncü Savaşı yerine Halk Savaşı veril-

⁷⁹ Giap, *Halk Ordusunun Kuruluşu*, s. 89.

⁸⁰ Giap, *Halk Ordusunun Kuruluşu*, s. 90.

mesi sonucuna ulaşılır. Sonuçta da, bunları yapan ya da önerenler, “askeri birimlere” saldırdığı için “askeri bakış açısına” sahiptir denilerek iş hallediliyor (!)

“Yeni” sağ-sapmanın her sözcüğündeki tahrifatları burada tek tek belirtmeye, ne zaman vardır, ne de gerek. Vietnam’la ilgili ve Vietnam’lı devrimcilere bu işi nasıl yaptıklarını öğreten (dünya devriminin trafik polisliğini yapmak) bazı “inciler”i okuyalım:

“**Vietnam halk savaşı** Ağustos 1945 Ayaklanması ile başlar. Ülkenin iç kesimlerinde zayıf mahalli denetim kurulur; Kızıl Politik İktidar kurulur. Devrimin silahlı güçleri –mils, gerilla birlikleri-bölgesel birlikler-kızıl ordu–, süreç içinde düşman ile açık savaş içinde gelişir.”⁸¹ (abç)

Eğer burada Vietnam Halk Savaşı değil de, herhangi bir Halk Savaşından söz edilseydi, pek sorun yoktu. Ancak sözü edilen Vietnam Halk Savaşıdır ve Vietnam’da Ağustos 1945 Ayaklanması’yla iktidar alınmış, ancak pekiştirilemeden 1946 ortalarında Fransız emperyalizminin ülkeyi yeniden işgal etmesiyle, “direniş savaşı”, yani Halk Savaşı başlatılmıştır.⁸²

“Ülkede... feodalizmin niteliğine uygun olarak ülkede güçlü merkezi otoritenin değil, **zayıf mahalli otoritelerin varlığı...**”⁸³ (abç)

Her yönü ile ortaokul tarih kitabının yüzeysel bilgisinin “yüzeyden” alınışı olan bu ifadeler feodalizmin kapitalizmle birlikte evrimini ve emperyalist dönemdeki feodal ülkelerin yapısını çarpıtıyor.

Kapitalizmin gelişmesine paralel, iç ve dış işlerinde bağımsız olan devletçikler (ya da mahalli otorite) bu niteliklerini kaybetmişlerdir. Ulusal devletlerin kurulmasından sonra, özellikle emperyalist dönemde, var olan feodal üretim ilişkilerinin egemen olduğu ülkelerde feodal devletçiklerin fonksiyonları değişmiştir. Özellikle yarı-feodal ülkelerde, ulusal sınır ve ulusal bir devlet (merkezi otorite) mevcuttur; ancak feodalizmin niteliği gereği feodal birimler yaşamını sürdürmektedir. Artık mahalli otoriteler, dışişlerinde bağımsız olma niteliğini yitirmiş, **merkezi otoriteye bağlı özerk birimler** ol-

⁸¹ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi

⁸² Bkz, *Vietnam İşçi Partisi Tarihi*.

⁸³ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

muştur. Çin ve Vietnam'daki durum budur. İşte bu yüzden merkezi otorite zayıftır. Zayıf mahalli otoritenin olup olmadığı taktik sorunu içerir. Zaten kaynak göstermemelerine rağmen “yeni” sağ-sapmanın “Kesintisizler”den aldığı bu tespit **“merkezi otorite”nin zayıflığı şeklindedir.***

Çin ve Vietnam Devrimi ile ilgili söylediklerimizi şöyle özetleyebiliriz:

“1- Köylülerin kendiliğinden gelme isyanları örgütlenerek, kitlelerin kısa sürede o dönemde mücadelenin başlıca şekli olan gerilla savaşına geniş ölçüde katılmaları sağlanır. Çin Devrimi'nde (ve Vietnam'da da) Öncü Savaşı yoktur.

2- Kurtarılmış bölgeler, kırlarda mücadelenin başlamasından kısa bir süre sonra kurulabildiğinden ve dar da olsa bazı bölgelerde Kızıl Politik İktidar sonuna kadar korunabildiğinden, Çin Devrimi'nde (ve Vietnam'da da) mücadelenin başlangıcından itibaren temel örgütlenme biçimi sovyet tipi kitle örgütlenmesidir. Beyaz rejim sürekli derin çelişkiler içinde olduğundan, kurtarılmış bölgelerin kurulabilmesi için, düşmana ülke çapında ağır bir darbenin indirilmesi zorunlu değildir.”⁸⁴

* Bazı okuyucular bunun bir “kalem sürçmesi” olabileceğini düşünebilir, ancak diğer yazıda da (III. Bunalım Döneminde Otaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi) aynı şey yinelenmektedir.

⁸⁴ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 119-120.

II. KÜBA DEVRİMİ

Burada Küba Devrimi'ni incelemek yerine, belli konularda “yeni” sağ-sapmanın tahrifat ve abartmalarını ele alacağız.

“Yeni” sağ-sapmanın Küba Devrimi'ne (ve Latin-Amerika'daki diğer gerilla savaşı deneylerine) yaklaşımı, temelde Öncü Savaşında hareketli gerilla birliğinin kurulamayacağını ispatlamak içindir. Ancak bulunduğu sonuç fazla bir değer taşımamaktadır. Çünkü temelde, gerek Halk Savaşını reddetmesi, gerek kır ve kır gerilla savaşını dışlaması, bu sonucu önemsiz kılmaktadır. Son tahlilde politikleşmiş askeri savaşı reddeden “yeni” sağ-sapmanın bu konuda getirdiklerini ele almamızın nedeni, bazı unsurların bu konudaki yanlış kanılandırmasıdır.

KSD'nin özellikle tahrif ettiği bir olgu, “yeni” sağ-sapma tarafından aynı biçimde tahrif edilmektedir. Bu olgu **Küba Sosyalist Halk Partisi'nin (PSP) Küba Devrimi'ndeki rolüdür.**

Bu konuda KSD oportünistleri şöyle diyor:

“... **Kitlelerin mücadelesinin ulaştığı bu seviyede hâlâ silaha sarılmamakta direnen PSP'nin sağlayamadığı önderliği kırlarda silahlı mücadeleyi geliştirenler yaratıyordu. Komünist Partisinin bu dar görüşlülüğü** son derece önemliydi. Ancak bu Komünist Partisinin o güne kadar yapmış olduklarını görmemezlikten gelmeyi getirmemelidir. **Komünist Partisi, o güne kadar** bir çok kitle eylemini örgütlemiş, kitleleri sosyalizmden yana kazanmış ve sonra da görüleceği üzere Sierra Maestra'da yer alacak birçok komünistin yetişmesini sağlamıştır.”⁸⁵ (abc)

KSD oportünizminin “tedbirli” bir dille yaptığı yorumdan sonra “yeni” sağ-sapmayı dinleyelim:

“Sierra Maestra'da silahlı mücadeleye başlamadan önce Batista yönetimi tüm meşruluğunu yitirmişti; esas

⁸⁵ KSD, Sayı: 7, s. 59-60.

olarak açık zora dayanarak ayakta duruyordu. **Böylece öncü savaşının en temel fonksiyonu silahlı mücadele başlamadan önce Küba'da gerçekleşmişti.** Diğer yandan halk kitleleri uzun bir mücadele geleneğine sahiptir. Kapitalizm kırsal alanda önemli ölçüde gelişmiş tarım işçilerinin boyutlara varmıştır. (Dışa bağımlı şeker endüstrisinin gelişimi sonucu). **Küba Komünist Partisinin (KKP) şehirde ve kırdaki sendikalar içinde önemli bir etkinliği mevcuttur.** (Tarım proletaryası Küba'da önemli ölçüde sendikalaşmıştır). Ayrıca **büyük şehirlerde öğrenci hareketi de aktif ve örgütlüdür.** Ancak KKP kitlelerin büyük huzursuzluğunu gereken biçimde kullanabilecek, kendiliğinden patlayan kitle gösterilerine önderlik edebilecek yeterlilikten uzaktır, revizyonist bir çizgisi vardır.

Küba'da **eksik olan tek şey...** alternatifin varlığı idi... Bu durumda savaşın **askeri yönü doğal olarak ağır basmaktadır... Küba'da... siyasi tecrit ve kitle örgütlenmesi (revizyonistlerin etkinliğinde bile olsa) önceden gerçekleştirildiğinden,** devrimci bir örgüt askeri bir alternatif olabildiği (oligarşiye maddi darbeler indirebildiği oranda) politik bir alternatif haline gelir; kitle örgütlerini oligarşiye karşı savaşa çeker...

Böylece **Küba'da mevcut siyasal tecrit ve kitle örgütlenmesi temeli üzerinde başlayan** ve kitlelere askeri bir alternatif olduğunu kanıtlayarak politik bir alternatif de olmak amacıyla hareketli gerilla savaşı gündeme gelmiştir.”⁸⁶ (abç)

Görüldüğü gibi KSD ile “yeni” sağ-sapma Küba Sosyalist Halk Parti'sinin (PSP ya da KKP denilen) devrimci rolü konusunda hemfikirler. Ancak KSD daha “tedbirli” davranmakta ve Küba devrimcilerine devrimi nasıl yaptıklarını öğretmeye kalkma durumuna düşmekten sakınmaktadır. “Yeni” sağ-sapma ise, aktardığımız sözleri ile, Küba'yı değil, Marksizm-Leninizmi alt-üst ediyor. Çeşitli noktaları ile alalım:

Küba Sosyalist Halk Partisi, kurulduğu 1925 yılından itibaren

⁸⁶ II. Sağ sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

çeşitli çalışmalar yapmıştır. Bu yadsınamaz. Ancak abartılamaz da. Çünkü her siyasal kuruluş bir şeyler yapmak için kurulur ve varlığını devam ettirmesi buna bağlıdır. Küba Devrimi'nin zaferinde kitleleri örgütleyen (daha sonra 26 Temmuz Hareketi tarafından silahlı mücadeleye kanalize edilmiştir) pek çok kuruluş vardır. Bu gerçeği, revizyonistliği tartışma konusu olmayacak kadar açık olan W. Pomeroy bile kabul etmektedir:

“... kırsal bölgelerde olduğu kadar şehirlerde de tutucu milliyetçi burjuva gruplarından (hatta katolik kilisesi ögelerinden), Sosyalist Halk Partisi olarak bilinen Küba Komünist Partisi'ne ve bunun etkilediği sendikalara kadar uzanan diğer güçler.”⁸⁷

Yine bilinen örneklerle, hiç kimse Ekim Devrimi'nde menşeviklerin çalışmalarını, kitle örgütlenmesini, kitle gösterilerini, sendikal çalışmalarını reddedemez. Ancak sorun bu çalışmalar, mücadele ve örgütlenmeler değildir. Ekim Devrimi'nde de olduğu gibi, Bolşeviklerin dışındaki tüm kitle örgütleri sonuçta ya Bolşeviklerin önderliği altında toplanmıştır, ya da (az bir kesim) karşı-devrimci safa geçmiştir. Devrimler ve devrim mücadeleleri göstermiştir ki, önemli olan kitleleri örgütlemek, bilinçlendirmek ve ortak hedefe yönlendirmektir. Burada örgütlenen kitlenin, daha önce şu ya da bu düzeyde siyasal bilinç almış olması ya da herhangi bir başka siyasal örgütlenmeden gelmesi önemli değildir. Bu işin alfabesidir. Uzaklara gitmeye gerek yok, ülkemize bakalım. Bugün pek çok grupta, çeşitli gruplardan gelme pek çok unsur vardır. Örneğin bir T“K“P bünyesindeki “12 Mart kazazedeleri” bunun bir örneğidir. **Kitleleri örgütlemek demek, belli bir siyasal çizgi etrafında ve o siyasal çizginin örgütü altında birleştirmek demektir.** İlk anda kitlenin (ya da en ufak birimi olarak bireyin) hangi düşüncede ve yapı altında olduğu önemli değildir. Kişi revizyonist saflardan da gelmiş olabilir, başka yerlerden de. Aksi olsaydı ustalar “kitlenin bulunduğu her yerde çalışın” ya da “en gerici kuruluşlarda da çalışın” çağrısını yapmazlardı. Ve yine kitle örgütlenmesinin doğru devrimci çizgide hareket etmeden önce revizyonistlerin elinden alınması, gerek pratik önderliğe, gerek ideolojik mücadeleye bağlıdır. Kim ki, devrimci örgütün “saf” “hiçbir siyasal çizgiye girmemiş” kişilerden

⁸⁷ Pomeroy, *Gerilla Savaşı ve Marksizm*, Önsöz.

oluşacağını düşünüyor (ya da ima ediyorsa), o bir şarlatandır. (Bugün ülkemizde kitlenin büyük kesimi bilinçsizlik nedeniyle gerici ve hatta faşist partilere bağlıdır. Belli bir çoğunluğu “CHP’li”dir). En azından, bugün örgütümüz içinde çeşitli sol gruplardan gelen pek çok unsur vardır. Acaba bu durumda örgütümüzün o sol grupların çalışması ile mi geliştiğini söyleyeceğiz?

İşte Küba Devrimi’nde kitleleri kendi etrafında toplayan, kitlenin çeşitli siyasal düşünce ayrılığına karşın birliğini gerçekleştiren 26 Temmuz Hareketi’nin “revizyonistlerin etkinliğindeki” kitleyi (ve örgütlerini) örgütlemesini (ve denetlemesi), “revizyonistler yarattı, onlar yararlandı” dercesine basitleştirmek şarlatanlıktır. Devrimleri ve bu devrimleri yapan örgütleri “falancalar yeterince önderlik” yapamamasına indirgemek, **devrimci örgütün devrimin öncüsü olduğunu** kabul etmemek demektir, Marksist-Leninist parti öğretisini reddetmektir.

Yine Küba Devrimi’nde, her şeyi “revizyonistler’e bağlama anlayışı, devrimin ilk aşaması, demokratik halk devrimi niteliğini görmemektir. (Demokratik halk devrimine çeşitli sınıflar katılır ve doğal olarak bunların siyasal kuruluşları da yer alır) İkinci olarak, devrimde, cephenin ve ordunun gereğini ve niteliğini reddetmektir. (Cephe, hangi siyasal düşüncede olursa olsun, Cephenin örgütsel disiplinine ve yönetimine tabi olan ve devrimin hedeflerini kabul eden kişilerden oluşur.) Küba Devrimi’ne katılan siyasal örgütleri ve 26 Temmuz Hareketi’nin fonksiyonunu Che, şöyle anlatıyor:

“Las Villas’a 26 Temmuz bayrağı ile vardık: Devrimci Direktuar, İkinci Esembray Cephesi grupları, Halk Sosyalist Partisi grupları ve bazı küçük gruplaşmalar, orada diktatörlüğe karşı mücadele ediyorlardı. Önemli bir politik görevi yerine getirmek gerekiyordu, birliğin devrimci mücadelenin üstün bir unsuru olduğu her zamankinden fazla açıklık kazanıyordu. 26 Temmuz, Direnme Ordusu başta olmak üzere, birliğin tek etkenini Sierra Maestra ekseninde bulan çeşitli hoşnutsuz unsurları birleştirme görevini üstlendi.”⁸⁸ (abç)

Küba’da 26 Temmuz Hareketi “birliği” sağladı diye hoşnutsuz olanların çıkmayacağını sanınız. Yine sanınız ki, hiç kimse kitlenin

⁸⁸ Che, *Askeri Yazılar*, s. 184.

bilinçlendirilmesi ve örgütlenmesi görevinin, kitlenin çeşitli sol kesimlerde örgütlenmiş kesimini saflara kazanmayı (doğru devrimci çizgi etrafında toplanmayı) içermediğini düşünmüyordur.

Yine bu konuda, yani Küba Sosyalist Halk Partisi'nin çalışma ve örgütlenmesi (özellikle "kitleler üzerinde etkinliği") abartılmamalıdır. Örneğin ülkemizde de revizyonizmin uzun bir geçmişi, uzun bir çalışması ve belirli bir örgütlenmesi vardır. Ayrıca silahlı devrimci örgütler (THKP-C ve THKO) oluşup, harekete geçene kadar (özellikle 1960-70 arası) revizyonizmin kitleler üzerindeki "etkinliği" küçümsenemez. Nitekim TİP'in 1965 seçimlerinde aldığı 300 bin oy bunu gösterir. Ve yine revizyonistlerin yönetimi altındaki DİSK küçümsenmeyecek bir sendikadır.

İkinci olarak, "yeni" sağ-sapmanın "el çabukluğu" ile ispatlanmasına (!) bakalım. Deniliyor ki, "**Öncü Savaşının en temel fonksiyonu, silahlı mücadele başlamadan önce Küba'da gerçekleşmiştir.**" Yani "siyasal tecrit ve kitle örgütlenmesi" mevcuttur. Bu durumda silahlı örgüt, askeri alternatif olduğunu göstermesi ile koşullar (nesnel ve öznel) olgunlaşmış olmaktadır.

Her şeyden önce "yeni" sağ-sapmanın bununla neyi kastettiğini anlamak gerekiyor.

Bilindiği gibi, bir ülkede devrimin olabilmesi için nesnel ve öznel koşullar olgun olmalıdır. Bu durumda devrim aşaması başlar ve devrim aşamasında **silahlı aksiyon yöntemleri temelidir**. Devrimin nesnel koşulları emperyalist dönemle birlikte sistemin bütünü açısından mevcuttur. Ancak bir ülkede devrimin olabilmesi için, her ülke kendi **milli krizini** yaşamalıdır. Buna paralel olarak öznel koşullar da (yani kitlelerin bilinçli ve örgütlü olması ve Öncünün mevcudiyeti) hazır olması gerekir. (Bkz: *Kesintisiz Devrim-I*)

Bu tespitten hareket edersek, "yeni" sağ-sapmaya göre Küba'da milli kriz vardır. Zira "*Batista yönetimi tüm meşruluğunu yitirmiştir, esas olarak açık zora dayanarak ayakta duruyordu.*" Kitle örgütlenmesi de mevcuttur. Bu durumda öncünün yaratılmasıyla (26 Temmuz Hareketi) tüm koşullar hazır oluyor. Böylece devrimci öncü, silahlı aksiyon yöntemlerini temel alarak, devrim aşamasını devrimle sonuçlandırıyor.

Görüldüğü gibi, herşey kitabına uygun! Ne yazık ki, ortada Küba devrimcileri ve dünyaca kabul edilmiş gerçekler var: **Küba Devrimi'nin Halk Savaşı ile zafere erişmesi ve Öncü Savaşı**

aşamasını yaşaması. Bu birinci yön.

İkinci yön ise, Öncü Savaşı ile ilgili olanı, **yani temel fonksiyonu olmayan bir Öncü Savaşı.** “Yeni” sağ-sapma Öncü Savaşının temel fonksiyonunu, siyasal tecrit ve kitle örgütlenmesinin yaratılması olarak ele alır. Küba’da bu fonksiyon silahlı mücadeleden “önce” yerine getirildiğine göre, bu durumda Öncü Savaşı tali fonksiyonları yerine getiren bir aşama olmaktadır. Ve diyalektiğe göre bilmekteyiz ki, temel-tali yönler arasındaki her değişim **bir nitelik değişimini ifade eder.** Öyle ise Küba’da adı “öncü savaşı” olan, ama nitelik olarak Öncü Savaşından farklı bir “öncü savaşı” mevcuttur. Hareketli gerilla birliğinin Öncü Savaşında yer almadığını ispatlamanın en kestirme yolu ile yüzyüzeyiz: Küba’da Öncü Savaşı aşaması yoktur, sadece adı vardır. Öküz altında buzağı aramanın sonu böyledir. Çıkış noktası ile sonuç birbirine ters düşmüştür (Küba’da Öncü Savaşının olduğundan yola çıkıp, tersine, yokluğuna varmak.)

“Eski ve çok iyi bilinen bir diyalektik yasaya **göre yanlış düşünce, mantıki sonucuna dek götürüldüğünde, kaçınılmaz olarak çıkış noktasının karşıtına varır.**”⁸⁹

(abc)

Ayrıca “yeni” sağ-sapmanın Küba’da Öncü Savaşı olmadığını söylediğini göstermek için fazla söze gerek yok. Küba’da suni denge nin mevcut olmadığını kabul ediyor. (Küba’da suni denge açık, askeri biçimde maddeleşmiş siyasal zorla sürdürülmekteydi.)

“... **Kitlelerin büyük huzursuzluğu ... kendiliğinden patlayan kitle gösterileri.**”⁹⁰

Üç, “yeni” sağ-sapmaya göre, eğer geri-bıraktırılmış bir ülkede kitle örgütlenmesi var ve revizyonistlerin elinde ise ve yönetim açık zora başvuruyorsa, yapılması gereken, “askeri bir alternatif” olmak, “düşmana maddi darbeler indirmek” ve hareketli gerilla birliğini “gündeme” sokmak gerekir. Kısacası kitleyi revizyonistlere bırakıp, silaha sarılmak gündemdedir. (Ayrıca “büyük şehirlerde öğrenci hareketi de aktif, örgütlü” olmalı.)

İşte tipik Debrayist mantık: Teorinin bir kısmında Debray’ın milli krizi olgun kabul ederek her şeyi askeri mücadeleye indirge-

⁸⁹ Engels, *Doğanın Diyalektiği*, s. 77.

⁹⁰ II. Sağ sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

diğini söyleyip, diğer kısmında bunun olabileceğini kabul etmek. Ve bu mantıktan gidilirse –ki Debray’ı izleyenler öyle yapmıştır– siyasal zorun askeri biçim aldığı (“esas olarak açık zora dayanarak ayakta duran” yönetim) ve revizyonistlerin de etkin olduğu her ülkede yapılacak iş, “askeri çıkış” yapmaktır. Ki Debray buna “*revizyonist yüreksizliğe en iyi cevap*” diyor.⁹¹ Böylece 1971 Türkiye’sinde böyle yapan THKO’nun fokocu düşüncesi “tek” doğru yol olmaktadır. (1971’de askeri yönetim mevcut, sendikalar revizyonistlerin denetimi altında ve “*büyük şehirlerde öğrenci hareketi de aktif ve örgütlü*”⁹² –Dev-Genç–) Sanıyoruz 1971’de THKO’nun başarısızlığı da, revizyonistlerin “*şehirde ve kırdaki sendikalar içinde önemli bir etkinliği*” yeterli düzeyde olmamasından kaynaklanıyor! Kaş yapayım derken, göz çıkartma bu olsa gerek.

Dört, Küba’da gerillaların “askeri bir alternatif oldukları oranda politik alternatif olmaları” tek yönlülüktür. Küba devrimcilerinin sık sık vurguladıkları bir gerçek, “politik yön ile askeri yönün birbirinden ayrılamayacağı”dır. Castro şöyle diyor:

“Gerilla devrimci hareketin çekirdeği olmak durumundadır. Bu demek değildir ki gerilla hareketi, her hangi bir ön çalışma olmaksızın doğabilir ya da siyasal yönelim olmaksızın varolabilen bir şeydir. Hayır yönetici örgütlerin rolünü yadsımıyoruz, siyasal örgütlerin rolünü yadsımıyoruz. **Gerilla siyasal bir örgüt, siyasal bir hareket tarafından örgütlenir.**”⁹³ (abc)

“Şekilci küçük-burjuva kafası hemen karşı çıkacaktır: Küba’da silahlı devrimci hareket parti dışında gelişmiştir ve aynı örnek pek çok Latin-Amerika ülkesi için de verilebilir. Şekilci kalıplar içinde sıkışmış bu küçük-burjuva kafası. Önemli olanın örgütün ismi değil de, örgütün fonksiyonları olduğunu düşünemez. Küba’da gerillayı oluşturan politik bir organizasyondur (26 Temmuz Hareketi) ve gerek Castro’nun ve gerekse Guevara’nın Küba Devrimi’ne ilişkin yazılarını dikkatle inceleyen herkes Sierra Maestra’daki organizasyonun adından başka her şeyle

⁹¹ R. Debray, *Devrimde Devrim*.

⁹² II. Sağ sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

⁹³ Akt. Pomeroy, *Gerilla Savaşı ve Marksizm*, s. 348.

Parti olduğunu görecektir.”⁹⁴

Küba Devrimi’nde politik ve askeri yönlerin ilişkisi böyledir. Burada, Küba’da gerillaların Sierra Maestra’ya çıktıklarında “politik alternatif” olmadıkları, ancak savaşarak (“askeri” alternatif olarak) bunu yarattıkları tezi yinelenenektir. Politik yön ile askeri yönü karşıtmış kabul eden –Debray böyle yapmıştır– mantık için, 26 Temmuz Hareketi’nin politik örgüt ve hareket olmasının bir anlamı yoktur. “Yeni” sağ-sapmanın yaptığı budur. Onlar için “politik alternatif” ile devrimin politik liderliği aynıdır. Küba’da 26 Temmuz Hareketi, daha Castro’nun Moncada Kışlası’na saldırdığı andan itibaren politik bir alternatiftir. Nitekim Castro, bu olaydan sonra (26 Temmuz adı buradan gelir) yaptığı “**Tarih Beni Beraat Ettirecektir**” adlı savunmasında, kendi siyasi programını ortaya koyar ve bu program 26 Temmuz Hareketi’nin programıdır.* Yine, 26 Temmuz 1956 Moncada baskınının, daha sonraki örgüte (politik örgüttür) isim olması bunu gösterir. Ancak 26 Temmuz Hareketi, tüm devrimci güçlerin birliğini, yani devrimin “politik liderliğini” zaman içinde sağlamıştır. Bu açık bir şeydir, öncülük, liderlik “gökten zembille inmez”, mücadeleyle, savaş içinde kazanılır. Ve bu yüzden “*savaş örgütü savaş meydanlarından çıkar.*”⁹⁵

“Yeni” sağ-sapmanın Küba Devrimi’ni değerlendirişi tümüyle Debray’dan alınmadır. Amaçlarına ulaşmak için Küba’yı bir fokocu harekete indiriyorlar ve böylece şans ve rastlantı sonucu başarıya ulaştığını ima ediyorlar. “Askeri ve politik alternatif” sorununu da, Debray’ın ünlü tezi “politik yan askeri yana tabidir” yaklaşımı ile çözümlüyorlar.

Sonuç olarak, Küba Devrimi’ni başaşağı getiren “yeni” sağ-sapma, böyle yaparken, “politik ve askeri yönün bütünlüğü”nü, yani politikleşmiş askeri savaşı ve politik ve askeri liderliğin birliğini reddetmiş olmaktadır. Küba Devrimi’nde, Öncü Savaşı aşamasının yer almadığını da söyleyerek şöyle noktıyorlar:

“Bu özellikleriyle Küba Devrimi II. bunalım dönemi **klâsik halk savaşının** III. bunalım döneminde **gerçekleşme şeklidir** denebilir.”⁹⁶ (abc)

⁹⁴ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 173-74.

⁹⁵ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim-I*.

⁹⁶ II. Sağ sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

* Bilgi için Bkz: Castro, *Ya Vatan Ya Ölüm*, Habora yay.

Bu yüzden de “yeni” sağ-sapmanın Küba Devrimi’nden “çıkarıldığı sonuçlar”ı ciddiye alıp ayrıca eleştirmeyi gereksiz görüyoruz.

Küba Devrimi’nin Debrayist bakış açısından değerlendirilmesi, bu devrimdeki istisnai özelliklerle (özgün niteliği) ile genel özelliklerin kanıtlanmasına yol açmıştır. Debrayist bakış açısı, Küba Devrimi’nde 10-15 kişinin Sierra Maestra’ya çıkışını öne çıkarır. Son tahlilde bu öne çıkan, Küba Devrimi’nin “rastlantı sonucu” zafere ulaştığı düşüncesine dayanır. Bu anlayışın arkasında, “eğer ABD uyanık davranıyorsa Küba Devrimi olamazdı” anlayışı yatar.

Küba Devrimi’nde **hareketli gerilla birliğinin hızla gelişmesi** (önce birkaç birliğe, giderek “asi ordu”ya dönüşmesi) **ülkede ki milli krizin olgun olmasından kaynaklanır**. Bu, aynı zamanda Öncü Savaşının hızla Halk Savaşına dönüşebilmesi demektir. Fokoculuk Küba Devrimi’nin bu özel niteliğini genelleştirmeden kaynaklanır:

“... Küba devriminin yanlış yorumlanması sonucu ortaya çıkan militan sol çizgi-fokocu görüş: Şehir-kır ilişkilerini, silahlı propaganda ve öteki mücadele biçimlerini diyalektik bir bütün olarak görmeyen, tek ve bütün olarak kırları ve silahlı propagandayı alan, şehirlerin ve de öteki mücadele biçimlerinin tali rolünü önemsemeyen bir görüştür. Bu görüşün temelinde geri-bıraktırlmış ülkelerdeki milli krizin en olgun bir şekilde değerlendirilmesi, öncünün mücadelesi ile köylülerin derhal silaha sarılarak, savaşın kısa zamanda Halk Savaşına dönüşeceği düşüncesi yatmaktadır.”⁹⁷ (abç)

“Küba Devrimi değerlendirilirken, sık sık öz ve biçimin karıştırılması, esas incelenmesi gereken öz (emperyalizmin III. bunalım döneminin özelliklerinden kaynaklanan Öncü Savaşı) olduğu halde, Küba’nın özel şartlarından doğan mücadelenin ara aşamalarının (Öncü Savaşının başlaması, gelişmesi, Halk Savaşına dönüşmesi) ön plana çıkarılması büyük hatalar ve ağır kayıplarla sonuçlanmıştır.”⁹⁸ (abç)

⁹⁷ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

⁹⁸ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 146.

Hareketli gerilla birliğinin kurulması-gelişmesi ve Halk Ordusuna dönüşmesi konusunda da düşünülen hatalar **aynı temelden kaynaklanır**. Hareketli gerilla birliğinin kurulması-gelişmesi ve Halk Ordusuna dönüşmesi, Öncü Savaşının başlaması, gelişmesi ve Halk Savaşına **dönüşmesinin silahlı güç yönünden** ifade edilmesinden başka bir şey değildir. Küba Devrimi'nde öze biçimin karıştırılması, devrimin genel rotası ile ara aşamalarının karıştırılması, **hareketli gerilla birliğinin Öncü Savaşının başlangıcından itibaren temel örgütlenme biçimi ve savaş biçimi olduğu düşüncesinin doğmasına yol açmıştır**. Bu yanlış düşünce, hareketli gerilla birliğinin hiçbir ön hazırlık ve koşul olmaksızın başlatılabileceğini düşünür. Böylece devrimin **stratejik (ve hareketli) silahlı gücü** olan kır gerilla birliği, taktik bir düzeye indirgenir. Sonuçta da ortaya çıkan yenilginin stratejik niteliği görüldüğünde de, bu kez olgu sağ bir şekilde ele alınıp, tümünden reddedilir.

Ülkemizde son günlerde, belli seviyede de olsa, tartışılan bu konuyu biraz daha açalım.

Hareketli gerilla birliği kavramı, doğrudan kır gerilla savaşını ifade eder. Bir başka deyişle, **hareketli gerilla birliği, kır gerilla savaşını yürüten silahlı güçtür**. Kırkların **stratejik niteliği** ve Halk Savaşının başlatılmasındaki yeri, hareketli gerilla birliğinin **stratejik bir güç** olmasını belirler. Bu konuda düşünülen en önemli bir yanlışlık, kır gerilla **birliğinin stratejik ve hareketli** niteliğinin unutulmasıdır. Bunun nedeni olarak da, **ulaşım ve haberleşmenin günümüzde gelmiş olduğu seviye** gösterilmektedir. Yani günümüzde ulaşım ve haberleşmenin gelmiş olduğu seviyede, hareketli ve stratejik silahlı güç (kır gerillası) uzun bir süre yaşayamaz; ya kısa sürede gelişip Halk Ordusuna dönüşmelidir ya da yok olur. Burada unutulunan temel nokta, savaşın ve savaş biçimlerinin genel nitelikleri ile özel niteliklerinin karıştırmayacağıdır. Engels şöyle diyor:

“Silahlanma, bileşim, örgütlenme, taktik ve strateji, her şeyden önce, üretim ve ulaştırma olanakları tarafından, her durumda ulaşılmış bulunan düzeye bağlıdır.”⁹⁹

“... Orduların tüm örgütlenmesinin ve savaş yöntemi-

⁹⁹ Engels, *Anti-Dühring*, s. 277.

nin ve sonuç olarak zafer ve bozgunun, insan ve silahlanma unsurlarının maddi, yani iktisadi koşullarına, yani nüfus ve tekniğin nitelik ve niceliğe bağlı bulunduğu.”¹⁰⁰

“**Teknik ilerlemelerin**, askeri alanda uygulanabilir oldukları ve uygulandıkları andan başlayarak, savaş yönetiminde ve üstelik çoğu kez ordu komutanlığının isteğine karşı, vakit geçirmeden ve hemen hemen zorlu, değişiklikleri, hatta devrimleri nasıl zorunlu kıldığı ... Ayrıca, **savaşın güdümünün üretkenlik ile cephe ve cephe arasındaki ulaştırma araçlarına ne kadar bağlı olduğunu** (gördük).”¹⁰¹

Diyebiliriz ki, **iktisadi evrimin değişik aşamalarında savaş yöntemi, biçim ve örgütlenmesi değişiktir**. Nitekim barikat savaşı konusunda Lenin’in sözleri anlamlıdır:

“Moskova olaylarından alınacak üçüncü ders, bir ayaklanma için **kuvvetlerin** örgütlenişi ve taktikle ilgilidir. Askeri taktiğin dayandığı şey askeri tekniktir ... Toplara karşı insan kalabalığı ile yürümek, barikatları tabancalarla savunmak delilliktir. Kautsky, Moskova olaylarından sonra Engels’in bu konudaki yargılarının yeniden gözönüne alınmasının tam zamanı olduğunu ve Moskova’nın ‘yeni barikat taktikleri’ gerektirdiğini yazarken haklıydı. Bu taktikler gerilla savaşı taktikleridir. Böyle bir taktik için gereken örgüt, çok küçük ve hareketli birliklerdir.”¹⁰²

Öncelikle şehir ayaklanmalarının temelini teşkil eden barikat savaşlarının, yani savaşın bu yöntem ve biçiminin tarihsel gelişimi gözlenecek olursa, söylenenlerin ne derece doğru ve haklı olduğu ortaya çıkacaktır. İktisadi gelişmeye bağlı olarak barikat savaşının, genel savaş içindeki temel rolü kaybolmuş ve diğer savaş yöntem ve biçimlerine yardımcı (tali) niteliği ortaya çıkmıştır. Bunun iki temel önkoşulu vardır: **Şehirleşmenin gelişmesi ve buna paralel caddelerin genişlemesi ve zırhlı araçların üretimi**. Daha 19. yüzyılda Engels şehirleşmenin gelişmesi ve büyük-geniş cad-

¹⁰⁰ Engels, *Anti-Dühring*, s. 283.

¹⁰¹ Engels, *Anti-Dühring*, s. 284.

¹⁰² Lenin, *Moskova Ayaklanmasından Alınacak Dersler*.

delerin yapılmasının eski barikat taktiklerini ortadan kaldırdığını söyler. (Örnek olarak Fransa'yı, özellikle Paris'i gösterir).¹⁰³ Ancak Moskova gibi, geleneksel yapısını koruyan kentlerde bu barikat taktiği, bazı değişikliklerle (Lenin'in belirttiği "küçük ve hareketli" şehir gerilla gruplarıyla) yürütülebilmiştir. Ancak II. yeniden paylaşım savaşı ile silah üretiminde görülen büyük nitelik sıçraması, bu taktiği tali yöne indirgemıştır. Bu savaştan sonra kentlerin yeniden düzenlenmesi de bu konuda etkili olmuştur. Zırhlı araçların gelişimi kentlerde barikat savaşını olanaksız kılarken, yeni tip barikat biçimi ortaya çıkmıştır. "**Uçan barikatlar**" denilen bu olgu, şehir gerilla savaşının bir başka görünümüdür. (Bu nedenle şehir gerilla savaşının **içinde** mütalaa edilir). Nitekim bu konuda Nikaragua şehir ayaklanmaları iyi bir örnektir. Nikaragua'da devrimin son aşamasında şehir kitlelerinin savaşa katılması sırasında oluşturulan "barikatlar", yeni tip barikatlar olup, şehir gerillasına ve şehri kuşatan Halk Ordusuna (Sandinist Ordusu) yardımcı niteliktedir. Nikaragua kentlerinde görülen barikatların şehrin dış mahallelerinde kurulmuş olması ve sonuna kadar barikatı savunma yerine, terkedilmesi bunun açık göstergesidir. Bu dış mahalleler, genellikle gecekondu bölgeleridir ve kentleşme planına terstir. (Ülkemizde, farklı nitelikte de olsa, sokak çatışmalarının sözü edilebilenlerinin gecekondu mahallelerinde olması aynı nedendendir. Yine aynı durum, buraların düşman tarafından kuşatılıp, daralan çember taktiği ile ele geçirilmesini de sağlamaktadır.)

Aynı durum **kır gerillası** ve **kır gerilla savaşı** için de geçerlidir. Ulaşım ve haberleşmenin gelişmesi, güçler dengesi aleyhte olduğu sürece, kırlarda savaşın gerilla savaşı ile sürdürülmesini zorunlu kılmaktadır. Artık eski köylü ayaklanmaları tarihe karışmıştır. Ancak yine ulaşım ve haberleşmenin nicelik ve nitelik olarak gelişmesi, kır gerilla savaşının yürütülüş biçimini de değiştirmiştir. I. ve II. bunalım döneminde olduğu gibi, belirli bir üs bölgesine dayanarak kır gerilla savaşının yürütülmesi, III. bunalım döneminde yetersizdir. Öncü Savaşı ile Halk Savaşı arasındaki farklılık bu konuda daha çarpıcı bir etki yaratmıştır. Özellikle Öncü Savaşı evresinde, **gerilla gücü gizli olmak zorundadır**. İkinci olarak, sabit bir üsse dayanamaz, bu yüzden **hareketli olmak zorundadır**. **Gizlilik ve**

¹⁰³ Bkz, *Fransa'da Sınıf Mücadeleleri*'ne Engels'in Önsözü ve *Konut Sorunu*.

hareketlilik Öncü Savaşında kır gerillasının iki ana özelliğidir.

Kır gerillasının bu nitelikleri karşısında takınılan tavır ise, ya tümünden reddetmek, ya da onu fokucu biçime indirgemek şeklinde olmaktadır. Bu iki tavırdan, ikincisi kadar birincisi de önemlidir. Kır gerillasını tümünden reddeden anlayış (ister kır gerillasını Halk Savaşında söz konusudur diyerek, isterse buna bağlı olarak Halk Savaşını reddederek olsun) onun askeri yönünü öne çıkarmaktadır. Böylece kır gerillasını fokocu bakış açısına göre tanımlayan bu anlayış, aynı zamanda fokoculuğun “reddi” olarak kır gerillasını reddeder. Oysa ki, “*Gerilla savaşı kavram olarak nitelik belirleyici değildir. Merkezi otoriteye karşı mahalli mütegalibe de, düzenli birlikleri yenilmiş bir ordu da düşmana karşı gerilla savaşı yürütebilir.*”¹⁰⁴

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne göre, gerilla savaşı devrimci politik amaçlarla, siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak yürütülür. Yani politik kitle mücadelesi olarak ele alınır.

Bu nitelikte bir gerilla savaşının gizlilik ve hareketliliğinin neye dayandığını, yani nasıl gerçekleştirildiğini görelim.

Açıktır ki, bu savaşı yürütenler doğrudan devrimci mücadelelenin (bilinçlendirme ve örgütlenmenin) bir sonucudur. **Onun gizliliğin sağlayan halkın politik desteğidir.** Hareketliliği de aynı halk desteğinden kaynaklanır. Savaştan bir ordunun (ya da birliğin, yahut ta grubun) savaşı sürdürebilmesi iki temele bağlıdır: 1) Saflarını yenileyebilme, kayıplarını doldurabilme; 2) Silah, mühimmat vb. donatım ve teçhizatının yenilenmesi. Genel olarak savaş lojistiği (lojistik destek) olarak bilinen bu durum, savaşın sürdürülmesini belirler. Dünya devrimci pratiğinde adı çok geçen “arka-cephe” olgusu bunu ifade eder.

“Ciddi bir savaş yapmak için sağlam olarak örgütlenmiş bir arka-cephe gereklidir.’ (Lenin) Arka-cephe sürekli bir zafer etkenidir, çünkü cephedeki insana besin, araç-gereç sağlayan ve cepheye sürekli siyasi ve moral destek sağlayan odur. Cephe, sağlam bir arka-cephe olmadan savaşı kazanamaz. Bu her savaşın genel yasasıdır.”¹⁰⁵

¹⁰⁴ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

¹⁰⁵ Giap, *National Liberation War in Vietnam*, s. 60.

Devrimci savaşta temel sorun, bu **savaşın yöntem ve biçimine uygun bir arka-cephenin nasıl kurulacağıdır**. Arka-cephe olmadan, hiçbir savaşın gelişemeyeceği ve zafere ulaşamayacağı açıktır. Ve **yine savaşın gelişmesi arka-cephenin gelişmesini gerektirir (ön koşul)**.

Kırların temel olduğu bir savaşta, şehirler kırların önemli bir arka-cephedir. Ancak kır ve şehirde devrimci savaşın sürdürüldüğü koşullarda (birleşik devrimci savaş), arka-cephenin konumu daha karmaşıktır.

Kır gerilla savaşı, bir savaş yöntemi ve biçimi olarak, kendi koşullarına uygun bir arka-cephe üzerinde yükselir. Bu önkoşul yaratılmadan başlatılacak kır gerillası büyük sorunlarla karşı karşıya kalır. Arka-cephe sağlayacağı, yeni-kadrolar, yeni teçhizat, yeni malzeme, istihbarat ve diğer bölgeler ya da mücadele biçimleriyle koordinasyonun eksikliği kır gerillasının sonunun başlangıcıdır. Nitekim, yenilgiyle biten tüm gerilla savaşları bu temel koşulun olmamasından kaynaklanır. Burada arka-cephenin “kurye vb.” olarak ilişki kuran kadrolar düzeyine indirgenmesi öldürücü bir hatadır. Genellikle Latin-Amerika gerilla deneylerinin değerlendirilmesindeki sağ ve “sol” yorumlar sorunu bu şekilde ele alınır. “Sol” yorumculara göre, “şehirlerle bağın kopması”, “kuryelerin yakalanması” yenilginin nedenidir, sağ yoruma göre ise “kitlelerin örgütlenmesi yeterli değildir”, yani kitleler örgütlü olsaydı, kuryelerin vb. sürekliliği sağlanabilirdi. (Bu anlayış doğal olarak, kır gerilla savaşının siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olduğunu, yani kitleleri örgütleme fonksiyonunu reddederler, onu askeri mücadeleye indirger.) Bu anlayışlar, **arka-cephe** ile **silahlı gücün alt-yapısını** birbirine karıştırır.

Cephe-gerisi (arka-cephe) kavramı, **bir bütün olarak kitlelerin desteğinin somut ifadesidir**. Yani kitlenin politik ve yarı-silahlı örgütlenme biçimidir. Bu anlamda stratejik niteliktedir. Alt-yapı kavramı ise, silahlı gücün çarpışmalarına ilişkin yapıdır ve taktik niteliktedir.

Burada temel sorun arka-cephenin nasıl yaratılacağıdır. Hareketli gerilla birliği ya da genel bir deyişle kır gerillasında cephe gerisi nasıl oluşturulacaktır? Arka-cephenin oluşturulması için hangi mücadele biçimi temel alınacaktır?

İşte temel soru budur. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ne

göre, Öncü Savaşının ilk evresinde şehir gerilla savaşı temelinde sürdürülen silahlı propaganda, kır gerilla savaşının, gerek arka-cephesinin, gerekse kır gerilla kadrolarının yaratılmasının temel mücadele biçimidir. (Merkezi otoritenin gücüne bağlı olarak **bu ilk evre, şehir gerilla savaşı taktikleri ile ülke çapında yürütülen savaş** şeklinde olmaktadır.) Silahlı propagandanın bu ilk evredeki başarısı, yani onun kitleleri bilinçlendirip, örgütleyebilmesi kır gerilla savaşının ne zaman başlayabileyeceğini belirler. Bu boyutu **ile kır gerilla savaşı, suni dengenin bozulması mücadelesinde belirli ilerleme kaydedilmesine, yani milli bunalımın devrimci mücadele ile derinleştirilmesine bağlıdır.** Burada kır gerilla savaşı için mutlak olarak suni dengenin bozulmuş olması gerektiği yanılığısından kaçınmak gerekir. Bu anlayış kır gerilla savaşının siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olan gerilla savaşını tek boyuta (şehir gerillasına) indirgemek demektir.

“Silahlı propaganda, kır ve şehir gerilla savaşı ile psikolojik ve yıpratma savaşını içerir.”¹⁰⁶

Kır gerilla savaşının silahlı propaganda içindeki yeri açıktır. Bu konu Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin **temel ilkelerinden birisidir.** Bunu kabul etmemek, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ni kabul etmemek demektir.

Diyebiliriz ki, kır gerilla savaşı, kendisinin ön koşulları yaratılmadan verilemez. Bu ön koşulların başında, kır gerilla birliğinin dayanacağı arka-cephenin yaratılması gelir. Arka-cephe (cephengerisi) kitlelerin desteğinin somut ifadesi olduğundan, temelde kitlelerin bilinçlenmesi ve örgütlenmesi çalışmasının bir sonucudur. Bir başka deyişle, siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının başarısına bağlıdır. Bu kampanya, ilk dönemde şehir gerilla savaşı taktikleri ile yürütülür. Aynı zamanda bu savaş, kır gerilla savaşının hazırlık aşamasıdır. Bu yüzden, bu ilk evrenin hedefi kır gerillasının yaratılmasıdır.

Burada “yeni” sağ-sapma tarafından çok sık kullanılan “siyasal tecrit” olmuşluk “ön koşulu”na da değinelim. Yukarda da belirttiğimiz gibi, kır gerillasının ön koşulu, belirli kitlenin belli ölçüde bilinçlenmiş ve örgütlenmiş olmasıdır. Bu ise, belirli kitlelerin gözünde oligarşinin niteliğinin görülmüşlüğü demektir. (Siyasal olarak oligar-

¹⁰⁶ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

şinin tecrit olması) **Ancak bu ön koşul, bir bütün olarak ve ülke çapında oligarşinin siyasal tecridi demek değildir. Kır gerillası, Halk Ordusunun çekirdeği durumunda olmaktan başka, aynı zamanda oligarşinin siyasal tecridini sağlayacak bir araçtır.** Kır ve şehir diyalektik bütünlüğü içinde düşünülmesi gereken bu olgu, **Öncü Savaşı evresinde, kır gerillası savaşının temel fonksiyonunu** ifade eder. Kır gerilla savaşını oligarşinin siyasal tecridinin sağlandığı koşullara bağlamak, onun Öncü Savaşındaki temel fonksiyonunu reddetmektir.

Kır gerilla savaşının ya da onun örgütsel ifadesi, hareketli gerilla birliğinin Öncü Savaşında yeri olmadığını ileri sürmek (hangi gerekçe ile olursa olsun), temelde kırsal mücadeleyi ve bu kesimdeki devrimci sınıfların devrimdeki rolünü kabul etmemeye dayanır. İkinci olarak, bu “tez”, savaşın genel yasalarını gözardı eder ve hayalciliğe yol açar. Bu “tez”in dayanağı ise, hareketli gerilla birliğinin **maddi yıpratma görevi gördüğü ve açık savaş olduğudur.** (Doğal olarak ön koşullar oligarşinin siyasal tecridi olacaktır). Bu konuyu değişik açılardan alarak inceleyelim:

Şöyle deniliyor:

“Öncü savaşında maddi yıpratma değil, psikolojik yıpratma ağır bastığı için hareketli gerilla birliği olarak kır gerilla savaşının Öncü Savaşında söz konusu değildir. Çünkü öncü, bu aşamada küçük bir güçtür, bu yüzden oligarşiye önemli darbeler indiremez.”

Birinci olarak, bu “iddia”yı Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin tespitleri açısından ele alalım.

“Kısacası, içinde bulunduğumuz bu aşama (şehir gerilla savaşı) başta işçi sınıfımız olmak üzere bütün halk kitlelerinde varolan memnuniyetsizlik ve başkaldırma duygularını güçlendirme, onları silahlı mücadeleye ajite etme ve partimizin teşkilat yapısını sağlamlaştırma aşamasıdır.

Savaşın ikinci aşaması, **gerilla savaşının yurt çapında yayılması**, şehir gerillasının yanında kır gerillasının başlatılması aşamasıdır.

Üçüncü ve dördüncü aşama, gerilla kuvvetlerinin düzenli orduya dönüşme aşamasıdır.”¹⁰⁷ *

Bilindiği gibi Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin somut

ifadesi “*Kesintisiz Devrim II-III*” dür. Burada kır gerillasının yaratılması ikinci aşama olarak formüle edilir. Ancak bu yapılırken kır gerillasının (şehir gerillası ile birlikte) ön koşulları da ortaya konmuştur.

Yine “*Kesintisiz Devrim II-III*”de ”neden şehir gerillası ile gerilla savaşına başlandı?” sorusu cevaplanırken kır gerillasının ön koşulları ifade edilmektedir.

“*Kesintisiz Devrim II-III*”deki şu ifadeler, kır gerillasının temel olarak maddi yıpratma aracı olmadığını, aynı zamanda temel olarak psikolojik yıpratmanın aracı olduğunu sergilemektedir:

“1. Aşama: Şehir gerillasını yaratma

2. Aşama: Şehir gerillasını geliştirme

¹⁰⁷ THKP I Nolu Bildirisi.

* Daha sonra bu formülasyon “*Kesintisiz Devrim II-III*”de ortaya konan dört aşamalı formülasyonla genişletilmiştir. Genel olarak THKP-C/HDÖ dışındaki Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ni savunular THKP I Nolu Bildirisi’nden hareketle Öncü Savaşını Halk Savaşının birinci evresi olarak koymaları, bu genişletmeyi anlayamamalarından kaynaklanmaktadır. Bildiride, savaşın ilk iki aşaması, “*Kesintisiz Devrim II-III*”de dört aşama olarak ifade edilmiştir. Nitekim Bildiri’deki “gerilla savaşının yurt çapında yayılması” deyişi bunu gösterir. Çünkü gerilla savaşının yurt çapında yayılması demek, gerek şehir gerillasının yayılması, gerekse kır gerillasının yayılması demektir. “*Kesintisiz Devrim II-III*”de ifade edilen “yaygınlaştırma” işte bu yayılma demektir. Öncü Savaş ile Halk Savaşını tek bir sürecin iki aşaması olması, bu savaşların niteliğinden kaynaklanır. Bildiri’de bu iki aşama ayrılmamıştır, ancak “*Kesintisiz Devrim II-III*”de iki aşamanın ayrı olduğu kesinlikle vurgulanmıştır. Bir kaç alıntıyla gösterelim:

“İşte silahlı propagandayı temel alan ve öncü savaşı ile emekçi kitleleri devrim saflarına çekerek, devrimci mücadelenin halk savaşı ile zafere ulaşacağını tespit eden Partimizin...” [Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*]

“Bu görüşün (fokocu görüşü kastediliyor) temelde, geri-bıraktırlmış ülkelerdeki milli krizin en olgun bir şekilde değerlendirilmesi, öncünün mücadelesiyle köylülerin derhal silaha sarılıp, **savaşın kısa zamanda halk savaşına dönüşeceği** düşüncesi yatmaktadır.” [Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*]

“**Öncü savaşı aşamasında olan THKP-C’nin küçük-burjuva aydın çevrelerdeki müttefiki ancak kemalistler olabilir.**” [Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*]

“Devrimimiz **halk savaşı ile zafere erişecektir. Ancak** daha önce belirttiğimiz gibi, içinde yaşadığımız tahsel durum ve ülkemizin özelliklerinden dolayı **halk savaşı öncü savaşı aşamasından geçecektir.**” [Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*]

“Önder güç sorununda, Partimiz **halk savaşı** ile devrimin zafere erişeceğini tespit ettiğinden proletaryanın ideolojik önderliğini temel almıştır. **Öncü savaşı aşamasında**, partimizde emekçi kökenden gelen gelmeyen ayrımı yoktur.” [Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*]

“Ülkemizde baş çelişki oligarşi ile halkımız arasındadır. (Bunun pratikteki görünümü, halkın devrimci öncüler ile oligarşi arasındadır.)” [Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*]

Görüldüğü gibi “*Kesintisiz Devrim II-III*”de Öncü Savaş ile Halk Savaşını tek bir sürecin iki aşaması olduğu gerçeği kesindir. Bu ayrım temelde iki aşamanın nitelik olarak farklı olmasındadır. Yani her iki aşamanın görevleri, fonksiyonları, örgütlenmesi vb. farklıdır. Bu farkı daha ilerde tekrar ele alacağız.

**Kır gerillasını yaratma ve kuvvet gösterisi.
Bu iki aşamada, savaşın psikolojik yıpratma yönü
ağır basacaktır.”¹⁰⁸**

Özetlersek, “*Kesintisiz Devrim II-III*” açısından kır gerilla savaşı mutlaka maddi yıpratma aracı değildir. O aynı zamanda psikolojik yıpratma aracıdır da.

İkinci olarak, konuyu savaş ve gerilla savaşının genel yasaları yönünden alalım. (*Kesintisiz Devrim II-III*’deki formülasyonlar buna dayanır.)

“Bilindiği gibi Marksist formülasyonlar belli bir tahlilin bir kaç kelime ile soyutlanmasıdır. Ve bu bir kaç kelimelik soyutlama, bütün bir stratejik görüşü ifade eder.”¹⁰⁹

Her savaşın temel yasası nedir? Bu temel yasa, savaşın amacından çıkar. Savaşın amacı, düşmana irademizi yerine getirmeyi kabul ettirmektir. Savaş bu amaca ulaşmak için şiddet araçlarının kullanılmasıdır. Bu durumda savaşta zafer elde etmek için düşmanın direnme gücü kırılmalıdır. Düşmanın direnme gücü birbirinden ayrılmasına olanak olmayan iki faktöre bağlıdır: **Elindeki olanakların genişliği ve iradesinin kuvveti**. Bu durumda düşmanın elindeki olanakları sınırlamak ya da yok etmek, aynı zamanda iradesini (politik ve moral) zayıflatır. Ancak tersi durumda, elindeki olanakları zayıflatır, yeterince kullanmasını engeller. Savaşın genel yasasını Mao şöyle ifade ediyor:

“Savaşın amacı, yani kendini koruma ve düşmanı imha etme, savaşın özü ve savaşta her türlü etkinliğin temelidir. Bu öz, teknik ve stratejik bütün savaş etkinliklerinde başat bir unsurdur. Savaşın bu amacı, temel ilkedir ve hiçbir teknik, taktik ya da strateji ve kavram ya da ilke, bundan ayrılamaz.”¹¹⁰ (abç)

Her bir çarpışmada amaç, düşmanın, daha **doğrusu çarpışma yeteneğinin yok edilmesidir (imha)**. Muharebe de (karşılıklı açık savaş-çatışma) savaşta tek etkili faaliyetir ve muharebede de amacımıza ulaştıracak olan araç düşman kuvvetlerinin imhasıdır. Bu öyle bir olgudur ki, insan bundan ne kadar kaçınırsa kaçının,

¹⁰⁸ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

¹⁰⁹ Mahir Çayan, *Devrimde Sınıfların Mevzilenmesi*.

¹¹⁰ Mao, *Askeri Yazılar*, s. 286.

er ya da geç yüzyüze gelecektir. Engels, savaş teorisinin ustalarından Clausewitz'in tespitlerini şöyle yorumluyor:

“Savaş için muharebe diyor, ticarete nakdi ödemenin yerini tutar: Her ne kadar gerçekte ve uygulamada peşin ve nakdi ödeme şart değilse de, sonuçta her şey ona bağlıdır, bütün istemlerin amacı odur, eninde sonunda bu ödeme yapılması gerekir, yani kesin ve tayin edici odur.”¹¹¹

İmha savaşının (muharebe ya da açık savaşın aracı) savaşta ki yeri budur. Ancak savaşta sonuç, imha savaşına bağlı ise de, bu **her evredeki amaca** imha savaşı ile ulaşılır demek değildir. Belli koşullarda sonuca ulaşmadan önce değişik amaçlar ortaya çıkar. Böyle durumlarda yıpratma savaşı gündeme gelir.

Yıpratma savaşının temel amacı, uzun süren bir hareket aracılığıyla düşmanın maddi kuvvetlerinin ve iradesinin giderek tüketilmesidir. Bu amaç, güçler dengesinin aleyhte olduğu koşullarda savaşan tarafın, güçler dengesini kendi lehine çevirmesi için gereklidir. Devrimci savaşta, güçlü düşman karşısında, bir yandan devrim güçlerini koruyup geliştirirken, diğer yandan düşman güçlerinin azaltılması ancak yıpratma savaşı ile mümkündür. Yıpratma savaşı bu amacına ulaştığı anda, imha savaşına geçilir. Marksist-Leninist literatürde kullanılan yıpratma savaşı budur.

Yıpratma savaşı konusunda en çok düşünülen hata, bu savaşın imha savaşı ile karıştırılması değil, **imha eylemleri ile ilişkisidir.**

Belirttiğimiz gibi, yıpratma savaşı uzun süren bir harekâtır. Bu durumda yıpratma savaşına başvuran taraf zaman unsurundan yararlanır. Ancak bu, düşman karşısında hiç bir şey yapılmayacak demek değildir. Eğer böyle olsa idi, ortada ne yıpratma savaşı, ne de genel olarak savaş olurdu. Zaman unsurunu kullanarak, düşmanın **maddi güçleri ve iradesi**, giderek **tüketilir**. Bu ise, düşmanın karşı hareketlerini etkisiz bırakmaktan, karşı-harekete geçmesini geciktirmek ya da geçici süre için engellemeye kadar çeşitli görünümler alır. Bu açık bir şeydir. Eğer ortada bir savaş varsa, düşman her zaman öbür tarafı yenmeye çalışacaktır. Bu durumda yıpratma savaşı bir “direnme” niteliğini alır. Böyle bir durumda, düşmanın açık saldırı noktası bulmasını engellemek ya da düş-

¹¹¹ Engels'in Marks'a Mektubundan, Bkz. Clausewitz, *Savaş Üzerine*.

manın amaçlarından vazgeçmeye yetecek kadar bir kısmını imha etmek (yok etmek) gerekir. Böylece **imha eylemleri, stratejik yıpratma amacına ulaşmanın bir aracıdır**, yıpratma savaşının bir parçasıdır. Ancak tek araç değildir. **Sabotaj eylemleri, düşmanı taciz hareketleri, düşmanın zayıf noktalarına baskın ya da düşmanın denetimindeki bazı yerlerin geçici bir süre için işgali**, tüm bunlar yıpratma savaşının araçlarıdır. Hepsinde amaç, düşmanın maddi güçlerini ve iradesini giderek tüketmektir. **Salt düşman güçlerinin geniş bir araziye dağıtılması ya da küçük bir yer için büyük bir güç kullanmak zorunda bırakılması** da yıpratma savaşının parçalarıdır. (Şehir gerilla taktikleri ile ülke çapında savaşın sürdürülmesinin bir nedeni de budur.)

Yıpratma savaşı iki yönlüdür: Düşmanın **maddi güçlerini** tüketme ve **iradesini** tüketme. Bir başka deyişle, **maddi yıpratma ve psikolojik yıpratma**. Genellikle karıştıran ikinci nokta da budur. Bu iki yön birbirine bağlıdır ve bütün olarak yıpratma savaşının unsurlarıdır. Ancak savaşın değişik aşamalarında, biri diğerine göre öne geçer. Ancak bu durumlarda biri aynı zamanda diğerini içerir. Tıpkı imha savaşının aynı zamanda yıpratmayı içermesi, ya da tersi gibi. Ülkemizde en çok sözü edilen ve tanımlanması bile yapılmamış olan bu iki yöndür. **Psikolojik yıpratma**, her şeyden önce düşmanın **doğrudan** iradesine yönelik hareketlerdir. Ve karşı olarak, kendi saflarında doğrudan iradenin güçlendirilmesidir. Ancak irade kavramı soyut bir kavramdır, ifade ettiği somutluk ise iradeye **bağlı davranış ve hareketlerdir**. Bu durumda psikolojik yıpratma, düşmanın düşünceleri üzerinde yapılan etkidir. (Ancak düşüncenin maddi unsuru, beyne dışardan illüzyon yapmak değildir.) Öyle ise psikolojik yıpratma savaşı, düşmanın düşüncesinde ve dolayısıyla iradesinde istediğimiz değişikliği –sonucu– yaratmayı hedefler. Bunun yolu ise, **maddi ve somut silahlı eylemdir. Düşmanın acizliğini, yani devrimcilerin faaliyetleri karşısında bir şey yapamadığını göstermek bunun bir yoludur**. (Ancak söz konusu faaliyet silahlı, yani savaşa ilişkin olmak zorundadır.) **Aldığı tüm önlemlere karşın, kendine yönelik eylemlerin gerçekleştirilmesi**, psikolojik yıpratmaya yol açar. **Son tahlilde, psikolojik yıpratma, maddi ve somut eylemleri gerektirir**. Bu eylemler, sabotaj, suikast, baskın, adam kaçıрма vb. biçimlerde olabilir. (Bu biçimleri belirleyen somut koşullardır. Yani somut koşullarda beklenen amaç,

eylem alanı ve güçlerin seviyesidir.) Bu konuda bir örnekleme yapalım. Düşmanın herhangi bir binasına yönelik bombalama eylemini ele alalım. İlk anda bombanın gücü –etkisi– fazla bir önem taşımaz. Yaratılmak istenen psikolojik sonuç elde edilir. Ancak ikinci seferinde –ya da başka bir yerde– bu kez binanın yıkılmasına yol açacak bir patlama istenilen sonucu verirken, ilk haldekinin etkisi sınırlı kalır, yani psikolojik yıpratmayı –en azından– artırmaz. Bu durumda ikincisine “maddi yıpratma” demek saçmadır. Zira düşman, bir binasının yıkılması ile maddi gücünden bir şey kaybetmeyecektir. Aynı şekilde, öldürme eylemleri de böyledir. Bir ya da bir kaç düşman unsurunun öldürülmesi (yok edilmesi yani imha), genelde düşmanın imhasına yol açmaz. Ancak toptan bir askeri birliğin yok edilmesi imhasına yol açar. Bu durumda da, yani düşmanın belirli birkaç unsurunun öldürülmesine “imha savaşı” denilemeyeceği açıktır.

Yıpratma savaşı, aynı zamanda düşmandan daha uzun süre savaşı sürdürmek demektir. Bu durumda savaşan tarafın varlığını devam ettirmesi başlı başına yıpratma unsurudur ve psikolojik niteliktedir. Ancak bunun “hiçbir şey yapmadan oturma” olmadığı açıktır. O takdirde yaratılan sonuç, yıpratma olmayıp, düşmanın güçlenmesi (psikolojik) olur.

Psikolojik yıpratma konusunda unutulmaması gereken bir husus da, düşmanın da faaliyetleri ile aynı tür etkiyi yaratmak isteyeceği ve yaratacağıdır. Düşman, zaman zaman girişeceği karşı operasyonlarla, saflarda belirli gedikler açmaya çalışacak ve açacaktır. Bu durumu her türlü propaganda araçları ile duyurarak, saflarda ve destekleyen kitlede yılgınlık ve umutsuzluk yaratmayı deneyecektir ve yaratacaktır. (Karşı psikolojik yıpratma). Bu durumda, belki salt düşmanın propaganda araçlarını geçici bir süre susturmak –isterse bir saat için olsun– başlı başına bu karşı-hareketi etkisiz hale getirecektir. Böylece karşı-psikolojik yıpratma hareketi, düşman aleyhine döner, (düşmanı niyetlerinden vaz geçirme) başlı başına psikolojik yıpratma olur. (Özellikle Öncü Savaşı evresinde bu konu önemlidir.)

Sonuç olarak diyebiliriz ki, **psikolojik yıpratma savaşı, maddi ve somut eylemlere dayanır.**

Maddi yıpratma ise daha açıktır. Ancak imha savaşından farklıdır. **Maddi yıpratma savaşının sonuçları uzun dönemde**

ortaya çıkar ve eylemleri uzun bir süreye yayılır. İmha savaşı ise, kısa süreli olup, çabuk sonuçlu savaştır. Yine maddi yıpratma savaşı, aynı zamanda psikolojik yıpratmayı da yaratır.

Bu ön açıklamalardan sonra tekrar konumuza dönelim. İkin kır gerilla savaşının psikolojik ve yıpratma (maddi) savaşı ile ilişkisini görelim. Genellikle “savaş” sözcüklerinden hareketle gerilla savaşı (bir parçası kır gerilla savaşı) ile yıpratma savaşı birbirine karıştırılmaktadır. Oysa gerilla savaşı, bir savaş biçimidir, yani belirli düzende yürütülen bir savaş faaliyetidir. Yıpratma savaşı (ya da imha savaşı) genel olarak tüm savaş faaliyetlerinin (savaş biçimlerinin) amacını ifade eder. Yani **savaş biçimlerinin fonksiyonlarıdır**. Değişik savaş biçimleri, değişik fonksiyonları yerine getirir. Mao bunu şöyle belirtiyor:

“Genellikle hareketli savaş imha; mevzi savaş yıpratma; gerilla savaşı ise her iki görevi de aynı zamanda yerine getirir. Bu üç savaş çeşidi, böylece birbirinden ayrılmış olur.”¹¹² (abç)

Gerilla savaşı niteliği gereği, yani hareketli olması (amiyane tabirle vur-kaç) nedeniyle çeşitli görevleri yerine getirebilir. Mao'nun da belirttiği gibi, **gerilla savaşı imha savaşında da, yıpratma savaşında da kullanılabilen bir savaş yöntemidir**. Aynı şekilde gerilla savaşı, psikolojik ya da maddi yıpratma görevlerinde de kullanılır. **Gerilla savaşının, yürütüldüğü alana göre farklılaşması (kır ve şehir), bu genel özelliğini değiştiremez**. (Genel-özel espri) Şehir gerilla savaşı ve kır gerilla savaşı, her ikisi de, koşullara ve amaca göre, aynı görevleri yerine getirebilir. Ancak her iki savaşın da, aynı anda, aynı görevi yerine getirmeyip, ayrı amaçlara yönelmesi de mümkündür. Örneğin şehir gerilla savaşı maddi yıpratmaya yöneldiğinde, kır gerilla savaşı psikolojik yıpratma savaşını gerçekleştirebilir ya da tersi. **İşte gerilla savaşının bu özelliği, yani değişken ve birçok göreve hizmet edebilmesi, onun stratejik niteliğini ve savaşın hemen hemen her evresinde görülmesinin maddi temelidir**. Giap'ın, “*Vietnam halkının kurtuluş savaşı basitlen karmaşığa ve direnişin son yıllarından hareketli savaşa doğru giden uzun ve geniş bir gerilla savaşıydı.*” deyişi **bu yüzdendir**.

Görüleceği gibi, kır gerilla savaşının, salt maddi yıpratmayı

¹¹² Mao, *Askeri Yazılar*, s. 310.

gerçekleştirdiği iddiası temelden yanlıştır. Bu, şehir gerilla savaşının, salt psikolojik yıpratmayı gerçekleştirdiğini söylemek kadar saçmadır. Bu yüzden “Öncü Savaşı maddi yıpratmayı içerir” diyerek kır gerilla savaşını Öncü Savaşından dışlayan görüş temelden sakattır.

Gelelim Öncü Savaşının maddi yıpratma savaşını içermediği iddiasına. Herşeyden önce bu iddianın tüm dayanağı, maddi yıpratma savaşının imha savaşı ile özdeşleştirilmesidir. Bu özdeşleştirmeden hareketle, Öncü Savaşının, öncü niteliği gereği, düşmana önemli maddi (yani imha denilmek isteniyor) darbe indiremeyeceği ve bu yüzden maddi yıpratmayı içermediği sonucuna varılıyor. Bu özdeşleştirmenin yanlışlığını yukarıda gösterdik. Bu durumda, Öncü Savaşında niçin maddi yıpratma “olamayacağı” iddiası soyut bir karşı çıkıştan öte anlam taşıyor. Son tahlilde kendi gücüne güvenmemenin bir yansımasından başka bir şey değildir. Öncü Savaşı, genel olarak yıpratma savaşıdır ve yıpratma savaşında başarısı oranında Halk Savaşına dönüşür. Ancak maddi ve psikolojik yıpratmaların bir bütünün parçaları olması, ikisinin kesin çizgilerle ayrılmasını olanaksız kılar. Psikolojik yıpratma, giderek maddi yıpratma ile tamamlanır.

Öncü Savaşından kır gerilla savaşını dışlayan görüşün ikinci dayanağı, **kır gerilla savaşının açık savaş** olduğu iddiasıdır.

Tüm diğer konularda olduğu gibi, ülkemizde içeriği bilinmeden kavramları kullanmak hastalığı “açık savaş” kavramında da kendini göstermektedir. (Doğal olarak bu hastalık, aynı şeyi söyleyen iki kişinin anlaşamamasına yol açmaktadır. Zira her iki **taraf aynı kavramdan aynı şeyi anlamamaktadırlar.**)

Açık savaş nedir?

Açık savaş kavramı, silahlı güçlerin karşılıklı olarak savaşa tutuşmalarıdır, yani yüz yüze gelmeleridir. Açık savaş bu boyutu ile **muharebe ya da çatışma demektir**. Engels’in de belirttiği gibi, her zaman şart değilse de, sonunda her şey ona bağlıdır, eninde sonunda bu yapılmak zorundadır, yani kesin ve tayin edicidir. Kısaca savaşın nesnel bir unsurudur. Savaşan taraflardan biri, açık savaştan (çatışmadan) ne derece kaçınırsa kaçınınsın, sonunda ya kendi iradesi ile ya da düşmanın zorlaması ile bu savaşa girecektir. Ülkemiz somutunda bunu çok gördük. Yer yer oligarşinin resmi güçlerinin katliamları bunun açık örneğidir. Bir Kızıldere, bir

Beyleyderesi, bir Antep ve diğer çatışmalar, birer açık savaştır.

Açık savaş konusunda en çocuksu düşünce ise, silahın açıkta taşınması, yani silahını açıkta (alenen) taşıyan unsurların düşmanla savaşmasıdır. Evet, bu çocukça bir değerlendirmedir. Çünkü silah açıkta taşınabilir, ama düşmanla çatışma içinde olunmayabilir. Zaten bu çocuksu düşünce, “silahın ceket altında taşınınca gizli, ceket üstünde taşınınca açık savaş verilir” gibi bir sonuca ulaştığından saçmadır. (Hiç kimsenin olmadığı bir yerde kişi silahını ille de ceketinin altında tutacak diye bir kural yoktur sanırım.)

Açık savaş kavramı üzerine diğer bir yanlışlık da, açık savaş ile gizliliğin çeliştiği üzerinedir. Herhangi bir gerilla savaşı üzerine yazılmış herhangi bir kitaba ya da pratiğe bakılacak olursa, **gerilla savaşının temelinde gizlilik yattığı görülecektir.**

“Taktikler konusunda ise, bugün doğuda, yarın batıda umulmadık bir anda ve dikkat çekmeksizin ortaya **çıkın gizli, süratli ve aktif** bir hareket niteliği taşıyan gerilla savaşı uygulayacağız”¹¹³

“Gerilla birlikleri, harekâta bulunurken, en büyük kuvvetlerini yoğunlaştırmalı; **gizli ve hızlı hareket etmeli**; düşmana birdenbire saldırmalı ve muharebeyi çabuk sonuçlandırmalıdır.”¹¹⁴

Gerilla savaşının, amiyane bilgiyle “vur-kaç” olduğunu herkes bilir. Salt bu ifade bile gerilla savaşının yürütülmesinde gizliliğin rolünü açıklamaya yeter. Daha önce de gerillanın gizliliğini nasıl sağladığını göstermiştik.

Kısaca özetlersek, Öncü Savaşının askeri gelişimini tek yönlü, yani şehir gerillası olarak ele almak temelden yanlıştır.

Burada son olarak Öncü Savaşı içinde kır gerillasının nasıl oluşturulacağı konusuna değinelim.

Öncü Savaşı, basitten karmaşığa, küçükten büyüğe doğru gelişen, silahlı güçle politik kitle örgütlenmesinin, politik kitle örgütlenmesi ile silahlı gücün birlikte büyüdüğü ve sonuçta Halk Savaşına dönüşecek **olan politikleşmiş askeri savaştır.** Öncü Savaşının politik ve askeri yönlerini karşı karşıya getirmek, onun bu niteliğini

¹¹³ Ho Shi Minh'in Vietnam Propaganda ve Kurtuluş Birliği Kuruluş Talimatnamesi'nden, Akt. Pomeroy, *Gerilla Savaşı ve Marksizm*, s. 239.

¹¹⁴ Mao, *Askeri Yazılar*, s. 190.

ortadan kaldırır. Öncü Savaşında silahlı gücün gelişmesi, kitlenin bilinçlendirilip örgütlenmesine bağlıdır ve paralel gelişir. (Kitle örgütlerini koruyacak silahlı güç esprisi)

Öncü savaşında temel mücadele biçimi silahlı propaganda-
dır ve silahlı propaganda, gerilla savaşının politik devrimci amaçlarla,
siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak ele alın-
masıdır, yani politik kitle mücadelesidir (politik mücadele).

Politikleşmiş askeri savaş deyişi ile silahlı propaganda deyişi
arasında muhteva olarak fark yoktur. (“Politik gerilla” diye yeni
isim “uydurma”ların ne derece abesle iştilal olduğu açıktır.) Öncü
Savaşında gerilla savaşının gelişimi, doğrudan kitlelerin bilinçlen-
dirilip, örgütlenmesine bağlıdır. Eğer daha üst bir evreye geçmek
için örgütlenme (kadro örgütlenmesi olarak ya da politik kitle ör-
gütlenmesi olarak) yeterli değilse, başarısızlık kaçınılmazdır. Bu
yüzden bir üst evreye geçilmez. (Ancak bu geçemez demek de-
ğildir. Öznel ve keyfi olarak bir üst evreye geçilebilir. Ancak biz,
devrim yapmaya gerçekten niyeti olan ve bu konuda ciddi olanlarla
konuşuyoruz. Yoksa yer yer öznel istekler ve davranışlar –ki özlem-
lere ya da umutsuzluğa dayanır– görülebilir. Bunların maceracılıktan
öte anlamı yoktur.)

Öncü Savaşının gelişimini (gerilla savaşı açısından) şu şekilde
ifade edebiliriz:

1) Şehir gerilla savaşı taktikleri ile ülke çapında gerilla savaşı evresi:

İçinde bulunduğumuz evredir. Bu evrede, temel yöntem şe-
hirlerin koşullarından kaynaklanır ve ona göre biçimlenir. Ancak
bu, bilinen ve yaygın olarak Latin-Amerika’da kullanılmış olan şehir
gerillasından farklıdır. Bu farklılık, gerilla savaşının, şehir gerilla sa-
vaşı taktikleri ile yürütülmesine karşılık, sadece belirli ya da büyük
kentlerde değil, ülke çapında, yani tüm şehirlerde yürütülmesidir.
Bu evrede, tek ya da birkaç büyük şehir sınırları içinde şehir geril-
lasının yaratılması hedeflenmez. Temel hedef, ülke çapında şehir
gerilla savaşı taktiklerini uygulayabilen silahlı gücü yaratmaktır.
Başlangıçta merkezi eylem kadrosu ile yürütülen bu savaş, yerel
eylem kadrosunun –bu savaş için– yaratılması ile gelişir.

Özetle, bu evrede amaç, bir yandan suni dengeyi bozmak
ve oligarşiyi siyasal olarak tecrit etmek yönünde savaşmak ve bunun
derinleşmesi için bir üst evreye yönelmek; diğer yandan a- Mevcut

kadroları bu savaşta eğitmek ve tecrübe sahibi kılmak, b- Yeni kadrolar ve ilişkiler yaratmak, c- Örgütün kendi eylemlerini duyurma ve propaganda mekanizmasını kurmak, yetkinleştirmek ve bir üst evrenin gereklerine başlangıçta olgun hale getirmek, d- Ülke çapında şehir gerilla savaşı taktikleri ile eylem yapmada kadroları uzmanlaştırmak ve bu yöntem çerçevesinde yerel birimlerde kadroları yaratmak.

2) Kır gerilla savaşı taktikleri ile şehir gerilla savaşı evresi:

Bu, şehir gerilla savaşı taktikleri gibi, kendisi için elverişli olmayan yerlerde kır gerilla savaşı eylemlerini gerçekleştirmektir. Yani kır gerilla savaşı yapısı olmadan, onun eylem yöntem ve biçimlerini kullanmaktır. Kır gerilla savaşından temel farkı, merkezi-yaygın ve aynı zamanda yapılmasıdır. (Taktik bir konu olduğu için, ayrıntıya girmek sakıncalı olduğundan, burada ele almayacağız.)

Bu evrede, şehir gerilla savaşı taktikleri ile ülke çapında yürütülen savaş sürdürülür. Bu yöntem, bir yandan kır gerilla savaşı taktiklerine bağlı olarak, bununla birlikte yürütülürken; diğer yandan iki harekât arasındaki boşluğu doldurmak amacıyla kullanılır. Bu, hareketin devamlılığı ve sürekliliğinin sağlanmasında bir adım ilerlenmesidir. Böylece siyasi gerçeklerin anında teşhiri konusunda gelişme olacaktır. Bu evrede yaygın bir uzmanlaşma ortaya çıkar.

3) Şehir gerilla savaşı taktikleri ile kır gerilla savaşı evresi:

Bu evre, kır gerilla savaşına geçiş evresidir. Bu evrede, sayıca ve teçhizat yönünden kır gerillası (hareketli gerilla birliği) olarak donatılmış ve düzenlenmiş kadroların, şehirsiz bölgelerde savaş yürütüyormuşcasına, kırsal bölgelerdeki hedeflere yönelinir. Amaç, Öncü Savaşını kırsal bölgelere yaygınlaştırmak, kitlenin ileri unsurlarını artan oranda silahlı güç olarak örgütlemek ve kırsal bölgede suni dengenin bozulması için somut temellerine yönelmektir.

Bu evrede temel yön bu olmasına karşın, ilk iki evrenin yöntemleri ile de savaş sürdürülür.

4) Kır gerilla savaşı evresi:

Bu evre, Öncü Savaşının tüm boyut ve alanlarda yürütüldüğü evredir. Bir bakıma Öncü Savaşının sonunu belirler. Bu evrede, elde:

a) Şehir gerilla savaşı taktikleri ile ülke çapında eylem yapma-

bilen yerel silahlı güçler,

b) Kır gerilla savaşı taktikleri ile bir gerilla birlik/birliklerinin bulunmadığı yerlerde eylem yapabilen bölgesel silahlı güçler,

c) Kır gerilla birlik/birlikleri olarak merkezi silahlı güç,

d) Politik, gizli ya da yarı-legal kitle örgütleri mevcuttur.

Bu durumda kır ve şehir diyalektik bütünlüğü tüm olarak yaşama geçer. Ülkenin bütününde yürütülen Öncü Savaşı, bu güçlerin ortak hareketi ve politik kitle örgütlerinin (ki Kurtuluş Cephesi örgütleridir) eylemleri ile ülke çapında oligarşik devlet aygıtının merkezi denetimini ve otoritesini geniş ölçüde engeller. Oligarşi gücünü bir bölgede yoğunlaştırılmaz ve güçlerini dağıtmak zorunda kalır. Bu durum, aynı zamanda, Halk Savaşı verilebilmesi için gerekli silahlı güçlerin oluşturulmasıdır. Halk Savaşının verilebilme koşulları için, Giap, mutlak siyasi üstünlüğün yanında gerekli olan silahlı gücü şöyle ifade ediyor:

“Halk savaşı vermek için, silahlı kuvvetler, ana kuvvet birlikleri, bölgesel birlikler, milis ve kendini koruma birlikleri şeklinde uygun örgütlenme biçimine sahip olmalıdır.”¹¹⁵

Burada Öncü Savaşının Halk Savaşına nasıl dönüşeceği ve ne zaman dönüşeceği konusunda bir şey söylemek durumunda değiliz. Bunu belirleyecek olan tek şey mücadele ve yalnızca mücadeledir.

Aynı şekilde tüm bu evrelerin süreleri ve iç gelişmeleri hakkında şimdiden bir şey söylemek mümkün değildir. Ama şu unutulmamalıdır: **Her savaşta, savaşın genel yasaları, savaş alanlarının durumuna göre, özgülleşerek biçimlenir ve genel bu özgülün içinde karşımıza çıkar.**

Görüldüğü gibi, Öncü Savaşının gelişiminde **kır ve şehir ilişkisi “birleşik devrimci savaş”a uygun olarak ortaya çıkar.** III. bunalım dönemini geri-bıraktırılmış ülkeler devriminde kır ve şehrin bu ilişkisi, diğer dönemlerden ayıran bir özelliktir.

¹¹⁵ Giap, *Halk Savaşının Askeri Sanatı*, s. 179.

III. LATİN-AMERİKA'DA ÖNCÜ SAVAŞI

Latin-Amerika ülkelerinde Öncü Savaşları 1971-72 yıllarında genel bir yenilgi durumuyla karşılaştı. Özellikle 1965-69 yıllarında Öncü Savaşlarının tüm Latin-Amerika ülkelerinde büyük atılım göstermesine karşın, daha ileri yıllarda ard arda yenilgilerin ortaya çıkması, teorik planda revizyonizmin güçlenmesine yol açtı. 1965-69 yıllarının gerilla liderlerinden pek çoğu, tümünden silahlı mücadeleyi terkederek, barışçıl yöntemlerle yapılan çalışmalara giriştiler. Doğal olarak bu oluşum, diğer geri-bıraktınlmış ülkeleri etkiledi. Bu ülkelerde, gerek Latin-Amerika'da gerilla savaşlarının yenilgisi, gerekse şehirlerin ideolojik etkisi sonucu, gerilla savaşları büyük ölçüde frenlendi. Kimi ülkelerde silahlı mücadeleyi savunan gruplar küçük bir grup durumunda kalırken, kimi ülkelerde ise gerilla savaşı tek yönlü ve çok parçalı yürütülmek durumundadır. Revizyonizmin ideolojik etkileri sonucu silahlı mücadele saflarında ortaya çıkan sapmalar, bu durumun hem bir sonucuydu, hem de durumu derinleştiren bir faktördür. Böylece, silahlı mücadele örgütleri, ideolojik planda her türlü revizyonist, oportünist ve pasifist görüşlerle **kozunu paylaşamadı**. Bunun yerine silahlı mücadele saflarındaki sapmalarla uğraşmak, başlı başına ideolojik mücadeleyi oluşturuyordu. Oligarşinin yoğun baskı ve takip koşulları altında **safların sürekli bölünmesi**, gerilla savaşını frenleyen ve gelişmesini engelleyen **başat unsur** oldu. Bir yandan da pratiğin getirdiği acil görevlerin yürütülmesi gerekiyordu. Bu durumda “ideolojik ayrılıklar”ın tartışmalarının uzun sürmesi, kaçınılmaz olarak pratik görevleri engelliyor ve silahlı mücadele örgütlerinin gelişen olayların gerisinde kalmasına yol açıyordu. “İdeolojik” tartışmalar, hemen hemen her konunun yeniden ele alınmasına yol açıyordu. Öyle ki yıllar önce uzun uzun tartışılmış ve karara bağlanmış pek çok konu, yeniden tartışma konusu oluyordu. Silahlı mücadele saflarında ortaya çıkan her yeni ayrılık, Küba Devrimi'nden Latin-Amerika ülkelerinin her birine kadar, tüm deneylerin yeniden ve yeniden ele alınması şeklini alıyordu. Böylece “yeni-Amerikalılar” keşfediliyor(!)

ve teori Küba, Latin-Amerika pratiklerinin kısır tartışması içinde, soyut akıl yürütmelerin ürünü oluyordu. Ülkemizde de somut olarak yaşadığımız bu durum, “yeni” sağ-sapmanın ortaya çıkması ile bir kez daha gündeme gelmiştir. Daha önce Küba Devrimi’ni ele aldık. Şimdi sıra Latin-Amerika ülkelerine geldi.

Latin-Amerika denilince, ilk akla gelen Che Guevara’dır. Che’nin çeşitli yazıları ve faaliyetleri ile oluşturduğu gerilla savaşı teorisi, başlı başına bir olgudur. Gerilla savaşı üzerine her konu, dönüp dolaşım yine Che’ye gelir. Bu yüzden Che’nin teorisinin anlaşılması başlı başına özel önem taşır.

Che’nin teori ve pratiğinin yorumlanmasında en sık karşılaşılan olgu **fokoculuktur**. Debray’ın, Che “adına” konuşarak geliştirdiği ve “*Devrimde Devrim*” kitabıyla yaydığı fokocu anlayış, Che adına Che’nin “katledilmesi”dir. Debray’ın görüşleri, Che’nin teorik tespitlerinden daha çok pratiğinin ele alınmasına dayanır. Oysa ki pratik, belirli bir anda teoriye bağlı olarak yapılan özel faaliyettir. Ancak genel ile özeli diyalektik ilişkisini gözardı eden Debray, pratiği, genelin özeldeki yansımaları yönünden değil de, genelden ayrı özelleşmiş yönü ile ele almıştır. Böylece ortaya basit, ama basit olduğu kadar yanlışlığı içeren bir “teori” çıkmıştır. Ama Latin-Amerika’daki tüm gerilla deneylerinin, özellikle foko girişimlerin, fokocu uygulamasının Debray’dan kaynaklandığını söylemek yanlıştır. Daha Debray “teori”sini piyasaya sürmeden çok önceleri pek çok gerilla girişimleri ortaya çıkmıştır. Brezilya’da Capora fokusu (1966), Peru’da ELN ve MIR’in gerilla faaliyetleri (1965), Venezüella’da FLN-FALN (1962-65), Guetamala’da Cesar Montes ve Yon Sosa’nın yönetimindeki gerillalar ve nihayet Sandinistlerin oluşumu (1960) bunların örneğidir, ve Latin-Amerika’da da en çok sözü edilen gerilla deneyleri bunlardır. Gerçekler böyle olmasına karşın, genellikle Latin-Amerika’da gerillaların “fokoculuk” yüzünden yenildiği yargısı yaygındır.

Latin-Amerika’yı ele alırken bizim yaklaşımımız, oportünist ve pasifistlerden temelden farklıdır. Onlar için Latin-Amerika gerilla deneyleri, bu yolun yanlışlığının göstergesidir ve her şey bu yönden ele alınır. İkinci olarak, oportünistler ve pasifistler, Latin-Amerikalı devrimciler “adına” “ne yaptıklarını” söylerler ve onlara yaptıklarının “ne olduğunu” öğretirler. Çünkü onlar “dünya devriminin trafik polisliğini” yapmaktadırlar. Üçüncü özellikleri ise, Latin-Ame-

rika gerilla savaşlarından işlerine geleni ele alırlar ve ele aldıklarını da işlerine geldiği yönden “incelerler”. Bizlerin yaklaşımı ise, Latin-Amerika gerilla savaşlarının başarısızlıkların kadar başarılarıyla da bir bütün olduğu ve bizlere zengin deneyler bıraktıklarıdır. Ve ikinci nokta, Latin-Amerika’da gerilla mücadelesi noktalanmamıştır, tersine sürüp gitmektedir ve Latin-Amerika devrimci mücadelesinde tarihsel rolünü oynamaya devam etmektedir.

Ülkemizde en sık duyulan sözler: “Latin-Amerika ile ülkemizin farklı olduğu”dur. Pekâlâ Latin-Amerika nedir ve ülkemizden neden ve ne yönden farklıdır? Soyut ve boş sözlerle gevezelik edenlerin tersine, bu soruyu ilk cevaplayan yine THKP-C olmuştur. Mahir yoldaş *Kesintisiz Devrim II-III*’de farklılıkların 4 ana başlık altında inceler:

- 1) Jeo politik durumu,
- 2) Tarihi ve sosyal gelişim,
- 3) Ekonomik büyüme seviyesi ve küçük-burjuvazinin politik ve ekonomik örgütlenmesi,
- 4) Tarihi özellikler.

Bu özellikler, yani ülkelerin yerel, tarihi, gelenek ve gelenekleri, tarihsel gelişimi, politik yapısı ve üretici güçlerin gelişme seviyesi, salt devrim teorisinin taktiklerine yön veren unsurlardır. Bu konudaki farklılıklar, her ülkenin devrim stratejisinin kendine özgü ara aşamalarının niteliğini biçimlendirir. Bu yüzden, falanca ülkede gerilla savaşı kır gerillası ile başladı, ya da gerilla savaşında şu eylem biçimleri uygulandı yahut da şu politik ve askeri hedeflere yöneldi türünden tartışmalar taktik nitelikte olduğundan, devrim teorisi yönünden genel bir nitelik taşımaz. Bu anlamda, Latin-Amerika ülkelerinin özgül koşulları ve bu koşullardan kaynaklanan faaliyetlerin üzerinde durmak ve üstelik bunları temel ideolojik “fark” belirleyici olarak öne sürmek sakat anlayışın ürünüdür. Aynı şekilde “yeni” sağ-sapmanın dediği gibi, “*Latin-Amerika’daki gerilla hareketleri başlıca iki bölümde incelenebilir. Kır gerilla savaşını öne çıkartanlar ve şehir gerilla savaşına öncelik tanıyanlar. Her iki durumda da (teoride ne söylenirse söylensin) öncü savaşının askeri bakış açısı egemendir*”¹¹⁶ demek, Latin-Amerika’nın özgül koşullarından bihaber olmanın ifadesidir.

¹¹⁶ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Oraya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

Latin-Amerika'nın özellikleri nedir?

İlkin, Latin-Amerika ülkelerinin hepsi de, emperyalist hegemonya altında bulunan ülkelerdir. Yani bu ülkelerde iç dinamik çarptırılmış ve dışa göre belirlenmiştir. Bu yüzden **bu ülkelerin tümünde sürekli milli bunalım mevcuttur**. Bu ülkelerin tarihsel gelişimi, emperyalizmin değişik bunalım dönemlerinin ilişki ve çelişkilerinin ülkeye yansımalarının ürünüdür. Emperyalizmin III. bunalım döneminde, emperyalist üretim ilişkilerinin gelişmesine paralel (kapitalizmin dış dinamikle gelişimi), bu ülkelerde emperyalizm içsel bir olgu olmuştur. Ve süreç içinde, oligarşi içinde tekelci-burjuvazi egemen olmuştur. Latin-Amerika'daki 1950 sonrası tüm askeri darbelerin arkasında yatanlar gerçeklerden birisi de budur. **Bu ülkelerde, gerilla savaşlarının sürekli değişik yollar izlemesinin temel nedeni bu süreçtir**. Sürecin değişik evrelerinde, bu evrelerin yarattığı değişik koşullarda **taktiklerin** aynı olamayacağı açıktır. Bu yüzden Latin-Amerika devrimci mücadelesinin en önemli bir dersi, farklı koşullarda farklı taktiklerin izlenmesi gerektiğidir. **Ancak strateji eksik olduğundan, taktikler stratejiye bağımlı olamamış ve her taktik evre bağımsız bir süreç olmuştur**. Latin-Amerika ülkelerinde her dönemde görülen gerilla mücadelelerinin birbirinden bağımsız olmasının nedeni budur. Bu en açık olarak örgütsel yapılanışta görülebilir.

Brezilya'yı ele alacak olursak bu süreci daha iyi izleyebiliriz. Çünkü Brezilya, diğer Latin-Amerika ülkelerine göre daha hızlı bu süreci yaşamış ve diğerlerine göre daha gelişmiş bir yapıya sahiptir.

Brezilya, 1942 yılına kadar, temel olarak Alman emperyalizminin yarı-sömürgesi durumunda bir ülkeydi. Ancak Brezilya'da ayrıca Fransa, Belçika ve İngiltere'nin de önemli yatırımları bulunmaktaydı.

I. bunalım döneminde, bu dönemde en ileri emperyalist ülke durumunda olan İngiltere ile eşitsiz gelişimle büyüyen Alman emperyalizmi Brezilya üstünde "rekabet"lerini sürdürmektedir. Ancak I. paylaşım savaşına doğru, Brezilya'da İngiliz egemenliği yerini Almanya'ya bırakmıştır. İngiltere'nin bu gelişmesi, temelde I. bunalım döneminin özelliklerinin Brezilya'ya yansımından başka bir şey değildir. Bu dönemde emperyalist yatırımlar temel olarak alt-yapıya yönelmiştir. Özellikle **demiryolu** yapımı emperyalistlerin

temel yatırım alanıdır. (Aynı yıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda da emperyalist yatırımlar demiryolları yapımında yoğunlaşmıştır.) 1889'da Pedro II'nin tahttan feragat etmesiyle Brezilya Cumhuriyeti'nin kurulması, emperyalizmin ülkeye doğrudan yatırımlara yönelmesine maddi bir temel sağlamıştır. Bu yıllarda temel sanayi, tekstil sanayidir.

I. paylaşım savaşını izleyen yıllarda, Almanya'nın yenilgisine bağlı olarak, ülkede emperyalizmin yayılması bir süre duraksamıştır. Bu yıllar, aynı zamanda ülke içindeki ayaklanma ve isyanlar dönemidir. Bu isyanlar, genellikle küçük-burjuvazinin kendiliğinden hareketleri durumundadır. Ülkedeki sanayi burjuvazisi ruşeym halinde olduğundan bu hareketlerde yer almamaktadır. Oysa ki, bu hareketlerin hedefi "geleneksel" oligarşidir. Emperyalist sermaye ihracına paralel olarak Brezilya'da belirli ölçülerde alt-yapı oluşturulmuş olmakla birlikte, kapitalizm zayıftır. Kapitalizmin iç dinamiklerle gelişmesi için maddi koşulların varolmasına rağmen, emperyalizmin ülkeye yaptığı sermaye ihracı iç dinamiği çarpıtmış ve dış dinamiğe tabi kılmıştır. 1942 yılında Brezilya'nın Almanya ile ilişkilerini kesip ABD ile savunma ittifakı kurmasıyla ülkede ABD egemenliği başladı. 1942-50 yılları arasında ABD kökenli sermayenin ülkeye hızla akmasına paralel, yerli tekelleri burjuvazi (emperyalizmle bütünleşmiştir) hızla gelişmeye başladı. Bu süreçte milli burjuvazi gerilemektedir. 1950 yılında Vargas'ın yeniden başkanlığa seçilmesi Brezilya-ABD ilişkilerinin daha da gelişmesine yol açtı. İlk olarak Brezilya-ABD Ortak Ekonomik Gelişme Komisyonu kuruldu ve 1952 yılında da *Ekonomik Gelişme Ulusal Bankası* bu komisyonun girişimiyle kuruldu. Aynı yıllarda Kore'ye asker gönderilmesi kabul edildi.

Vargas döneminde, emperyalizmin ülkede hızla gelişmesi, gerek yerli hakim sınıflar içinde (oligarşi), gerekse halk arasında büyük huzursuzluklara yol açtı. 1954 Ağustosunda silahlı kuvvetler "Ulusa Açıklama" adlı bir bildiri yayınladı ve bu bildiriye Vargas'ın eleştiriliyordu. Bunun üzerine başkanlığa Kubitschek seçildi ve Goulart başkan yardımcısı oldu. Kubitschek'in ekonomi-politikası Brezilya'da kapitalizmi geliştirmektir. Dış borçlanmalar sürdürüldü. Bu arada uluslararası planda Kubitschek stratejik bir plan hazırlamıştı. "Pan-Amerikan Çalışma Planı" olarak adlandırılan bu plan, ABD'nin o zaman ki başkanı Eisenhower tarafından reddedildi. (Bu plan, Kennedy'nin "İlerleme İçin İttifak" planının aynısıdır.) Ül-

ke içinde enflasyon hızı yeniden artmaya başladı ve 1960'a doğru en üst seviyeye çıktı. (1958 genel ekonomik buhranın yansıması). Kubitschek, tespit edilmiş ekonomik büyüme hedefine ulaşmak için enflasyonun denetlenmesinden vazgeçti. IMF, ekonomik büyüme hızını düşürmesi koşulu ile 300 milyon dolar kredi vermeyi öneriyordu. Bu durumda Kubitschek IMF'nin önerisini kabul etmedi ve Washington'daki IMF-Brezilya görüşmelerinin kesilmesine karar verdi. Buna paralel olarak da, Ekonomi Bakanlığına, ulusal kapitalizm yanlısı Pais de Almeida'yı atadı. Ancak artan enflasyon oranı Kubitschek'i kitlelerin gözünden düşürmüştü. Bunun sonucu olarak 1960 seçimlerini kaybetti. Seçimleri kazanan Janio Quadros başkan oldu. Quadros 8 ay süren başkanlığı süresince, ABD ile ilişkileri bozmamasına karşın, dış politikada bazı bağımsız adımlar attı. Küba ile diplomatik ilişki kurdu ve Birleşmiş Milletler'e Çin Halk Cumhuriyeti'nin alınması lehinde oy verdi. (ABD buna karşıydı.) Ağustos 1960'da istifa ederek yerini Goulart'a bıraktı.

Goulart'ın başkanlığına kadar emperyalizm ülkeye iyice yerleşmişti. Milli burjuvazi tamamen emperyalistlerle işbirliği yapar hale dönüştürülmüştü. 1961 yılı verilerine göre, en büyük 66 kuruluşun toplam sermayesinin %33'ü yabancı, %38'i devlet ve sadece %11'i özel kuruluşlara aittir. Goulart'ın en büyük başarısı 743 milyon dolarlık kısa vadeli borçları ödemesi ve uzun vadeli borçlanmaya yönelmesidir. Ancak 1961'de enflasyon oranı da %37'ye ulaşmıştı. 1963 ortalarında Brezilya Maliye Bakanlığına atandı. Brezilya, "Sol Jakobenler" denilen hareketin yöneticilerindendi. Kendisi, Küba Devrimi'nin etkisi altında devrimci-milliyetçi biriydi. Goulart yönetiminin bu sola açılışı, aynı zamanda 1964 askeri darbesinin nedeni oldu.

1964 askeri darbesine kadar ki dönemde Brezilya'da emperyalizm iyice yerleşmiş, ancak siyasal planda etkinliği yeterli düzeyde değildi. Emperyalizmle bütünleşmiş tekeller burjuvazi gelişmiş olmasına karşın, oligarşi içinde etkin ve yönlendirici unsur değildi. 1964 darbesiyle birlikte oligarşi içindeki sınıf ilişkileri değişti.

"1964 darbesinden itibaren Brezilya toplumunun en çarpıcı görünümü onun ikili karakterindedir: Ekonomik iktidar yönetici sınıfların ağır basan kesimlerinin elinde olması ve politik iktidarın askerleşmiş bir bürokrasi tarafından yürütülmesi. Sömüren sınıf, her biri Brezilya'da kapitalist gelişmenin aynı birer aşamasını ifade eden ve

her birinin özgül çıkarları bir bütün olarak sınıfın çıkarları ile uyum halinde ya da olmayan 5 ana kesimi içermektedir: Sanayi burjuvazisi (milli burjuvazi), büyük kahve burjuvazisi, toprak sahipleri –Latifundistler– oligarşi, Brezilya devlet sermayesinin yöneticileri ve uluslararası tekelci sermaye ile onun yerli ortakları. Bu sınıflar içinde **ağır basan yön**, devlet sermayesi ve uluslararası sermaye ile onun yerli ortaklarıdır. 1964 darbesiyle ... Bu egemen blok içinde, dayanıklı üretim malları sektörü ve ağır sanayi emperyalizme, hafif ve orta sanayi emperyalizmin yerli ortaklarına ve alt-yapı ve kamu yatırımlarını devlet sektörüne bırakan bir işbölümü gerçekleşti.

Sao Paulo’da yoğunlaşmış olan sanayi burjuvazisi (milli) asla başat unsur olamadı ve askeri rejimin ayrıcalık politikasıyla güçsüzleşmiştir. Sao Paulo kahve burjuvazisi, kahvenin ulusal üretimdeki payının düşmesine paralel, gerileyen bir güçtür. Toprak sahipliği oligarşisi ise, en gerideki kesimdir, ancak ekonomik ağırlığına göre politik gücü daha fazladır.”¹¹⁷

Brezilya’da dış dinamiklerle kapitalizmin (emperyalist üretim ilişkileri) gelişmesine paralel olarak, ticaret burjuvazisi oligarşi için den tasfiye edilmiştir. Zaman içinde de orta-burjuvazi (Quartim buna “sanayi burjuvazisi” diyor) ve latifundist oligarşinin en büyükleri hariç diğerleri tasfiye edilmiştir (1969 askeri cunta içi darbe ile). Böylece Brezilya’da oligarşi, devlet sektörü, en büyük Latifundistler (toprak sahipleri) ve yerli tekelci burjuvaziden (ve emperyalizm) oluşmaktadır. (Ancak Brezilya’da en geniş Latifundiaların sahipleri, genellikle yabancı kişilerdir. Ülkenin büyük yüzölçümü –8,5 milyon km²– küçük-üreticiliğin yaygın olmasını sağlamaktadır. Ayrıca “kahve burjuvazisi” bu büyük latifundistlere dahil olmuştur.

Brezilya’nın bu tarihsel gelişimi, ülkedeki pek çok kendiliğinden gelme ayaklanma ve isyanların bir nedenidir. 1964'lere kadar ülkede genel nitelikte bir suni denge oluşturulamamıştır. Ancak 1964-69 arasında, askeri yönetimin faaliyetleri ile bu denge kurulabilmiştir. Daha önceki dönemde, ülkede dengenin kararsızlığı mevcuttur. Ancak bu durum hiçbir biçimde devrim ve karşı-devrim iki-

¹¹⁷ J. Quartim, *Diktatorship and Armed Struggle in Brazil*, s. 86, Monthly Review Press.

lemi halinde olmamıştır. Böyle olabilmesi için devrim güçlerinin örgütlü ve etkin olması gerekiyordu. Oysa Brezilya'da devrim güçleri yerine, ilerici unsurlar, özellikle devrimci-milliyetçiler etkindir. Bu yüzden kararsız denge, devrimci-milliyetçilerin tasfiyesi ile oligarşi lehine bozulmuştur.

Brezilya'nın bu durumu ve 1964 darbesi ile ülkedeki nitel değişimler, hemen hemen tüm Latin-Amerika ülkelerinde görülmüştür. Ancak ülkeler arası eşitsizlik, gelişmenin farklı yıllarda olmasına yol açmıştır. Örneğin aynı durum Boliviya'da 1965-70 arasında denenmiş, ancak başarıya ulaşamamıştır. Bu kez 1972 yılında yenilenmiş ve başarıya ulaşmıştır. Arjantin'de 1974'te gerçekleşen askeri darbe aynı değişimi ifade eder. Bu durum Şili'de 1973'de Allende'nin devrilmesi ile olurken, Uruguay'da 1973 askeri darbesi ile olmuştur.

Temelde askeri darbelerle ortaya çıkan bu durum, oligarşi içinde emperyalizm ve yerli-tekelci burjuvazinin hakim unsur olmasının pratik ifadesidir. Aynı zamanda geri-bıraktınlmış ülkelerdeki eski sınıf ilişkilerinin değişmesidir. **(III. bunalım dönemi özelliklerinin hakim olması)** Bu askeri darbeler kadar ülkelerdeki oligarşi ile devrimci-milliyetçiler **arasındaki nispi denge** (dengenin kararsızlığı bunu ifade eder) bozulmuş ve devrimci-milliyetçilerin politik etkinliği kırılarak, oligarşi devletin tüm kurumlarına hakim olmuştur. (Aynı süreç 1971'de 12 Mart ile ülkemizde de ortaya çıkmıştır.)

Che'nin, "**Amerika'da halkın baskısı ile oligarşik dikta arasındaki denge durumunun bir kararsızlığı mevcuttur**" dediği dönem böyle sona ermiştir.

Bu süreç konusunda düşünülen en büyük hata, yeni durumun III. bunalım dönemi içinde bir değişim olduğu kanısıdır. Oysa **ki ortaya çıkan durum, III. bunalım dönemi özelliklerinin geri-bıraktınlmış ülkeler somutunda egemen olma halidir**. Bu sürecin, değişik ülkelerde değişik olması, ülkelerin eşitsiz gelişimindedir. Örneğin ülkemizde 1950-71 dönemi, Brezilya'da 1950-64 arasında yaşanmıştır.

Bu süreci daha iyi anlamak için *Kesintisiz Devrim II-III'* den bir alıntı yapalım:

"1950-71 Dönemi:

Bu yıllar ülkeye, Amerikan emperyalizminin, ekonomisinden politikasına, kültüründen sanatına kadar dam-

gasını vurduğu ve bizzat oligarşi içinde yer aldığı yıllardır. (**Emperyalizmin içsel bir olgu haline gelmesi**) Bu yıllarda emperyalist üretim ilişkileri ülkenin en ücra köşesine kadar egemen olmuştur.

... Emperyalist tekeller ile baştan bütünleşmiş olarak doğan yerli tekelci burjuvazinin gerçek anlamda gelişip yaygınlaşması bu devrede olmuştur. Özellikle 1960'dan sonra, emperyalist üretim ilişkilerinin derinlemesine yayılmasına paralel olarak, yerli-tekelci burjuvazi de oligarşi içinde emperyalizmin temel dayanağı olmuştur.

Ancak bu dönemde her şeye rağmen, oligarşi ile küçük-burjuvazi arasında bir **nispi denge ülkede süregelmiştir**. Yani **oligarşi, devlete bu dönemde tam anlamıyla hakim değildir**. Bu yüzden, belli ölçülerde, özellikle bürokrasi ve ordu içinde, devrimci-milliyetçiler etkinliklerini bu dönemde de devam ettirebilmişlerdir. Fakat özellikle 1963'den sonra yerli ve yabancı sermayenin ta köylere kadar girmesi ile oligarşi kademe kademe gücünü artırmış ve nihayet 1971'de küçük burjuvazinin sağ ve orta kanadını da kendi saflarına çekerek ordu ve bürokrasi içinde kemalistlerin gücüne büyük darbe indirmiştir.”¹¹⁸ (abç)

Mahir Çayan yoldaş 12 Mart ile ülkemizde sınıflar kombinasyonunda meydana gelen değişiklikleri belirttikten sonra şu sonuca varmaktadır:

“Bütün bunların anlamı, kaba deyişle, ülkemizin Latin-Amerika ülkelerinden farksız bir ülke haline gelmesidir.”¹¹⁹ (abç)

Geri-bıraktınlmış ülkelerde görülen nispi denge ya da Che'nin ifade ettiği gibi kararsız denge durumu, bu ülkelerde çeşitli sapmaların temeli olmuştur. Bu geçici durumu mutlaklaştıran anlayışlar, ya kısa sürede iktidarın alınabileceği düşüncesini kapılarak fokoculuk ya da devrimcileri devrimci-milliyetçilerin kuyruğuna takan revizyonist anlayış şeklinde sapmalara neden olmuştur. (*“İleri Demokratik Düzen/ Devrim”* safsatası da aynı geçici durumun

¹¹⁸ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

¹¹⁹ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

mutlaklaştırılmasının ürünüdür. Ve devrimci-milliyetçilerin kuyruğuna takılmanın “modern”(!) adıdır.) Bu dönemin oluşturduğu durumu Mahir yoldaş şöyle belirtir:

“Devrimci hareket, devrimci-milliyetçi bir rotanın peşine takılarak, onun himayesinde entelektüel planda yıllar önce sosyalizmin ustaları tarafından yazılmış, çizilmiş ve her biri belli bir devrimci pratiğin ürünü olan siyasi tahliller yerli ‘teorisyenler’ tarafından adaptasyonlarla teori yeniden keşfedildi (!) Yıllar ülkedeki devrimci mücadeleye ilişkin ‘nereden ve nasıl başlanmalıdır?’ sorusuna açıklık getirecek somuta ilişkin hiç bir şey yazılmadan geçti.”¹²⁰

Bu koşullarla ilgili en çok sözü edilen tespitler de Che’ye aittir. Che’nin tespitleri, kimilerince gerilla savaşının artık geçerli olmadığını ispatlamak için kullanılırken, kimilerince de “maceracılığı” ispatlamak için kullanılmaktadır. Hangi yönden alınırsa alınsın, hepsi de Che’nin tespitlerinin genel ve özel koşullara göre biçimlenişinin gözardı edilmesine dayanır. (Kimi tümünden özelleştirip, genel ve evrensel yönünü atar. Kimisi tümünden genelleştirip, özel ve geçici yönünü mutlaklaştırır.)

Latin-Amerika ülkelerinde kır ve şehir gerilla savaşı üzerine militarist sapmalar bu süreçte sık sık görülmüştür. 1967 Bolivya’da Che’ nin öldürülmesine kadar, Kıta çapında kır gerillası yaygındır. Ancak bu kır gerilla savaşları, ya devrimci-milliyetçilerin hareketleri şeklinde olmuş (Brezilya’da MNR, Venezüella’da MIR örneği gibi) ya da “geleneksel” KP’lerin de dahil olduğu geniş tabanlı gerilla hareketleri olmuştur. (Venezüella’da FALN, Kolombiya’ da FARC gibi). Bunların dışında “geleneksel” KP’lerden ayrılarak bağımsız gerilla kolunun oluşturulduğu ilk örnek Peru’da görülmüştür. (MIR ve ELN). Tüm bu gerilla hareketleri, gerek devrimci-milliyetçilerin “kısa sürede zafer” tutkularının, zamanla kararsızlığa dönüşmesi, gerek ayrışmaların ortaya çıkması, gerekse de stratejik ya da taktik yanlışlar nedeniyle gelişmemiştir. Bu konuda en ilginç ve tipik örneklerden birisi Venezüella’dır.

23 Ocak 1958’de, Fabricio Ojeda’nın başkanlığındaki yurtsever bir cunta tarafından yönetilen gizli bir mücadele sonucunda,

¹²⁰ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

Pery Jimenez, askeri ayaklanma tehlikesi ve halk gösterileri karşısında iktidardan çekildi. **Aynı yıl yapılan seçimlerde VKP ve MIR'in adayı Larazabal**, Betancourt karşısında yenildi, Betancourt böylece iktidara geldi. 1962 yılında VKP ve MIR ortak harekete geçti. 7-8 gerilla cephesi kurularak kır gerillası başlatıldı. Bu cepheleler Portuguesa eyaleti, Lara, Yaracuay, Falcon, Doğu ve Guaricio bölgelerine dağılmıştı. Aynı zamanda UTC (*Unidad Tactical Comandos*-Taktik Komando Birlikleri) oluşturulmuştu. **UTC, şehir gerillası olarak, hareketin tüm yükünü çekiyordu.** 1963 yılında şehir gerillası yoğun saldırılara girişti. MIR-KP-URD ve Demokratik Eylem Partisi'nden (Betancourt'un partisi) ayrılmış bir gruptan oluşan FLN (Ulusal Kurtuluş Cephesi) ve FALN (Ulusal Kurtuluş Silahlı Kuvvetleri) oluşturulmuştu. 1963 sonlarına doğru saldırılar yoğunlaştı, ancak devrimci güçler Aralık seçimlerini engelleyemediler. Sonuçta Betancourt'un arkadaşı Leoni seçimi kazandı. Bunun üzerine FALN birlikleri **şehirlerde** saldırıları durdurarak **bir "ateş-kes" anlaşması yapmaya karar verdiler.** Bu durumda kır gerilla birlikleri, tek başına kalmış oldu. Bundan yararlanan düşman, çeşitli cephelere güçlerini dağıtmış olan birlikleri, birer birer yok etmeye başladı. Falcon ve Lara cephesi ayakta kalabildi. 1965 yılında VKP-MK Komitesi gerilla savaşını durdurma kararı aldı. Alınan karar şöyledir:

"... Olaylar devrimci cephenin işi ele almasına imkan vermektedir. FALN'ın bir kısım gerilla birliklerine ve UTC'ye bir çekidüzen vermesi zorunludur... Yeni bir ateş-kes hali değil, fakat çok daha kökten bir şeyler yapmak gereklidir. Mücadele tarzında yeni bir viraj almak söz konusudur. Yeni bir taktik döneme giriyoruz. Bu dönemde bütün mücadele biçimlerini bir arada kullanmak yerine, **gerillaların ve UTC' nin eylemlerine ara verilecek, buna karşılık politik atılımlar öne geçecektir.**"¹²¹ (abç)

Aynı türden bir kararı da MIR aldı. Bunun üzerine ayakta kalmış en önemli gerilla cephesi Falcon'daki gerilla birliği yöneticileri D. Bravo (VKP üyesi), Fabricio Ojeda (MIR üyesi) ve Americo Martin şehirlere inerek KP'nin ve MIR'in kararının yarattığı buhranı çözmeye çalıştılar. (1966) Ancak Fabricio Ojeda Haziran 1966'da şehirde öldürüldü. Aynı günlerde Küba'da eğitilmiş bir birlik ül-

¹²¹ D. Bravo, *Ulusal Kurtuluş Cephesi*, s. 27. Ant yay.

keye girmek üzereydi ve Temmuz 1966'da Luben Petkoff'un yönetiminde Falcon kıyılarında çıkan birlik, ilk gerilla birliklerine katıldı. Ancak şehirlerle ilişki tamamiyle kopmuştu, artık 1962'lerdeki UTC bulunmuyordu. Bu durumda kır gerillası kendi gücüyle hareket etmek ve yaşamak durumundaydı. Şehirlerde herhangi bir örgütsel yapının kalmaması, aynı zamanda Americo Marti'nin 1967'de OLAS Kongresine giderken yakalanmasına da yol açtı. 1966 yılının sonlarına doğru D. Bravo Falcon bölgesindeki gerillaların bağımsız olduğunu, yani FLN ve FALN, VKP ve MIR'le hiçbir ilişkisi kalmadığını ve devrim programını Iracana Bildirisi ile açıkladı.

1967-69 yılları arasında en önemli konu F. Castro'nun VKP-MK ile giriştiği polemiklerdir. 1969 yılından itibaren Küba Komünist Partisi'nin "ekonomik gelişme"ye öncelik tanıyan yeni bir politika-ya geçişi ve SBKP ile olan ilişkileri sonucu, genel olarak tüm Latin-Amerika gerillalarına yaptığı maddi ve manevi yardımı kesmesi, Falcon gerillalarını daha güç duruma soktu.*

Venezüella'da gerilla savaşının tarihsel gelişimi böyledir. *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I'* de bunu şöyle ifade etmiştik:

"Halk Savaşı politikleşmiş bir askeri savaştır ve savaşın özellikle kırlarda gerilladan başlayarak yayılması ve güçlenmesi, savaşa uygun bir alanın yanında daha da önemlisi uygun bir nüfus gerektirir. **Dünya pasifizminin her çeşidine göre bu açık bir çelişkidir. Onlara göre geribıraktırılmış ülkelerin çoğunluğunda –özellikle şehir nüfusunun kırdakine yakın ya da daha fazla olduğu ülkelerde–** mücadeleyi en kolay benimseyebilecek, en aktif ve en kolay örgütlenebilecek nüfus şehirlerde toplanmıştır. Örneğin, önce silahlı mücadele için gerekli objektif şartların var olduğuna karar veren, 1963 yenilgisinden sonra da devrim silahlı mücadele ile zafere ulaşır. Ama önce gerekli şartları hazırlamak gerek diyerek savaştan yan çizen **Venezüella Komünist Partisi'**ne göre: Nüfusun %70'inden fazlasının şehirlerde yaşadığı bir ülkede kırlarda gerilla savaşı temel alınamaz, esasen Venezüella tarihinde de bütün devrimci hareketler şehirlerde olmuş-

* Daha sonraki yıllarda Falcon gerilla birliğinin ne yaptığı hakkında somut bilgilere sahip değiliz. Ancak en son 1975 yılında hâlâ gerillaların varlıklarını sürdürdüğü açıklanmıştır.

tur.

1962'de kırlarda başlayan gerilla mücadelesinin 1970'lere kadar **(1967'de şehirlerdeki örgütlenme tamamen yıkıldığı halde)** Falcon ve Lara bölgesinde **yaşayabilmesi pasifistlere verilecek en iyi cevaptır.**"¹²² (abç)

1975 yılında yazılmış bu satırlardan 4 yıl sonra "yeni" sağ-sapma "yeni Amerikalar" keşfeder ve bu keşiflerinde yöntem olarak *Dühring*' in "*bellekten aktarma alışkanlığı*"nı kullanır.¹²³ Şöyle diyorlar:

"Askeri bakış açısı ve sistemli açık bir stratejinin bulunmaması sonucu şehirlerdeki silahlı mücadele kısa sürede darbe yer, VKP silahlı mücadeleden vazgeçer. FALN adı altında örgütlenen silahlı devrimci hareket kırsal alanlarda silahlı mücadeleyi başlatma kararı alır ve gerekli hazırlıklara girer. 1964'de Betancourt'un yerini alan reformist maskeli Leoni hükümetinin gerçek çehresinin ortaya çıkmaya başladığı, kitlelerin huzursuzluğunun büyüdüğü bir dönemde kır gerilla savaşı 7 ay- rı cepheye birden başlar."¹²⁴ (abç)

"Bellekten aktaran"ın belleği "zayıf" olursa(!), ortaya çıkan doğal olarak "*askeri bakış açısı*" olur! Görüldüğü gibi 1962 yılında ortaya çıkan 7 ayrı cepheye başlayan kır gerilla savaşı, 1965'lere konmaktadır. Ve buradan hareketle "*askeri bakış açısı ve sistemli bir açık stratejinin bulunmaması*" sonucu yenilgi doğduğunu göstermek kolaydır. Çünkü bu durumu ("yeni" sağ-sapmanın koyduğu biçimde olmasa da) D. Bravo da kabul etmektedir. Ancak aradaki fark, D. Bravo'nun **1962 dönemi üzerine konuşması** ve bundan hareketle vardığı sonuçlardır.

"Askeri planda düştüğümüz en büyük hata, rastlantılara bel bağlamak, 'maceracı' tutum olmuştur. Her ne kadar, uzayan savaşıardan, uzun savaşıardan söz ediyor- sak da, o dönemde de vurucu güç 'golfizm' taktiği uygulama- maktaydı. Betancourt'u birkaç saat içinde veya bir-iki çatışmadan sonra devirmek istiyorduk. Bu görüşü hesaba

¹²² THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 158-159.

¹²³ Engels, *Anti-Dühring*, s. 228.

¹²⁴ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Oraya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

gelmez bozgunlara malolmuştur bize; bir gerilla ordusu kurabilmemizi engellemiştir; umutsuz bir savaşa çok fazla sayıda aktif kuvvetle katılmamızı gerektirmiştir.”¹²⁵

“Geçmişte (1962 yılı kastediliyor), politika ve hareket planında çok saldırgan olan askeri çizgimiz, devrim hareketine büyük savaş gücü vermektedir; ne var ki kısa vadeli olan bu görüş bizim uzun savaş stratejimize uymuyordu; başarısızlığı hazırlayan da bu olmuştur.”¹²⁶

“Sistemli bir açık“(!) stratejinin bulunmaması, aynı dönemin niteliğidir. Bu doğaldır, çünkü o dönemde (1962-65) VKP ve MIR gerilla savaşına katılmışlar ve bizzat başlatmışlarsa da, gerilla savaşını taktik mücadele olarak kabul ediyorlardı. Sonuçta “koşullar değiştiğinde taktikler de değişir” ilkesinden hareketle, gerilla savaşını terkettiler. Daha ilkeri yıllarda Fabricio Ojeda ve D. Bravo stratejinin oluşturulması için yoğun caba gösterdiler ve bu konuda oldukça ilerleme kaydettiler.¹²⁷ Ancak bu stratejinin yazılı bir metni bizlere kadar ulaşmış değildir. Sadece Bravo’nun söylediklerinden bu konuda bazı sonuçlara varabiliriz. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin oldukça özlü anlatımı olan bu sözler dikkatle okunmalıdır.

“**Birleşik isyan** ya da bazılarının deyimiyle ‘**birleşik savaş**’, stratejik bir hatır, kurtuluş mücadelesinin özelliklerinin nesnel tanımından başlayarak, kısa vadeli isyan unsurlarının ve (ülkümüzde sürüp gitmekte olan) uzun savaşın değişmez unsurlarını keşfeder ve ondan yararlanır...

Öncü kuvvet seferber halde bulunur, devrim yöneticilerini korursa, silahlı mücadele gitgide daha canlı bir şekilde devam eder; ama savaşın derinleşmesi ve başarıların billurlaşması ancak kitlelerin aktif biçimde o savaşa katılmalarıyla mümkündür...

Kitleler silahlı mücadele saflarına heyecanla katıldığı zaman, devrim yeni bir karakter kazanır; **muhtevasıyla olduğu kadar, biçimiyle de öncü (avangard) savaşın**

¹²⁵ D. Bravo, *Ulusal Kurtuluş Cephesi*, s. 77.

¹²⁶ D. Bravo, *Ulusal Kurtuluş Cephesi*, s. 108.

¹²⁷ F. Ojeda’nın F. Castro’ya Mektubu.

halk savaşı aşamasına geçilir.¹²⁸ (abç)

“Yeni” sağ-sapmanın 1962-65 dönemi ile 1966 sonrasını birbirine karıştırarak vardığı sonuçlar, kendi sonuçlarının tersi gerçeklere ulaşır. Yukarda da belirttiğimiz gibi, onlar 1966 sonrasını **1962-65 dönemine** indirgeyerek “eleştirir”ler. Yani asıl “eleştiri” konusu olan ve çıkardıkları sonuçların dayanağı dönem 1962-65 dönemidir. Ancak bu dönem, “yeni” sağ-sapmanın anlayışı ile ele alınırsa zafere ulaşmalıydı. Oysa açık yenilgi bu dönemde olmuştur. “Yeni” sağ-sapma “yenilgiyi” şöyle açıklıyor:

“Yenilginin temel nedeni siyasal tecrit ve kitle örgütlenmesinin varolduğu bir ülkedeki silahlı mücadelenin gelişim çizgisi, çarpışma ve örgütlenme yöntemlerini; bunların **bulunmadığı bir ülkede** uygulamaya çalışmaktır. Politik gerilla savaşı temelinde, siyasi üstünlük ve kitle örgütlenmesinin sağlanarak askeri alternatif olabilmeyi gerçekleştirmek yerine; bu şartları hazırlaması mümkün olmayan ve bu şartların politik gerilla savaşı verilmeden hazır olduğu (Küba) koşullarda yürütülebilen **hareketli gerilla savaşına başlama hatasına düşülmüştür**. Hareketli gerilla savaşı, bu tür eksikliklerin bulunduğu koşullarda **askeri bakış açısını yansıtır ve en belirgin özelliği düşmanın en zayıf olduğu, dolayısıyla toplumdan önemli ölçüde tecrit olmuş kırsal alanlarda yürütülmesidir.**¹²⁹ (abç)

Aynı yerde daha sonra hareketli gerilla birliği için, “siyasal tecrit” ve “*özellikle kapitalizmin gelişmiş olduğu alanlarda mevcut önemli bir kitle örgütlenmesi temeli*”¹³⁰ ön görülmektedir.

Venezüella’ya bakıyoruz. 1958’de Perez Jimenez askeri diktatörlüğünün devrilmesinden sonra yapılan seçimlere **MIR ve VKP ortak bir aday çıkartıyorlar: Larrazabal**. Ve karşısında **tek aday, Betancourt**. Yani bu seçimlerde ülkede **iki ana siyasal güç iki adayla** ortaya çıkıyor. Bu durumda 1962’de gerilla savaşı başlatan devrimci güçlerin (MIR-VKP-URO ve iktidar partisi Demokratik Eylem Partisi’nden ayrılmış bir grup) “önemli bir kitle örgütlenmesi-

¹²⁸ D. Bravo, *Ulusal Kurtuluş Cephesi*, s. 103-107.

¹²⁹ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Oraya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi

¹³⁰ II. Sağ-sapma, agy.

ne” sahip olmadığını kim iddia edebilir? (D. Bravo’nun askeri hatalar ya da “maceracılık” çizgisine bu yönden yaklaşmadığını yukarıda gördük) İşte “yeni” sağ-sapmanın “bu şartların” olmadığını iddia ettiği Venezüella’da, onların “şartları” mevcuttur. “Yeni” sağ-sapmanın “şartları” (hareketli gerilla birliği için) daha o yıllarda VKP tarafından tespit edilmiş ve bu “şartlar” olgun olduğundan gerilla savaşına başlama kararı almıştır. Üstelik salt hareketli gerilla birliği ile değil, birlikleri ile ve şehir gerillasıyla (UTC).

Bu durumda 1962 yılında başlayan ve üstelik tüm devrimci ve ilerici güçlerin katıldığı gerilla savaşı (kır ve şehir) neden başarıya ulaşmamıştır? “Yeni” sağ-sapma buna cevap veremez, çünkü onun “düz mantığına” göre “siyasal tecrit ve yeterli kitle örgütlenmesi” oldu mu zafer mutlak! Oysa yenilgi mevcuttur. Bu yenilginin askeri yanılığını D. Bravo belirtmiştir. Bir de bu konuda en önemli bir neden, 1963’ de şehir gerilla savaşı durduran “ateş-kes” anlaşmasıdır. Demek ki sorun, “siyasal tecrit ve kitle örgütlenmesi” diye gevezelik yapmak da değildir. Bu anlayış kendiliğinden-gelmeciliktir, ekonomizmdir. “Bu şartlar” oldu mu, her şeyin kendiliğinden olacağı düşüncesi pasifizmin bir başka görünümüdür. Bu sözler, geçmişteki PDA’nın kuyrukçu ve kendiliğindenci halk savaşı teorisinin “yeni” ifadesinden başka bir şey değildir. PDA’cılar, geçmişte, öncünün görevini (“proleter devrimci” kadroları) köylüleri bilinçlendirmek olarak koyup, “silahlanın, ayaklanın...” gibi çığırkanlık yapıyorlardı. “Nasıl olsa silahlanacak ve savaşacak olan kendileri değildir”. “Yeni” sağ-sapma da, “siyasal tecrit ve kitle örgütlenmesi” şartları olunca zaferi kaçınılmaz görmekte, böylece kendi “görevleri” sona ermektedir. Doğal olarak, Venezüella’da olduğu gibi, yenilgi ortaya çıkınca, geri dönüş yapıp **“bu şartlar mevcut değildir”**ye dönmektedirler. Oysa uluslararası revizyonist ve pasifistler onlardan çok önce ve daha “akıllı” gerekçeler bulmuştur: **“koşullar yeterince olgun değildir”**. Cezayirli Beşir Hacı Ali’nin trajik özelleşmesi bunun açık ifadesidir. Revizyonist Pomeroy sorunun özünün *“gerilla savaşının bu koşulları olgunlaştırıp-olgunlaştıramayacağı”* olduğunu kabul eder. “Yeni” sağ-sapma, gerilla savaşının kır-şehir diyalektik bütünlük içinde yürütülmesini reddederek, sorunu salt kır gerilla savaşı yönünden ele alır. Bu ise, **son tahlilde** gerilla savaşının tümünden reddidir. (Daha ilerde ayrıntılarıyla açıklayacağız.)

“Yeni” sağ-sapma bunları yaparken, bir de Marksizm-Leni-

nizmin en temel öğretilerinden birini de tahrif ediyor: **Zayıf halka sorunu**. “Devrimin emperyalist dünya zincirinin en zayıf halkasında olacağı” tespitinin bir başka ifadesi olan “düşmanın en zayıf olduğu alanlar” tespiti, onlara göre “askeri bakış açısının” “*en belirgin özelliğidir*”. “... *düşmanın en zayıf olduğu dolayısıyla toplumdaki önemli ölçüde tecrit olmuş kırsal alanlar*” deyişiyle, “devrimin emperyalist dünya zincirinin en zayıf olduğu halkasının” (“dolayısıyla”) “toplumdan (emperyalist dünya) önemli ölçüde tecrit olmuş” yerlerde kırıldığı söylemek pek farklı değildir. Bu da “askeri bakış açısının” “en belirgin özelliği” olduğuna göre, bu tespiti yapan Lenin ve Stalin “militarist” olmaktadır! İşte öküz altında buzağı ararken, öküzün altında bir sefer daha kalmak.

Latin-Amerika’da 1967 sonrasında görülen en önemli olgulardan birisi de, şehir gerilla savaşıdır. Daha tam deyişle, şehir gerilla savaşı üzerine yoğunlaşan militarizmdir. Bu konuyu “yeni” sağ-sapma, “*şehir gerillasının hareketli gerilla birliğinin yaşayabilmesi için gerekli koşulları oluşturmaları*” düşüncesi olarak ele alıp, “*şehirde maddi yıpratmaya yönelme*” diye noktalar.¹³¹ Örnek olarak da Brezilya gösterilir:

“Brezilya’da silahlı devrimci hareket ... Başlangıçta alanları doğru seçmiştir. Ancak bu seçme sistemli bir politik analize dayanmamaktadır. Bu nedenle savunma alanı doğru seçilmiş olmakla birlikte yine askeri bakış açısı harekete egemen olmuştur. **Şehirlerde, oligarşinin büyük askeri eylemlerle maddi olarak yıpratılmasına, askeri bir alternatif olarak çıkışa yönelmiş** ve kaçınılmaz olarak şehir gerillası fazla yaşayamamıştır.”¹³² (abc)

Ancak, ne Brezilya’nın somut pratiği, ne de Brezilya’lı devrimciler bu görüşü (bu şekliyle) desteklemiyor. Brezilya’lı devrimcilerin düşüncelerine geçmeden, ilkin Brezilya’da “şehirlerde oligarşinin büyük askeri eylemlerle maddi olarak yıpratılması” denilen şeyin ne olduğuna bakalım: Brezilya’da 1967-71 arası şehir gerilla eylemlerinin başlıcalarını şöyle sıralayabiliriz:

“Devrimci savaşın ilk bombası Mart 1968’de Sao Paulo’daki ABD konsolosluğunda patladı. Bu saldırı daha

¹³¹ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Oraya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

¹³² II. Sağ-sapma, agy.

sonra POLOP-Muhalefeti ile birleşen MNR'nin eylemi-
dir... Bundan hemen sonra banka soygunları başladı.
Bunları ilk olarak POLOP-Muhalefeti ve MNR gerçekleştirdi... Ağustos 1968'de ilk tren soygunu gerçekleştirildi.
(Marighella'nın ALN örgütü tarafından)... Daha sonra eylemler ülkenin diğer kentlerine sıçradı... 1968 Haziranında küçük bir devrimci grup, Sao Paulo Ordu Hastanesi muhafızlarına karşı bir eylem düzenledi. Bu orduya yönelik ilk saldırdır. Eylemin amacı muhafızların silahlarına el koymaktır. Ve başarılı. Bu eylemi POLOP-Muhalefeti/MNR örgütü gerçekleştirdi. (Daha sonra VPR adını alacaktır) ... Daha sonraki günlerde II. Ordu Komutanı, radyo ve televizyondan 'bir kaç eski tüfeğin çalındığını... Silahlı eşişyalarm sadece küçük birliklere saldırabileceğini... Kendi karargâhına gelmeye cesaret edemeyecekleri'ni açıkladı. Bunun üzerine aynı örgüt II. Ordu Merkez Karargâhını bombaladı ... 1969 ortalarında MAR örgütü MNR'nin 6 üyesini askeri cezaevinden kaçırdı ... 1 Mayıs 1969'da Sao Bernardo radyo istasyonu bir grup militan tarafından ele geçirildi ve bildiri ve sloganlar yayımlandı. Bir hafta sonra ALN Ulusal Radyo evini işgal edip Marighella'nın bir konuşmasını yayınladı ... Aynı yıl içinde Vietnam ve Bolivya'da görev yapmış olan ve Brezilya'da sağcı terörist grupları örgütlemek ve eğitmekle görevli ABD subayı yüzbaşı Chandler öldürüldü ... 1969 sonbaharında devrimcilerle baskı güçleri arasında pek çok silahlı çatışma meydana geldi. 15 Ağustos-4 Kasım 1969 arasındaki Rio ve Sao Paulo'daki 6 çatışmada devrimciler 6 ölü-5 yaralı, polis ve ordu ise 2 ölü-10 yaralı kayıp verdiler ... 1969 Eylül'ünde Brezilya'da silahlı mücadele Rio'da ABD elçisinin kaçırılmasıyla uluslararası ün kazandı. ALN'nin bu eylemi sonucunda 15 devrimcinin serbest bırakılması sağlandı... 4 Kasım 1969'da Marighella öldürüldü... Mart 1970'de Sao Paulo Japonya Konsolosu kaçırıldı ve Mayıs 1970'de Alman Büyükelçisi kaçırıldı ve karşılığında 40 devrimcinin serbest bırakılması sağlandı... Aralık 1970'de İsviçre Büyükelçisi kaçırıldı ve karşılığında 70 devrimcinin serbest bırakılması sağlandı."¹³³

1967-71 yılları arasında Brezilya’da gerçekleştirilmiş belli başlı silahlı eylemler bunlardır. Bu eylemlerin ne derece “maddi yıpratma” eylemi ya da “büyük askeri eylemler” olup-olmadığını okurun değerlendirmesine bırakıyoruz.

“Yeni” sağ-sapmanın bu konuda silahlı eylemlere bakış açısı, DY ve KSD oportünizminin aynısıdır. Onlara göre, eylemin amaç ve hedefi değil, biçimi önemlidir. Eğer bir silahlı eylem biçim olarak bombalama ise, ne amaçla ve hangi hedefe yönelik yapıldığı önemli değildir. (Buradan hareketle oportünistler “biz de sizin yaptığınızı yapıyoruz” demektedirler). Oysa ki, **önemli olan eylem biçimi değildir, eylemin muhtevasıdır**. Herkes aynı eylem biçimine başvurabilir, bunun için devrimci bile olmaya gerek yoktur. (Faşist milislerin ülkemizdeki eylemlerini düşünün). Daha genelde gerilla savaşı ile ilgili bir durumdur bu. Gerilla savaşı kavram olarak nitelik belirleyici değildir. Devrimcilerin gerilla savaşına yaklaşımı, onun devrimci politik amaçlarla, siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak, yani politik kitle mücadelesi olarak ele alınması şeklindedir.

“Yeni” sağ-sapma eylem biçimleri ile eylemin muhtevası arasındaki ilişkiye yer yer değinmekle beraber, bunu “unutturmayı” yeğlemektedir. Yukarıda Brezilya’daki belli başlı eylemleri sıraladık. Görüleceği gibi, ülkemizde şu ya da bu ölçüde yapılmış eylemlerdir. Ancak ortada bir gerçek vardır: O da Brezilya’da pek çok örgütün militarizm sapması içinde olduğudur. Bu olgu, eylem biçimlerinden yaklaşılarak açıklanamaz. Brezilya’daki militarist sapmayı Quartim şöyle ifade ediyor:

“Bir bütün olarak gerilla savaşının nesnel gerçeklerine uygun olan şehir gerilla eylemlerinin taktiksel yolu neyi hedeflemelidir? Banka soygunları, her zaman teoride kabul edilen halk ordusunun çekirdeğinin sadece kır gerilla birliğinin olabileceği ilkesinden, kesin ve açık bir sapma değil midir? Stratejik amaca yönelik ilk çıkış için yapılan hazırlıklara güvenilmekteydi. Fakat onlar, **fiilen diğer yolu izlemeye başladılar**. Pratikte başlayan mücadele, küçük bir öncü örgütün, silahların yarattığı etkiye dayanan araçlarla, askeri-oligarşik devletin bunalımının

¹³³ J. Quartim, *Diktatorship and Armed Struggle in Brazil*.

derinleştirilebileceği düşüncesine dayanmaktaydı.

Böylece, **şehir eylemlerinin güçlü dinamizmi**, şehirlere dayanan bir strateji ile devrimci örgütlerin yönlendirilmelerine yolaçtı. Teoride ise, onlar, halk ordusunun nüvesi ve stratejik bir müfreze olarak kır gerillasının gerekliliğini kabul ediyorlardı. Böylece, **teori kesinlikten saptı; pratik ise, ayrı bir teori gibi, tamamiyle bir kılavuz haline geldi.**¹³⁴

Bu durum, dünya gerilla savaşı literatürüne Brezilya'dan **giren “şehir sarhoşluğu”**nu ifade eder. Bu, **şehir eylemlerinin, az bir güçle yarattığı büyük etkiye aldanarak, şehir gerilla savaşının sınırlılığını unutmak, böylece “sınırsız süre yaşayabilme” ile “sınırsız ölçüde genişleyebilme”yi karıştırmak ve şehir gerillası ile az gücün “sınırsız ölçüde genişleyebileceği” sonucuna ulaşmaktır. Militarist sapmanın durumu budur.** Bu konu üzerine Quartim şöyle yazıyor:

“Şehir gerilla savaşının sınırlılığını özetlersek, onun gizliliği nedeniyle kitlelerden uzak kalmasıdır. Kırlarda hareketli stratejik birlik, zaman içinde gelişebilmek için bulunduğu yerden geri çekilebilir, çünkü kır gerilla savaşı, gerillalara savaş alanını seçme olanağı tanıyan hareketliliği ile yürütülen bir yıpratma savaşıdır. Şehir gerilla savaşları ise, aynı tür eylemleri sınırsız süre tekrarlayabilir. Onlar gizli destek üstten çıkarak, tekrar aynı yere geri dönmeyi mümkün kılacak belirli hedeflere hücum eder. Askeri gücün inşasında bir etmen olarak, zaman unsuru, kır gerilla hareketi için yavaş yavaş güçler dengesini değiştirebilme ve köylü kitlelerinin artan oranda harekete katılımını sağlayarak bir halk ordusuna dönüşebilme niteliğine sahiptir. Ama şehir gerillası zaman etkenini kullanarak aynı sonuca ulaşamaz. Şehirlerde kitleler ile silahlı öncü arasında sürekli bir ilinti bulunmadığı için, buralarda öncü birliğin halk ordusuna dönüşmesi söz konusu değildir. Bunun anlamı şehir gerilla eyleminin bir kitle mücadelesi olmadığıdır. (kadro eylemi niteliği). Bunun için şehir öncüsü, bir ‘ayaklanma odağı’nın, yani

¹³⁴ J. Quartim, *Diktatorship and Armed Struggle in Brazil*.

devrimci kadroların askeri-politik bir birliğin uzatılmış savaş yolu ile bir isyana doğru gelişim yönünde gidemez. **Şehir gerilla hareketinde katılım bireysel katımdır; şehir gerilla hareketine katılanlar kitleler değil, yeni kadrolardır.**"¹³⁵

Brezilya'daki silahlı mücadelede sık sık ortaya çıkan kendiliğindencilik sapması şimdi daha iyi anlaşılabilir. Özellikle şehir gerilla eylemlerinin son iki yılında (69-71), Brezilya'da ortaya çıkan kendiliğindencilik, profesyonel militanlık ve "örgüt yaşamı" konusunda "militarist" görüşle ve de sekterlikle desteklenen kendine özgü bir kendiliğindenciliktir. Çünkü şehirlerde silahlı mücadele sınırlıdır, (şehir gerilla savaşı ve öncü mücadelesi ile halk isyanı ve kitle mücadelesi arasında bir ayrım vardır ve bu ayrım, salt uzatılmış savaşla kırlarda kapatılabilir.) ve politik ve askeri mücadelenin birleştirilmesi zorunludur. "Savaşın yaygınlaştırılması"na güvenilmelidir. Lenin'in deyişiyle, her yere devrimci ordu birlikleri gönderilmelidir. Şehirlerde devrimci savaş, özellikle askeri harekât, "silahlı eylem grubu" (komando) eylemi olarak sınırlandırıldığı zaman, politika ile savaş arasındaki sınırdaki verim bir mücadeledir. Bu durumun, halk kitleleri içinde politik çalışmayı örgütleyebilmek için şehir gerilla eylemlerinin sınırlamalarını yenmede kesin faktörleri gözönünde tutanlar ile, şehir gerilla savaşının başlangıçtan sonrası üzerine ayaklanma bakış açısına sahip olanlar ve "askeri örgütün bir partinin silahlı kanadı olmasını önlemek" için silahlı örgütlerin "politikleştirilmesini" reddedenler arasında anlaşmazlık koşulları yaratması doğaldır.¹³⁶

Latin-Amerika ülkelerinde ortaya çıkan kır ve şehir gerilla savaşındaki militarist sapmalar, gerilla savaşının niteliğini ve gerekli ön koşullarını hesaba katmayan "**sol**" kendiliğindenciliktir. Latin-Amerika ülkelerinde 1960-67 kır gerilla savaşları ve 67-72 şehir gerilla savaşları, doğru devrimci çizginin bulunmasına ve sistemli bir plan bütünü (strateji) hazırlanmasına hizmet etmiştir.

Latin-Amerika'daki devrimci mücadelede ortaya çıkan diğer bir sapma da **revizyonizmdir**.

"Yoğun bir şehirleşmenin ve gerçek bir sanayileşme

¹³⁵ J. Quartim, *Diktatorship and Armed Struggle in Brazil*.

¹³⁶ J. Quartim, *Diktatorship and Armed Struggle in Brazil*, s. 190-91.

değilse bile az çok gelişmiş bir hafif ve orta sanayinin bulunduğu ülkelerde gerilla grupları teşkil etmek daha zordur. **Şehirlerin ideolojik etkisi, barışçıl usullerle örgütlenmiş kitle savaşları umudunu yaratarak gerilla savaşlarını frenler.** Bu da bir çeşit ‘örgütçülük’ ya da ‘kurumculuk’ yaratır ki, az çok ‘normal’ sayılabilecek olan dönemlerde, halkın geçim şartlarının başka durumlara nazaran pek o kadar çetin olmaması ile nitelenebilir.”¹³⁷

Che’nin, revizyonizmin gerilla savaşlarını frenleme olgusuna değindiği bu sözler, ayna zamanda geri-bıraktınlmış ülkelerde revizyonizmin maddi temellerini ifade etmektedir. III. bunalım döneminin yeni-sömürgecilik yöntemleri sonucu, geri-bıraktınlmış ülkelerde, emperyalist üretim ilişkilerinin geliştirilmesi, ülkenin şehirleşmesini hızlandırmış ve orta ve hafif sanayinin (gerçek sanayileşme değildir, yani iç dinamikle gelişmemiştir) gelişmesi, şehir kitlelerinin kapitalizmin ve emperyalizmin çelişkilerini daha açık hissetmelerine, yaşamalarna yol açmaktadır. Bu da, **bu bölgedeki kitlelerin politize olmasına yol açmaktadır.** Ancak bu politize olmuşluk durumu, ne suni dengenin bozulması, ne de kitlelerin siyasal bilince ulaşması demektir. Bu durum kaçınılmaz olarak, devrimci hareket içinde ekonomik ve demokratik mücadelenin öneminin abartılmasına yol açmaktadır. Che’nin, “*barışçıl usullerle örgütlenmiş kitle savaşları*” dediği budur. Böylece kitlelerin ekonomik-demokratik mücadelesinin içine girerek, bir yandan bu mücadeleye önderlik etmek, diğer yandan da bu mücadele içinde kitlelere siyasal bilinç ileterek, bu mücadeleyi siyasal mücadeleye dönüştürme çalışması, temel “devrimci” çalışma olarak öne çıkar. Böylece silahlı aksiyon yöntemlerinin temel alınması devrimci unsurların gözünde “gereksiz” olarak ortaya çıkar. Devrimci unsurlar, ekonomik-demokratik mücadelenin gelişmesinin getireceği “büyük olayları” bekleme durumunda, konformizme kayarlar. Bu da gerilla gruplarının (şehir ve kır) oluşturulmasını engeller. (Devrimci unsurların subjektivizme yönelmesi.) Bu ekonomist sapmayı Lenin şöyle ifade ediyor:

“... Bizdeki durum, bir yandan iktisadi mücadeleyi yürüten işçileri siyasal sorunlarla uğraşmaya ‘iterken’, öte

¹³⁷ Che Guevara, *Siyasal Yazılar*.

yandan sosyal-demokratları da, sendikacılıkla sosyal-demokrasiyi birbirine karıştırmaya 'itmektedir'... Gerçekten de, **gözünüzün önüne, 'işverenlere ve hükümete karşı iktisadi mücadele'ye yüzde-doksandokuz gömül-müş olan kimseleri getiriniz.** Bunlardan bazıları, eylemlerinin tamamı süresince (...) daha çapraşık **bir devrimciler örgütünün gereğini düşünmek zorunluluğunu hiçbir zaman duymayacaktır.** Başkaları, belki de, oldukça geniş ölçüde dağıtılan Bernştayncı yazına rastlayacaklar ve, bunun etkisi altında, 'günlük tekdüze mücadelenin' **ileriye hareketinin derin anlam taşıdığı inancına varacaklardır. Başkaları da, belki, 'proletaryanın mücadelesiyle sıkı ve organik bağlar kurma', sendika hareketiyle sosyal-demokrat hareket arasında bağlar kurma örneğini bütün dünyaya gösterme gibi çekici bir düşünceye kapılacaklardır.**"¹³⁸ (abç)

İşte ekonomizm ve onun ideolojik etkilerini Lenin böyle koyuyor. Lenin döneminde, ekonomizmin siyasal mücadele ve devrimciler örgütünün oluşturulması konusundaki "frenleyici" etkisi, III. bunalım dönemi geri-bıraktırlmış ülkelerde gerilla savaşı (siyasal mücadele olarak ele alınır) ve gerilla gruplarının (gerilla savaşının örgütlenmesi) oluşturulmasının "frenlenmesi" şeklinde görülür. Che, başka bir yazısında bu durumun nedenlerini ve pratiğini şöyle belirtir:

"Bu tutum neden ileri geliyor? Halk enerjisini neden hep böyle boşuna harcıyor? Bunun tek nedeni var: Bazı Amerika ülkelerinde ilerici güçler taktik hedefler ile stratejik hedefleri korkunç bir şekilde birbirine karıştırıyorlar, küçük taktik sorunlarda büyük stratejik hedefler görmek istemişlerdir ... Bunlar düşman topçusunun ateşine maruz kalan geçici mevzilerdir.

Bu mevzilerin adı, parlamentodur, kanuniliktir, yasal ekonomik grevdir, ücret artışıdır, burjuva anayasasıdır, bir halk kahramanının serbest bırakılmasıdır... Ve işin en kötü tarafı şudur ki, bu mevzileri elde etmek için bile, burjuva devletinin oyun kurallarını kabul etmek ve bu

¹³⁸ Lenin, *Ne Yapmalı?*, s. 140-41.

tehlikeli siyasal oyuna katılmak iznini alabilmek için de uslu ve akli başında insanlar olduğumuzu, hiçbir tehlike arz etmediğimizi; örneğin kışlalara ve trenlere saldırmak, köprüleri uçurmak, katilleri ve işkence uzmanlarını cezalandırmak, dağlara çıkıp ayaklanmak ya da yumruklarımızı sert ve kararlı bir biçimde kaldırarak, Amerika'ya son kurtuluş mücadelesinin kesin müjdesini vermek gibi tehlikeli işlerle bir alış-verişimizin olmadığını ispat etmek lazımdır.¹³⁹

Che, bizim gibi ülkelerde ekonomik ve sosyal durumun, revizyonizmin ve pasifizmin taktik örgütlenmesi için maddi bir temel teşkil ettiğini ve bunun gerilla **örgütlenmesini** frenlediğini bu şekilde ortaya koyuyor.

“Yeni” sağ-sapmanın, Che'nin bu tespitlerinden çıkardığı sonuç ise, çok ilginçtir. Onlara göre, Che'nin bu tespitleri geçmişte geçerliydi, artık şehirlerde gerilla savaşını başlatmak zor olmakla beraber olanaksız değildir ve kır gerillasından daha uzun süre yaşayabilmesi artık mümkündür. Şöyle diyorlar:

“Şehirlerdeki kitlenin geçim koşullarının çetin olması, ancak kapitalist gelişim sonucu şehirleşmenin hızlandığı, şehirlerin yeni iş olanakları sunduğu III. bunalım döneminin birinci evresinde ve ikinci evresinin bir kısmı için geçerli olabilir. Günümüzde bu olgu geçerliliğini yitirmiştir:

Şehirlerde suni denge ve denetimin daha güçlü olması, revizyonist örgütlenmenin etkin olması ve bizzat oligarşinin buna olanak tanınması ise bir gerçektir. **Şehirlerde gerilla savaşını başlatmak zor olmakla birlikte hiçbir zaman olanaksız değildir.** Ve nitekim askeri bakış açısına sahip olmasına karşın Latin-Amerika şehir gerilla savaşı kır gerilla savaşından **daha geniş kitleleri etkileyebilmiş;** denetimin daha güçlü olduğu alanlarda savaşmasına rağmen **daha uzun süre yaşayabilmiştir.**¹⁴⁰ (abç)

Che'nin sözlerinden, “*şehirlerde gerilla savaşını geliştirmek zordur*” dediği sonucuna varmak ve karşılığında da “*zordur ama*

¹³⁹ Che Guevara, *Siyasal Yazılar*, s. 115-16.

¹⁴⁰ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

olanaksız değildir” diyerek, Che’nin sözlerinin geçersizliğini ispatlamak (!), Che’nin sözlerinden bir şey anlamamaktır. Che yukarda da belirttiğimiz gibi, ülkede emperyalist üretim ilişkilerinin, revizyonizmin güçlenmesine maddi temel teşkil ettiği ve bunun gerilla grupları oluşturmayı “frenlediğini” söylemektedir. Che, ne şehir gerilla savaşını başlatmaktan, ne de bunun “olanaksız” olduğundan söz etmektedir. (“Frenler” deyişi bile yeterince açıktır.) Açık ki, gerilla savaşını yürütebilmek için asgari bir örgütlenme şarttır. Bu örgütlenme ise, kadro örgütlenmesi olup, bu kadroların, revizyonizm ve oportünizmin her çeşidinin etkisi altında olmaması demektir. Ve örgütlenmeyi sağlamak, bir yerden sonra revizyonizm ve oportünizmin ideolojik etkisini kırmak ya da sınırlamakla mümkündür. Zaman zaman silahlı mücadeleyi temel alan örgütlerin içinde ortaya çıkan sağ-sapmalar, bu durumun bir başka ifadesidir. Nitekim “yeni” sağ-sapma da, “*şehirlerin ideolojik etkisi, barışçıl usullerle örgütlenmiş kitle savaşları umudunu*” yaratmasının bir ürünüdür.

Görüldüğü gibi, Latin-Amerika’da sağ ve “sol” kendiliğinden-cilik (her çeşidi ile) ortaya çıkmış ve zaman zaman gerilla savaşlarının başlatılmasını frenlediği gibi, aynı zamanda yenilgisine de yol açmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM HALK SAVAŞI VE SAĞ-SAPMA

Bundan önceki bölümlerde Halk Savaşını belli ölçüler içinde ele aldık. Bu bölümde, “yeni” sağ-sapmanın Halk Savaşını nasıl “reddedilebilir” hale getirdiğini ve Halk Savaşı yerine ortaya attığı “stratejik darbeler dönemi” (!) kavramını ele alacağız.

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne göre, halk kurtuluş savaşı iki aşamadan geçerek zafere ulaşacaktır: **Öncü Savaşı** ve **Halk Savaşı**. Bu durum, III. bunalım döneminin ayrıncı özelliklerinin bir sonucudur. I. ve II. bunalım dönemindeki emperyalist hegemonya altındaki ülkeler devriminde de **Halk Savaşı zorunlu bir duraktır**. Ancak III. bunalım döneminde bu ülkelerde, emperyalist işgalin biçiminin değişmesi (gizli işgal) ve böylece emperyalizmin içsel bir olgu olması ve ülkede oligarşik yönetim ve bu yönetimin oluşturduğu güçlü merkezi otorite, ortaya çıkan yeni olgulardır. Bu olgular sonucunda halk kitlelerinin, özellikle geniş emekçi yığınlarının tepkileri pasifize edilerek, bu tepkiler ile oligarşi arasında suni bir denge kurulmuştur. Bu durumda, geri-bıraktırılmış ülkelerde

Halk Savaşının başlatılabilmesi için, suni denge bozulmalıdır. Ve bu, öncünün mücadelesi ile gerçekleşebilecektir. (Öncü Savaşı). Bu yüzden Öncü Savaşı, III. bunalım döneminde geri-bıraktırlmış ülkelerde Halk Savaşını başlatmanın zorunlu bir yoludur ve devrimde zorunlu, stratejik nitelikte bir aşamadır. (Olmaz-sa-olmaz koşulu). Bir başka deyişle, **Öncü Savaşını gerektiren ve zorunlu kılan temel neden, III. bunalım döneminin özellikleri sonucu Halk Savaşının verilebilme koşullarının (geçmiş dönemlerdeki gibi) kendiliğinden olgunlaşamayacağıdır. Bu yüzden Öncü Savaş Halk Savaşı teorisinin bir sonucudur.**

Öncü Savaşını Halk Savaşından ayırarak onun tek başına bir mücadeleye indirgenmesi ya da Öncü Savaşıyla Halk Savaşını karıştırarak onu Halk Savaşının bir aşamasına indirgemek, bu konudaki iki yanlışlığı ifade eder.

Bunlardan birincisi, ülkemizde DY-DS ve DK tarafından savunulan anlayış olup, ikincisi “yeni” sağ-sapmanın “tez”idir.

“Yeni” sağ-sapma, Öncü Savaşı ile Halk Savaşının birbirine karıştırılmayacağını kabul etmektedir. Onlar bu iki aşamanın farklı niteliklerini kabul eder görünmekle birlikte, tek bir sürecin iki aşamasından birisi olan Halk Savaşını reddederek, Öncü Savaşını bağımsız bir aşama olarak ele almaktadırlar. Bu konuda, Öncü Savaşının Halk Savaşına değil de, “*stratejik darbeler dönemi*”ne(!) dönüştüğünü söylemiş olmaları, bu “bağımsızlaştırma“yı ortadan kaldırmamaktadır. Nitekim, “*THKP-C Kökenli Gruplara Çağrı*” başlıklı yazıda şöyle deniliyor:

“Öncü Savaşı, silahlı propaganda temelinde yükselen ve diğer tali mücadele biçimlerini kapsamında taşıyan savaşımın siyasal üstünlük, kitlesel örgütlenme ve devrimci alternatif yaratmak amacıyla eylemin niteliğini siyasi tecrit olarak **belirleyen III. bunalım döneminin DEVRİM STRATEJİSİDİR.**”¹⁴¹ (abç)

“... Gerilla örgütleri oligarşiye karşı siyasi üstünlüğün henüz sağlanmadığı koşullarda askeri alternatif olmaya kalkışmaları, politik tecrit niteliğine sahip eylemler yerine, henüz kitlesel örgütlenme yeterli düzeye gelmeden, psikolojik yıpratma niteliğine sahip eylemlere sarılmala-

¹⁴¹ II. Sağ-sapma, THKP-C Kökenli Gruplara Çağrı.

rı, **Öncü Savaşını, yani III. bunalım döneminin özgül devrim stratejisini** askeri bakış açısından yorumlamalarının göstergesi olmuştur.¹⁴² (abç)

Evet, “yeni” sağ-sapmanın 1979 sonlarına doğru “netleşen” teorisi (!) böyledir.

Burada bazı itirazlar geleceğini varsayarak, konuyu derinleştirelim:

İlkin, “yeni” sağ-sapmanın yukardaki deyişleri ile “*stratejik darbeler dönemine dönüşecek öncü savaşı*” deyişi arasında fark olmadığını belirtelim. Ne biri, ne ikincisi bir kalem sürçmesi değildir. Sadece “teorinin” (!) oluşturulması sürecinin iki ayrı dönemdeki ifadeleridir. (Her iki tespitin yapıldığı iki ayrı yazı mevcuttur. Ancak bu yazıların iki ayrı elden çıktığı hemen görülebilmektedir. Ancak iki ayrı elin, iki ayrı tespiti yoktur, sadece biri diğerinin mantığı sonucuna kadar götürülmüş halidir. Ve böylece çıkış noktasının tersine vardığı kendilerince ispatlanmış olmaktadır.) “Yeni” sağ-sapmanın Öncü Savaşı-Halk Savaşı aşamalarına bakışının gelişimini şöyle sıralayabiliriz:

1. Dönem: (THKP-C/HDÖ içinde yer aldıkları ve örgütün devrim teorisini –Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nde ifadesini bulur– benimsedikleri dönem) Bu dönemde Öncü Savaşı ve Halk Savaşı tek sürecin iki aşaması olarak kabul edilmektedir. “Öncü Savaşı Halk Savaşına dönüşecektir” formülasyonu bunu ifade eder.

2. Dönem: (Örgüt içinde sağ görüşü ortaya atıp, “gizliden” yaymaya çalıştıkları -1978- dönem) Bu dönemde ilk kez Halk Savaşı konusundaki görüşleri ortaya atılmaktadır. “*Klâsik-klâsik olmayan*” halk savaşı aynı bu döneme özgüdür. Şöyle deniliyor:

“DY, DS ve DK’nın anlayamadığı diğer bir husus da: **klâsik halk savaşı** (yani siyasal tecridin önemli ölçüde ülkenin içinde bulunduğu şartlar sonucu sağlanmasıyla), siyasal tecridin öncü savaşı temeli üzerinde sağlanmasıyla **başlayan halk savaşının farklı olacağıdır. Bu farklılık, klâsik halk savaşıyla öncü savaşı temeli üzerinde yükselen halk savaşının gelişim evrelerinin farklılığı biçiminde ortaya çıkacaktır.** Bu farklar tam olarak bugünden bilinmese de, uzun bir öncü savaşı so-

¹⁴² II. Sağ-sapma, THKP-C Kökenli Gruplara Çağn.

nucu başlayacak halk savaşında, stratejik savunma ve stratejik denge aşamalarının çok daha kısa süreceği söylenebilir.”¹⁴³ (abç)

3. Dönem: (“Yeni” sağ-sapmanın örgüt içinde merkezi yönetim ve disiplini yozlaştırarak kendi ellerinde tuttıkları örgüt bölgesinde “bağımsız yapı” oluşturmaya yönelmeleri, 1978/79 başları)

“Öncü savaşın peşi sıra gelecek evre, stratejik darbeler evresidir ... Stratejik darbeler evresi, sovyetik ayaklanma ve halk savaşının stratejik taarruz evresinden farklıdır, bu farklılık maddi hazırlık süreçlerindeki farklılıktan kaynaklanır...”

Halk savaşı stratejik savunma, stratejik denge ve stratejik taarruz aşamalarını içerir. **Öncü savaşı ise, politik saldırı savaşından sonra stratejik darbeler evresine geçer.** Öncü savaşın amacı mutlak siyasi üstünlüğü gerçekleştirmek ve böylece halk savaşının verilebilme koşullarını hazırlamaktır. **Ancak öncü savaşı** halk savaşının verilebilme koşullarını hazırlarken, eskiden halk savaşı süreci içinde gerçekleşen bazı önemli görevleri de yerine getirir. Ve böylece **halk savaşının gerekliliğini de ortadan kaldırır.**”¹⁴⁴ (abç)

4. Dönem: (“Yeni” sağ-sapmanın örgütümüzle tüm ilişkilerinin kesilmesi ve bağımsızlaşması -1979 ortaları ve sonrası) “Teoride”(!) “bağımsızlaşan” öncü savaşı ortaya çıkar:

“Öncü savaşı ... 3. bunalım döneminin devrim stratejisidir.”¹⁴⁵

“Yeni” sağ-sapmanın bu gelişimini şöyle özetleyebiliriz:

“... devrimci partinin bazı üyeleri oportünizm kamplarına geçmişler ve amaçlarına, ilkeler ve yeni taktikler uğruna açık mücadeleyle değil, partilerini yavaş yavaş, hissedilmez ve deyim yerindeyse, cezalandırılmaz bir biçimde yozlaştırarak ulaşmaya çalışmışlardır.”¹⁴⁶

(abç)

“Yeni” sağ-sapmanın bu gelişimi ve gelişimin özelliği anlaşıl-

¹⁴³ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşı ve DY-DS-DK'nın Eleştirisi.

¹⁴⁴ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

¹⁴⁵ II. Sağ-sapma, THKP-C Kökenli Gruplara Çağrı.

¹⁴⁶ Lenin, *Ne Yapmalı?*, s. 23.

malıdır. Aksi halde her aşamadaki görüşlerini ayrı ayrı eleştirmek gerekecektir. Oysaki hepsi son geldikleri noktanın “meşrulaştırılması” çabasından başka bir şey değildir. Aynı şekilde son gelinen “teori”yi ele almak da bir şey ifade etmeyecektir, çünkü süreç tamamlanmamıştır. Önlerinde bir adım daha vardır. O da Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ni resmen reddetmek ve modern revizyonizmin şu ya da bu varyasyonuna katılmaktır. (Birlik Yolu –Emeğin Birliği– bu konuda daha avantajlıdır.)

Ancak, Öncü Savaşı ile Halk Savaşının ilişkisinin doğru kavranılması gereklidir. Bu konuda daha ilerde çıkabilecek yeni saptamaları engellemek bugünden mümkün olmasa da, belli ölçüde sınırlamak mümkündür. Bu yüzden Öncü Savaşı-Halk Savaşı ilişkisini ele alacağız. Tabi ki bu konuyu da, sağ-sapmanın kendi içinde da-ha kafa bulandırıcı “tez”i temelinde ele alacağız.

Halk Savaşı konusunda düşünülen en temel hata, Halk Savaşının temel ilkeleri ile çeşitli ülkelerde ortaya çıkan ara aşamalarının birbirine karıştırılmasıdır. (“*Klâsik-klâsik olmayan*” halk savaşı ayrımı da bu karıştırmayı engelleme çabasının bir ürünü olarak görünebilir.) Bu konudaki yanlış, genel-özel ilişkisinin kavranılmamasından doğmaktadır. Burada **genel-özel** konusunda diyalektik bakış açısını yinelemek istemiyoruz. Bunun yerine, Halk Savaşı konusunda yazılmış-çizilmiş tespitleri aktarmakla yetineceğiz:

Bilindiği gibi, Halk Savaşı konusunda genel ilke ve yasalar vardır ve bunlar Halk Savaşı teorisini ifade eder. Ve tüm Halk Savaşı verilen ve verilmek zorunda olan ülkeler için geçerlidir. Bu yasaların başında **Halk Savaşının verilebilme koşulları gelir:**

“Halk savaşı, genellikle, bizden maddi olarak daha güçlü olan bir düşman üzerinde mutlak bir siyasi üstünlüğü sağladığımız şartlarda verilir.”¹⁴⁷ (abç)

Burada düşmanın, iç ya da dış (emperyalizm) düşman olması, Halk Savaşının verilip-verilmediğini belirlemez. Bu noktada **genel yanlış, eğer savaş iç düşmana karşı ise bunun Halk Savaşı olmadığı şeklindedir.** Bir başka deyişle, sınıfsal planda yürüten savaşın Halk Savaşı değil, “iç savaş” olduğu, ulusal plandaki savaşın Halk Savaşı olduğu yanlışlığı. Oysa ki Mao ve Giap’ın yazıları okunacak olursa “iç savaş”, “direniş savaşı” deyişlerinin, Halk

¹⁴⁷ Giap, *Halk Savaşının Askeri Sanatı*, s. 183.

Savaşın sınıfsal ve ulusal mücadeleye göre tanımlanması olduğu görülecektir.

III. bunalım döneminde, emperyalizmin aynı zamanda içsel olgu olması, iç ve dış düşmanın birbirinden kesin çizgilerle ayrılmasını olanaksız kılmaktadır. Ancak yukarda da belirttiğimiz gibi, bu durum Halk Savaşının genel ilke ve yasaları yönünden bir değişiklik yaratmaz. Bunun yerine, maddi olarak güçlü düşman karşısında siyasal üstünlüğü sağlama mücadelesinde kapsam daha geniştir. Artık iç ve dış düşmanı ayrı ayrı siyasal olarak tecrit yerine, bu iki düşmanın birlikteliğinin gösterilmesi de zorunludur. Bu yüzden Öncü Savaşında, oligarşinin siyasal tecriti, onun emperyalizmin uzantısı olduğunu göstermeyi de gerekli kılmaktadır.

“Oligarşinin, emperyalizmin uzantısı olduğu gerçeği, gerek emperyalizmin ülkemizdeki açık politika ve hedeflerine, gerekse askeri varlığına tavır almakla açığa çıkarılmalı, ülkemizdeki hakim sınıfların emperyalizmin ülkemizdeki temsilcileri olduğu ve sömürü mekanizması açıklanmalıdır. Bütün bu görevler, devrimci mücadelenin politik hedeflerini meydana getirir.”¹⁴⁸

Bu olgular “*Kesintisiz Devrim II-III*”de şöyle ifade edilir:

“... ülkemizdeki yerli hakim sınıflarla, Amerikan emperyalizmini kalın çizgilerle ayırmak fiilen imkansızdır. Ülkemizdeki baş çelişki oligarşi ile halkımız arasındadır. Oligarşi içinde bizzat emperyalizm yer aldığı için devrimci savaş sadece sınıfsal planda yürümeyecektir. Savaş, sınıfsal ve ulusal planda yürüyecektir. Şüphesiz oligarşik devlet cihazının militarize gücü yetersiz kalıp, Amerikan ordularının açıkça savaş içinde yer almasına kadar, sınıfsal yan ağır basacaktır.”¹⁴⁹

İkinci olarak, “***halk savaşını uygulayabilmek için, bütün halk seferber edilmeli ve silahlandırılmalıdır.***”¹⁵⁰

Bu noktada iki yanlışlık gündemdedir: Birincisi, Halk Savaşının “halkın savaşı” olmadığı, ikincisi, tüm “halkın katıldığı her savaş”ın Halk Savaşı olduğu. Birbirine anti-tez olarak getirilen bu

¹⁴⁸ İlker Akman, *Mevcut Durum ve Devrimci Taktiğimiz*, s. 73.

¹⁴⁹ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

¹⁵⁰ Giap, *Halk Savaşının Askeri Sanatı*, s. 176.

iki yaklaşım temelden sakattır.

Birinci olarak, Halk Savaşı “halkın savaşıdır”, eğer tüm halk bu savaşa katılmazsa, Halk Savaşı verilemez. Giap ve Le Duan bunu şöyle ifade ederler:

“Güney’deki **halk savaşı ‘halk için, halkın yürüttüğü’** bir savaştır. Bu savaş, Güney’de, devrimci yöntemleri yönlendiren genel yasalara dayandırılmış, tüm halkın sürdürdüğü çok yönlü ve çok yüksek bir düzeyde bir savaştır.”¹⁵¹ (abç)

“Eski çağlarda bütün halk savaşları ve ayaklanmaları amaçları, yönetici ve ilerici güçleri açısından tarihsel sınırlamalar içindeydi. **İşçi sınıfının öncülüğünde şimdi yürüttüğümüz halk savaşı ise, yeni çağın şartlarında daha geniş bir anlam ve muhtevayla ‘halk için’ (‘for the people’) ‘halk tarafından’ (‘by the people’) yapılan bir savaştır.**”¹⁵²

Ancak Halk Savaşı, “halk için, halkın yürüttüğü” bir savaş olmasına karşın, bu, mücadele (savaşım) ile karıştırılmamalıdır.

İkinci olarak, Halk Savaşı, halkın belirli biçimde örgütlendiği ve savaştığı bir savaştır. Halkın savaşımın askeri örgütlenmesi bu ayrıncı niteliği ifade eder:

“**Halk savaşı vermek için**, silahlı kuvvetler; ana kuvvet birlikleri, bölgesel birlikler, milis ve kendini koruma birlikleri şeklinde uygun örgütlenme biçimlerine sahiptir.”¹⁵³

Bu örgütlenme şekli Halk Savaşındaki ordunun niteliğini (özgül) ifade eder. (Oysa Halk Savaşı olarak Sovyet Devrimi’ni gösteren yanlış anlayış bu gerçeği unuttur. Sovyet Devrimi’ndeki Halk Ordusu (Proleter Kızıl Ordu) yapı olarak farklıdır.)

Halk Savaşı konusundaki bu iki yanlış, aynı şekilde Öncü Savaşı kavramını sözcük olarak ele alarak, “her öncünün –parti– yürüttüğü mücadele Öncü Savaşıdır” (ya da tersi) şekline indirgemektedir. (KSD’ nin yaptığı budur. Ancak bu tip “öncü savaşı”na, biz, “KSD tipi öncü savaşı” diyoruz.)

¹⁵¹ Le Duan, *Vietnam Devrimi*, s. 62.

¹⁵² Giap, *National Liberation War in Vietnam*, s. 32.

¹⁵³ Giap, *Halk Savaşının Askeri Sanatı*, s. 179.

Üçüncü olarak, Halk Savaşı stratejisi uzun süreli bir savaş stratejisidir. Ancak, **“Bu, bütün devrimci savaşlar ve bütün halk savaşları mutlaka uzun süreli savaşlar olmalıdır demek değildir. Eğer başlangıçta, şartlar halk için elverişliyse ve güçler dengesi devrim lehine dönüşebilirse, devrimci bir savaş kısa zamanda zaferle sonuçlanabilir.”**¹⁵⁴ Demek ki, **Halk Savaşı, maddi olarak güçlü düşman karşısında, aleyhte olan güçler dengesini devrim lehine çevirme ve böylece düşmanı yenme savaşıdır.** Güçler dengesinin değiştirilmesi, küçükten büyüğe, basitten karmaşığa doğru bir rota izler. Bu **“adım adım zafer kazanma”** yöntemidir. Bu sürecin hızlı ya da uzun olması, yani adımların büyük ya da küçük atılması, doğrudan güçler dengesini değiştirmedeki başarıya ve koşullara bağlıdır. Bu aynı zamanda, Halk Savaşının üç stratejik aşamasının sürelerini ve birbirlerine geçişi ifade eder. Güçler dengesinin seviyesine (ve diğer başka faktörlerle birlikte) göre değişik savaş yöntem ve biçimleri ortaya çıkar. (Gerilla savaşı-hareketli savaş-mevzi savaş gibi)

“Bir savaşın yöntemi ya da biçimi, ancak belirli bir somut durumun isteklerini tümüyle karşıladığı, uygulandığı koşullara tam uygun düştüğü, devrimci ve ilerici güçlerin cesaretini yükselttiği ve onları eyleme geçirdiği, düşmanın zaaflarından tam olarak yararlanmaya olanak verdiği, **bütün bu nedenlerden dolayı da, o anın geçerli güçler dengesinde mümkün olan en büyük üstünlüğü sağlayabildiği zaman**, en iyi ve en uygun yöntem ve biçimdir.”¹⁵⁵

“Vietnam devriminde iktidarın ele geçirilmesi yönündeki hareketin kısmi ayaklanmadan genel ayaklanmaya doğru bir evrim göstermesi onun ayırt edici özelliğidir. Bu gerçekten, **‘adım adım zafer kazanma’ yönteminin bizim devrimimizin özgül koşullarına bir uygulamasıdır.**”¹⁵⁶

Görüldüğü gibi, Halk Savaşının stratejik bir ilkesi “savaşılarak güç kazanılan uzun bir savaş”tır. (Savaş ile mücadele sözcükleri birbirine karıştırılmamalıdır. Savaş, **silahlı** iki gücün çatışmasıdır.) **(Kurtarılmış bölgeler konusu buna bağlıdır.)**

¹⁵⁴ Giap, *Halk Savaşının Askeri Sanatı*, s. 89.

¹⁵⁵ Le Duan, *Vietnam Devrimi*, s. 38.

¹⁵⁶ Le Duan, *Vietnam Devrimi*, s. 44.

Dördüncü olarak, Halk Savaşı bir saldırı savaşıdır.

“Devrim demek saldırı demektir.” (Giap)¹⁵⁷

“Ayaklanma bir saldırıdır. Bütün bir süreç dikkate alınır, devrimci savaş bir saldırıdır. Bazı anlarda ve yerlerde savunmaya geçilebilir fakat bu, saldırıyı sürdürülebilenin zorunlu şartlarını yaratmak içindir.”¹⁵⁸

“Güney’deki **halk savaşının saldırı stratejisi**, politik ve askeri güçlerle birlikte tüm halkın seferber edildiği bir direniş savaşına dayandırılmıştır. Bu strateji, bir yandan silahlı kuvvetlerin üç tipinin çarpışma eylemlerini devrimci yığınların ayaklanmaları ile birleştirerek düşmana üç stratejik alanda birden saldırı yapmak ve darbeler düzenlemek, bir yandan da iktidarı adım adım ele geçirmek olmak üzere, iki tür savaşım biçimini kullanmayı içerir.”¹⁵⁹

Beşinci olarak, Halk Savaşını yürütmek için **Parti, Cephe ve Ordu** oluşturulmalıdır. Halk Savaşı proletarya partisinin **yönetiminde** ve **önderliğinde** yürütülür. Buna paralel olarak, işçi-köylü ittifakı temelinde halkın siyasal örgütü olarak **Halk Kurtuluş Cephesi** gereklidir. Halk Kurtuluş Cephesi, tüm halkın siyasal birliğini ifade eder ve halk iktidar organlarının savaş içinde kurulması ve pekiştirilmesine çalışır. Halk Kurtuluş Cephesi, savaş süresince ve sonrasında demokratik halk devriminin gerçekleştirilmesini, devrimin programının yaşama geçirilmesini sağlar ve yürütür. Halkın silahlı güçleri olarak **Halk Ordusu** oluşturulur. Halk Ordusu halk savaşının askeri örgütüdür. Halk Ordusu, çeşitli silahlı örgütlerden oluşur (ana kuvvet birlikleri, bölgesel birlikler, milis ve kendini koruma birlikleri gibi) Halk Savaşı, Halk Ordusunun çeşitli birlikleri tarafından yürütülen savaştır.

Bu beş ana özelliği ile Halk Savaşı nitelenir. Tüm Halk Savaşları için geçerli olan bu özellikler, onun temel ilkeleri ve yasalarını tanımlar. Bu özellikler, bütünü parçaları olarak, birbirinden kesin olarak ayırlamaz. Bu yüzden Halk Savaşı tanımlamalarında, bu özelliklerden bir ya da bir kaçını almak eksik tanımlamadır ve ek-

¹⁵⁷ Giap, *National Liberation War in Vietnam*, s. 87.

¹⁵⁸ Giap, *National Liberation War in Vietnam*, s. 87.

¹⁵⁹ Le Duan, *Vietnam Devrimi*, s. 63.

sik olduğu için de yanlıştır. Örneğin, III. bunalım dönemi özellikleri sonucu Öncü Savaşının gündeme gelmesi ve Öncü Savaşının silahlı güç ve kitle örgütlenmesini de yaratması, “*halk savaşının önemli bir görevinin yerine getirildiği*” demek değildir. Tersine bu, Halk Savaşının verilebilmesi için **gerekli koşulların** birinin yerine getirilmesidir.

Şimdi “yeni” sağ-sapmanın “*stratejik darbeler dönemi*”nin ne olduğunu görelim. Şöyle anlatıyorlar:

“Stratejik darbeler evresi **iktidarın bir anda alınmasını ifade etmez. Bu evrenin amacı**, öncü savaşının gelişim sürecinde silahlı maddi güçle birlikte büyüyen kitlesel örgütlü gücün en yoğun olduğu bölgelerden başlayarak **oligarşinin baskı güçlerini işlemez hale getirmektir. Bu evrede iktidarın bölgelerde peşpeşe maddi olarak yıpratılıp ele geçirilmesi temel amaç olarak belirlenir.**”¹⁶⁰

“Stratejik darbeler döneminde **amaç, (halk savaşında olduğu gibi)** zayıf mahalli otoritelerin değil) **merkezi devlet aygıtının gücünü kırmak, ona nitelik belirleyici bir darbe indirmektir.** (Bkz. TDAS, s. 134) Bu dönemde bazı bölgeler daha önce kurtanlır ancak merkezi devlet aygıtı kesin bir darbe yediğinden **kısa bir zaman sürecinde** diğer bölgeler de düşecektir. Bunun ise, kurtanlımış bölgelerin mahalli otoriteler kınlarak ve ülkenin iç kesimlerinde tam bir denetim kuramayan emperyalist orduların zaman zaman düzenlediği saldırılar ezilerek, **uzun bir zaman süreci** içinde genişletilmesi ile hiçbir ilişkisi yoktur.”¹⁶¹

Tüm olarak “stratejik darbeler dönemi” böyle ifade ediliyor. (Ayrıca bunun “Sovyetik ayaklanma” ve “halk savaşının stratejik taarruz evresi”nden farklı olduğu konuluyor.) “Stratejik darbeler dönemi” diye suni “fark” yaratma çabası, sonuçta saçmalık ve zıvalığa ulaşmaktadır. (Zaten bunu kendileri de görmüş olacaklar ki, sonraki yazılarda Öncü Savaşını “strateji” ilan ederek, **dolaylı olarak** “stratejik darbeler dönemi”ni “benimsemedikleri”ni ifade edi-

¹⁶⁰ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

¹⁶¹ II. Sağ-sapma, agy.

yorlar.)

Burada “stratejik darbeler dönemi”nin amaçlarına bakarsak, karşımıza sadece “ikili iktidar” yaratma karikatürü çıkar. Savaş yasalarından habersiz kalanın bu uydurma tezi başka türlü de olmazdı zaten.

Eğer amaçtan, bir şeyin ulaşacağı noktayı anlıyorsak, “stratejik darbeler dönemi” iktidarın alınması ile noktalanacak demektir. Denilene göre, bu “birden” olmayacak, güçlü “bölgelerden başlayarak oligarşinin askeri baskı güçlerini işlemez hale getirerek”, yani onu “bölgelerde peşpeşe maddi olarak yıpratarak” iktidar ele geçirecektir. (!) Acaba bunu yapan bir güç, iktidarı mı, yoksa başka bir şey mi ele geçirir bilemeyiz. Bildiğimiz tek şey, **düşmanın bu yolla yenilemeyeceğidir.**

Savaşın iki taraftan birinin diğerini yenmesi temel olarak maddi güç üstünlüğüne bağlıdır. Neden?

“... tabanca kılıcı yener ve, zorun yalın bir irade işi olmadığını, ama kullanılması için çok gerçek önkoşullar, özellikle **en yetkin olanların o kadar yetkin olmayanları altettiği aletler istediğini**; ayrıca bu aletlerin üretilmesi gerektiğini, bunun da en yetkin zor araçları, kabaça söylemek gerekirse **en yetkin silahlar üreticisinin, o kadar yetkin olmayanlarını üreticisini yendiği anlamına geldiğini**, ve kısacası zorun zaferinin silah üretimine, ve silah üretiminin de genel olarak üretime, yani ... ‘iktisadi güç’e, ‘iktisadi durum’a, **zorun emrinde bulunan maddi araçlara dayandığını, en çocuksu belitler amatörü bile kuşkusuz düşünecektir.**”¹⁶² (abç)

İşte bu temel tespittir ki, maddi olarak güçlü düşman karşısında ne yapılacağını, nasıl savaşılacağını ve düşmanın nasıl yenileceğini belirler. Halk Savaşının askeri sanatı budur. Yani güçler dengesi aleyhte olduğu bir durumda, lehte bir duruma geçmek ve düşmanı yenmek sanattır.

“Siyasi üstünlüğümüzün hakim olduğu, uzayan bir savaş vermek zorundaydık. Güçlerimizi giderek artırabilir, güçsüz bir durumdan güçlü bir duruma geçebilir, düşmanla aramızdaki güçler dengesini lehimize çevire-

¹⁶² Engels, *Anti-Dühring*, s. 277.

bilir ve zaferin bizden yana olmasını garantileyebiliriz.”¹⁶³

Bu, Halk Savaşının askeri sanatıdır ve Engels’in belirttiği gibi savaş yasasının bir ifadesidir. Eğer zorun zaferi, onun emrindeki maddi araçlara dayanıyorsa, burdan çıkartılacak tek sonuç, elimizdeki maddi zor araçlarının güçlü olması ve düşmanıninkinden üstün olması gerektiğidir. **Bu ise, bir yandan kendi gücümüzü koruyup geliştirmek; diğer yandan düşmanın gücünü yok etmek (imha) demektir.**

“**Savaşın amacı, en basit tanımıyla ‘kendini korumak, düşmanı imha etmektir.’ (düşmanı imha etmek, onu silahtan tecrit etmek ya da ‘onu direnme gücünden yoksun’ bırakmak demektir, yoksa kuvvetlerinin bütün üyelerini fiziksel olarak imha etmek değildir) ... Savaşın bu amacı temel ilkedir ve hiçbir teknik, taktik ya da stratejik kavram ya da ilke bundan ayrılmaz.**”¹⁶⁴ (abç)

Burada herhangi bir savaşın (haklı ya da haksız savaş, Halk Savaşı ya da meydan muharebesi vb.) tabi olduğu yasaları ve sonucun nasıl oluştuğunu uzun uzun anlatmaya gerek yoktur. Açık ki, savaş bir tarafın zaferiyle sonuçlanır. Zafer ise, soyut bir kavram değil, somuttur. Savaşın güçlerin durumuyla ilgilidir. Düşmanı savaşı sürdüremeyecek hale sokmak, yani “direnme gücünden yoksun bırakmak” zaferin ifadesidir. Bu ise, düşmanın elindeki savaş araçlarının yok edilmesi, yani onun elindeki silah ve insan unsurunu tasfiye etmektir. Devrimci bir savaşta düşmanı yenmek, onun ordusunu yok etmektir. (Ülkedeki egemen gücün ordusunun ortadan kaldırılması, emperyalist ordu için ise ülkeden kovulması şeklinde olur.)

Bu, düşmanın savaş araç ve gereçlerine el koyma ve insanların silahsızlandırma (esir alma) demektir. Bu **yüzden zafer, düşmanın askeri güçlerini işlemez hale getirmeye değil, bizzat bu güçlerin onun elinden alınmasına bağlıdır** (“işlemez hale getirmek” onun görevlerini yerine getirememesidir, yoksa ortadan kaldırılmasını ifade etmez.). Bu nedenle de, düşman güçleri maddi olarak yok edilir. İmha savaşının hedefi budur. Maddi yıpratma bu amaca ulaşmak için, düşmanın güçlerini zayıflatarak (yıpratarak)

¹⁶³ Giap, *National Liberation War in Vietnam*, s. 184.

¹⁶⁴ Mao, *Askeri Yazılar*, s. 285-286.

kendi gücümüzle yenecek hale getirmektir.

Düşman güçleri imha edilmedikçe, bölgelerin ele geçirilmesi bir işe yaramayacaktır. Böyle bir durumda, bölgeler sadece işgal edilebilir, yani geçici bir süre için elde tutmak mümkündür. Bu yüzden düşman imha edilmeden iktidarı bölgelerde peşpeşe ele geçirmek olanaksızdır. Yıpratma savaşı, maddi olarak zayıf gücün, maddi olarak güçlü düşmanı yenerek zafere ulaşmak için **gerekli koşulları yaratır**, yoksa düşmanın yenilmesi ve zaferi getirmez.

“Çabuk sonuçlu savaş” ya da kısa sürede zafer kazanma kavramları da, yıpratma savaşını değil, imha savaşını ifade eder. *Gelelim “stratejik darbeler dönemi”nde “düşmana nitelik belirleyici darbe vurmak” ve “kısa sürede”, “peş peşe” “bölgeleri ele geçirme”ye.* Bunun için her şeyden önce düşmandan maddi olarak güçlü olmak gerekir. (Siyasal faktörlerde üstün olunduğunu kabul ediyoruz). Tankı ile, topu ile, uçağı ile düzenli ve güçlü bir Halk Ordusu gereklidir. Eğer Öncü Savaşı peşine “stratejik darbeler dönemi” gelip, denilenler yapılacaksa bu şarttır ve bu anlamda bu Öncü Savaşı ile gerçekleştirilmesi gerekir. Bu durumda Öncü Savaşının amacı, “yeni” sağ-sapmanın ifade ettiğiinden daha geniş olmak durumundadır. Halk savaşının “*gerekliliğini*” ortadan kaldıran bir “*öncü savaşı*” ileri sürüldüğüne göre, öncü savaşının “*halk savaşı süreci içinde gerçekleşen bazı önemli görevleri yerine getirmesi*” deyişi (olsa olsa) bunların oluşturulmasını ifade etmektedir. Son tahlilde, “stratejik darbeler dönemi” stratejik karşı-saldından başka bir şey olmamaktadır. Ama “yeni” sağ-sapma bunu kabul etmez:

“Stratejik darbeler evresi sovyetik ayaklanma ve halk savaşının stratejik taarruz evresinden farklıdır, bu farklılık **maddi hazırlık süreçlerindeki farklılıktan kaynaklanır.**

Stratejik darbeler evresini hazırlayan; siyasi üstünlük ve **yeterli kitlesele örgütlenmeyi** sağlama amacıyla, siyasi yıpratma temelinde yürütülen ve tali mücadele biçimlerini de **kapsayan öncü savaş sürecidir...**

Halk savaşının stratejik taarruz evresini hazırlayan mevcut mutlak siyasi üstünlük koşullarında maddi yıpratma temelinde yürütülen **mücadelenin Halk Ordusunu yeterli güce ulaştırma sürecidir.**¹⁶⁵

İşte yalın bir totoloji ve “zorla fark yaratma”nın güzel bir örneği!

Bir kere, Halk Savaşının stratejik taarruz evresini böyle anlatma totolojidir. Ortada “halk savaşının”, yani ona ait bir evre olduğuna göre, doğal olarak Halk Savaşı içinde bir evredir. Halk Savaşı da, mutlak siyasi üstünlük koşullarında zayıf bir maddi gücü, uzun savaş aracılığıyla, maddi olarak güçlü hale getirme olduğuna göre, onun stratejik taarruz evresini belirleyen bizzat kendisidir. Bu durumda, “stratejik darbeler dönemi” ile stratejik taarruzun farkını bu şekilde koymak aptallıktır. Zira kendi deyişleri ile, biri öncü savaşı “süreci” sonucu hazırlanıyor; diğesinde süreç halk savaşıdır. Eğer Halk Savaşı ile Öncü Savaşı **birbirine alternatif** ise, o takdirde bunun bir anlamı olur, yani “fark” vardır.

“Yeni” sağ-sapma Öncü Savaşı ile Halk Savaşını ayıracağım diye, ikisi arasında **soyut bir karşıtlık yaratır**. Bu soyut karşıtlık “siyasi yıpratma” ile “maddi yıpratma” arasında da yaratılmıştır. Tüm “farklar” bu soyut karşıtlıkla sağlanmaya çalışılmaktadır.

Yine “stratejik darbeler”in “siyasal üstünlük ve yeterli kitlesel örgütlenmeyle” indirileceği düşünülmektedir. Bu durumda “aptallık” en üst düzeye ulaşır: Düşman ordusunun, yani silahlı örgütlenmesinin karşısına “yeterli kitlesel örgütlenme” çıkıp savaşıyor. “Yeterli” “kitlesel örgütlenme”nin niteliği belirtilmediğinden bu aptallığa düşülür. “Yeterli” kitlesel örgütlenme nedir? Askeri mi, politik mi, yarı-askeri mi, yarı-politik mi vs. vs.? Ne olduğu belirtilmedikçe olasılıklara göre hareket etmek durumundayız. Askeri değildir, çünkü onu yaratan (“amaçlayan”) öncü savaşı politik yıpratma savaşıdır ve politik üstünlüğü sağladığı anlarda ortaya çıkan “yeterli kitlesel örgütlenme” askeri olamaz. Politik de değildir, çünkü bu dönemde “oligarşinin askeri baskı güçlerini işlemez hale getirmek” söz konusudur. Bu durumda “yeterli kitlesel örgütlenme” yarı-askeri, yarı-politik olmaktadır. Bunun Marksist literatürdeki adı millistir. Ve eğer millis örgütlenmesi ile, yani üretime bağlı silahlı güç ile, oligarşinin düzenli silahlı gücü (ordu) yenileceğini düşünüyorlarsa, bu cinayettir, kitle katliamıdır. Unutulmamalıdır ki, “bir maddi güç, başka bir maddi güçle yok edilebilir.”

“Merkezi devlet aygıtının gücünü kırmak” “stratejik darbeler

¹⁶⁵ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

dönemi”nin amacı olarak konuyor. Eğer politik iktidar ele geçirilecekse, amaç bu olamaz. Çünkü bu amaç, kurtarılmış bölgeler yaratmaktan başka bir şey değildir. Bu durumda, elde düşmandan daha üstün (maddi olarak) güç mevcut değilse, kurtarılmış bölgelerin “kısa zaman sürecinde” diğer bölgelerde de gerçekleşmesi mümkün değildir. Çünkü bir savaşın süresini belirleyen güçler dengesidir. Eğer güçler dengesi devrim lehine değilse, “kısa sürede” zafer olanaksızdır.

“Yeni” sağ-sapma bunlara ek olarak, bir de tahrifata kalkışır. Yazıda “*Bkz. TDAS, s. 134*” diyerek, “Acil”de bu görüşlerin savunulduğunu ima eder. Bakalım “TDAS, s. 134”de ne deniyor:

“Emperyalizmin III. bunalım döneminde geri-bıraktırılmış ülkelerde ... artık mücadelenin başlangıcından itibaren ülkenin iç kesimlerinde bile olsa gücü kırılması gereken, **II. bunalım döneminde olduğu gibi zayıf mahalli otorite değil**, merkezi devlet ve onun bütünleştiği emperyalist bloktur.”¹⁶⁶

“Yeni” sağ-sapma “küçük bir değişiklik” yapıyor: “II. bunalım döneminde” yerine “*halk savaşında*” sözcüklerini koyuyor ve böylece “*halk savaşında olduğu gibi zayıf mahalli otorite değil*” haline getiriliyor. Bu da onlara göre, hem “stratejik darbeler dönemi”nin halk savaşının stratejik taarruz evresi olmadığını, hem de aynı şeylerin “Acil”de savunulduğunu ispatlıyor! Bir taşla iki kuş vurmak istiyor, ama taş baş yarıyor.

Halk Savaşına karşı “alternatif” olarak geliştirdikleri “stratejik darbeler dönemi” “tezi” savaşın genel yasalarını reddeden soyut akıl yürütmenin bir ürünüdür. “*Genel olarak savaşın üç yönü vardır: Siyasi yıpratma, düşmanı psikolojik olarak çökertme ve maddi yıpratma.*”¹⁶⁷ diyerek savaşın bihabersizliğini göstermeye çalışan bu “yeni” sağ-sapmaya şunları hatırlatalım:

“... Savaş, ne sadece bir vakit geçirme, ve eğlence, ne sadece tehlikeli girişimlere girme ve kazanma tutkusudur. Ne de gemi azya almış geniş bir coşkunun ürünüdür. Savaş, ciddi bir amaca yönelik ciddi bir araçtır.”¹⁶⁸

¹⁶⁶ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 134.

¹⁶⁷ II. Sağ-sapma, *Öncü Savaşının Politik Sanatı*.

¹⁶⁸ Clausewitz, *Savaş Üzerine*, s. 63.

“Devrim yapmak, ziyafet vermeye benzemez, yazı yazmaya, resim yapmaya ya da nakış işlemeye benzemez; o kadar zarif, o kadar sakin ve yumuşak, o kadar ılımlı, uysal, kibar, ölçülü ve alicenap olamaz.” (Mao Zedung)

Ve Halk Savaşı konusunu da, “yeni” sağ-sapmanın kendi sözleri ile noktalayalım:

“Halk Savaşının ne olduğunu bilmeyen Öncü savaşını kavrayamaz.”

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM ÖNCÜ SAVAŞI VE SAĞ-SAPMA

Bugüne kadar Öncü Savaşı üzerine çok şey yazılmış ve çizilmiştir. Her yazılanda Öncü Savaşı, şu ya da bu biçimde tanımlanmıştır. Kimilerine göre “öncünün yürüttüğü mücadele” Öncü Savaşıdır. Başka birine göre, “suni dengeyi bozma mücadelesi” Öncü Savaşıdır. Bir üçüncüye göre, “silahlı propagandayı temel alan öncünün mücadelesi”dir. Dördüncü birine göre de, “gerilla savaşını düzenli ordular savaşına dönüştüren mücadele”dir. Ayrıca, Öncü Savaşının “taktik evre” olduğu ya da “stratejik nitelikte taktik evre” olduğu tanımlamaları yapılmaktadır. Bir başka tanım da, “siyasal tecrit ve kitle örgütlenmesini sağlayan mücadele” olduğu üzerinedir. Bu tanımlamaların her biri kendi başlarına eksiktir ve eksik oldukları için de yanlıştır. Bu eksik ve de yanlış tanımlamalar etrafında çeşitli grup ya da grupçuklar “fırtınalar” koparmakta ve her biri diğerini sapmayla suçlamaktadır.

Öncü Savaşı, III. bunalım döneminin özellikleri sonucu, geri-bıraktırılmış ülkelerde, suni dengeyi bozarak Halk Savaşını

başlatmak amacıyla, kır ve şehri, silahlı propaganda ile diğer politik kitle mücadele biçimlerini diyalektik bir bütün olarak ele alan halkın devrimci öncülerinin yürüttüğü politikleşmiş askeri savaştır.

Bu durumda, oligarşi ve emperyalizmin siyasal tecridi, politik kitle örgütlenmesinin oluşturulması ve silahlı gücün yaratılması amaç-ları, bu tanımın içinde yer alır. Çünkü Halk Savaşını başlatmak için gerekli önkoşullar bunlardır. Aynı şekilde, gerilla savaşı, silahlı propagan-danın içinde olduğundan, tanımın içinde mevcuttur.

Öncü Savaşı, amaç ve bu amaca ulaşmak için kullandığı araçlar yönünden sürekli olarak gelişen ve yayılan bir savaştır. Küçükten büyüğe, basitten karmaşığa doğru gelişir. Bu süreçte yapılacak her çalışma ya da eylem (politik ya da askeri) savaşın amacı tarafından koşullandırılır.

Öncü Savaşının amacının suni dengeyi bozarak Halk Savaşını başlatmak olması, iki olguyu öne çıkarır: Suni denge ve Halk Savaşı. Halk Savaşını daha önce ele aldık. Burada suni dengeyi kısaca özetleyelim:

“Artık geri-bıraktırlmış ülkelerdeki oligarşik devlet aygıtı, mevcut üretim ilişkilerini –buna ülkedeki kapitalizm iç dina-mikle gelişmediği için, emperyalist üretim ilişkileri demek yanlış olmayacaktır– uzun bir süre koruyabilecek seviyeye gelmiş, bu ülkelerdeki halk kitlelerinin, özellikle geniş emekçi yığınlarının tepkileri pasifize edilerek, bu tepkiler ile oligarşi arasında suni bir denge kurulmuştur. (Bu durum, pasifizmin, revizyonizmin bu ülkelerdeki maddi dayanağını teşkil etmektedir.)”¹⁶⁹

Bu formülasyon geri-bıraktırlmış ülkelere, özellikle toplumuza ilişkin bir tespittir ve bu tespite varabilmek için dünyayı ve emperyalizmi, üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki evrensel çelişkinin günümüzdeki çatışma düzeyini kavramış olmak gerekir. Mahir Çayan yoldaşın bu formülasyonu **siyasi bir formülasyondur** ve bu formülasyonun felsefi ve iktisadi köklerini kavramamak, **mekanik olarak yorumlamak bizi “sol” sapmaya olduğu gibi ekonomizme de götürür.**

Sınıflararası ilişki ve çelişkilerin, oligarşik devlet aygıtıyla kit-

¹⁶⁹ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

lelerin tepkileri arasındaki dengeye indirgenmesi, mekanik bir yorumla “etki-tepki” olarak ele alınırsa ve iktisadi ve sosyal muhtevası kavranamazsa, aynı “etki-tepki” mekanizmi içindeki düz mantık, toplumu bir fiske ile yıkılabilecek bir yapı olarak ele alır. Bu takdirde “sol“-foko anlayışının temellerine varmış oluruz. Aslında aynı mekanik anlayış iktisadi köklerini kavrayamamış olduğundan içinde ekonomizmi de taşır. Etki (karşı-devrim) tepkiyi (devrim) sindirdiği zaman ekonomizm de bütün çıplaklığıyla açığa çıkar.

Suni dengeyi oluşturan unsur siyasal zordur. Yani oligarşinin siyasal zoru, yığınların tepkilerini pasifize ederek, mevcut üretim ilişkilerinin devamını sağlayacak “denge” ortamını yaratmaktadır. Bu durumda siyasal zoru ortaya çıkaran, oligarşinin “subjektif” niyeti değil, emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerinin ülkedeki mevcut üretici güçlerle çelişmesidir. Oligarşinin üstlendiği siyasal zor, üretim ilişkilerinin ona “zorla” uygulattığı bir zordur.

Metropol ülkelerde, üretim ilişkileri “güç”lerini (ekonomik güç) diğer sınıfları yedeklemesi yolunda kullanabildiği halde, bu durum geri-bıraktırlmış ülkeler için hemen hemen olanaksızdır. Bu tip ülkelerde üretici güçlerin gelişme seviyesi buna imkan vermez. Sadece emperyalist üretim ilişkilerinin ülkede gelişmeye başladığı dönemlerde bu belli ölçüde kullanılabilinmiştir (nispi refah). Bu ülkelerde üretici güçlerin dış dinamiklerle gelişimi, mevcut çelişkiyi daha da keskinleştirir. Toplumsal dengedeki dengesizlik düzeyi giderek yükselir. Devrimci durum, çatışmanın maddi şartlarını her an içinde taşır. Bu nedenle, bu tip ülkelerde, **siyasal zor**, mevcut üretim ilişkilerini devam ettirme görevini, **devrimci durumun maddi şartlarına karşı, askeri biçimde maddeleşmenin şartları içinde yerine getirir.**

Geri-bıraktırlmış ülkelerde iç dinamiğin çarpıtılması ve dış dinamiğe tabi kılınarak kapitalizmin bu dış dinamiklerle geliştirilmesi, aynı zamanda bu iki dinamiğin “çatışma”sına yol açar. Ancak bu “**çatışma**”, çelişkinin özdeşliğine uygun olarak her zaman çatışma biçiminde değildir, “**uyuşma**” biçiminde de görülür. Bu “çatışma” ve “uyuşma” birbirinden ayrı olgular değil, birlikte görülen ve her iki durumda da görev yapan sınıfların üretimle şekillenen toplumsal güçlerine göre ortaya çıkan olgulardır. Ülkemizde dış dinamiğin (emperyalizmin) ülkenin iç dinamiğini bozması toplumu dengesizleştirilmiş ve kendine uygun düşen bir suni dengeyi oluşturmuştur.

(Aynı durum milli bunalımın maddi temelidir.)

Emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerinin, ülkenin iktisadi evrimi ile “çatışma” ve “uyum” durumu, sınıfsal plana, oligarşinin başta proletarya olmak üzere emekçi yığınlarla çatışması, feodallerle “uyumlu” çatışması, köylülükle “iktisadi uyum” çerçevesinde “uyum”u şeklinde yansır. Oligarşinin feodallerle ve köylülükle olan uyumu, ülkedeki nispi demokratik ortamın temelini oluşturur. Ancak zaman içinde feodallerin tasfiyesi oranında bu iki yönlü uyumda köylülük tarafı daha belirleyici duruma geçmektedir. Artık ülkede nispi demokratik ortamın yaşamasının temel nedeni, köylülüğün (ve şehir küçük burjuvazisinin sosyal ve siyasal olarak) iktisadi “uyum” içinde oligarşiye siyasal olarak yedeklenmesidir. Ancak, aynı zamanda emperyalist üretim ilişkilerinin iç dinamiği çarpıtması nedeniyle, köylülük devrimci bir karaktere de sahiptir. (Tekel kân esprisi) Toplumda köylülüğün bu ikili karakteri, onun hem tekeli burjuvaziye (dolayısıyla oligarşiye), hem de proletaryaya yedeklenmesinin temelini oluşturur. Köylülüğün oligarşiye yedeklenmesinin subjektif temelini, mevcut üretim ilişkilerinin kapitalist karakteri, objektif temelini de feodal üretim ilişkilerinin çözülmesi ve üretici güçlerdeki nispi gelişme teşkil eder. (Bu, aynı zamanda **sosyal reformizmin maddi temelidir.**) **Ancak köylülüğün üretici güçlerin nispi gelişimine yönelerek oligarşiye yedeklenmesinden daha çok, emperyalist üretim ilişkilerine tepki göstererek proletaryaya yönelir. Köylülüğün tekel kârına paralel olarak yoksullaşması, uzun dönemde onun tepkilerinin temelidir.**

Böylece, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi yığınlar ve köylülük (zengin köylülük ile orta-köylülüğün bir kısmı hariç) oligarşiye ve emperyalizme karşı hoşnutsuzluk ve tepki içindedir. Ancak oligarşinin siyasal zoru bu tepkileri pasifize eder. Kendine yönelen her sınıfsal tavra karşı siyasal zoru askeri biçimde maddeleşir. Siyasal zorun askeri biçimde maddeleşmesi, ülkedeki dengelessizlik yüzünden (sürekli milli bunalım), aslında sürekli bir nitelettir. Mahir yoldaşın “... **emperyalizmin işgali karşı tarafın biz-zat, zora, şiddete, silaha başvurması demektir**”¹⁷⁰ sözü bunu ifade eder. (Bu aynı zamanda **silahlı savaşın objektif şartlarının mevcudiyeti demektir.**)

¹⁷⁰ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

Siyasal zor, oligarşinin elinde ilk şart olarak oligarşinin siyasal hakimiyetini koruması şeklinde görevini somutlaştırır. Kuşkusuz en önemli araç devlet aygıtıdır. Bu dönemde devlet, hakim sınıfların karakterine bürünerek **oligarşik** nitelik almıştır. Ancak siyasal zor, bu görevi yerine getirirken, **askeri biçimde maddeleşme koşulları içinde** olmasına karşın, ancak belirli koşullarda **askeri biçimde maddeleşir**, yani **görünür olur**. Bu koşullar ise:

a- Hakim sınıfların kendi iç çelişkilerinden dolayı yönetemez olması

b- Gelişen sınıf muhalefetinin mevcut üretim ilişkilerini tehdit eder bir nitelik alması.

c- Doğrudan doğruya iktidara yönelik bir siyasal alternatifin ortaya çıkmasıdır.

Ancak oligarşi, devrimci sınıf muhalefetinin topyekün bir hal almasına olanak vermeden, mevzi haldeyken ezmeye çalışır. Bu durumda siyasal zor, parçada –o mevzi de– askeri biçim alır.

Oligarşinin, proletaryanın siyasal özgürlüğünü ortadan kaldırarak ve emekçi yığınların tepkilerini siyasal zor ile pasifize ederek hayatını devam ettirdiği yönetime, **oligarşik yönetim** ya da **sömürge tipi faşizm** denir. Bu yönetim biçimi metropollerde görülen, ne demokratik, ne faşist yönetimlere benzemez. Onlardan gerek biçim, gerekse muhteva olarak farklıdır. Geri-bıraktınlmış ülkelerin karakterine özgüdür.

Görüldüğü gibi, suni denge halkın oligarşiye karşı tepkilerinin siyasal zor ile pasifize edilmesi, kitlelerin bilinç düzeyinin düşüklüğü nedeniyle oligarşinin politik örgütleri aracılığı ile ona yedeklenmesi sonucu oluşur. (Her sınıfın oligarşiye siyasal olarak yedeklenmesi değişik şekillerde olur. Yukarıda belirttiğimiz gibi köylülük “iktisadi uyum” çerçevesinde yedeklenirken, şehir küçük-burjuvazisi sosyal tedbirler ve siyasal düşüncelerle yedeklenmektedir.)

Bu durumda suni dengenin bozulması için iki sorun ortaya çıkmaktadır: **Oligarşinin siyasal zoru ve kitlelerin düşük bilinç düzeyi ve buna bağlı olarak oligarşiye yedeklenmesi.** (Siyasal zor, askeri biçimde maddeleşme koşullarında olabileceği gibi, açık yani askeri biçimde maddeleşmiş de olabilir. Aynı şekilde, dönem dönem askeri güç olarak, resmi ya da sivil güçler kullanılabilir.)

Oligarşinin siyasal zorunun amacı, kitlelerin memnuniyet-

sizlik ve tepkilerinin pasifize edilmesidir. Bu durum, siyasal zora karşı durmak ve oligarşinin gerçek niteliğini kitlelere göstererek onları harekete geçirmek (örgütleyerek) gereklidir.

Oligarşinin siyasal zorunu, **somut planda somut amaçlarına ulaşmasını engellemek**, bu zora karşı durmanın bir ifadesidir. Oligarşinin siyasal zorunu kırma kavramı bunu ifade eder. **Siyasal zorun askeri ve oligarşik devlet aygıtına bağlılığını açığa çıkarmak gereklidir. Kitlelere bunu göstererek, onların kitle pasifikasyonuna karşı durması sağlanır ve devlet aygıtı ile bağlılığı açıklandığından, aynı zamanda iktidara yönelik mücadeleye katılmaları gerçekleştirilir.** Bu görev, aynı zamanda oligarşinin zor araçlarına (resmi ya da sivil) **vurmayı** ve somut planda somut amacına ulaşmasını engellemeyi (işlemez hale sokma) içerir.

Oligarşinin siyasal zorunu bertaraf etme görevi, oligarşinin kitlelerden tecrit edilmesi görevini de beraberinde getirir. Siyasal tecrit, oligarşinin kitlelerle olan görüntüsel ittifakını bozmak ve kitleleri devrim cephesine çekmektir. Yani kitlelerin oligarşiye siyasal olarak yedeklenmesini engellemek, yedeklenmiş olanları oligarşiden ayırmak. Bu görev de, somut planda somut hedefler olarak karşımıza çıkar. Kitleleri buna paralel olarak devrim cephesine çekmek ise, onların bilinçlendirilmesi siyasi eğitimi, propaganda ve örgütlenmesi demektir. Burada kitle örgütlenmesi ile silahlı gücün diyalektik bütünselliği ve karşılıklı gelişimi esastır.

Oligarşinin emperyalizmin uzantısı olması ve emperyalizmin içsel olgu olması gerçeği, gerek emperyalizmin ülkedeki açık politika ve hedeflerine, gerekse askeri varlığına tavrı almayı gerektirir. Emperyalizmin askeri varlığına tavrı alış, aynı zamanda emperyalizmin ülke üzerindeki uygulama ve yönlendirmelerine tavrı almaktır. Aynı şekilde, oligarşinin emperyalizmin ülkedeki temsilcileri olduğu ve sömürü mekanizması açıklanmalıdır.

Bütün bunlar tek tek ele alınarak birbirinden soyutlanmaz, bu unsurlar birbiriyle bağıntılıdır. Anti-oligarşik mücadelenin karmaşık bir görevler bütünü olması bundandır. Bu yüzden, bu bütünü oluşturan parçaları, “aşamalı” olarak ele almak, onları birbirinden soyutlamaktır.

Bu bütünün parçalarından birini öne çıkarmak ve böylece onu tek başına ele almak, sağ ya da “sol” sapmalara yol açar. Burada düşünülen en önemli hatanın birisi de, **siyasal zorun oligarşik**

devlet aygıtı ile bağıntısını gösterirken, devlet kurumlarını “özerk kuruluşlar” olarak ele alıp, bu kurumların tek tek tecrit edilmesi gerektiği anlayışdır. Marksist-Leninist devlet teorisinin özü ile çelişen bu anlayış, modern revizyonizmin “ileri demokratik devrim” ya da “toplumsal ilerleme” tezinin bir başka ifadesidir.

“Marks’a göre, **devlet**, bir sınıf egemenliği organı, bir sınıfın diğer bir sınıf üzerindeki **baskı organıdır, sınıflar arasındaki çatışmayı hafifleterek, bu baskıyı yasallaştırıp pekiştiren bir ‘düzen’in kurulmasıdır.**”¹⁷¹ (abç)

“Engels, toplumdan doğan, ama onun üstünde yer alan ve gitgide ona yabancılaşan ve **devlet denilen bu ‘güç’ kavramını geliştirir.** Bu güç başlıca neye dayanır? **Elleri altında hapisanelere vb. bulunan özel silahlı adam müfrezelerine... Sürekli ordu ve polis, devlet iktidarının başlıca güç aletleridir.**”¹⁷² (abç)

“... Şimdiye değin bütün toplum biçimlerinin sürüp gitmek için **zora** gereksinme duymuş ve hatta kısmen zor aracılığıyla kabul ettirilmiş buldukları doğru. **Bu zor, örgütlenmiş biçimi altında, devlet adını alır.**”¹⁷³ (abç)

Marksizm-Leninizmin devlet teorisini tek cümleyle özetlemek gerekirse: **Devlet, bürokrasi ve militarizm ile bir bütün olarak egemen sınıfların bir baskı (zor) örgütüdür.**

Burada uzun uzun devlet üzerine çeşitli tezleri ele alarak, bir eleştiriye girmeyeceğiz. Ancak tüm tezler, temelde devletin örgütlenmiş zor olduğu ve bürokrasi-militarizm bütünselliğini içerdiğini kabul etmektedir. Hemen belirtelim ki, devlet aygıtı çeşitli kurumlardan oluşur ve bu kurumlar birbirini bütünleyen ve tamamlayan parçalar durumundadır. Örneğin hapisaneler, polis-mahkeme organlarının bir devamı durumundadır ve onların işlevlerini tamamlar, tıpkı polisinkini mahkemelerin tamamlaması gibi. Genel olarak, yasama-yürütme ve yargı organlarının karşılıklı ilişkisi devlet kurumlarının işleyişini açığa çıkarır. Ancak devlet kurumları, temelde belirli yasalara, yani yaptırımlara tabidir. Genel olarak ana-

¹⁷¹ Lenin, *Devlet ve İhtilâl*, s. 16.

¹⁷² Lenin, *Devlet ve İhtilâl*, s. 18.

¹⁷³ Engels, *Anti-Dühring*, s. 546.

yasa ile tüm devlet kurumlarının işlevleri belirlenmiştir. Devlet kurumları anayasaya bağlı olmasına karşın, aynı zamanda anayasanın koruyucusudur da.

Yanılı, siyasal zor ile bunun “meşruluğunu sağlayan kurumlar” arasına kesin çizgi çekmektedir. Devlet, bizatihi kendisi siyasal zorun kurumudur (örgüt). Örgüt sözcüğü geniş anlamında, pek çok örgütleri içerir. Devlet aygıtını, “meşruluğu sağlayan” kurumlar ve “zor” kurumları diye ayırmak, onun bu niteliğinin gözardı edilmesini getirir. Ancak somut tek bir kurumsal ifadesi vardır o da: Devlettir. Bu durumda “meşruluk”un bizzat kendisi devlet olmaktadır. Anayasa, bu boyutu ile devletin siyasal zorunu meşrulaştırmasına karşın, **kurum değildir**. Yargı organları ise, bizzat siyasal zorun uygulama araçlarından birisidir. Mahkemesi ile, cezaevi ile yargı, toplumun yasalara uymasını sağlar. Ancak bunu yaparken **polis ve sürekli ordu ile organik bağlantı içindedir**. Yargı organları tek başına işlevlerini yerine getirmez, aynı şekilde siyasal zorun “meşruluğunu” sağlayan organ değil, **bizzat yürüten organdır**. **Tüm devlet kurumları bir bütünü oluşturur ve temelde anayasaya göre biçimlenir**. (Devletin sınıfsal özü, burada temel belirleyicidir.) Devlet aygıtı, her zaman yasalarla belirlenmiş bir çerçevede hareket eder: Ancak yasalar değişir böylece çerçeve değişir (genişler ya da daralır). Ancak yasaların rolü biçimseldir, temelde devletin tarihsel işlevini yerine getirmesine (baskı örgütü) bağlıdır.

Burada devletin sınıfsal özü, yani onun bir sınıfın diğer sınıfı üzerindeki diktatörlük organı olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

“Bilimsel diktatörlük kavramı, hiçbir şeyin sınırlandırılmadığı, hiçbir yasanın, hiçbir kuralın gemlemediği, ve doğrudan doğruya zora dayanan bir iktidara uygun düşer.”¹⁷⁴

Burjuva devletin özünün burjuva diktatörlüğü olması kolay anlaşılır bir şey olmasına karşın, onun biçimi, yani şekillenışı (militarizm ve bürokrasiyle) sürekli kısır tartışmalar içinde karıştırılmaktadır. Devlet biçimleri, iktisadi evrime uygun olarak, yani üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki (her toplumda) çelişkinin boyutuna göre değişir. Burjuva demokrasisi ya da oligarşik dikta,

¹⁷⁴ Lenin, *Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü*, s. 290.

yahutta faşizm bunun ürünleridir. Bu yüzden devlet aygıtı ile ilgili tüm yasalar, son tahlilde, özün (diktatörlük) biçimlenişidir. Değişik dönemlerde değişik yasalar ya da anayasaların ortaya çıkması bu yüzdendir.

Genellikle dünya sol çevrelerinde (özellikle entelektüeller arasında) devlet tartışmalarının gösterdiği tek gerçek, devletin zor örgütü olarak, örgütler (kurumlar) bütünselliği taşıdığıdır.*

Kısaca toparlarsak, Öncü Savaşının amaçları yönünden suni dengenin bozulması ve buna paralel (Halk Savaşını başlatmak için) kitlelerin bilinçlendirilip-örgütlenmesi (ki bu oligarşinin siyasal tecridini içerir), çeşitli politik hedefleri ortaya çıkarır. Bir yandan suni dengenin devamını sağlayan temellere yönelinirken; diğer yandan suni dengeyi koruyucu ve pekiştirici hedeflere yönelinir. Buna paralel, oligarşinin sınıfsal tecridi gerçekleştirilerek, kitlelere politik bilinç iletilip örgütlenir. Kitlelerin örgütlenmesi, herhangi bir biçimde değil, genel olarak Halk Savaşı verebilmeye, özel olarak Öncü Savaşının o anki somut görev ve hedeflerine göre yapılır. Silahlı güç içinde kitlelerin örgütlenmesi, bunun bir parçasıdır; diğeri politik kitle örgütlenmesidir. Oligarşinin siyasal zoruna karşı alınan tavır, tek boyutlu, yani salt onun askeri yönüne ve uygulamasına tavır olarak ele alınamaz.

Bu ön hatırlatmadan sonra, “yeni” sağ-sapmanın Öncü Savaşına bakışını, daha tam deyişle, Öncü Savaşını şekilsizleştirip, onu belirsiz bir “öncü mücadelesi”ne dönüştürüşünü ele alalım.

“Bu dönemde (III. bunalım dönemi kastediliyor) dev-

* Althusser’in, devleti “devletin baskı araçları”, “devletin ideolojik araçları” ayrımına göre, DBA’lar hükümet ve idare organlarını, ordu, polis gücü, mahkemeler ve tutuktevlerini içerir. DİA’lar, örgütlü din, eğitim kurumları, siyasal partiler, sendikalar, basın, radyo, TV, sanat kurumları, spor ve aileden oluşur. DİA’lar DBA’lardan farklı olarak baskı (zor) ile değil, ideolojik etkileşimle işgörür. Althusser’in bu ayrımına karşın devletin tüm araçlarının hem baskı, hem ideolojik etki ile işlevlerini yerine getirdiği gerçeğini kabul etmemesine neden değildir. Zaten **salt fiziki baskı ile işleyen bir devlet kurumu/aracı yoktur**. Yine Claus Offe’ye göre devletin iç yapısı üç ayıklayıcı mekanizmadan oluşur. Negatif ayıklama, yani devlet içinde onun sınıfsal özüne ters düşen unsur ve eğilimleri tasfiye; pozitif ayıklama, yani sistemin devamı için en iyi alternatif ve stratejileri ortaya çıkarmış; gizleyici –kamufle edici– ayıklama, yani devlet kurumlarının sınıfsal özünü gizleyen ve onun tarafsızlığını, sınıflarüstü olduğunu (!) vurgulayan mekanizmadır. Ancak kurumlar, birden fazla işleve sahip olarak, bu mekanizmalarda yer alırlar. Devleti araçlara (kurumlara) göre tanımlamak ve tahlil etmek durumunda olan bu iki tespit de, yadsımlarına karşın, devlet aygıtının bütünselliğini gözden uzaklaştırdığı için eksiktir. Devlet faaliyeti, hiçbir zaman, tümünden salt “yapısal” ya da “araççı” nedenselliğe indirgenemez.

rimciler ikili görevle karşı karşıyadır: Suni dengeyi bozarak kitlelerin düzene karşı tepkilerini açığa çıkarmak (**aktif eylemler** haline dönüştürmek) ve açığa çıkan **tepkiyi bilinçlendirmek ve örgütlemek**. Suni dengenin bozulması **siyasal tecride doğrudan bağlıdır**. O halde öncü savaşı geniş halk kitlelerini **silahlı mücadeleye kazanmak** amacına ulaşmak için, oligarşinin siyasal tecridine yönelmek zorundadır.”¹⁷⁵ (abç)

Öncü Savaşının “amaç ve kapsamı” onlara göre budur. Yazıların daha ilerki sayfalarında, bu “amaç ve kapsam”ın ne olduğu ve buna bağlı olarak nasıl yapılmalı sorusu anlatılmaktadır. Her şeyden önce bu tespit eksik ve eksik olduğu gibi, “şekilsiz”dir. Yani Öncü Savaşının amacı (ve kapsamı) **niteliği belli olmayan hedefler** olarak konmaktadır: “Aktif eylemler” nasıl ve hangi biçimde? “Tepkiyi bilinçlendirmek ve örgütlemek” ne yönde ve nasıl? Daha sonra da göreceğimiz gibi, genel sözcükleri yinelemekten öte hiçbir şey yapılmamıştır. Oysa ki, Öncü Savaşını yanlış anlayışlardan ayıran bir **nitelik** vardır ve onun bu özgül niteliği diğer şeylerden ayıran (ve ayırmamızı sağlayan) yönüdür.

“Maddenin hareketinin her biçimi gözden geçirilken, hareketin diğer biçimleriyle olan **ortak noktaları** dikkate alınmalıdır. Ama **asıl önemli olan ve şeyler üzerinde bilgimizin temelini oluşturan**, maddenin hareketinin özel noktalarını hesaba katmamız gereği, yani **hareketin bir biçimi ile öteki biçimleri arasındaki nitelik farkıdır**. Ancak bunu hesaba katmakla, şeyler arasındaki ayrılıkları farkedebiliriz. Hareketin herhangi bir biçimi, içinde, kendi özel çelişkisini taşır. Bu özel çelişki, o şeyi bütün öteki şeylerden ayıran özel niteliği oluşturur. İşte bu, iç nedendir ve buna, şeyleri birbirinden farklı yapan, çeşitliliğin esasıdır da diyebiliriz.”¹⁷⁶ (abç)

Bilindiği gibi, genelde kitlelerin bilinçlendirilip örgütlenmesi görevi, tüm devrimlerde ortak olan, devrimci öncünün görevidir. Devrimin gerçekleşmesi ancak bu şekilde mümkündür. (Nesnel koşullar da uygun ise). Burada söz konusu edilmesi gereken

¹⁷⁵ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

¹⁷⁶ Mao Zedung, Teori ve Pratik, s. 38.

kitleye iletilecek bilincin niteliği ve örgütlenmesinin hangi temelde ve nasıl olacağıdır. Bunlar belirtilmediği sürece, söylenen her söz genel tespitlerin sürekli yinelenmesinden başka bir şey olmaz.

Burada bir parantez açalım: Bazı yoldaşlar ve samimi unsurlar, ele alınan bir tespitin bu derece eksiklikleri olabileceğini ve bu yüzden “doğal” görülmesi gerektiğini düşünebilir. Yani bazı noktaların eleştirisi konusu yapılması gerekir denilebilir. Yazımızın başından itibaren, “yeni” sağ-sapmanın niteliğini ortaya koyduk. Onların çıkış noktalarını ve sonuçta Öncü Savaşını nasıl “strateji” haline dönüştürdüğünü gösterdik. Bu durumda Öncü Savaşı üzerine söylediklerini ayrıca ele almak zaten gereksizdir. Ancak bu konuda getirdikleri bazı tespitleri Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi “adına” yaptıklarını iddia etmeleri bunu zorunlu kılmıştır. İkinci olarak (ki önemlidir), kendilerinin “iddialar”ı bizi buna zorlamıştır. Şöyle diyorlar:

“Örgütümüz(!) Kesintisiz Devrim 2-3’deki formülasyonları ilerleyen pratiğine paralel olarak geliştirdi. Öncü savaşıyla halk savaşı arasındaki farklılıkları **bütün boyutlarıyla** açıkladı. Ülkemiz devriminin Küba devriminden farklılıklarını **tüm olarak** tespit etti. Örgütümüz(!) bir yandan geçmiş devrimlerin **tam bir değerlendirmesini** yaparken, diğer yandan öncü savaşının amaç ve kapsamını **tam olarak** tespit etti, bu konuda **tam bir** açıklığa kavuştu.”¹⁷⁷ (abç)

Kendilerine “örgüt” demelerini bir yana bırakıp, bu cahillik ürününe yer vermek zorunda kaldığımız için okuyucudan bağışlamasını isteyeceğiz. Diyalektik, “tam” ve “bütün” bir bilginin olmayacağını kesinlikle belirtir. (Aksi halde bilimsel ilerleme olmazdı.) Ama “yeni” sağ-sapma, “biz her şeyi artık biliyoruz” pozlarıyla diyalektiği yadsırken, yazdıklarının “tam” deyişleriyle ilişkisini göstermek gerekmektedir. Eğer böyle bir “iddia” ile ortalığa çıkmasalardı, eleştirimizde daha ihtiyatlı olabilirdik. Ne yazık ki, kendileri bu “iddia”larıyla baştan her türlü ve her yönlü bir eleştiriyi kabul etmiş olmaktadırlar:

Biz yine, onların öncü savaşının “tüm” amaç ve kapsamını ele almaya devam edelim.

¹⁷⁷ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

“Halk kitlelerinin mevcut düzene karşı tepkileriyle oligarşinin baskısı arasındaki suni dengeyi sürdüren temel faktör siyasal zordur siyasal zor **esas olarak devletin askeri baskı aygıtıyla sürdürülür**, ancak bu siyasal zorun her zaman açık askeri zor olduğu anlamına gelmez. Siyasal zor iki biçimde uygulanır:

Birincisi: Açık askeri zordur. Devletin askeri baskı aygıtının mevcut sömürü düzenini sürdürebilmek **amacıyla gerçek nitelik ve işlenen açık biçimde ortaya koyduğu** bir uygulamadır. Hakim sınıflar zorunlu olmadıkça bu yola başvurmazlar.

İkincisi: Askeri zorun onun meşruluğunu sağlayan çeşitli kurumlar aracılığıyla uygulanmasıdır. Siyasal zorun bu tür uygulaması en sık rastlanan biçimidir. Çünkü her sömürücü yönetim mümkün olduğunca gerçek kitlelerden saklamaya ve sömürüsünü meşru bir görünüm altında sürdürmeye çalışır. Bu uygulamada askeri zor açıkça ve dolaysız olarak değil, onu **meşrulaştıran çeşitli kurumlar (serbest seçimler, parlamento, bağımsız yargı organları, anayasa vb.)** aracılığıyla işlerini sürdürür. Örneğin, polis ve ordu fabrika işgal eden işçilere saldıırken, onu, görünürde sömürü düzenini korumak ve patronların kârlarını garanti altına almak amacıyla yapmaz. Halkın seçimlerde ‘özgür iradesiyle’ seçtiği parlamentonun çıkardığı kanunları uygulayan yargı organlarının verdiği karar sonucu yapar.”¹⁷⁸ (abç)

İşte “kitabı” ve yüzeysel bir değerlendirme daha. Bu “tespitler” den hareketle vardıkları şu sonuçta, aynı ölçüde düz mantık ürünüdür:

“Bu nedenle öncü savaşında siyasal tecrit, halk savaşından farklı olarak aşamalı olarak gerçekleşir. Aşamalı siyasal tecrit, siyasal zorun meşruluğunu sağlayan kurumların fonksiyonlarının aşamalı olarak ortadan kaldırılması demektir.”¹⁷⁹ *

¹⁷⁸ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

¹⁷⁹ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

* Kriminoloji (cinayet bilimi) sahasına giren o derece çok hata vardır ki, ister istemez bunlara değinmek zorunda kalıyoruz. Örneğin yukardaki alıntıda siyasal tecritin Öncü

“Aşamalı” siyasal tecridin gerekçesi, görüldüğü gibi, siyasal zorun, “kurumlar aracılığıyla”, “gerçek nitelik ve işlevini en açık biçimde” ortaya çıkmasını engelleyerek uygulanması olarak konulmaktadır (“meşruluğunu sağlayan kurumlar”). Ancak ortada bir çelişki bulunuyor: Bir yandan siyasal zorun devletin askeri baskı aygıtıyla sürdürülmesi, yani “açık askeri zor” **temelken** (“**esas olarak**”), diğer yandan ikinci biçim siyasal zor uygulaması “**en sık rastlanan**” uygulama durumundadır. Diyalektik temel-tali ilişkisi, burada, “temel-temel” ilişkisine dönüştürüldüğü görülüyor. Eğer birincisi “esas” olma durumundaysa, devrimcilerin “esas” (temel) yönelimi bu yön olması gerekir, yok ikincisi “esas” (temel) devrimci yön ise, bu ikinci biçim “esas” olma durumunda demektir. (Burada “en sık rastlanır” sözü bunu ifade eder.) Siyasal zorun askeri biçimde maddeleşme koşullarında sürdürülmesi ile askeri biçimde maddeleşmesi arasındaki diyalektik ilişki kavranılmadığı ya da unutulduğundan, bu şekilde saçmalanmıştır. III. bunalım döneminde geri-bıraktırlmış ülkelerde **sömürge tipi faşizmin** varlığının yadsınması olan bu sağcı tespitler, “en sık rastlanan” sapmalardır. Sömürge tipi faşizm, siyasal zorun geri-bıraktırlmış ülkeler somutunda uygulanmış biçimdir. Bu ülkelerde yönetim, “*ya klâsik burjuva demokrasisi ile uzaktan yakından ilişkisi olmayan ‘temsili demokrasî’ ile icra edilir (gizli faşizm) ya da sandıklal demokrasiye itibar edilmeden açıkça icra edilir. Ancak açık icrası süreklî değildir. Genellikle, ipin ucunu kaçırdığı zaman başvurduğu bir yöntemdir.*”¹⁸⁰

Savaşında “gerçekleşme”sini “**halk savaşından farklı olarak**” (“aşamalı”) tespiti yapılırken; diğer yerlerde Halk Savaşının I. ve II. bunalım döneminde kendiliğinden ve bütünsel olarak ortaya çıkmış siyasal tecrit **koşullarında** verildiği söylenir. Burada Halk Savaşı siyasal tecriti gerçekleştiren (ama “aşamalı” değil) bir mücadele olarak belirtilmektedir. Yani Halk Savaşının siyasal tecrit fonksiyonunu içerdiği söylenmektedir. Kriminoloji sahasına giren bir “tespit”de, “**Halk savaşında** ülke içinde bulunduğu şartlar sonucu siyasal tecrit bir bütün olarak gerçekleşir. **Öncü savaşında** ise, III. bunalım döneminin özelliklerine uygun olarak **siyasal zor meşruluğunu sağlayan çeşitli kurumlar vasıtasıyla uygulanır.**” [II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Oraya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi] Burada ne denilmek istenmiş belirsiz. Belli olan tek şey, yukarıda belirttiğimiz gibi, Halk Savaşında, yani bu savaşla (“bütün olarak”) siyasal tecritin “gerçekleşir” olduğudur. Öncü Savaşında ise, “siyasal zorun meşruluğunu sağlayan çeşitli kurumlar vasıtasıyla uygulanır” olması, anlamsız ve anlamsız olduğu kadar aptalcadır. Bunlar “kalem sürçmesi” olarak yorumlansa bile, iddia edildiği gibi “tam ve bütün” bir “teori” iddiası karşısında bu tür yorum, bu “teori”ye haksızlık ve hakaret olur kanısındayız!

¹⁸⁰ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

Siyasal zorun askeri biçimde maddeleştigi ve de yönetimin askeri nitelik aldığı dönemlerde (açık icra), oligarşinin, “gerçek nitelik ve işlevini en açık biçimde ortaya koyduğu”nu ileri sürmek, bu dönemde oligarşinin siyasal olarak tecrit olduğunu söylemek demektir, ve bu devrimci mücadelede **kendiliğinden-gelmeciliktir**. Çünkü, bu dönemde *oligarşinin “gerçek nitelik ve işlevi en açık biçimde”* ortaya çıktığına göre “en geri zekâlılar bile” **onun gerçek yüzünü görecektir. Bu, aynı zamanda, “sol” bir kendiliğindencilik olan fokocu görüşün temel tezidir**. Debray’ın yazılarında da ifade edildiği gibi, askeri cunta dönemlerinde (ki Latin-Amerika’nın hemen hemen tüm ülkelerinde mevcuttur), yani siyasal zorun askeri biçimde maddeleştigi (ya da “açık askeri zor”) dönemlerde, milli kriz olgundur ve Öncü Savaşı hızla Halk Savaşına dönüşmeye elverişlidir, bu yüzden silahlı öncünün ortaya çıkması ile her şey çözümlenir!

Gerçekte ise, siyasal zor askeri biçimde maddeleştigi dönemlerde bile siyasal tecrit gerçekleşmemiş olabilir ve bu yüzden bu dönemde de Öncü Savaşı sürdürülür. Ayrıca “yeni” sağ-sapmanın iddia ettiği gibi, böyle bir dönemde siyasal zor “*meşru olmadan*” ya da “*meşruluğunu sağlayan kurumlar*” olmadan yürütülmez. Gerçek tam tersidir.

İkinci olarak, siyasal zorun “meşru” olması ile “meşru gibi gösterilmesi” **farklıdır**. “Yeni” sağ-sapma bu farkı belirtmeden yaptığı tespitlerle, siyasal zorun “ikinci biçimi”nin “meşru olduğu” şeklinde bir sonuç çıkarmaktadır. (Yazılarında yer yer “meşru bir görünüm” deniliyorsa da, “askeri zorun onun meşruluğunu sağlayan kurumlar aracılığıyla uygulanması” tespiti yapılmaktadır. Bu karışıklık da aynı temelden, yani farkın belirtilmemesinden kaynaklanmaktadır). Oysa ki, **iktisadi evrime ters düşen her siyasal zor, hiçbir biçimde meşru, yani haklı değildir**. Bu, Marksizmin zor teorisinin temelidir.* **Emperyalist dönemde, burjuvazinin siyasal zoru (hangi biçimde olursa olsun), iktisadi evrime ters düşer ve bu yüzden meşruluğunu yitirmiştir**. (Devrimci zorun zaferinin temeli de budur).

Öncelikle emperyalist dönemde burjuvazinin siyasal zorunun bu niteliği bilinmelidir. Yine **siyasal zor, “örgütlenmiş biçim**

* Bkz: Engels, *Anti-Dühring*, s. 300.

altında devlet adını alır". (Engels) **Devletin kendisi zor aygıtıdır**. Bu aygıtın bürokrasi ve militarizmi ile bir bütün teşkil ettiğini ve bu anlamda devlet kurumlarının bir bütün olarak zor uygulayıcısı olduğunu daha önce belirttik, "Yeni" sağ-sapmanın "meşruluk" temelinde yaptığı ayrımlar, Marksist-Leninist devlet teorisinin açık bir tahrifi olduğu kesindir. Ancak Althusser ya da Claus Off'un devleti "yapısal" ya da "araççı" nedenlerle açıklamasına paralel bir anlam taşır. Ama bu durumda, siyasal zorun "*meşruluğunu sağlayan kurumlar*" tespitleri eksik olmaktadır. (Bu yanlış devlet tahlilleri genellikle "*Birikim*" dergisi tarafından –az bir değişiklikle– savunulmaktadır.)

Gelelim siyasal zorun "*serbest seçimle, parlamento, bağımsız yargı organları, anayasa vb.*" kurumlar aracılığıyla sürdürülmesine. Böyle bir durum, ne geri-bıraktırlmış ülkelere özgüdür, ne de III. bunalım dönemine. Devrim öncesi Rusya'da da, diğer ülkelerde de, şu ya da bu şekilde bunlara rastlanır. Lenin'in burjuva parlamentosu hakkında söyledikleri açıktır. (Bkz: Lenin, "*Sol*" Komünizm) Lenin, "*Avrupa işçi hareketi içindeki ayrılıklar*"ın taktikler konusundaki farka dayandığını ve bunun nedenlerinin *ikisinin "işçi hareketinin büyümesi" ve "çelişkiler içinde ve çelişkiler yoluyla gelişen toplumsal gelişmenin diyalektik niteliği"* olduğunu söyledikten sonra şöyle devam ediyor:

"Son olarak, işçi hareketi içersinde yer alan farklılıkların son derece önemli bir nedeni de, **genel olarak egemen sınıfların, özel olarak da burjuvazinin taktiklerindeki değişmeler** yatmaktadır. Eğer burjuvazinin taktikleri hep tekdüze olsaydı, ya da en azından **aynı türden** olsaydı o zaman işçi sınıfı hareketi bunlara aynı tekdüzelikte ya da aynı türde taktiklerle karşılık vermeyi çabukça öğrenirdi. Ama aslında **her ülkede** burjuvazi, kaçınılmaz olarak **iki yönetim sistemi, çıkarlarını ve egemenliğini sürdürmek yolunda iki mücadele yöntemi uygular ve bu yöntemler, kimi zaman birbirini izler, kimi zaman da çeşitli bileşimlerle iç içe geçmiştir**. Bunlardan **birincisi, kuvvet yöntemidir**; işçi hareketine her türlü ödünü reddeden yöntemdir, **her türlü eski ve çağdışı kalmış kurumları** destekleme yöntemi, reformları uzlaşmaz biçimde reddetme yöntemidir ... **İkincisi,**

'liberalizm' yöntemi, siyasal hakların gelişmesine yönelik reformlara, ödüllere vb.ye yönelik adımlar atma yöntemidir...

'Burjuvazinin liberal politikasının **kesin, gerçek amaç**' diyor Pannekoek, işçileri yanlış yola sevk etmek, saflarında parçalanmaya neden olmak, politikalarını kudretsiz, her zaman kudretsiz ve kısa ömürlü, sahte bir reformizmin kudretsiz bir eklentisi haline dönüştürmektir."¹⁸¹

(abç)

Görüldüğü gibi, "yeni" sağ-sapma (çok faklı da olsa) *"ustalar tarafından yazılmış, çizilmiş ve her biri belli bir devrimci pratiğin ürünü olan siyasal tahlillerin yerli 'teorisyenler' tarafından adaptasyonlarla teorinin yeniden keşfedilmesi"* nin(!) en "yeni" si olmaktadır.

Burjuvazinin, genel olarak egemen sınıfların, farklı yöntemler kullanmaları, aynı zamanda devlet aygıtının "kurumlarının" farklı biçimlenişini getirir (devlet biçimleri). Ancak, emperyalist hegemonya altındaki, iç dinamiği çarpıtılmış ülkelerde durum farklıdır. Bu ülkelerde siyasal zor (Lenin'in deyişiyle "kuvvet yöntemi") temeldir ve koşullara bağlı olarak, askeri biçimde maddeleşmesi her an söz konusu olabilir. (**Sömürge tipi faşizm esprisi**). Siyasal zorun bu özgül niteliği, yani askeri biçimde maddeleşme koşulları içinde sürdürülmesi ve (belli koşullarda) maddeleşmesi, bu ülkeler devriminde silahlı aksiyon yöntemlerinin temel olmasının nesnel koşuludur. Siyasal zorun askeri biçim alması ya da askeri biçimde maddeleşme koşullarında sürdürülmesi durumları, bu iki durum, devrimci mücadelenin taktiklerine yön verir.

Siyasal zorun askeri biçimde maddeleştiği dönemlerde oligarşinin siyasal olarak tecrit olduğunu düşünmek ne derece yanlışsa, aynı şekilde bu dönemlerde onun gerçek niteliğini gizleyen ("yeni" sağ-sapmanın deyişiyle *"meşruluğunu sağlayan"*) yönün bulunmadığını söylemek aynı şekilde yanlıştır. Bu dönemlerde de oligarşi, gerek ideolojik olarak, gerekse siyasal alternatiflerle hedef saptırır ve kitleleri kendine siyasal olarak yedeklemeye çalışır. Bunu elbetteki **kurumlar** aracılığıyla, "yasalar" aracılığıyla yapacaktır. Böyle dönemlerde yeni yasalar çıkarılması, anayasa değişikliği (ya da

¹⁸¹ Lenin, *Marks-Engels-Marksizm*, s. 294-295.

yeni bir anayasa oluşturulması) vb. yoluyla yeni kurumlar yaratılması bunun somut ifadeleridir. Ülkemiz özgülünde 12 Mart döneminde yapılanlar ortadadır. İlk anda, 61 Anayasasına dayalı olarak sıkıyönetim ilan edilmiş ve **mevcut** sıkıyönetim yasası ile uygulamaya gidilmiştir. Zaman içinde, “meşruluk” gerekçesi olan 1961 Anayasası değiştirilerek, yeni koşullara “meşru” gerekçe sağlanmıştır. (Ülkemizin özgül koşulları nedeniyle yeni bir anayasa yapmak yerine değişikliklerle yetinilmiştir.) Aynı şekilde, bir örnek de Brezilya’dan verebiliriz. Brezilya’da 1964 askeri darbesi ile yönetim tümünden askerleştirilmiştir. Darbeden bir ay sonra I. Anayasa Kararı ile “6 ay için” bazı anayasal hak ve özgürlükler “askıya” alınmıştır. Zaman içinde çeşitli yasalar çıkarılmıştır. (Cumhurbaşkanı seçimi, Kongre seçimi, vb. yasalar) 1968 Aralık’ında 5. Anayasa Kararı ile kontr-gerilla operasyonları için gerekli “yasal dayanak” sağlanmış ve bunu takiben şehir gerilla savaşına karşı operasyonlara girilmiştir. 1967 yılında da (darbeden 3 yıl sonra) yeni anayasa oluşturulmuştur.

“Yeni” sağ-sapmanın, gerçeklerden bihaber soyut akıl yürütme ürünü tespitlerinin yanlışlıkları bu kadar da değildir. Örneğin, “askeri zorun meşruluğunu sağlayan kurumlar”dan birisi olarak “**bağımsız yargı organları**” konuluyor. Oysa yargı organı (mahkemeler) ne bağımsızdır, ne de “meşruluk sağlayan” “kurumdur. Engels’in bunu şöyle belirtiyor.

“... Bu kamu gücü **her devlette vardır, yalnızca silahlı adamlardan değil, ama maddi eklentilerinden de, gentilice toplumun bilmediği hapisaneler ve her türlü ceza kurumlarından da bileşir.**”¹⁸²

Kısacası, “yeni” sağ-sapma Marksist-Leninist devlet teorisinden bihaberdur. İşte onların, tüm “meşruluk” ve bunu sağlayan “kurumlar” ve “yasalar” (grev örneklerindeki gibi) konusunda Marksist devlet teorisi şöyle diyor:

“Marks’a göre, **devlet**, bir sınıf egemenliği organı, bir sınıfın bir başka sınıf üzerindeki baskı organıdır; sınıflar arasındaki çatışmayı hafifleterek, **bu baskıyı yasallaştırıp pekiştiren bir ‘düzen’in kurulmasıdır.**”¹⁸³ (abç)

¹⁸² Engels, *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*.

¹⁸³ Lenin, *Devlet ve İhtilâl* s. 16.

Tüm bu nedenlerle de vardıkları sonuçlar yanlıştır:

“**Siyasal tecrit**, siyasal zorun meşruluğunu sağlayan kurumların gerçek fonksiyonlarının açığa çıkarılması, bu **kurumların işlemez hale getirilmesi** ve böylece siyasal zorun açık askeri zor biçimine dönüştürülmesi demektir... Siyasal tecrit, oligarşinin **askeri baskı aygıtını işlemez hale getirmesini içermez**”¹⁸⁴ (abc)

Siyasal zorun “*meşruluğunu sağlayan kurumların*” neler olduğunu söylüyorlar: Serbest seçimler, parlamento, bağımsız yargı organları, anayasa vb. Acaba bu “kurumlar” “*işlemez hale*” nasıl getirilecektir? “Serbest seçimler” nasıl yapılamayacaktır? (İşlemez hali böyledir). Bu kurumların, “*meşruluğunu sağladığı*” askeri zorun güvencesi altında olduğunu herkes bilmektedir. Çünkü ordu ve polis, aynı zamanda bu kurumların “güvenliğini” sağlar. Bu durumda, onların “işlemez” olması demek, o kurumların işleminin “güvencesi” ordu ve polisin **bu görevini** yerine getiremez hale gelmesi demektir. Aksi halde bu “*kurumların*” işlemez hale “*getirilmesi*” mümkün değildir. (Polis ve jandarmanın korumadığı tek bir adliyenin bulunmadığı somut gerçektir. Bu, adliyelerin “güvenliği için”dir.) Aynı şekilde “seçimlerin yapılması”, yani “güvenliği” ordu ve polis tarafından sağlanır. Nitekim 14 Ekim 1979 Ara Seçimlerinde bu somut olarak yaşanmıştır. (Ancak seçimlerin yaptırılmaması, yani bu “kurumun” işlememesi, kitlenin bilinçlenmesi ile –seçim boykotu– mümkündür. Ama yargı organları için aynı şey söylenebilir, kişi bilinçli olsun-olmasın, yakalandığı sürece mahkemede “yargılanır”.)

Görüldüğü gibi, “yeni” sağ-sapmanın devlet aygıtının bütünselliğini “unutması” ve üstelik devlet kurumlarını tek yönlü ve tek fonksiyonlu hale getirmesi ile ulaştığı sonuç gerçeklere terstir. Zaten “*askeri baskı aygıtının işlemez hale getirilmesini içermez*” gibi yuvarlak sözler de bunu gösterir. (Sanıyoruz bunların anlayışına göre, Öncü Savaşında kadroların, “*askeri baskı aygıtı*” karşısında direnmeleri, bunun “*işlemez hale getirilmesi*” olduğu için, yanlıştır, “*askeri baskı aygıtıdır*”. Polis ve askerlerle silahlı “atışmaya girmemeleri de, sanıyoruz, bu “teori”lerinin gereği olarak pratikte tutarlı olmak için olsa gerek!)*

¹⁸⁴ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

Sonuç olarak, “yeni” sağ-sapma oligarşinin siyasal tecridi ile devletin bazı kurumlarının “aşamalı” tecridini birbirine karıştırmaktır. Ve böylece Öncü Savaşının amaç ve kapsamını belirli bazı kurumlarla mücadele düzeyine indirgeyerek, onu karikatürleştirmektedir. Bunu yaparken, devrimci mücadelenin iktidar mücadelesi ve politik devrimin siyasal iktidarı, yani devlet aygıtının parçalanarak ele geçirilmesi olduğunu “unutturmaktadır”. Son tahlilde “yeni” sağ-sapmanın devrim anlayışı, T“K”P’nin *devletin “içten ele geçirilmesi”*, yani tek tek “kurumlar”ın “*devrimcileştirilmesi”* ile “*ileri demokratik devrim*” yapma anlayışının “öncü savaşı” adı altında piyasaya sürülmesidir.

Halk Savaşı konusunda yapılan tüm tahrifatlarla Halk Savaşının geçersizliği ilan edildikten sonra, Öncü Savaşı da karikatürleştirilmiştir. Ve sıra silahlı propagandaya geldi. “Yeni” sağ-sapmanın kendisinin “farklı” olduğunu göstermek gayretkeşliği, o dereceye ulaşır ki, ne söylediğini bilmez hale gelir. Silahlı propagandayı ele alışı geldiği en üst (ama en son değil) aşamadır. Burada silahlı propagandayı “fark yaratma” uğruna nasıl şekilsizleştirdiklerini, kendi dışında herkesin ve her yapılanın nasıl “*askeri bakış açısı*”na indirgendiğini ve bunları yaparken kendi kendini “sol” ya da sağ-sapma ilan ettiğini göstermesi önemlidir. Yoksa savaşın ne olduğundan habersiz, silahlı eylemin nasıl yapıldığını bilmeyen, ama “keskin gerilla” pozlarında “uzmanlık” taslandığını göstermek yeterli değildir. Ve işin en ilginç yanı, kendilerinin “*oligarşiye hizmet, halka ihanet*” içinde olduklarını söylemeleridir. Burada bunları tek tek belirtip göreceğiz. (Silahlı propaganda konusunu ayrı bir yazı ile ele aldığımızdan ve tüm yazılarımızda ifade edildiğinden gereksiz yinelemelere girmeyeceğiz.)

“Siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının temel aracı olarak silahlı propaganda...”¹⁸⁵

Bu sözler teorik bir metin için gerekli ciddiyeti önemseme-

* Marksist devlet teorisini “yeni” sağ-sapmanın “alt-üst” etmesi bu kadar da değildir. Örneğin diyorlar ki: “Bir ülkede siyasal zorun oligarşi adına uygulama aracı mevcut iktidar (hükümet anlamında kullanılıyor) olduğundan, genellikle yüzü açığa çıkan, siyasal olarak fonksiyonunu yitiren, tecrit olan ilk kurum da mevcut yönetimdir.” [II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı] Oysa yönetim (yürütme organı) denilen hükümetler, devletin bir parçasıdır ve siyasal zoru egemen sınıflar (ya da oligarşi) adına uygulama aracı bu devletin kendisidir.

¹⁸⁵ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

menin, çalاکalem yazı yazmanın bir ürünüdür. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'yle ilgili tüm yazılarda, temel mücadele biçimi olan silahlı propaganda ile bir araç olan, siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olan gerilla savaşı açık ve net biçimde ortaya konmuştur. "Yeni" sağ-sapmanın "çalاکalem" yazı yazma anlayışı, "bellekten aktarma" hastalığı, silahlı propaganda konusunda olduğu kadar, Öncü Savaşının gelişimi-aşamaları vb. konularda da sürüp gider. Bu, savaş kavramının keyfi kullanımının bir ürünü olarak, her an görülür.

"Genel olarak bir savaşın üç yönü vardır: Siyasi yıpratma, düşmanı psikolojik olarak çökertmek ve maddi yıpratma. Her savaş biçimi kendi niteliğine uygun olarak bu yöntemler arasında belirli bir ilişki kurar. Öncü Savaşında temel olan siyasi yıpratma yönüdür. Düşman güçlerinin psikolojik olarak çökertilmesi ve maddi yıpratma onun uzantıları olarak ortaya çıkar."¹⁸⁶
(abç)

Bu sözler, savaş hakkında bilgisi olmayan pek çok kişiye "doğru" gözükeceği açıktır. Ancak savaş konusunu bilen herkes, bu sözlerin, her sözcüğü ile yanlış ve savaşın amacını karmakarışık eden deyişler olduğunu anlayacaktır. Çünkü, "yeni" sağ-sapmanın savaş konusunda söyleyecek tek şeyi vardır, o da "savaş savaştır."

En bilinen tanımıyla savaş, politikanın başka amaçlarla (şiddet araçlarıyla) devamıdır. Bu yüzden, savaşın amaçlarını belirleyen politikadır. Savaş, politikanın bir aracıdır. Politik olarak yapılmak istenen amaç değişik olabilir. Her değişken de savaşın hedeflerini değiştirir. **Kısaca askeri hedefler, politik amaca ve savaş konjonktürüne göre değişir.** Savaş, politikanın başka araçlarla (şiddet araçlarıyla) devamı olması, savaşın kendisine özgül bir nitelik kazanır.

"Savaşın kendine özgü özelliklerinden, savaşa özgü özellikler, bir dizi özel yöntemler ve özel süreç çıkmaktadır. Örgütler, silahlı kuvvetler ve onlarla ilişkili her şey. Yöntemler, savaşın yönetilmesi için uygulanan strateji ve taktikler. Süreç, karşı karşıya bulunan silahlı kuvvetlerin kendileri için elverişli, düşman için elverişsiz strateji

¹⁸⁶ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

ve taktikler kullanarak birbirlerine saldırmak veya kendilerini korumak için giriştikleri özel bir toplumsal eylem biçimidir.”¹⁸⁷

Savaş ile politika arasındaki ilişkinin tam olarak anlaşılmaması, pek çok sapmanın temeli olmuştur. Savaş, politikanın devamıdır ve onun en üst seviyede sürdürülmesidir. Savaşlar kendiliğinden patlamaz ve kişilerin öznel niyetleri ile çıkmaz. Savaşın nesnel yasası, politik mücadelenin belirli bir yerden sonra, klâsik ve **barışçıl araçlarla** yürütülemez olmasıdır. Bu durumda savaş, politik mücadelenin amaçlarına şiddet araçları ile ulaşmayı hedefler. Devrimci savaşlar da, bu genel yasayı izler ve ona uyar. Devrimci politik mücadele, egemen sınıf/sınıfların zora başvurusu ile devrimci savaşa dönüşür. Bu durumun nesnel koşulu ülkede **milli bunalımın mevcudiyetidir**. Bu koşullarda devrimciler, politik mücadeleyi yürütebilmek için **silahlı aksiyon yöntemlerini temel almak zorundadır**. Aksi halde düşmanın askeri gücü her türlü devrimci mücadeleyi engelleyecektir ve sonuç devrimci mücadele de kendiliğindencilik ve pasifizmdir. (Bir maddi güç ancak başka bir maddi güçle yok edilebilir.)

Emperyalist hegemonya altındaki ülkelerde devrimci mücadele, başlangıçtan itibaren silahlı aksiyon yöntemlerini temel almak zorundadır. (Sürekli milli bunalım esprisi.) Ancak bu, devrimci savaşın tek düze yürütüleceği, stratejik ve taktik planlamasının yapılamayacağı demek değildir. Devrimci savaşın strateji ve taktikleri, devrimin politik amacına ve politik strateji ve taktiğine bağlıdır ve ona uygun olmak zorundadır.

Devrimimizin stratejik hedefi, anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrimi gerçekleştirmektir. Yani politik iktidarın ele geçirilmesi ve demokratik devrimin yapılmasıdır. (Asgari program hedefleri.) Bundan dolayı askeri strateji, politik iktidarı ele geçirmek amacıyla düşmanın (emperyalizm ve oligarşinin) askeri güçlerinin nasıl yenileceğini, bunun için hangi savaş ve örgütlenme biçimlerinin gerekli olduğunu ve de askeri harekâtların hedeflerinin neler olduğunu cevaplamak durumundadır. Herşeyden önce askeri eylemlerin, emperyalizm ve oligarşi dışındaki sınıfların tek bir cepheye birleştirilmesine hizmet etmelidir. Bu anlamda emperyalizm

¹⁸⁷ Mao, *Askeri Yazılar*, s. 282.

ve oligarşi dışındaki hedeflere saldırmak yanlıştır.

Amaç politik iktidarın ele geçirilmesi olduğu için, devrimci silahlı güçler, düşmanın politik iktidarını koruyan silahlı güçlerini yenebilecek düzeyde olması gerekir. İşte, **askeri stratejinin ana ilkesi**, bu silahlı güce, yani düşmanın askeri gücünü yenebilecek yeterlilikte silahlı gücün yaratılmasıdır. Böylece devrimci savaşın amacı (özgöl), **devrimci güçleri koruyup geliştirmek ve düşmanın askeri güçlerini yok etmektir**.

Düşman askeri güçlerinin maddi ve teknik üstünlüğüne karşın, küçük ve maddi ve teknik olarak zayıf devrimci silahlı güçlerin savaşında savunma ve saldırı savaşı çeşitli biçimler alır. Ancak saldırı esastır. Bu durumda, savaş, yıpratma ve imha savaşı olarak ikiye ayrılır. Yıpratma savaşı ile düşman yıpratılır ve devrim güçleri, onu yenebilecek hale getirilir. Bu andan itibaren imha savaşı ile kesin sonuca gidilir. Tüm süreçte devrimci silahlı güçlerin hareket tarzını belirleyen karşılıklı güçlerin durumudur, yani **güçler dengesidir**.

Düşmanın salt maddi ve teknik olarak değil, aynı zamanda politik ve moral olarak üstün olduğu koşullarda (güçler dengesi birinci duruma göre daha fazla olumsuzdur), askeri strateji daha geniş kapsamlıdır. Her şeyden önce politik ve moral üstünlük sağlanıp, geliştirilmelidir. Böylece Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ne ulaşılmış oluyoruz. Savaşın Öncü Savaşı ve Halk Savaşı olarak iki aşamalı olması, buradaki maddi-teknik yön ile politik-moral yön arasındaki ilişkiden kaynaklanır. Politik-moral yön devrimci savaşta temeldir ve maddi-teknik yön buna paralel gelişir. (Bu ilke salt Halk Savaşı için değil, Öncü Savaşı için de geçerlidir.)

Bizim gibi ülkelerde halk kitlelerini devrim safına çekebilme için (politik üstünlük sağlamak amacı), devrimci propagandaya paralel olarak, halkın üzerindeki oligarşik devlet aygıtının **psikolojik baskısı** kırılmalıdır. **Savaşta moral unsurunun önemi büyüktür**.*

Düşmanın direnme ya da savaş gücünün dayandığı iki ana faktörden birisi olan iradesi, psikolojik savaşın ana nedenidir. Moralman çökmüş bir ordunun savaşma yeteneği büyük ölçüde kay-

* Ayrıntılı bilgi için bkz: Engels, Ayaklanma Üzerine; Mao, Askeri Yazılar; Giap, Halk Savaşının Askeri Sanatı; Che Guevara, Askeri Yazılar.

bolur ve saflarındaki panik, dağınıklık ve firarlar baş gösterir.

Öncü Savaşının başlangıcında savaşın psikolojik yıpratma yönünün ağır basması bu yüzdendir. “*Kesintisiz Devrim II-III*”de ülkemizin tarihi ve sosyal özellikleri anlatılırken, bunun nedenleri somut olarak anlatılmıştır. (Psikolojik olarak yıpranmış düşman, aynı zamanda hata yapmak durumundadır.) Ancak düşmanın maddi ve teknik yönden üstünlüğü ve de buna ek olarak politik üstünlüğü, Öncü Savaşında yıpratma yönünün ağır basmasına yol açar. Halk kitlelerinin devrim safına çekilebilmesi için de, düşmanın psikolojik olarak yıpratılması zorunludur. Zira oligarşik devlet aygıtını gözlerinde büyüten halk kitleleri, belirli bilinç düzeyine ulaşsalar bile, aktif olarak savaşa girmekten ve devrimci örgüte katılmaktan çekinmektedir. Oligarşi, sistemli ve sürekli olarak, kitlelerin bilincinde, fikri sabitlik derecesinde “devlete karşı konulmaz” düşüncesini iyice pekiştirmek için yaygara, gözdağı, kuvvet gösterisi ve demagoji ile bu konuyu işlemektedir. Zaman zaman giriştiği kontrgerilla hareketleri, büyük çaplı arama-taramalar, devrimci örgüt üyelerinin yakalanmasını geniş olarak işlemesi vb. uygulamalar bunun somut görünümüdür.

Öncü Savaşında (ve genel olarak her savaşta) düşmanın politik olarak yenilgiye uğratılması temel amaçtır. **Öncü Savaşında hedef ve amaç, düşmanın politik olarak yıpratılması değil, politik olarak tecrit edilmesidir.** Bu, savaşın politik amacıdır ve savaşın psikolojik ve maddi yıpratma (ve genel olarak da imha) yönleri ile karıştırılmaz. Gerek psikolojik ve maddi yıpratma, gerek imha savaşı, **son tahlilde** bu politik amaca ulaşmak içindir. Bu yüzden savaşın bir yönü olarak “*politik yıpratma*”yı koymak, savaşın politikanın devamı olduğunu, **politikanın amaç, savaşın araç** olduğu gerçeğini unutmak demektir. **Siyasal yön savaşın amacıdır**, asla onun **bir yönü** değildir. (Genel amaç). Yıpratma ve imha savaşı, **savaşın kendine özgü amaçlarıdır.**

“Yeni” sağ-sapmanın savaş konusundaki bilgisizliği giderek, onu, savaş teorisini tahrife ulaştırır. “**Genel olarak bir savaşın üç yönü vardır**” diyerek yaptığı genelleme, savaşın, politikanın başka araçlarla devamı olması gerçeğinin tahrifinden başka bir şey değildir. İkinci olarak, bu, politikleşmiş askeri savaş kavramının yadsınmasıdır. Yani politik yön ile askeri yönü karşı karşıya getirmektir. Bu yüzden kitle örgütlenmesi ile silahlı gücün birlikte büyümesi

(karşılıklı) yadsınmaktadır (başta ne denirse densin). Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi adına, politik ve askeri yönlerin bu şekilde karşı karşıya konması, sorunlara Debrayist yönden yaklaşmanın bir ürünüdür. **“Sol” fokocu sapmanın özündeki sağcı yön “yeni” sağ-sapmanın ele aldığı ve benimsediği anlayıştır.**

Bu konularda tutarsızlıklar göstermek için fazla söze de gerek yoktur. Tüm yazılan boyunca, *“psikolojik çökertme”*¹⁸⁸, *“psikolojik olarak zayıflatma”*¹⁸⁹ ve *“psikolojik yıpratma”* gibi kavramların gelişi güzel kullanmaları buna bir örnektir. Bu gelişi güzel kavram kullanma, tüm yazılarda ortak bir dilin olmamasına yol açmıştır.

Savaş konusunda bilgisizliğin vardığı son nokta ise, *“Kesintisiz Devrim II-III”*ü, Öncü Savaşının *“askeri bakış açısına sahip”*(!) bir hale getirmeleridir. *“Kesintisiz Devrim II-III”*de şöyle deniyor:

“Bu yüzden beş-altı tane askeri devrimci eylem, (propagandası yapılmamasına rağmen) kitlelerde derin bir şaşkınlık ve sempati yaratmıştır...

Evet, kitlelere, oligarşiye karşı savaşan silahlı devrim cephesinin **güçlü olduğunu göstermemiz**, bir bakıma **kuvvet gösterisi yaparak, düşmanı yıpratmamız, moralman çökertmemiz gerekmektedir.** Bunun tek yolu öncünün bir dizi askeri zaferleridir. Sağlanan potansiyelin kaybolmamasının, giderek genişlemesinin tek yolu budur.”¹⁹⁰

“Yeni” sağ-sapmanın belirlemeleri ise şöyledir:

“Öncü Savaşının askeri bakış açısına sahip olan örgütler ise, siyasi zorun uygulama biçimini yanlış tespit etmeleri sonucu siyasi tecrit ile suni dengenin bozulması arasındaki bağı görmediklerinden eylemin diğer iki yönünü öne çıkartırlar. Maddi yıpratmayı veya düşmanı psikolojik olarak zayıflatmaya, şaşkınlığa düşürmeye yönelik eylemleri ön plana çıkartırlar ve bu eylemler vasıtasıyla örgüt, kitleleri saflarına çekmeye çalışarak siyasi bir güç olmak için çaba sarfederler. (Burada eylemin siyasi yıpratma yönü diğer iki yönün sonucu olmak du-

¹⁸⁸ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Askeri Sanatı.

¹⁸⁹ II. Sağ-sapma, agy.

¹⁹⁰ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

rumundadır). Maddi yıpratma veya psikolojik yıpratma-ya yönelik eylemlerin sonucu kitlelere devrimcilerin (askeri olarak) güçlü olduğunu gösterir.”¹⁹¹

Mahir yoldaşın ne dediğini bir yana bıraksak bile, “yeni” sağ-sapmanın şu “gözle görülmez, derece derece” devrimci örgütler içine fesat sokan oportünistlerden olduğunu söyleyebiliriz. “Kesintisiz Devrim II-III”ü “askeri bakış açısı”na indirgeyen bu kafanın nereden nereye vardığını iyi düşünmek lazımdır. Yazılarının altına, “Gerilla savaşı yenilmez, gerillalar ölmez” diye yazan bu “yeni” sağ-sapmayı niteleyebilecek söz bile bulmak güçtür. (Biraz devrimci namusa sahip olan bir kişi, eleştirisini açık yapar. Hiç olmazsa eleştiri olduğu düşünülebilir. Ancak onlardan bunu beklemek de olanaksız. Kendi yanlarında bulunan unsurlara, THKP-C/HDÖ’den ayrı olduklarını bile söyleyemeyenler için bu doğaldır.)

Şimdi, “yeni” sağ-sapmanın çeşitli konulardaki anlayışlarını görelim.

1) “Son tahlilde **askeri bakış açısına** ulaşan bir diğer görüş de ... **kır gerilla savaşının** öncü savaşı sürecindeki belirli bir aşamasının, sonra temel olarak hareketli gerilla birliği ile yürütüleceğini savunmak biçiminde ortaya çıkar.”¹⁹²

2) “Öncü savaşının **askeri bakış açısına** sahip olanlara göre, bir eylemin askeri boyutları büyüdükçe etkisi de büyür. **Büyük eylem askeri olarak büyük (daha fazla kadro ve malzeme kullanarak gerçekleştirilen ve önemli maddi temele yönelen) eylemdir. Bu öldürücü bir hatadır** ve dünyada birçok örneğinde görüldüğü gibi, devrimci örgütün oligarşi ile askeri bir savaş içinde yok olmasını getirir. **Öncü savaşında büyük eylem, politik olarak büyük hedeflere yönelen eylem demektir.**”¹⁹³

3) “Solun toplanması herşeyden önce, oligarşiye karşı siyasi bir alternatif olarak çıkışa bağlıdır.

Öncü Savaşının özelliklerinden kaynaklanan bu temel

¹⁹¹ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Askeri Sanatı.

¹⁹² II. Sağ-sapma, agy.

¹⁹³ II. Sağ-sapma, agy.

ilkeyi gözardı ederek **solu toparlamak amacıyla eylem yapan bir örgüt asla solu toparlayamaz.**"¹⁹⁴

4) "Ülke çapında temel ve tali alanlarda siyasi tecrit ve kitle örgütlenmesi amacıyla ve şehir gerillası taktikleriyle (eylem için toplanan ve sonra dağılan askeri güç) yürütülen gerilla savaşı, öncü savaşının temel sürdürülüş biçimidir. Biz bu amaç ve biçimde gerilla savaşını, halk savaşındaki gerilla savaşından ayırmak **amacıyla politik gerilla savaşı** olarak tanımlıyoruz."¹⁹⁵

5) "Öncü savaşında... temel alanlar:

a- Kapitalizmin önemli ölçüde geliştiği, toplumsal üretimin yoğunlaştığı ve **dolayısıyla kitlelerin toplu halde bulunduğu alanlar (merkezi şehirler ve çevresindeki alanlar). Marmara, Ege, Akdeniz Bölgeleri.**

b- Kapitalist gelişimin çevreleriyle bir bütünlük göstermediği şehirler (**bazı İç Anadolu ve Karadeniz Bölgeleri**).

c- Kapitalist gelişimin nispeten geri olduğu ancak sınıf mücadelelerinin çeşitli biçimlerde (**mezhep çatışması, ulusal sorun**) keskinleşmesi sonucu kitlelerin politize olduğu alanlar." (Yani Doğu ve Güneydoğu Bölgeleri kastediliyor)¹⁹⁶

6) "Öncü savaşının gelişim çizgisi:

A- **Hazırlık aşaması**

B- Merkezi şehirlerde politik gerilla savaşının **başlatılması**

C-Merkezi şehirlerde politik gerilla savaşının **yaygınlaştırılması**

D- Öncü savaşının üçüncü aşaması, merkezi şehirlerde politik gerilla savaşının **geliştirilmesi** ve diğer temel alanlarda da savaşın başlatılması."¹⁹⁷

7) "Öncü savaşının üçüncü aşamasında devrimci örgüt, kitle örgütlenmesini ve silahlı gücü **yaygınlaştırır**. Sınıf mücadelesinin tüm alanlarına artan oranda girmeye

¹⁹⁴ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

¹⁹⁵ II. Sağ-sapma, agy.

¹⁹⁶ II. Sağ-sapma, agy.

¹⁹⁷ II. Sağ-sapma, agy.

başlar. Silahla güven altına alınan hareketleri düzenler. Küçükten büyüğe doğru gelişerek silahlı mücadeleye kitlesel karakter kazandırmaya başlar. (**Silahlı mücadelenin kitlesel karakter kazanması halk kitlelerinin oligarşiye karşı açık bir silahlı mücadeleye sokulması anlamında değil, silahlı kitle gösterilerinin başlatılması ve geliştirilmesi anlamında ele alınmalıdır.**)¹⁹⁸

8) “Yaygın silahlı gücün fonksiyonlarını açıklamak için tekrar akaryakıtı yapılan zam örneği ele alınacak olursa, ilk dönemlerde sadece merkezi eylem kadrosuyla gerçekleştirilebilecek eylemlere yönelen örgüt artık bununla yetinmez. **Merkezi eylem kadrosunun eyleminin yanı sıra (şirket temsilcilerinin kaçırılması vb.) yaygın askeri gücünü kullanarak akaryakıt dağıtım şebekesini geçici olarak felce uğratar. Silahla güvence altına alınan protesto eylemleri düzenler.**”¹⁹⁹

9) “Ekonomik-demokratik mücadelede **amaç, örgütün eyleminin propagandasının dernek, sendika vb. gibi kitle örgütlerini kullanarak en geniş kitle içinde yapmak ve örgüte kadro ve sempatizan kazandırmaktır...** Ekonomik-demokratik mücadele örgütün legal yayın organını (varsa) çıkarmayı **üstlenir.**”²⁰⁰

10) “Bölge çalışması daha sonra öncü savaşının genel ilkeleri doğrultusunda gelişir. Bu ilkeler şöyle sıralanabilir:

Birincisi: Devrimci örgüt bölgede **mümkün olan en geniş kitleyi örgütlemeye ve kontrol altında tutmaya çalışır.**

İkincisi: Bölgedeki kadrolar (yöneticiler ve irtibat elementleri hariç) **yerleşik ve üretime bağlıdır...**

Dördüncüsü: **Üretime bağımlı askeri güç ile milis birbirine karıştırılmamalıdır. Milisin amacı bulunduğu bölgedeki çalışmayı savunmaktır, bulunduğu alana saldırı olmadıkça harekete geçmez.** Öncü savaşının

¹⁹⁸ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

¹⁹⁹ II. Sağ-sapma, agy.

²⁰⁰ II. Sağ-sapma, agy.

üretime bağlı askeri gücü ise, oligarşinin siyasal tecridi ve örgütlenmesini gerçekleştirme doğrultusunda politik saldırı savaşını yürütür. Eylemin amaç ve kapsamı savunmadan **çok farklıdır.**²⁰¹ (abc)

Yukardaki alıntılar, genel olarak öncü savaşında örgütlenme ve çalışma tarzı konusu üzerine “yeni” sağ-sapmanın “teorik” tespitlerini (!) içermektedir. Genel bir değerlendirmeye, bütün bunların salt söz söylemiş olmak için yazılmış şeyler olduğunu söyleyebiliriz. Birincisinden sonuncusuna kadar neyin ne olduğu **kesinkes** sergilenmeden “yanlış” ya da “doğru” yargısına varılmıştır. Eylem ve eylem biçimleri konusunda “reçeteler” ortaya koyan tespitlerin yanında, tek biçimli ve mücadele ve savaşın gelişmesini ve de güçler dengesinin değişmesini hesaba katmadan örgütlenme “modeli” sunulması, örgütsel konularda şematizmin ve “şema” hastalığının bir ürünüdür. Bir yerde, öncü savaşında örgütün yaptığı silahlı eylemi kendi bildirileri ile açıklaması gerektiği ve bunun “reklamcılık” a indirgenmemesi gerektiği tespiti yapılırken, bilinen sözleri yinelemekten öte bir şey getirmemişlerdir. Oysa ki, “iddia” büyüktür: “*Öncü savaş tam bir açıklığa kavuştu*” (!)

Öncü Savaşında temel mücadele biçimi silahlı propaganda-
dır. Bu o kadar biliniyor ve yineleniyor olmuştur ki, silahlı propaganda, kapsamadığı şeyleri ile, ya da kapsadığı halde dışta bırakılan yönleri ile çarpık bir mücadele biçimine dönüşürülmüştür. Kimine göre, banka soyamak ve bunun üstlenilmesi silahlı propagandadır (özellikle pasifistler bu şekilde tanımlayarak sayfalar dolusu “eleştiri” yazmaktadırlar); kimine göre salt silahlı eylemin gerçekleştirilmesidir; bir başkasına göre silahlı eylem ve bunu açıklayan bildiri yayınlamaktır vs. vs.

“Yeni” sağ-sapma da, silahlı propagandayı **genel olarak tanımlarken** “*kitlelere politik hedef gösteren, siyasal gerçekleri açıklayan, oligarşinin gücünün mutlak olmadığını gösteren eylemlerin yapılması ve bu temel üzerinde yükselen her türlü bilinçlendirme, siyasal eğitim ve propagandayı içerir.*”²⁰² demektedir. Her konuda “*tam bir açıklığa kavuştu*”ğunu ileri süren bir “teori”nin, herşeyden önce bunların ne olduğunu sergilemesi gerekir. Yoksa beyan ettik-

²⁰¹ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

²⁰² II. Sağ-sapma, agy.

leri gibi “*Kesintisiz Devrim II-III*”ün “formülasyonları”nı yinelemek önemli değildir.

Genel tanımlamada bile, “*Kesintisiz Devrim II-III*”ün tespitlerini geliştiremeyen ve açamayan “yeni” sağ-sapma, daha ince bir taktikle bu tespitleri de işine geldiği gibi ele alır. Silahlı propaganda, belirtilen niteliklere sahip silahlı eylemlerin yapılması ve bu temel üzerinde yükselen bilinçlendirme, siyasal eğitim, propaganda ve **örgütlenme** çalışmalarının bütünselliğini ifade eder. Onlara göre, “örgütlenme” çalışması “es” geçilebilir niteliktedir. Ancak yazıların hiçbir yerinde silahlı propagandanın neden örgütlenme çalışmasını “içermediği”ni açıklamamışlardır. Oysa ki, 1971 yılında THKP-C içinde ortaya çıkan ilk sağ-sapmanın (Yusuf-Münir ve diğerleri) en önemli karşı-tezlerinden *birisi de “silahlı propaganda örgütleyici değildir, asla temel alınmaz”* tezidir. Böyle önemli ve THKP-C'nin tarihinde büyük bir yer tutan bir olayın bir yönü olan bu konuyu “es” geçerek unutturmaya çalışmak, en basit ve hafif deyimle namussuzluktur.

Teoride “*tam açıklığa kavuşan*” bir anlayış (!) için, okuyucunun bazı şeyler beklemesi doğaldır. Silahlı eylemin kitlelere duyurulması ile propagandası arasındaki farkı bile vurgulamadan, ikisini bir sayarak “tespitler” yapmak bu konuda yeterli değildir.²⁰³

Bilindiği gibi, yapılan silahlı eylemin **kitlelere duyurulması** ile **propagandası** birbirini izler, ama aynı zamanda **ayrıdır**. Burjuva yayın organları, ancak Öncü Savaşının başlangıcında, örgütün gerekli mekanizmaları oluşmadığı bir sırada, **silahlı eylemin duyurulması** için kullanılabilmesine karşın, **asla propagandası için kullanılmaz**. “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”de²⁰⁴ bu gerçek açık bir dille vurgulanmıştır. Gerek “tam açıklık” iddiasında bulunanların, gerekse “Acilciler” adını kullanma fırsatçılığına kalkışanların, en azından “Acil”de açıklığa kavuşmuş tespitleri de ortaya koymaları gerekir.

İkinci olarak, silahlı eylemin kitlelere duyurulması ve propagandası örgütün bu konuda bir mekanizmaya sahip olmasını zorunlu kılar. Öncü Savaşının gelişimi, aynı zamanda bu mekanizmanın kurulması, gelişmesi ve yetkinleşmesidir. (Bunun gerekliliğini gös-

²⁰³ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

²⁰⁴ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 154.

termek için çok uzaklara gitmeye gerek yoktur. En yakın örnek, ülkemizde Kurtuluş Savaşında –özellikle yurtdışı için düşünülmüş de olsa– Anadolu Ajansının oluşturulmasıdır.) Halkın devrimci öncüsü olan örgüt, bu mekanizmayı kurmak ve geliştirip, yetkinleştirmek zorundadır. (Yayın politikasından, salt dergi-gazete çıkarılmayı ve bunu ya dağıtım eliyle ya da dernek, kantin, sendika vb. yerlerde oturup dağıtmak anlayanların, bu konuyu düşünmemiş olmaları doğaldır.) THKP-C/HDÖ “adına” “CEPHE” dergisinin çıkartılmasında yapılan temel hata da burada yatmaktadır. (Öyle ki, örgütün illegal yapısındaki kadroların çoğu derginin neden çıktığını bilmemekteydi, kaldı ki, bu konu için bir mekanizma kurulması düşünülün).

Görüldüğü gibi, önemli olan (okuyanı bıktıracak kadar üstelik) “siyasal tecrit ve kitle örgütlenmesi”nden söz etmek değildir. Tersine bunların somut ifadeleri gereklidir. Bilinen sözleri yinelemek, ne “yeni” sağ-sapmanın sağcı özünü ortadan kaldırır, ne de teorinin “tam açıklığa” kavuştuğunu gösterir. Onların silahlı propaganda üzerine “fikir”lerine bakacak olursak, bilinen ve yıllar önce kesinlikle tespit edilmiş şeyleri (tahrif ederek ve basitleştirerek) yinelediklerini görürüz. Örneğin, “yapılan eylemin” (sınız silahlı eylem kastediliyor) amaç, nitelik ve özelliklerinin kitlelere açıklanmasını şöyle ifade ediyorlar: “... devrimci örgüt bunları **propaganda kaynaklarıyla (genellikle bildiri) kitlelere açıklamalıdır.**”²⁰⁵ Burada propaganda “*kaynakları*” deyişinin ne anlama geldiği belirsizdir. Ancak, parantez içindeki “*genellikle bildiri*” deyişi ile; gazete-dergi-broşür-bildiri vb. araçlar kastedildiğini söyleyebiliriz. Bu durumda, “yapılan eylemin” (silahlı), “yeni” sağ-sapmanın deyişiyle, “*amaçları, vurulan hedefin niteliği ve bu hedefin genel olarak sömürü düzeni içindeki yeri, mevcut siyasal ortamın öne çıkardığı bir hedefe vurulmasıyla sömürü düzeninin özelliklerinin açıklanması vb.*”²⁰⁶ birkaç sayfalık bir bildiri ile gerçekleştirmeye kalkmak, amaç ile aracın uyumsuzluğunu getirir. Bu da bildirinin işlevini yerine getirmemesi ve bildiri okuyanın içeriğini anlayamaması demektir.*

²⁰⁵ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

²⁰⁶ II. Sağ-sapma, agy.

* Okuyucu, bizim sürekli olarak “yeni” sağ-sapmanın ne dediğini ortaya çıkarmak zorunda kalmamızı yadırgamamalıdır. “Tam açıklık” iddiasında bulunanların, nasıl bir açıklık içinde olduklarını göstermek istediğimizden bu yola başvuruyoruz.

Genel olarak propaganda ile ajitasyon arasındaki fark, özelde yayınlarda da ortaya çıkar. Propaganda yazıları ile ajitasyon yazılarının farklı olması, aynı zamanda araçlar yönünden de farklılık yaratır. Aynı şekilde, silahlı eylemin **yapıldığı**nın kitlelere duyurulmasının araçları ile silahlı eylemin üzerine yükselen propaganda araçları farklıdır.* “Yeni” sağ-sapma için bunlar önemli değildir, “aylak toplamalardır.”

Gelelim “büyük eylem”e. Onlara göre, “büyük eylem”, askeri olarak büyük, yani daha fazla kadro ve malzeme kullanarak ve önemli maddi temele yönelen eylem değildir. Tersine, “büyük eylem, politik olarak büyük hedeflere yönelen eylem demektir.”

İlk bakışta, “büyük” laflar ediliyor sanılabilir. Oysa totoloji dışında hiçbir şey yoktur ve Aristo mantığının **kıyas yöntemi** ile sonuca ulaşılmıştır. Şöyle ki:

“Büyük eylem” askeri olarak büyük eylem değildir.

Askeri eylem politik eylem değildir.

Öyle ise, “büyük eylem” politik olarak büyük eylemdir.

İşte onların tüm mantık ve bilgileri bu kadar!

Herşeyden önce büyük eylemin neden kullanıldığı bilinmelidir. **Örgütümüzün silahlı harekâtlarda kullandığı bir kavram olan** büyük eylem deyişi, yaygın bombalama eylemleri ile birlikte **başka bir eylem biçiminin** tanımlanmasını ifade eder. Genellikle baskın, suikast, pusu eylemleri için kullanılmaktadır. Bu nedenle silahlı eylemin “büyüklüğü”, birlikte yapıldığı diğer eylem biçimlerine göre (nispi olarak) büyüklüğü ifade etmektedir. Yoksa “daha fazla kadro ve malzeme kullanmak” eylemin “büyüklüğü”nü zaten göstermez, sadece **askeri harekâtın genişliğini** ifade eder. Zaten “yeni” sağ-sapma, kendi tespitlerinin boş sözler olduğunu bilmektedir. Nitekim sık sık örnek verdikleri “petrol zammı” konusunda şöyle diyorlar:

“Devrimci örgüt... (bu durumda) ... şirket bürolarını ve enerji bakanlığını **bombalayabilir**. Eylemin amaçlarını açıklayan propaganda bildirisi dağıtılır. Bu eylem kitleyi belirli ölçüde etkiler ... Devrimci örgüt (yeterli güce sahipse) emperyalist petrol şirketlerinin temsilcilerini **karabilir**di. Her iki durumda da mevcut siyasi ortamın

* Geniş bilgi için bkz, Lenin, *Ne Yapmalı?* ve Che Guevara, *Askeri Yazılar*.

öne çıkardığı açıklanması gereken siyasi gerçek değişmez (akaryakıt zammının gerçek sorumlusu), ancak ikinci eylem ilkinde göre daha büyük bir **etki yaratır...**

Bu eylemler arası politik etki farkını askeri farklılığa bağlamak hatalıdır. Kaldı ki, **ikinci eylem askeri açıdan, birinci eyleme nazaran daha zayıftır.** (Şirket bürolarının ülke çapında daha yaygın biçimde bombalanması daha fazla kadro, malzeme kullanılmasını ve toplam olarak da daha fazla riski içerir.)²⁰⁷

İki silahlı eylem biçiminin (bombalama ve kaçırma) bu şekilde ele alınması ve tanımlanması sakattır. Bir kere **silahlı eylem biçimleri, belirli hedeflere, yürütüldüğü alana ve devrimci güçlerin seviyesine (insan ve teknik olarak) göre değişir.** Pek çok silahlı eylem biçimleri mevcuttur (sabotaj-suikast-adam kaçırma-baskın-bir yerin geçici olarak işgali-kurşunlama-Vietnam’da kullanıldığı gibi terör harekâtı vb.) ve zaman içinde de şu an bizlerin tanımadığı pek çok silahlı eylem biçimleri ortaya çıkacaktır. Bu bir.

İkinci olarak, sözü edilen iki silahlı eylemin yarattığı etki ile tepki ayırt edilmelidir. Birinci durumda, oligarşinin uzun dönemli tepkisi ile ikincisine yönelik kısa vadeli tepkisinden hareketle “etki yarattık” demek yanlıştır. Bu “etki”, oligarşide yaratılan “etki”dir ve oligarşinin tepkisi ile somutlaşır. Bu konuyu bir yazımızda şöyle ifade etmiştik:

“Etki, terim olarak, herhangi bir şeyde yapılan değişikliği ifade eder. Bu aynı zamanda, iz bırakıcı ve sonuç verici **bir eylemi** ifade ettiği gibi, **bırakılan izi ve alınan sonucu da ifade eder.**

Marksizmde etki kavramı, devrimci mücadele sonucunda, **kitlelerin bilincinde ortaya çıkan değişikliği** ifade eder. Bu anlamıyla etki politik niteliktedir, yani politik etkidir. Öncü Savaşında geniş ölçüde kullanılan etkinin yaratılması ve örgütlenmesi, işte bu kitlelerde ortaya çıkan politik değişimi ifade eder.

Doğrudan etki ikili yöne sahiptir: Birinci yön, devrimci mücadeleyi ifade eden etkinin yaratılmasıdır. İkinci yön ise, bizzat kitlelerin bilincinde ortaya çıkan, yani iz

²⁰⁷ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

birakıcı ve sonuç verici eylem sonucu ortaya çıkan değişikliktir...

Silahlı propaganda için etkinin yaratılması, kır ve şehir gerilla eylemi ile bunun üstünde yükselen ajitasyon ve propagandayı ifade eder. Etkinin örgütlenmesi ise, bu çalışma sonucu kitlelerin bilincinde meydana gelen değişimin, eyleme dönüştürülmesi için kitlelerin örgütlenmesidir.

Etkinin politik niteliği ve devrimci özü unutulacak olursa, her gerilla eylemi sonucu meydana gelen değişimler yaratılmış etki olarak kabul edilir. Böylece devrimci ve politik nitelikte olmayan etki örgütlenmeye çalışılır. Bu da, ya örgütü niteliği olmayan nicelik haline getirir (etki örgütlenmişse), ya da örgütün gelişmesini durdurur. (Etkinin örgütlenmemesi)²⁰⁸

“Yeni” sağ-sapmanın etki üzerine yazdıkları bu yüzden boş şeylerdir, çünkü temeli olmayan sözlerdir. Hele hele, silahlı eylem biçimlerinin, “askeri açıdan” “zayıf” olup olmadığını tespit için kullanılan kriterler çok daha boştur. Eğer askeri eylemler, daha fazla kadro ve malzeme kullanarak, daha fazla riskli olduğu takdirde “askeri açıdan” “güçlü” olsalardı, en genelde her gerilla eylemi askeri açıdan “zayıf” olurdu. Keza, Halk Savaşı da aynı şekilde “zayıf” olurdu. Çünkü bunlar “az sayı ile sayıca güçlü düşmanı, az maddi güçle maddi olarak güçlü düşmanı” yenme yollarıdır. Yine “risk” yönünden ele alınacak olursa, aptalca yapılmış askeri eylemler “askeri açıdan” daha güçlü olurdu. Çünkü aptallık, riski de berabere getirir. (Risk tehlike demektir). “Yeni” sağ-sapmanın örneğindeki iki eylem biçimini bile alsak, gerçek onlarınkinden farklıdır. Adam kaçırma eyleminin bombalamaya göre (yaygın bombalama) daha az kadro, malzeme ve risk içerdiğini söylemek için, ya kişinin “mideden” düşünmesi, ya da hiç adam kaçırma eylemi görmemiş-duymamış olması gerekir. Adam kaçırmanın, 3-5 kişinin, 1 ev-1 araba ve istihbaratla yapılacağını sanan bir kafadan başka bir şey beklemek de olanaksızdır.

Diyorlar ki, “*Öncü savaşında büyük eylem, politik olarak büyük hedeflere yönelen eylemdir.*” Bu cümlenin bir şey ifade

²⁰⁸ THKP-C/HDÖ, *Marksizm-Leninizm Bir Dogma Değil, Eylem Kitavuzudur-III.*

edebilmesi için **mutlaka** “politik olarak büyük hedefler”in **ne olduğunu** söylenmesi gerekir. Tüm yazı boyunca bununla ilgili tek söz edilmeden, bu öncülle her türlü sorun çözümlenmektedir. Yazıdaki “farklı hedefler” olarak söylenen bazı şeyler var: “Bir MHP binası”, “bir emperyalist şirket”, “işadamının evi”, “genelkurmay”, “bakanlık.” Bu hedeflerin farklı nitelikte oldukları kesindir. Ancak bunların hiçbirisi “politik olarak büyük hedef” olarak düşünülemez. Devrimci mücadelede büyük hedef, politik olarak büyük hedef **tektir: Politik iktidarın ele geçirilmesi.** Bunun dışında politik olarak büyük hedef söz konusu olamaz. Bu yüzden devrimci mücadelede mevcut somut koşulların öne çıkardığı ve bu büyük hedefin parçası olan taktik politik hedefler söz konusudur. Ve devrimci mücadelede, bu politik hedefler her zaman somuttur ve somut koşullara göre değişir. (Marksizmin özünün somut durumların somut tahlili olması esprisi). Görüleceği gibi, “büyük eylem politik olarak büyük hedeflere yönelen eylemdir” deyişi, soyut ve soyut olduğu kadar pratikle hiçbir ilişkisi olmayan bir cümleden ibarettir. Tek önemli (!) yanı, totoloji dizini için iyi bir örnek teşkil etmesidir. (Totoloji, Dühring’in en sık kullandığı bir yöntemdir.)

Üçüncü olarak, solu toplama konusunu ele alacağız. “Yeni” sağ-sapma bu konuda doğru bir yaklaşımda bulunmasına rağmen, çalışma tarzında tam zıddını önerir. İlk durumda, “solu toplamak” amacıyla eylem (silahlı) yapmanın, yani amaç olarak solu toplamayla alan silahlı eylemlerin yanlış olduğu söylenir. Ancak daha sonra şöyle denir:

“(Hazırlık aşamasında) çeşitli bölgesel eylemler gerçekleştirilir. **Bu eylemlerin amacı bölgedeki ileri unsurları kazanarak** ilk kitle bağlarını oluşturmak ve mevcut kadronun eğitimidir.”²⁰⁹

“Bölge çalışması(nda)... bölgedeki çalışmayı üstlenebilecek, ileri unsurlardan oluşan, yerleşik bir nüve oluşturulur. Bu ilk nüvelerin teorik ve askeri eğitimi tamamlanır. **Daha sonra** bölgedeki **diğer unsurları etkilemek amacıyla** gerçekleştirilen bölgesel eylem gündeme gelir. (Burada şematik olarak açıklanan şema somut şartlara

²⁰⁹ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

göre değişir. Örneğin ilkin **ilk nüveyi oluşturmak için bölgedeki ileri unsurları örgütlemek amacıyla eylem yapmak gerekir.**)²¹⁰ (abç)

“Tam açıklığa” kavuşmuş bir “teori”nin sefaleti. Evet, “ileri unsur” kavramı “solu”, yani şu ya da bu siyasi çizgiyi benimsemiş ya da eğilim göstermiş kişileri ifade eder. Bu anlamda, “ileri unsurları örgütlemek” deyişi ile “solu toplamak” deyişi öz olarak farklı değildir. Aynı şekilde, “ileri unsurları etkilemek” sözü ile “solun içindeki unsurları etkilemek” aynıdır. Bu durumda, “yeni” sağ-sapma bunları, farklı sözcüklerle söylemesine karşın, açıkça ilk **amaç olarak** kabul etmektedir. Oysa daha önce tespit yapılırken, bunun amaç olamayacağı, sadece örgütün politik alternatif olmasına paralel ortaya çıkan bir sonuç olduğu belirtiliyordu. Burada itiraz olarak, böyle bir amacın genelde değil, **bölgelerde** söz konusu olduğu ileri sürülebilir. Ancak bu önemsizdir. Zira bölgeler ile örgütün bütünü (genel) birbirinden ayrı değildir. Aynı olsalar bile, bu durumda her bölge kendi çapında bir bütünü oluşturduğu anlamda, yine solu toplamayı (başlangıç için de olsa) amaç edinemez.*

Dört: “Politik gerilla”. Bu deyişin niteliğini daha önce ele almıştık. Burada sadece, “yeni” sağ-sapmanın iki tür “politik gerilla” tanımına dikkati çekeceğiz. Her birinde diğerine atf yapılan iki yazıda şöyle tanımlanıyor:

“Öncü savaşı, şehir gerilla savaşı ve şehir gerilla

²¹⁰ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

* Burada “yeni” sağ-sapmanın MLSPB ve EB’yi yanlış yönden ve yanlış olarak eleştirmesine de dikkat etmek gerekir. şöyle deniliyor: “... onlardan başkasının (sol hareket kastediliyor) okuyamayacağı kalın, lüks baskılı propaganda broşürlerinde işlenen ana tema, HDÖ’nün bildirilerinde olduğu gibi oligarşiye karşı savaş değil, ülkedeki çeşitli sol grupların faaliyetlerinin eleştirisini ve MLSPB’nin bunlara karşı kazandığı ‘başarıların’ anlatılmasıdır.” [II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı] Eğer “eleştirmek için eleştirmek” anlayışı için örnek verilecek olsa, bu sözler baş sırayı aldırdı şüphesiz. Kendi deyişleri ile bile, kendi “eleştiri”lerini çürütmeleler, “propaganda broşürleri” ile “bildirileri” (ki kastedilen silahlı eylem bildirileridir) karşı karşıya getiren bir “eleştiri”. Bir broşürün, üstelik propaganda broşürünün, çeşitli sol grupların eleştirisini içermesi kadar doğal bir şey olamaz. Eğer “faaliyetlerin” eleştirisine karşı bir şey söylenmek isteniyorsa, basit bir gerçeği hatırlatmak gerekir. Gerçeğin ölçütü pratiktir. Kısacası bir sol çizgiyi bu şekilde “eleştirmek”, eleştirinin öüne terstir ve sonuçta eleştirilenden çok eleştirenini haksız çıkarır. (Ki “kalın, lüks baskılı” diye “eleştiri” (!) yapmak, en çok DY oportünistlerinin “eleştiri” (!) anlayışıdır.) “Yeni” sağ-sapmanın örgütümüz adına yaptığı bu tür “eleştiri”nin ciddiye alınacak bir yanı yoktur. Bu tür yaklaşımlar kararlama yapmaktan başka bir şey değildir. MLSPB ve EB’nin yanlış Öncü Savaşı (genel olarak Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi) anlayışı bu tür karalamalarla eleştirilemez.

taktikleri ile yürütülen kır gerilla savaşı (ki buna genel olarak **politik gerilla savaşı** diyoruz) ile **yürütülür.**"²¹¹ (abc)

"Ülke çapında temel ve tali alanlarda siyasi tecrit ve kitle örgütlenmesi amacıyla ve **şehir gerillası taktikleriyle** (eylem için toplanan ve sonra dağılan askeri güç) **yürütülen gerilla savaşı**, öncü savaşının temel sürdürülüş biçimidir. Biz bu amaç ve biçimle gerilla savaşını, halk savaşındaki gerilla savaşından ayırmak amacı ile **politik gerilla savaşı olarak tanımlıyoruz.**"²¹² (abc)

İşte iki ayrı yazı ve iki "politik gerilla savaşı". Ekleyecek başka bir şey bulamıyoruz.

Beş: Temel alanlar. "Politik sanat"da (!) diğer yazıdan (III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi) alıntı yaptıklarını ifade ettikleri temel alanlara bakılacak olursa; ülkemizin her yeri temel alan içine girmektedir. **Marmara-Ege-Akdeniz** Bölgeleri birinci derecede temel alanlar. **Bazı İç Anadolu ve Karadeniz** Bölgeleri, **Doğu ve Güneydoğu** bölgeleri (mezhep çatışması ve ulusal sorunun olduğu yerler buralardır) "diğer" temel alanlardır. Bu durumda, **tali alan** olarak "bazı" dışında kalan İç Anadolu Bölgesi kalmaktadır. (Buralar da sanınız, Tuz Gölü ve çevresindeki düz bozkır yerler olmaktadır.) Eğer Türkiye'de bunların dışında bölge (coğrafi bölgeler) mevcut ise, buna bir şey diyemeyiz! İşte birleşik devrimci savaşı geçersiz ilan edip, kapitalizmin geliştiği ülkelerde kır-şehir ayrımı "yoktur", bunun yerine "kapitalizmin geliştiği-az geliştiği" yerler ayrımı geçmiştir diyenlerin "temel alan" tespitlerinin somut durumu budur: Temel alan tüm Türkiye'dir. (O zaman temel-tali alan ayrımına ne gerek var ki?)

Alt: "Yeni" sağ-sapmanın Öncü Savaşının gelişim çizgisindeki "orijinaliği"ni okuyucu görmüştür sanınız. **Başlatılan-yaygınlaştırılan** ve sonra (üçüncü aşama) **geliştirilen bir "merkezi şehirlerde politik gerilla savaşı"** ve **sadece başlatılan "diğer temel alanlarda savaş."**

Onların "yaygınlaştırma" ve "geliştirme" sözcüklerinden ne anladıklarına girmeden, bu sözcüklerin ne ifade ettiklerine bak-

²¹¹ II. Sağ-sapma, Öncü Savaşının Politik Sanatı.

²¹² II. Sağ-sapma. III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

mak gerekir. Ancak “yeni” sağ-sapma bu konuda tek söz etmemiştir. Bir **şeyin yayıldıktan sonra geliştirilmesi** ile **geliştikten sonra yayılması** farklı iki ifade ve iki yoldur. “*Kesintisiz Devrim II-III*”ün devrimci rotanın gelişim çizgisini ifadesi “yaratma-geliştirme-yaygınlaştırma” şeklinde olduğu için, “yeni” sağ-sapma fark yaratmak amacıyla, “başlatma-yaygınlaştırma-geliştirme” ifadesini kullanır. İşte “orijinallik” buradadır. Gerilla savaşını (isterse onların “politik gerilla savaşı” olsun) geliştirmeden yaymaya kalkan her örgüt, sonuçta güçlerinin yetersiz kaldığını görecektir. Bu, savaşta olduğu kadar, doğada da böyledir. **Süreci** bu şekilde tersine çevirmek subjektivizmden başka bir şey değildir. (Kapitalizm bile, önce gelişir sonra yayılır.)

İlk bakışta, diyalektik sürecin bu şekilde terse dönüştürülmesi, bazıları için önemsiz görülebilir. Üstelik bizim eleştirelimiz söz-cüklerle oynamak olarak eleştirilebilir. Ancak “yeni” sağ-sapmanın bu gelişim çizgisi anlayışı, pratikte de gözlemlendiği gibi, hataların ve seri yakalanmanın teorik temelidir. Gelişmeden yayılan güçler, (“yeni” sağ-sapmanın kendisini güç olarak kabul edebilirsek tabii) sonuçta güçlerin israfına neden olur. Diyalektik süreci, kendine göre başaşağı çevirmek, yani suni zorlamanın savaşta nelere mal olacağı açıktır ve “yeni” sağ-sapma yönünden bunu gördük de.

Yine onların, Öncü Savaşının “gelişim çizgisi” diye üç aşamalı beyanları baştan sona, kendi tespitlerinin yadsınmasıdır. Çünkü gelişim çizgisinin üçüncü aşamasına gelindiğinde “merkezi şehirlerde politik gerilla savaşı geliştirilmesi ve diğer temel alanlarda da savaşın başlatılması” gündemdedir. Bu durumda Öncü Savaşı, **salt** “temel alanlar”da (o da yarım olarak) sürdürülme durumundadır. (Temel alanlar anlayışlarının sakatlığını yukarıda belirttik, ancak burada onların deyişleri ile konuyu ele alıyoruz). **Eğer tali alanlar** diye bir şey söz konusu ise, ki ifadelerden böyle olduğu anlaşılıyor, buralardaki gelişim Öncü Savaşının dışına çıkmaktadır. Yine, “diğer temel alanlarda” savaşın geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması (onların deyişleriyle yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi) da Öncü savaşının “kapsamı” dışında kalmaktadır. Sonuç olarak, Öncü Savaşını, “merkezi şehirlerde”, yani Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde başlayıp, “yayılan ve gelişen” gerilla savaşı olarak düşündüklerini söylemek pek yanlış olmayacaktır. Artık bunun ne demek olduğunu okuyucuya bırakıyoruz.

Yedi: “Yeni” sağ-sapmaya göre, Öncü Savaşının amacı suni dengeyi bozarak Halk savaşını başlatmak değildir. Bunun yerine, siyasal tecridi sağlayarak **silahlı mücadeleye kitlesel karakter kazandırmak Öncü Savaşının amacıdır.** İşte, kitlesel karakter kazanmış silahlı mücadele evresi “**stratejik darbeler dönemi**”dir. Daha önce bu konuyu ele alırken belirttiğimiz gibi, “stratejik darbeler dönemi”nin ne olduğu belirgin değildir. Ancak yazıya sıkıştırılmış cümlelerden bunu biraz belirginleştirmek olanağı mevcut. Bakın ne diyorlar:

“Silahlı mücadeleye kitlesel karakter kazandırılmış öncü savaşının hedefi oligarşinin siyasal tecrididir (ve öncü savaşına bağımlı olan suni dengenin bozulmasıdır). Bu anlamda öncü savaş bir politik saldırı savaşıdır.”²¹³

Bu durumda, Öncü Savaşının amacının, yani silahlı mücadeleye kitlesel karakter kazandırmanın ne olduğunu bilmek gerekiyor. (Ki kazanmış hali “stratejik darbeler dönemi” oluyor) Bunu da “politik sanat“(!) da satır arasında şöyle açıklıyorlar:

“**Silahlı mücadelenin kitlesel karakter kazanması,** halk kitlelerinin oligarşiye karşı açık bir silahlı mücadeleye sokulması anlamında, önce **silahlı kitle gösterilerinin başlatılması ve geliştirilmesi anlamında ele alınmalıdır.**”²¹⁴ (abç)

Burada, İran’da Şah’ın devrilmesi sürecini hatırlatmakta yarar var. Bilindiği gibi, İran’da Ayetullah Humeyni’nin çağrılarını ile kitle gösterileri başlatılmış, giderek bu gösteriler silahlı kitle gösterilerine dönüşmüş ve ülkenin belli başlı büyük kentlerinin (“*toplumsal üretimin yoğun ve dolayısıyla kitlelerin toplu halde bulunduğu alanlar*”) tümüne yayılmıştır. Ve Şah, bu kitle gösterileri karşısında orduyu kullanmak istemiş, ancak ordunun halkın safına geçmesiyle yanına ailesini alarak kaçmış ve iktidarı Ayetullah Humeyni’ye bırakmak zorunda kalmıştır. İran’da bu süreçte kitleler “açık bir silahlı mücadeleye” girişmişlerdir. “Yeni” sağ-sapmanın değişimiyle “silahlı mücadele kitlesel karakter kazanmıştır”, çünkü bunun anlamı “silahlı kitle gösterilerinin başlatılması ve geliştirilmesi”dir. On-

²¹³ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

²¹⁴ II. Sağ-sapma, agy.

ların tespitleri ışığında İran olayları kendi “teori”lerinin güzel bir örneğidir. (Doğal olarak fark da vardır, o da öncülük noktasında). Bu durumda sorun, “Ayetullah” niteliğinde bir “öncü”nün yaratılmasına gelip dayanıyor! Bize de, “yolunuz açık olsun” demekten başka bir şey kalmıyor!

Sekiz: Burada da “maddi yıpratma”yı ele alacağız. Daha önce gördüğümüz gibi, “yeni” sağ-sapmaya göre, maddi yıpratma Öncü Savaşı içinde yer almaz, Öncü Savaşında oligarşiye maddi darbeler indirmeyi savunmak “askeri bakış açısıdır”. Oysa, “politik sanat”da (!) petrol zammı örneği ile Öncü Savaşının belirli bir döneminden sonra “yaygın askeri güç”ün oluşmasıyla “*akaryakıt dağıtım şebekesi geçici olarak felce uğratılması*”nı ileri sürer. Bu ise açıkça, düşmanın maddi olarak yıpratılması, ona maddi darbe vurmak demektir. (“Geçici” olması, oligarşi bunları yeniden kuraçağı içindir.) “Felce uğratmak” deyişinin başka bir anlamı da yoktur. Böylece (ve en azından), “yeni” sağ-sapma “akaryakıt zammı” durumlarında “askeri bakış açısı”nı savunmuş olmaktadır. Bu da, “*kavram karışıklığı yaratan ... birbirini çürüten tezler ortaya atarak ve tahrif montajları yaparak durumu kurtarmaya çalışan*”²¹⁵ oportünizmden başka bir şey değildir.

Dokuzuncusu, “yeni” sağ-sapmanın teorik ve siyasi konulara ne kadar “ciddi” yaklaştığının örneğidir. Görüldüğü gibi ekonomik-demokratik **mücadele**, el çabukluğu ile, “eylemin propagandasını yapmak ve örgüte kadro ve sempatan sağlama”ya indirgeniyor. Aynı şekilde, ekonomik-demokratik “mücadele örgütün legal yayın organını çıkarmayı üsleni”yor. Sormak gerekiyor, bir “mücadele” nasıl bir şey ki, bir yayın organı çıkarmayı “üslensin”. Eğer, bu “*mücadelede yer alan kadrolar*” ise, bu mümkündür. Ancak, “yeni” sağ-sapma böyle demiyor, salt “mücadele”den söz ediyor.

“Felsefe halkın teori alanındaki sınıf mücadelesini temsil eder. *Neden felsefe kelimelerle dövüşür?* Sınıf mücadelesinin gerçekleri kelimeler tarafından ‘temsil edilen’, ‘fikirler’ tarafından temsil edilir. Bilimsel ve felsefi akıl yürütmelerde kelimeler (kavramlar, kategoriler) bilginin ‘araçlarıdır.’ Fakat siyasi, ideolojik ve felsefi mücadelede kelimeler aynı zamanda silah, patlayıcı veya

²¹⁵ Mahir Çayan, *Yeni Oportünizmin Niteliği Üzerine*.

uyuşturucu madde ve zehirdir. Bazen sınıf mücadelesi bir kelimenin diğer bir kelimeye karşı mücadelesinde özetlenebilir. Bazı kelimeler kendi aralarında bir düşman gibi dövüş yaparlar. *Başka kelimeler vardır ki, anlam karışıklığına yol açarlar, hayati fakat sonuca bağlanmamış bir muharebenin kaderi gibi (...) En soyut, en zor ve en uzun teorik eserlerine kadar felsefe kelimelerle dövüşür: Yalan kelimelere karşı, anlam karışıklığına yol açan kelimelere karşı, doğru kelimelerden yana 'nüanslarla' dövüşür.* Kelimeler üzerindeki bu savaş, siyasi mücadelenin bir parçasıdır. -italikler bize ait- M.Ç²¹⁶

On: Burada iki noktaya değineceğiz. Birincisi “Öncü Savaşının genel ilkeleri”nin “birincisi”. Yani, “devrimci örgüt **bölgede mümkün olan en geniş kitleyi örgütlemeye** ve kontrol altında tutmaya çalışır” “genel ilke” sine. Bunun için fazla söz söylemeden, salt “*Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*”den bir alıntıyla cevaplayalım:

“Sağ Yorum:

Sağ görüş kendi içinde büyük bir çeşitlilik gösterir. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin savunulduğunu iddia edip **Halk Savaşını reddedenler de vardır.** Bu sağ görüşler içinde diğerlerine göre daha tutarlı ve oldukça yaygın olan bir tanesini ele alacağız:

Öncü Savaşı yanlıştır. Önce kitleleri ekonomik-demokratik talepler etrafında örgütleyerek silahlı mücadeleye hazırlamak gerekir. Ülkedeki kriz derinleştğinde ve **büyük kitlelerin örgütlenmesi** de yeterli düzeye ulaştığında Halk Savaşı başlayacaktır. (Bu görüş kaçınılmaz olarak mücadelenin başlangıcından itibaren kurtarılmış bölgeler kurabileceği teorisine sarılacaktır.)

Sağ görüşün diğer bir çeşidi de Öncü Savaşını kabul eder; ancak uygulamada **kitleleri büyük birimler halinde örgütlemeyi** temel alır. **Böylece teoride kabul ettiği Öncü Savaşını pratikte reddetmiş olur.**²¹⁷ (abç)

İkincisi, “*üretime bağlı askeri güç*” ile “*milis*”in “yeni” sağ-

²¹⁶ Louis Althusser Akt: Mahir Çayan, *Sağ-sapırna, Devrimci Pratik ve Teori.*

²¹⁷ THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s. 183.

sapmanın iddia ettiği gibi “farklı” olup olmadığıdır. Bu konuda önce onların yaklaşımını ifade edelim:

“Öncü savaşçı örgüt silahlı maddi gücünü geliştirerek daha büyük politik hedeflere yönelir... Öncü savaş sürecinde oligarşiye karşı askeri bir alternatif olabilmenin şartlarının hazırlanması, silahlı gücün kitle örgütlenmesiyle birlikte yaygınlaştırılmasını gerektirir. Bu ise sadece merkezi eylem kadrosunun büyümesiyle sağlanamaz. **Nitelik olarak daha düşük ancak sayıca daha fazla ve yaygın olan bir silahlı gücün de yaratılması gerekir. Yaygın silahlı güç büyük ölçüde yerleşik ve üretime bağlıdır...**”²¹⁸

“**Merkezi eylem kadrosu profesyonel unsurlardan oluşur.**”²¹⁹

“Üretime bağımlı askeri güç ile milis birbirine karıştırılmamalıdır. Milisin amacı bulunduğu bölgedeki çalışmayı savunmaktır. Bulunduğu alana saldırı olmadıkça harekete geçmez. Öncü savaşının üretime bağı askeri gücü ise, oligarşinin siyasi tecridi ve kitle örgütlenmesini gerçekleştirmek **doğrultusunda politik saldırı savaşını yürütür. Eylemin amaç ve kapsamı, savunmadan çok farklıdır.**”²²⁰

“Yeni” sağ-sapmaya göre, Öncü Savaşında silahlı güç iki niteliktedir: a- Merkezi eylem kadrosu olarak silahlı güç, b- Yerleşik ve üretime bağı, yaygın silahlı güç. Bu iki silahlı güç, askeri eylemlerde birbirine bağımlıdır, ancak birincisi profesyonel unsurlardan oluşur, ikincisi ise doğrudan kitlenin silahlı örgütlenmesidir ve bu milis demektir.

Onlar için, Öncü Savaşı Halk Savaşına dönüşmeyeceği için, **Öncü Savaşında** silahlı gücün oluşumu ve hedefi fazla açık değildir. Konuya yaklaşımları, temelde Halk Savaşı ile Öncü Savaşı arasındaki **farka** dayanır. Ama onlar, bu farkı özgül değil, mutlak olarak ele alırlar, Bu yüzden Öncü Savaşının silahlı gücü belirsiz bir geleceğin **çekirdeği** durumundadır. Bu konuda, Politikleşmiş Askeri

²¹⁸ II. Sağ-sapma, III. Bunalım Döneminde Ortaya Çıkan Gelişmeler ve Devrim Stratejisi.

²¹⁹ II. Sağ-sapma, agy.

²²⁰ II. Sağ-sapma, agy.

Savaş Stratejisi'nin doğru tespitlerini belirtmeden, İbrahim Kaypakkaya'nın anlayışını da özetleyelim:

“Marksist-Leninistlerin köylüler arasında örgütlenme politikası açıktır: Her köyde **köy Parti Komiteleri örgütlemek. Köy Parti Komitesine bağlı, partili ve partisiz unsurlardan silahlı mücadeleye hizmet edecek çeşitli görev grupları ve hücreleri örgütlemek.** Ayrıca **köy esasına bağlı olmayan, bölgedeki parti komitesine bağlı profesyonel gerilla birliklerini örgütlemek ...** ve parti örgütünün örgütlenmede kavrayacağı halka, **gerilla birliklerini ve köy milislerini örgütlemektir.**”²²¹ (abc)

İ. Kaypakkaya'nın köy ve köylülük üzerine söylediği bu sözler, III. bunalım döneminin özellikleri sonucu Halk Savaşının başlatılabilmesi için Öncü Savaşının gerekliliğini kabul etmeyen ve savaşı başlangıçtan itibaren Halk Savaşı olarak ele alan anlayışının ürünüdür. Ancak genelde, “yeni” sağ-sapmanın Öncü Savaşı için söylediklerinden pek farklı değildir. (Sadece İ. Kaypakkaya sorunu biraz daha ayrıntılı ve köylülük yönünden koymaktadır.)

Öncü Savaşının Halk Savaşına dönüşmeyeceğini iddia edenlerle Öncü Savaşında silahlı gücün oluşumu ve niteliği üzerine tartışmak anlamsızdır. Ancak, “yeni” sağ-sapmanın oportünist niteliğini göstermesi yönünden bu konu oldukça tipiktir. Çünkü onlar, gerek halk iktidarının silahlı gücünü, gerek gerilla ve düzenli ordunun oluşumunu kesinkes kabul etmemektedirler. Önce milisin ne olduğunu görelim:

Milis kavramı, doğrudan Marksist-Leninist devlet teorisinin bir ürünüdür. bilindiği gibi, sınıfların ortaya çıkması ve devletin **oluşumu “halkın özerk silahlı örgütlenmesi”** ile **“artık doğrudan doğruya ayrı şey olmayan özel silahlı adam müfrezeleri”** nin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Halk iktidarında ve proletarya diktatörlüğünde devlet, özel silahlı adam müfrezelerine değil, **halkın özerk silahlı örgütlenmesine** dayanmak zorundadır. Lenin, halkın çok yalın bir “makine” ile (devlet) özel aygıtsız, yalnızca **silahlanmış yığınların örgütlenmesi** ile sömürücülerin sırtını yere getirebileceğini söyler. Lenin, silahlanmış yığınların örgütlenmesi için **“İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri gibi”**²²² demektedir. İşte, bu “hal-

²²¹ İbrahim Kaypakkaya, *Genel Eleştiri*, s. 24.

kın özerk silahlı örgütlenmesi” olarak halk milisleri, halk iktidarının askeri örgütlenmesidir.

“Halktan ayrı ve halka karşı kurumlar olan polis ve ordunun yerine, tüm halkın doğrudan silahlanması geçmiştir; bu iktidar altında, kamu düzeninin korunmasını silahlı işçiler ve köylüler, silahlı halk, kendileri gözetirler.”²²³

Yine Lenin, “İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri”nin niteliğini şöyle ifade eder:

“Onlar **ayaklanma organları** olarak, **devrimci iktidar organları** olarak düşünölmelidir.”²²⁴ (abç)

Marksizm-Leninizmde milis kavramının özü budur. Ayaklanma ve Halk Savaşında değişik gelişim gösteren milis örgütlenmesi, halk iktidarının organı (askeri) olması, onun temel işlevini belirler. Genellikle silahlı ayaklanmaların kısa sürmesi milisin nasıl oluştuğı konusunu, yüzeysel bakışlardan gizlemektedir. Ancak temelde, halkın özerk silahlı örgütlenmesi olması, onun her yerde ve her zaman kurulabilmesine olanak tanımıştır. En geniş olarak milis örgütlenmesi Halk Savaşlarında görölmüştür. Temelde tüm halkın seferber edilmesi ve silahlanması gerekliliğı, milis örgütlenmesini yaratmıştır. Milis, aynı zamanda Halk Ordusudur.

Çin ve Vietnam Halk Savaşlarında silahlı halk örgütlenmesi, **savaşın gereklerine uygun olarak** değişik biçimler almıştır. En yaygın olarak “özsavunma birlikleri” ya da “kendini koruma birlikleri” olarak bilinen biçim milis örgütlenmesini ifade eder. Ancak milis örgütlenmesi bunlarla sınırlı değildir. Giap, silahlı halk örgütlenmelerinin değişik biçimlerini şöyle sıralar:

1) Devrimci hareketin sağlam ve kitle örgütlenmesinin güçlü olduğu yerlerde:

- Özsavunma birlikleri,
- Savaşçı özsavunma birlikleri,
- Yerel silahlı gruplar,
- Silahlı müfrezeler,
- Gerilla birlikleri (ya da gerilla milisleri).

²²² Lenin, *Devlet ve İhtilâl*, s. 120.

²²³ Lenin, İktidar İkiliğı Üzerine, *Nisan Tezleri-Ekim Devrimi*.

²²⁴ Lenin, Proleter Milis Üzerine, *Nisan Tezleri-Ekim Devrimi*.

2) Gizli çalışılan ve kitle örgütlenmesinin yeterli olmadığı yerlerde:

- Yeraltı askeri kadroları,
- Silahlı şok grupları,
- Yerel silahlı gruplar,
- Askeri müfrezeler,
- Gerilla birlikleri.

Bu çeşitli silahlı örgütlenmelerin nasıl oluştuğu, şu an için, konumuz dışında kalmaktadır. Burada vurgulamak istediğimiz, **silahlı kitle örgütlenmesinin (milis) tek bir biçimde olmayıp, savaşın gereklerine ve gelişimine bağlı olarak değişik biçimler aldığıdır.** İkinci olarak, bu silahlı güç, aynı zamanda Halk Ordusunu oluşturmakta ve diğer birliklerin (merkezi silahlı güç olarak düzenli ordu ve bölgesel birlikler) geliştirilmesi ve yeni savaşçıların katılımı için **temel teşkil etmektedir.** Üçüncü olarak, bu silahlı örgütlenmeler, diğer silahlı güçlerden farklı olarak, **üretimle bağlı ve yerleşik unsurlardan (halk) oluşur.** Bu ise, bu silahlı örgütlenmenin sürekli düşmanla savaşma durumunda olmamasından kaynaklanır. Düzenli ordu ya da bölgesel birlikler yahut da gerilla birlikleri (gerilla milisleri değil) sürekli hareket ve savaş halinde bulduklarılarından üretimden tamamiyle ayrılmış unsurlardan oluşur.

Halkın yaygın silahlı örgütlenmesi olarak milis, salt “kendini koruma” fonksiyonuna sahip değildir. Bu durum, yani “kendini koruma”, genel olarak **halk iktidarının, özel olarak da kurtarılmış bölgelerin varlığında** temel fonksiyon olur. “Devrimi savunmak” olarak da tanımlanan bu fonksiyon, halk iktidarının ya da kurtarılmış bölgelerin bulunmadığı yerlerde bu silahlı örgütlenmenin fonksiyonlarını belirler. Daha önce gördüğümüz gibi, Halk Savaşı verebilmek için üç tür silahlı örgütlenme zorunludur: **Ana kuvvet birlikleri, bölgesel birlikler, ve milis ve kendini koruma birlikleri.**

“Milis ve kendini koruma birlikleri, **üretim faaliyetine devam eden ve üslerdeki halk iktidarının** temel cihazı olan, halkın yaygın yarı-silahlı kuvvetidir.”²²⁵ (abç)

“**30 yıllarında (1930) silahlı halk kuvvetlerimiz,** kendini savunma örgütleri halinde idi, **kitle silahlı kuvvet-**

²²⁵ Giap, *Halk Savaşının Askeri Sanatı*, s. 180.

lerinin ve gelecek devrimci ordunun çekirdeği idi.²²⁶
(abç)

“Silahlı kuvvetlerimiz üç tür birlik halinde, yani halk ordusunu oluşturan düzenli birlikler ile bölgesel birlikler **ile kitle silahlı kuvvetlerini oluşturan gerilla milisleri** şeklinde gelişmesi, **Fransız sömürgecilerine karşı halk savaşında** askeri örgütlenmemizin yaygın halk niteliğini gösterir.”²²⁷ (abç)

Sonuç olarak diyebiliriz ki, devrimci savaşta silahlı kuvvetler iki ana başlık altında toplanır: **Ordu ve kitle silahlı güçleri.** (Son tahlilde ikisi birden Halk Ordusudur. Ancak bu ayrım, silahlı güçlerin fonksiyonları açısından zorunlu olmaktadır.) Bu iki ana silahlı örgütlenme biçimi, kendi içlerinde değişik biçimleri içerir. Ordu olarak silahlı güç, savaşı fiili olarak yürütür ve savaşın gereklerine göre düzenli ordu-hareketli birlikler-gerilla birlikleri şeklinde değişik biçimler alır. Kitle silahlı güçleri ise, üretime bağlı ve yerleşik unsurlardan oluşur ve savaşın gereklerine bağlı olarak (değişik görevler için) değişik biçimler alır. Burada, kitle silahlı güçleri olarak milisin, salt kendini-koruma fonksiyonuna sahip olmadığı görülmektedir. Bir başka deyişle, milis, “*salt bölgedeki çalışmayı savunmak, bulunduğu alana saldırı olmadıkça harekete geçmeyen*” edilgen bir güç değildir. Giap şöyle diyor:

“Halkın geniş ölçüde örgütlenmiş silahlı kuvvetleri **olan gerilla milisleri**, bölgesel kuvvetlerle dayanışma **halinde gerilla faaliyetlerini** sürdürüyor, kukla yöneticileri yok etmek ve iktidarı tabandan ele geçirmek amacıyla ayaklanmalara girişmek için kitle siyasi güçleri ile işbirliği yapıyordu. Partizanlar **üretimi bırakmıyor**, herhangi bir silah kullanıyor, düşmana bulunduğu yerde anında saldırıyor ve görüldüğü her yerde düşmanı, gerihatları da dahil, köylerde ya da sokaklarda yok ediyordu. Mahalli milisler ve gerilla, halk ordusunu kurmak ve düzenli savaşı geliştirmek için temel oluşturuyorlardı.

Gerilla milisleri, savaşçı sayısını ve çarpışma gücünü hızla geliştiriyorlardı ... Düşmanı, müfrezeler, takımlar ve

²²⁶ Giap, *Halk Savaşının Askeri Sanatı*, s. 180.

²²⁷ Giap, *Halk Ordusunun Kuruluşu*, s. 103.

direnişin sonuna doğru bölükleri bütün halinde imha ediyorlardı. **Gerilla bölgeleri ve üslerin kuruluşu, korunması ve geliştirilmesi için ve kurtarılmış bölgelerin savunulmasında** bölgesel kuvvetlerle birlikte, düşmanın yakıp yıkma, imha faaliyetlerini kırarak halk savaşını hızla geliştirerek önemli bir görev yapıyorlardı.”²²⁸ (abc)

Görüldüğü gibi milis, savaşın gelişimine bağlı olarak değişik amaçlara uygun görevler üstlenir. Eğer gerilla bölgesi ve gerilla üsü kurmak söz konusu ise, milisin görevi bu amaca uygun olarak biçimlenir ve yapısı da bu görevi yerine getirecek şekildedir. Yok, görev gerilla bölge ya da üsünü geliştirmek olursa, bu kez yapılanışı değişerek, bu göreve göre biçimlenir. Kurtarılmış bölgelerde ise milis, bir yandan buralarda halk iktidarının iç görevlerini üstlenir (örneğin, güvenlik gücü olarak genel asayiş ve düzeni korur), diğer yandan üretimi sürdürür. Buralara saldırı olduğu anda da, aktif biçimde savaşa girer.

Özetlersek, **milis (yani kitle silahlı güçleri) devrim sürecinin değişik aşamalarında değişik görevler üstlenir ve buna uygun olarak da değişik biçimler (yapı) alır.**

“Yeni” sağ-sapma tek biçimcilik ve dogmatik anlayışla, her şeyde olduğu gibi, milis konusunu (genel olarak kitle silahlı güçlerini) da durağan ve değişmez biçim olarak düşünür. Somut durumların somut tahlilini bir yana iterek, teoriyi bir eylem kılavuzu olarak değil, dogma olarak ele alır. Yazılarında belirttikleri “üretimle bağlı güç”ün milis olmadığını ispatlayabilmek için, yaptığı tahrifatlar bunların açık göstergesidir. Onlar, devrimci mücadelede silahlı gücün ikili niteliğini ve değişik koşullarda değişik görevler üstlenmesini unutturmaya çalışmaktadırlar. Bunu yaparken sığındıkları, “kitle örgütlenmesi ile silahlı güç, silahlı güç ile kitle örgütlenmesi birlikte büyür” tespitini de tahrif ederler. (Kitle örgütlenmesi politik örgütlenmedir ve halk kurtuluş cephesine bağlıdır. Aynı zamanda mücadelenin niteliğine bağlı olarak kitle silahlı güçleri yaratılır. Bunun dışında (ve buna bağlı) silahlı güç, ana ve merkezi silahlı güç olarak oluşturulur. Kitle silahlı güçleri yerel niteliktedir, merkezi silahlı güç ise ana (temel) askeri güçtür ve savaşın asıl yürütücüsü-

²²⁸ Giap, *Halk Ordusunun Kuruluşu*, s. 102.

dür. Bu konuyu aynı bir yazı ile etraflıca ortaya koyacağız.)

Sonuç olarak, “yeni” sağ-sapma, Öncü Savaşında gerek kit-
le silahlı gücünün, gerek merkezi ve ana silahlı gücün (Halk Ordu-
sunun çekirdeği olarak) nasıl biçimleneceği ve görevlerinin ne ol-
duğunu söylemek yerine soyut bir ikileme milis kavramını tahrif
eder. Bunun nedeni ise, Halk Savaşını reddetmesidir. Bu yüzden
Öncü Savaşında silahlı güçlerin durumunu koyarken, gelişimini ve
geleceğini sergileyemez.

Genel olarak, “yeni” sağ-sapma Halk Savaşını reddederek
(ki Halk Savaşının genel nitelikleri yerine, onun ara aşamalarını ge-
nelleştirerek bunu yapmaktadır) ve Öncü Savaşını savunmaya kal-
kışmakla baştan sona çelişkili ve birbirini çürüten tezler ortaya at-
malarına neden olmuştur. Kendi deyişleri ile “*halk savaşının ne
olduğunu bilmeyen öncü savaşını kavrayamaz.*” Ve tüm yazıların-
da söyledikleri tek doğru ifade de budur.

SONSÖZ

1976 Aralık ayında Öncü Savaşına başlama kararı alan THKP-C/HDÖ, aradan geçen dört yıl süresince, bir yandan oligarşiye ve emperyalizme karşı savaşını sürdürürken, diğer yandan da ülkemiz solundaki çeşitli sapmalar ve bunların örgüt içindeki uzantılarıyla mücadele etmiştir. THKP-C/HDÖ'nün 1972 sonrası gelişimi içinde görülen bu sağ-sapma gerçekte üçüncüsüdür. Daha önce-leri “yurtdışı” diye bilinen unsurların tasfiyesi ve hemen bir yıl sonra “Devrim Savaşçıları” (!) adını kullanan ikinci bir sapma, örgütümüzün yaşadığı ilk iki sağ-sapmadır. Bu üçüncüsü ise, ilk ikisinden ders almış olarak, daha sinsi ve uzun hazırlıklar sonucu ortaya çıkmıştır. İlegal mücadelenin getirdiği bazı özelliklerden yararlanarak, sağcı görüşlerini THKP-C/HDÖ adına yaymayı çalışmıştır. Ancak zaman içinde daha fazla “gizli” kalamayacaklarını görmüşler ve açık oynamaya başlamışlardır. Bunu yaparken de, devrimci dürüstlüğün en ufak gereklerine bile uymamayı temel ilke saymışlardır. Makyevelist anlayışla, “amaca varmak için her yol mübahtır” di-

yerek, yapabileceklerinin hepsini yapmışlardır. O kadar ki, örgütün stratejisinin “değiştiğini” ve “örgüt içinde birkaç kişinin buna katılmadığını, ve onların askeri bakış açısını savunduklarını” (!) kendi sorumluluklarına verilmiş bölgelerde söylemekten çekinmemişlerdir. Ülkenin çeşitli şehirlerinden birer kişi getirerek “çok” olduklarını “göstermeye” ve böylece kadroları aldatmaya kalkışmışlardır. Sonuçta, bir komite bile oluşturamayacak kadar az unsurun bulunduğu şehirlerden gelenlerle bir “genel komite” oluşturmuşlardır. (Bu “komite”nin kimlerden ve nasıl oluştuğunu açıklamak illegallite yüzünden olanaksızdır. Ancak 79 sonlarında, “Acilciler” diyerek yakalanan 70’e yakın kişinin içinde bu “komite”nin bir “üyeyi” hariç, hepsinin yakalanmış olması ne olduğunu göstermeye yetecektir.)

Dedikodu, spekülasyon, yalan ve uydurma sözlerle ortaya çıkan bu sağ-sapma yeni değildir. Çünkü, sağ-sapmayı savunan ve “teorik” olarak biçimlendirenler uzun süredir, örgüt içinde sağ-görüşün savunucuları olmuşlardır. Ancak örgüt içinde yer aldıkları belirli bir sürede, sağ görüşlerini çevrelerine yayacak fazla olanak bulamadıklarından etkili olmamışlar ve örgütün Genel Komitesi’nin oy çokluğu ile aldığı kararlara uymuşlardır. Fakat THKP-C/HDÖ Genel Komitesi’nin bazı üyelerinin savaş içinde yitirilmesi sonucu, denetimsiz kalan sağ-görüş, “uygun anın” geldiğine karar vererek, bağımsız davranışlara girişmişlerdir. Örgütün üst üste darbe yemesine neden olan uygulamalara girişen bu sağcı unsurlar, bu darbelerden sonra bu kez “hataları” eleştirme ve özeleştirme kisvesi altında, tüm sorumluluğu teoriye yıkmışlardır. Bazısı yıllardır kafasında planladığı “teori”yi ortaya atarken, bazıları da hızla okuyup öğrenmeye “başlamış” ve sonuçta “teorinin yanlışlığına” kanaat getirmiştir. Kendi içlerinde kurdukları garip ilişkilerle, teoriyi alt-üst etmişler ve eski sağcı görüşleri yeniden piyasaya (cilalayarak) sürmüşlerdir. (İşte bu yüzden onlara “yeni” diyoruz.)

Bu yazımızda, “yeni” sağ-sapmanın çeşitli yönlerden niteliğini ortaya koyduk. Ancak bazı yoldaşlar, bunun gereksiz olduğunu söyleyebilirler. Amacımız bu tür bir sağ-sapmanın eleştirisi değildir, niteliklerini sorgulamaktır. (Bu uzun yazıyı kaleme almamızın nedenlerini başta da belirttik.)

“Yeni” sağ-sapmanın toplam 200 teksir sayfasına yakın çeşitli yazıları dikkatli olarak okunacak olursa, eksiklikler ve yanlışları

tüm sayfaları kapsadığı görülecektir. Ve yazılarındaki eksik ve yanlışlıkları ve de tahrifatları bir yana bırakacak olursak, elimizde 200 boş teksir kağıdı ile bunları boyamaya yarayan bir-kaç tüp teksir mürekkebi kalacaktır.

THKP-C/HDÖ'nün devrim anlayışı-çalışma tarzı ve örgütlenme anlayışı çeşitli yazılarda net ve açık olarak belirtilmiştir. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin sağ ve "sol" yorumları karşısında bu yazılar, Marksizm-Leninizmin bayrağını yükseltmektedir.

Son sözü Mahir yoldaşa bırakarak yazımızı noktalayalım:

"Oligarşinin terörü, şiddeti ne kadar artarsa artsın, Partimiz gerilla savaşına devam edecektir. Partimizin yolu ihtilâlin yoludur. İhtilâlin yolu Partimizin yoludur."

YAŞASIN ÖNCÜ SAVAŞI
YAŞASIN HALK SAVAŞI
KURTULUŞA KADAR SAVAŞ

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHESİ
HALKIN DEVRİMCI ÖNCÜLERİ
THKP-C/HDÖ